

Teme religioase

1. Sfânta Maria Egipteanca și Sfânta Împărtășanie

Sfânta Maria Egipteanca s-a nevoit în deșert 47 de ani, fără a se apropia de Sfânta Împărtășanie. După cum se știe, Sfânta s-a retras în deșert pentru a se pocăi de viața ei foarte desfrânată.

Cu toate acestea nu o putem lua ca exemplu în ceea ce privește subiectul Sfintei Împărtășanii. De ce?

Sfânta Scriptură

Pe de o parte, trebuie să o luăm ca exemplu extraordinar de pocăință, pe de altă parte să nu uităm să păstrăm acest caracter deosebit. Nu ne vom abține de la Sfânta Împărtășanie și nu ne vom împărtăși fără binecuvântarea duhovnicului nostru, în fața căruia ne vom cerceta pe noi înșine în Taina Spovedaniei. Spune Sfântul Apostol Pavel: *Să se cerceteze însă omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar (1 Corinteni 11, 28)*. Nu spune să nu mănânce, ci să mănânce. Dar *cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului (1 Corinteni 11, 28-29)*.

Domnul a spus despre Taina Împărtășaniei: *Acesta este Trupul Meu care se dă pentru voi; aceasta să faceți spre pomenirea Mea (Luca 22, 19)*. Deci nu Sfânta Liturghie ca slujbă facem spre pomenirea Domnului, ci Împărtășania.

De asemenea, Domnul a zis: *Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi. Trupul Meu este adevărata mâncare și Sângele Meu, adevărata băutură. Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el (Ioan 6, 54-56)*.

Aici trebuie accentuat că ceea ce este tradus prin *Cel ce mănâncă* este de fapt un singur cuvânt – ο τρώγων – care este participiul activ al verbului „a mânca”. Deci ar fi trebuit tradus cu „mâncătorul”. La fel și „[cel ce] bea [sângele Meu]” ar fi tradus cu „băutorul” – însă, desigur că aceste participii nu sună bine în traducere. Este foarte important de menționat acest fapt pentru că participiul reprezintă o acțiune constantă, repetată, făcută în acest scop – o meserie: de exemplu dacă ne măturăm camera nu suntem „măturători” de meserie. Dacă mai crăpăm niște lemne pentru sobă nu suntem „tăietori” de meserie.

Sfânta Liturghie

De asemenea, Sfânta Liturghie nu face parte din slujbele de slăvire a lui Dumnezeu (din cele șapte Laude), chiar dacă, prin Sfânta Liturghie, Dumnezeu Se slăvește ca niciunde altundeva. Liturghia face parte din categoria slujbelor cu scop precis: botez, nuntă, înmormântare. Scopul Liturghiei este împărtășirea oamenilor și toată rânduiala slujbei arată acest lucru, începând, întâi de toate, cu împărtășirea preotului. Dacă nu se împărtășește nimeni la liturghie este ca și cum am face slujba Botezului și nu am boteza pe nimeni sau slujba înmormântării și am lăsa mortul afară.

Canoanele Sfinților Părinți despre Sfânta Împărtășanie

Din aceste cauze avem mai multe canoane ale Sfinților Părinți, care spun foarte clar aceste lucruri:

CANONUL 9 Apostolic:

Toți credincioșii care intră (în biserică) și ascultă Scripturile, dar nu rămân la rugăciune (slujbă) și la Sfânta Împărtășanie, aceia trebuie să se afurisească, ca făcând neorânduială în Biserică.

CANONUL 2 Antiohia:

Toți cei ce intră în biserică și ascultă Sfintele Scripturi, dar nu participă la rugăciune împreună cu poporul sau se feresc de participare la Sfânta Euharistie potrivit oarecărei nerânduiei, aceștia să se lepede din Biserică, până când nu se vor mărturisi și nu vor arăta roduri de pocăință, și atunci, rugându-se, vor putea primi iertare.

CANONUL 80 Trulan:

Dacă vreun episcop, presbiter, ori diacon, sau dintre cei numărați în cler (în clerul inferior), sau vreun laic, de n-ar avea nici o nevoie prea grea ca să lipsească mai multă vreme de la biserică lui, ci fiind (petrecând) în cetate, nu ar merge (la biserică) trei zile de duminică în trei săptămâni, de ar fi cleric, să se caterisească, iar de ar fi laic, să fie îndepărtat de la Împărtășire (de la comuniune, afurisit).

Pe baza celor menționate mai sus, Biserica astăzi a adoptat practica Împărtășirii duminicale, practică ce este cea mai potrivită pentru turma de Hristos iubitoare – acest lucru presupunând o viață duhovnicească activă, incluzând, bineînțeles, spovedania la duhovnic. Sfânta Împărtășanie rară (de exemplu de patru ori pe an) este străină de duhul Ortodoxiei și experiența arată că duce la banalizare și formalism, excluzând asceza pregătitoare Sfintei Împărtășanii.

În vremuri extraordinare, de exemplu epidemii, preotul poate să împărtășească, în pridvorul bisericii sau chiar mergând acasă la oameni, cu Împărtășania pentru bolnavi, ținând

seama și de normele de protecție necesare și de faptul că Sfintele Taine nu pot transmite boli dăunătoare oamenilor pentru care S-a jertfit Hristos.¹

2. Care este țelul persoanei?

Nu încă în îndulcire, dar noi L-am iubit: în mare-cuviința frumuseții Sale – și această iubire este mai tare decât moartea. Oricât de greu ar fi a-I păzi cuvântul, noi nu ne putem abate de la țelul ce stă înaintea noastră, de la țelul persoanei: acela de a deveni pe vecie sălaș al Luminii Sale.

Astfel, în durerea întregii noastre alcătuirii, ne adâncim în marea de lacrimi a pocăinței atotcuprinzătoare. Știm din experiență că nu este altă cale de a lepăda de la noi scârba patimii mândriei pe care am moștenit-o din cădere.

În starea unei astfel de pocăințe ne deschidem lucrării Duhului Sfânt în noi; lucrare puternică, ce ne dă mai înainte a gusta veșnica unire cu Dumnezeu. Un semn al apropierii către această mare taină este ivirea în noi a sfintei uri de sine(cf. *Luca* 14, 26). Scris este că nimic necurat nu va intra în Împărăția Mielului lui Dumnezeu (cf. *Apocalipsa* 21, 27).

Ne cercăm pe noi înșine cu asprime și fără milă ne osândim iadului, ca nevrednici de Dumnezeu. Numai așa biruim înclinarea noastră de a tot face pogorământ neputințelor noastre.

Bazat pe Sfântul Sofronie de la Essex.²

3. Armata Anti-Antihrist

Dacă încercăm să ne concentrăm asupra demascării a ceea ce considerăm noi rău printr-o atitudine panicardă, suntem ca un ghid care le spune oamenilor rătăciți în pădure unde credem noi că sunt prăpăstiile, bulversându-i.

Pare bine, însă oamenii nu doresc, în principal, aceasta. Ei doresc să afle calea de a ieși din hățișul în care se află. Nu doresc să fie anti-Antihrist.

---

¹ Articolul, apărut pe 31 mai 2021, se găsește pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/05/31/sfanta-maria-egipteanca-si-sfanta-impartasanie>.

² Articolul, apărut pe 2 iunie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/06/02/care-este-telul-persoanei>.

În clipa în care însă cineva le arată calea, fără a-i presa, oamenii o urmează cu bucurie, calea implicând, bineînțeles, și evitarea prăpăstiilor, fără a capta oamenilor prea mult atenția de pe calea mântuirii pe care se află.

Din această cauză Sfinții nu făceau parte atât din Armata Anti-Antihrist, ci mai degrabă dintre păstorii lui Hristos, care dădeau exemplul de urmat către lumină.

Pentru a scăpa de o patimă nu trebuie atât să ne concentrăm pe rău, pentru că răul este întuneric existențial. Încercând să alungăm răul, dând cu pumnii în el, dăm cu pumnii în întuneric. Apărem caraghioși, ne obosim și tot nu rezolvăm nimic. Dincolo de aceasta, pot să apară probleme cu sistemul nervos, provocate de disperare și de descurajare.

Pentru a scăpa de o patimă trebuie să facem o gaură în întunericul sufletului nostru, astfel încât să intre lumina lui Hristos. Să ne concentrăm pe Hristos, pe iubirea Lui și pe rugăciunea către El.

Dacă vine lumina lui Hristos, dispare de la sine întunericul diavolului. Nu este nevoie să fim în armata Anti-Antihrist. Nu este nevoie să fim obsedați de planurile diavolului, căci acesta nu poate să facă nimic fără îngăduința lui Dumnezeu.³

4. Raiul este experiența personală perfectă, lipsită de monotonie

Dumnezeu nu stă pasiv în fața unei rațiuni care-L contemplă, ci I Se comunică omului prin iubire, făcând simțită inițiativa Lui în actul nesfârșit al dăruirii de Sine.

Ca Persoană sau ca Treime de Persoane unite într-o supremă iubire, Dumnezeu e o adâncime de viață și de iubire de care sufletul vrea să se împărtășească tot mai mult, iar Dumnezeu Se comunică tot mai mult, sufletul sporind nu numai în cunoaștere, ci în toată ființa sa, în unire tot mai adâncă, în asemănare tot mai mare, în îndumnezeire tot mai înaintată.

Raiul este experiență personală

Dumnezeu e cunoscut în lumină, dar nu teoretic, ci cu toata ființa, ca mister. El e cunoscut în realitatea Lui insondabilă ca plin de sens și ca izvor al tuturor sensurilor, întrucât e cunoscut ca izvor inepuizabil de viață și de iubire. De aceea nu e închis în Sine, ci trăit în totalitatea Lui și, totuși, întreținând în suflete o sete de a- L experia tot mai mult, de a Se împărtăși de El tot mai mult, rămânând veșnic indefinibil conceptual, necuprins în esența Lui, izvor abisal al infinității iubirii, puterii, vieții pe care o comunică.

Acest mod dinamic de a Se comunica făpturilor, fără să Se epuizeze ca Treime de Persoane unite în afecțiunea nemărginită a iubirii desăvârșite, a fost exprimat de teologia ortodoxă prin

---

³ Articolul, apărut pe 3 iunie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/06/03/armata-anti-antihrist>.

învățătura despre energiile necreate, prin care Dumnezeu Se dăruiește întreg, dar mereu în alte moduri și fără să Se epuizeze și mereu ca manifestând aceeași iubire. Dar Dumnezeu, comunicându-Se în aceste energii tot mai mult, pe măsura celor capabili să le cunoască, nu numai că nu Se epuizează pe Sine niciodată, ci ne și înalță prin aceasta la cunoașteri, la experiențe și la stări de fericire tot mai înalte.

De aceea Sfinții vor progresa la infinit în împărtășirea de ele în viața viitoare sau în comuniunea cu Dumnezeu, fără să ajungă vreodată să le cuprindă în întregime și să se sature de Dumnezeire, sau să se plictisească de o monotonie în experiența Ei.

Sfântul Dumitru Stăniloae⁴

5. Rugăciunea lui Iisus – formulă și faze: rostită, a minții, a inimii

Citiți mai jos o mică introducere practică în *Rugăciunea lui Iisus*. Desigur că se pot spune mult mai multe legate de această rugăciune, însă acest text este unul foarte scurt și practic, pe care cineva îl poate folosi ca bază pentru a-și clarifica destule probleme legate *Rugăciunea lui Iisus*.

Formulă

Rugăciunea lui Iisus este cea mai puternică rugăciune, care este alcătuită din cuvintele *Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă*. Această formulă de bază, originală și tradițională, a variat și variază ușor, în funcție de perioada istorică și de școala duhovnicească în care s-a folosit. Cele mai frecvente adăugări, chiar dacă nu sunt singurele, sunt *Doamne Iisuse Hristoase, [fiul lui Dumnezeu], miluiește-mă [pe mine păcătosul]*. Desigur că există și alte variante.

Recomandări generale

În orice caz, recomandăm cea mai scurtă formă, deoarece, mai ales în zilele noastre, mintea noastră este foarte slabă, astfel încât forma mai scurtă, originală, va ajuta mintea să păstreze rugăciunea mai ușor.

Regula de aur este de a nu forma niciun fel de gânduri și de a respinge orice gânduri și imagini care vin. Trebuie să fim atenți doar la cuvintele rugăciunii și să ne închidem mintea în interiorul acesteia.

Ar trebui să o spunem cât mai mult – mai mult sau mai puțin în mod neîncetat –, de preferință cu ajutorul unui metanier, deoarece se adună mintea mult mai bine.

---

⁴ Articolul, apărut pe 5 iunie, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/06/04/raiul-este-experienta-personala-perfecta-lipsita-de-monotonie>.

Rugăciunea cu gura

La început este mai bine să spunem rugăciunea cu gura, în șoaptă (dacă nu îi distragem pe ceilalți). Șoptirea rugăciunii ajută foarte mult, mai ales atunci când cineva îndeplinește sarcini manuale.

Desigur, trebuie să avem o viață spirituală normală în Biserică – spovedania regulată fiind aspectul cel mai important aici. Un alt aspect foarte important din viața noastră spirituală este ascultarea. A fi neascultător este o modalitate sigură de a umple mintea cuiva cu o mulțime de gânduri și război demonic, care vor împiedica mult rugăciunea.

Rugăciunea lui Iisus – Rugăciunea Minții

Rugăciunea Mintală (numită și *Rugăciunea Minții*) și *Rugăciunea Inimii* sunt doar două etape speciale ale *Rugăciunii lui Iisus*.

Cu darul lui Dumnezeu, dacă o persoană avansează în rugăciune, atunci rugăciunea începe să „lucreze” – adică să se rostească singură în „minte” persoanei. Persoana nu mai face niciun efort, dar rugăciunea se spune neîncetat, prin harul lui Dumnezeu, chiar dacă persoana vorbește, mănâncă sau chiar doarme. Când spunem că rugăciunea este rostită în „minte” unei persoane – adică „rugăciunea minții” sau „rugăciunea noetică” - spunem că rugăciunea este rostită în aspectele raționale ale sufletului, adică logica și intelectul (νοῦς), de obicei tradus tot ca „minte”.

Rugăciunea lui Iisus – Rugăciunea Inimii

Dacă o persoană avansează mai mult, atunci harul lui Dumnezeu coboară rugăciunea din minte în „inimă” – adică în aspectele iraționale ale sufletului – aspectul mâniator și aspectul doritor. Apoi, „minte” și „inimă” devin una (se unesc) – iar persoana va depăși comportamentul haotic intern al aspectelor sale și va atinge apoi o putere profundă și pașnică: bucuria și înțelepciunea conferită de Har în unitatea sufletul acesteia.

Înșelarea și alte probleme

Dacă nu vom face bine rugăciunea, nu va avea rezultatele dorite, ceea ce este, desigur, de evitat. Dar să nu credeți că va avea efecte adverse – cu excepția cazurilor în care cineva face rugăciunea în timp ce are gânduri de mare mândrie, infatuare, amăgire, căutare de minuni, lumini, îngeri etc.

Căderea în amăgire sau problemele nevrotice sunt rezultatul clasic al unui suflet foarte mândru, plin de încredere în sine. Dacă cineva se mărturisește în mod regulat, nu crede și nu acordă importanță gândurilor sale și diverselor experiențe „pseudo-spirituale” (pe care le-ar

putea aduce cel rău), este foarte în siguranță. Nu vă fie teamă să vă rugați cu *Rugăciunea lui Iisus!*⁵

6. Câți oameni a creat Dumnezeu?

Câți oameni a creat Dumnezeu? Răspunsul este evident, însă de neconceput pentru mintea noastră căzută, despărțită de Dumnezeu. Citiți și veți afla.

În *Cartea Facerii* din *Vechiul Testament* scrie în Capitolul 1:

26. *Și a zis Dumnezeu: Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietățile ce se târăsc pe pământ și tot pământul!*

27. *Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat și femeie (Facere 1,26-27).*

La o primă citire, apar niște dezacorduri între plural și singular pe care o gândire superficială ar putea să le pună pe seama unui limbaj inexact, rudimentar sau a unor greșeli de traducere:

Să facem om (singular) *după chipul și asemănarea Noastră* (plural)... construcție care este reluată și întărită în versetul următor: *Și a făcut Dumnezeu* (singular) *pe om* (singular) *după chipul Său* (singular), *după chipul lui Dumnezeu* (singular) *l-a făcut* (singular)... după care explicitează printr-o descriere care ar implica pluralul, iar nu singularul – *bărbat și femeie* (adică doi).

Chiar dacă la prima vedere apar discrepanțe, limbajul *Sfintei Scripturi* este exact.

Deci câți oameni a creat Dumnezeu?

Ce știm noi despre Dumnezeu? Că este un singur Dumnezeu în trei Persoane: Sfânta Treime. Persoanele Sfintei Treimi sunt atât de întrepătrunse între ele, atât de strâns unite, încât formează un singur Dumnezeu, fără însă ca cele trei Persoane să Se dizolve într-o esență impersonală.

Dumnezeu cel unic în trei Persoane a creat după chipul Său un Om unic, în multe persoane de două genuri: masculin și feminin.

Noi astăzi însă nu mai avem experiența – trăirea și conștiința – acestei depline unități a noastre pentru că firea noastră este îmbucățită de păcat.

---

⁵ Articolul, apărut pe 7 iunie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/06/07/rugaciunea-lui-iisus-formula-si-faze-rostita-a-mintii-a-inimii>.

În ce constă căderea lui Adam?

În faptul că această oglindă unică a unicului Dumnezeu, care este omul, a căzut și s-a spart în miliarde de bucăți.

Deci noi acum ar fi trebuit să ne cunoaștem fiecare gândurile unii altora și să conlucrăm toți, în timp real, pentru același scop, fără nicio urmă de neînțelegere.

Dumnezeu crease pe om ca o minte gigantică de dimensiuni dumnezeiești, ca un trup duhovnicesc de dimensiuni cosmice, în care fiecare mădular, păstrându-și specificitatea sa, să-și aducă aportul în cooperare deplină pentru scopul final, care este perfecțiunea personală veșnică – unirea cu Dumnezeu. Deci, când Sfântul Apostol Pavel numește Biserica *trupul lui Hristos*, iar pe noi, pe fiecare, *mădulare în parte* cu specificitatea sa, vorbește foarte concret, iar nu metaforic.

În Rai vom fi cu toții deplin uniți și întrepătrunși de, prin și în iubirea și ascultarea dumnezeiască, lucru care constituie fericirea veșnică, în timp ce aici pe pământ suntem o existență în rețea – legăturile dintre noi sunt foarte slabe. În iad însă, persoana va fi complet singură, ruptă de toți, închisă total în sine, în egoismul său, distorsionată de lipsa de iubire față de alții.

De ce Hristos este numit Mântuitor?

În clipa în care cineva se (re)apropie de Dumnezeu, acest dar al unității, al înțelegerii și al cunoașterii gândurilor re apare. Hristos Dumnezeu S-a întrupat exact pentru acest lucru: pentru a ne arăta calea unirii existențiale prin iubire, spunând: „Sunteți sfâșiati în voi și între voi de păcat, de moarte și acesta constituie chinul vostru. Care doriți fericirea, haideți să vă uniți cu Mine și, prin Mine, între voi!” Din această cauză Hristos Se numește și Mântuitor, adică Salvator, pentru că îl vindecă, adică îl salvează pe Adam cel global, spart de moartea generată de păcatul său.

Câți oameni a creat Dumnezeu?

Un singur om. Dacă nu trăim acest lucru, suntem în păcat și sub umbra morții, ca niște mădulare rupte mai mult și mai puțin de trup, mai mult sau mai puțin inutile și intrate în putrefacție.

Bazat pe Sfântul Siluan Athonitul și Sfântul Sofronie de la Essex.⁶

---

⁶ Articolul, apărut pe 8 iunie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/06/08/cati-oameni-a-creat-dumnezeu>.

7. Înălțarea Domnului: delicatetea Domnului

Înălțarea Domnului arată delicatetea Domnului cel Atotputernic, Care S-a jertfit și Se jertfește pentru noi din dragostea Sa desăvârșită pentru oameni.

Să reflectăm puțin...

Ce ați spune să vedeți un om smerit cu inima și blândețea întruchipată, care însă spune numai adevărul și, mai mult, în vârstă de mai bine de 2000 (două mii!) de ani, care nu mai moare niciodată orice i-am face? Ba chiar mai mult: n-ar îmbătrâni și nu s-ar îmbolnăvi niciodată?

Oare ce ar spune cei ce L-au răstignit și care-L răstignesc – printre care suntem și noi, desigur – dacă nu ar mai putea scăpa de lumina adevărului și a iubirii Sale, fără a fi însă pregătiți pentru aceasta?

Ei bine, acesta este iadul: experiența sublimității lui Dumnezeu, fără însă a fi pregătit pentru aceasta – motiv pentru care L-au și răstignit. Acesta este atacul total și frontal al creaturilor libere și distorsionate împotriva Creatorului și Dătătorului de viață. Este chinul existențelor libere, care se revoltă împotriva Izvorului existenței, a Celui ce Este.

Delicatetea Domnului

Pentru a evita acest chin sau, cel puțin, pentru a-l micșora și a da posibilitatea existențelor raționale să învețe să iubească și să iasă din ura păcatului, Creatorul Se retrage în Ceruri și acum ne vorbește în conștiințe. Ce delicatete și ce smerenie mai mare poate fi? Cel Atotputernic Se retrage din fața celor care sunt creați din nimic și sunt nimici, rămânând, totuși, în inimile celor care Îl iubesc, celor care Îl doresc. Cel Atotputernic spune prin înălțarea Sa: „Cum doriți!”

Odată cu înălțarea Sa, Domnul a înălțat și firea noastră, a îndumnezeit-o, deci în loc să Se răzbuie pe neputința noastră ca civilizație de a-L primi, ne-a dat cel mai mare dar posibil. Într-adevăr, delicatetea Domnului depășește cu mult capacitatea noastră de primire. Și atunci ce-i de făcut?

Acum avem timp să învățăm să iubim cu ajutorul Celui Ce ne șoptește în conștiință. Acest timp se termină când murim, căci, în clipa în care vom muri, vom vedea față către față pe Judecătorul pe Care L-am alungat cu comportamentul nostru și, dacă nu vom fi uniți, cu El și prin El, cu ceilalți, acesta va fi chinul nostru veșnic.⁷

---

⁷ Articolul, apărut pe 9 iunie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/06/09/inaltarea-domnului-delicatetea-domnului>.

8. Unde este Raiul la care S-a înălțat Domnul cu trupul?

Unde este Raiul la care S-a înălțat Domnul cu trupul? Unde este Raiul în care vor merge cei ce Îl doresc, cei vindecați? Răspunsul Bisericii este „în Ceruri”, răspuns care, bineînțeles, este corect, însă care solicită explicații.

Dimensiunea duhovnicească: cum este Raiul?

Pe de-o parte, vedem o dimensiune duhovnicească a „Împărăției Cerurilor” explicată pe larg de Domnul nostru Iisus Hristos (de exemplu în *Matei* cap. 13), dimensiune care este evidentă atunci când spune *Împărăția Cerurilor este înăluntru vostru*(*Luca* 17, 21).

Când omul se însănătoșește, se apropie de Cer și moare acestei lumi. Dovada însănătoșirii este simțirea Cerului înăluntru nostru. În clipa în care omul se însănătoșește complet, omul moare complet acestei lumi. Dacă însă îl învinge boala, omul cade complet sub această lume, este prizonier dorințelor acestei lumi trecătoare și în aceasta constă iadul său: dorințele neîmplinite veșnic, trăirea în virtualul patimilor sale. Hristos este mântuitorul, adică salvatorul din abisul patimilor noastre.

Duhul lumesc este un duh supus materiei și, din cauza aceasta, primul pas spre vindecare este retragerea din simțuri, mâniarea împotriva dorințelor trecătoare care ne trag în jos și dorirea după Domnul cel de Sus.

Relația dintre dimensiunea duhovnicească și spațială

Dincolo însă de dimensiunea duhovnicească a Împărăției Cerurilor, căreia i-am făcut o scurtă introducere mai sus, există și dimensiunea spațială, care se numește Rai. Deci Raiul și Împărăția Cerurilor descriu aceeași realitate, însă din unghiuri diferite. Împărăția Cerurilor accentuează starea duhovnicească atinsă prin prezența Împăratului în existența noastră, în timp ce Raiul, Paradisul se referă mai degrabă la spațialitatea acestei Împărății.

Dacă starea Împărăției Cerurilor poate fi trăită parțial încă din această perioadă a vieții noastre veșnice în care ne aflăm acum, trăirea în Rai este posibilă numai după moarte, chiar dacă unii au avut, cu darul și ajutorul lui Dumnezeu, experiența Raiului ca loc.

Despre acestea vorbește Sfântul Apostol Pavel spunând:

Pentru că Însuși Domnul, întru poruncă, la glasul Arhanghelului și întru trâmbița lui Dumnezeu, Se va pogori din Cer, și cei morți întru Hristos vor învia întâi, după aceea, noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiți, împreună cu ei, în nori, ca să întâmpinăm pe Domnul în văzduh, și așa pururea vom fi cu Domnul. De aceea, mângâiați-vă unii pe alții cu aceste cuvinte(1 Tesaloniceni4,16-18).

Dimensiunea spațială: unde este Raiul?

Deci, în clipa în care însă oamenii vrednici vor ajunge la îndumnezeire, având posibilitatea de a se înălța la Ceruri ca Domnul, de a trece prin ușile încuiate, de a birui legile materiei, inclusiv gravitatea și impermeabilitatea, și de a apărea oriunde – fenomen pe care îl vedem deja la Sfinți –, iar zidirea se va transforma într-un *cer nou și pământ noundestricăcios*, atunci vom avea Raiul pretutindeni. Raiul va fi pretutindeni pentru cei desăvârșiți, care vor fi pretutindeni, Îl vor vedea pe Dumnezeu pretutindeni și, prin Acesta, pe ceilalți și toată creația.

Vom avea un paradis cu un diametru de (cel puțin) 93 miliarde de ani-lumină (adică 8.8×10^{26} metri) – cât este diametrul universului observabil – pe care să-l explorăm uniți între noi și cu Dumnezeu nostru. Ce rost ar avea această imensitate dacă omul, pentru care Dumnezeu a făcut toate, nu ar putea să o experimenteze nemijlocit?

Cum pot fi acestea? Nu știm încă, pentru că un om în starea căzută din trupul acesta nu are experiența în cotidian a înduhovnicirii totale a materiei. Sfinții însă o au. Cei îndumnezeiți sunt înălțați la Ceruri.

Și iadul? Există, dar, cu ajutorul lui Dumnezeu, vom vorbi despre el într-o postare viitoare. Bazat pe Sfântul Isaac Sirul, Sfântul Simeon Noul Teolog, Sfântul Grigorie Palama.⁸

9. Tipurile de rugăciune

Rugăciunea este vorbirea minții cu Dumnezeu și hrana sufletului. Există multe moduri în care putem clasifica tipurile de rugăciune. Una simplă, care o să ne ajute în viața duhovnicească, este următoarea:

Rugăciunea spoveditoare

Primul fel este rugăciunea cu propriile cuvinte – rugăciunea personală, spoveditoare. Este foarte reconfortantă și ar trebui să o practicăm, pentru că ne ajută să combatem singurătatea.

În timpul acestui tip de rugăciune, vorbim pur și simplu cu Domnul, înfățișându-I, prin gândurile noastre, propriile noastre preocupări față de Tatăl nostru Ceresc. Întrucât această rugăciune este un produs al inimii noastre, este imposibil ca Dumnezeu să nu ia în considerare o asemenea rugăciune.

Cu toate acestea, avem aici două probleme: prima este că avem tendința de a închide pe Dumnezeu, Care este desăvârșit, în cadrul foarte îngust al viziunii noastre - vrem ca Dumnezeu să acționeze când și exact cum vrem. A doua problemă este împrăștierea minții.

---

⁸ Articolul, apărut pe 10 iunie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/06/10/unde-este-raiul-la-care-s-a-inaltat-domnul-cu-trupul>.

Rugăciunea liniară

Al doilea tip de rugăciune este rugăciunea liniară. Este ca o poveste mică – un exemplu clasic al acestui tip de rugăciune este *Tatăl nostru*. Acest tip de rugăciune este foarte frumos, deoarece sunt rugăciunile personale ale Sfinților și sunt folosite pe scară largă în slujbele Bisericii.

Cu toate acestea, acest tip de rugăciune are o problemă care este împărtășită cu primul tip de rugăciune: împrăștierea minții. Acest lucru se întâmplă din cauza mulțimii de informații – adică gânduri – în rugăciune, astfel încât mintea va hoinării cu ușurință în și din rugăciune și se va gândi la tot felul de semnificații. De exemplu, în loc să ne rugăm Tatălui nostru din Cer, vom începe să ne gândim la pâinea noastră zilnică, cum să o achiziționăm și cât de gustoasă a fost!

Rugăciunea ciclică: *Rugăciunea lui Iisus*

De aceea, cea mai puternică rugăciune este rugăciunea ciclică, așa-numita *Rugăciune a lui Iisus*: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”. Această putere provine, în primul rând, de la faptul că are Numele lui Iisus, care este el însuși o sursă de energie divină. În al doilea rând, pentru că nu există multe gânduri în interior, care să provoace împrăștierea minții. De asemenea, chiar dacă mintea va rătăci, aceasta este foarte ușor de observat, deoarece rugăciunea ciclică va înceta.

Un metanier va ajuta și mai mult deoarece folosește simțul care generează cele mai puternice senzații, simțul tactil. De asemenea, metanierul, datorită bobîțelor sale, ne va asigura un număr constant de rugăciuni, astfel încât vom evita instabilitatea naturii noastre căzute.

Tipurile de rugăciune: o concluzie

Cu toate că nu trebuie să avem o abordare exclusivistă legată de tipurile de rugăciune, această analiză ne ajută în pregătirea minții noastre relativ la avantajele și ispitele care pot să apară în funcție de fiecare tip de rugăciune.

Bazat pe Sfântul Iosif Isihastul, Sfântul Dionisie Areopagitul.⁹

10. Ce este Ortodoxia?

Mulți ar putea răspunde la întrebarea „Ce este că Ortodoxia?” că este o religie însă, dacă luăm în seamă sensul contemporan al acestui cuvânt, acest lucru nu este întru totul adevărat.

---

⁹ Articolul, apărut pe 15 iunie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/06/15/tipurile-de-rugaciune>.

Ortodoxia nu se compară cu celelalte religii pentru că nu este cuvântul omului despre Dumnezeu, ci cuvântul lui Dumnezeu despre om. Ortodoxia nu este o descriere umană a unui Dumnezeu creat după chipul și asemănarea omului, ci revelația dumnezeiască despre om, creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Ortodoxia este, oarecum, o religie, dacă avem în vedere sensul originar al cuvântului de „religie” care provine de la „re-ligare” – re-legarea dintre om și Dumnezeu. Și această legătură s-a pierdut din pricina păcatului.

Deci ce este Ortodoxia?

Ortodoxia este știința medicală corectă care are ca scop vindecarea sufletului de distorsiunea existențială, de boala păcatului și deci atingerea perfecțiunii personale veșnice. Așadar Ortodoxia este o ramură a medicinei, și nu a filosofiei, istoriei, sociologiei sau psihologiei. Cu toate că este ramură a medicinei, aceasta nu se ocupă de evitarea durerii și de amânarea morții, ci de depășirea acestora prin ele însele.

De asemenea, mai trebuie menționat că Ortodoxia are un caracter global, odată cu vindecarea sufletului având loc și transfigurarea, înduhovnicirea trupului. Și iarăși: prin asceza trupului se obține despățimirea și a sufletului. Este o abordare sintetică, unificatoare, și nu una analitică, despărțitoare în care existența omului este văzută ca o sumă de părți și în care este tratat separat un organ sau altul. Caracterul global al Ortodoxiei este completat și de faptul că omul și bolile acestuia sunt văzute totdeauna în relație cu ceilalți și, în primul rând, cu Dumnezeu.

Ortodoxia în paralel cu medicina

Paralela Ortodoxiei cu medicina ne poate ajuta în mai multe puncte foarte importante în procesul vindecării, adică a mântuirii persoanei noastre. Întâi de toate, toți suntem bolnavi. După cum calitatea de medic nu implică faptul că acesta este sănătos, chiar dacă, teoretic, ar avea, în parte, cunoștințele necesare pentru a-și dobândi sănătatea, tot așa dacă cineva este îmbrăcat în rasă nu înseamnă că este vindecat. Toți trebuie să luăm tratamentul vindecării personalității umane, tratament care, de cele mai multe ori, are și medicamente amare.

Cine sunt ortodocșii adevărați?

Spunea cineva că în toată istoria a fost un singur Creștin adevărat și pe Acela l-am răstignit. Așa este. De aceea, cu toate că cinstim structurile administrative ale Bisericii, trebuie să căutăm pe ortodocșii care sunt, pe cât posibil, mai aproape de Dumnezeu, adică pe oamenii duhovnicești, pe Sfinți. La fel și în medicină, cu toate că (trebuie să) cinstim pe ministrul și Ministerul Sănătății, vom căuta medici de specialitate, capabili să ne vindece bolile de care suferim.

Comportamentul medicilor adevărați

Principala prioritate a medicilor adevărați nu este să-și maximizeze numărul de bolnavi, ci să-i vindece cât mai bine pe cei pe care îi au. Medicul adevărat este cel care tratează pe fiecare bolnav în parte ca persoană și nu-l judecă. Medicul adevărat își vede pacientul mai presus de el. Terapeutul adevărat acceptă că bolnavul din fața lui este mai capabil decât el într-o mulțime de probleme și că trebuie să-și dovedească iscusința medicală în fața lui. Doar atunci poate să pretindă ascultare pe plan medical. Fiecare dintre noi trebuie să respectăm domeniul de expertiză a celuilalt.

În concluzie, trebuie să avem conștiința caracterului terapeutic al Ortodoxiei, astfel încât să ne vindecăm cu ajutorul lui Dumnezeu și a celor vindecați înaintea noastră ca, după aceea, să putem vindeca și noi la rândul nostru pe cei ce vin după noi – fără însă a uita că Dumnezeu are principalul rol în vindecarea personalității umane.

Fără Acesta nu putem face nimic.¹⁰

11. Virtutea atotputernică a Maicii Domnului

Primul lucru pe care trebuie să-l spunem în clipa în care vorbim despre virtutea atotputernică a Maicii Domnului este că nimeni nu poate să vorbească despre aceasta.

Spun Sfinții Părinți că trei lucruri nu putea Dumnezeu să le facă mai desăvârșite: fericirea Raiului, întruparea Cuvântului și Maica Domnului.

Virtutea atotputernică a Maicii Domnului la Buna Vestire

Frumusețea Maicii Domnului este atât de mare, încât Dumnezeu cel Atotputernic a fost atât de atras de această frumusețe în mod negrăit, a plecat Cerurile și S-a făcut om, fără însă, să înceteze să rămână Dumnezeu.

Cu toate că Dumnezeu dorea, cu toată ființa Sa, mântuirea omului, a fiului Său, a coronidei creației Sale, totuși nu se găsea un vas ales, capabil prin perfecțiunea sa, să fie poarta prin care Fiul lui Dumnezeu să intre sub timp, să intre în lume și să Se facă om.

În clipa în care a venit plinirea vremii și a apărut vasul cel desăvârșit care urma să fie Născătoarea de Dumnezeu, Fiul lui Dumnezeu Cel Atotputernic nu i-a călcat în picioare frumusețea libertății și a întrebato-: „Este binecuvântare să devin fiul tău?”, iar ea a răspuns: „*Iată roaba Domnului! Fie mie după cuvântul Tău!*” (Luca1, 38), spus ei prin Înger, și în clipa

---

¹⁰ Articolul, apărut pe 17 iunie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/06/17/ce-este-ortodoxia>.

respectivă S-a întrupat Dumnezeu Cuvântul. Dacă Maica Domnului nu dădea binecuvântare, Fiul lui Dumnezeu nu Se făcea om. Virtutea este atotputernică.

Virtutea Maicii Domnului la nunta din Cana Galileii

La nunta din Cana Galileii (*Ioan 2, 1-11*) vedem că, în clipa în care au fost depășiți de situație, slujitorii au venit la Maica Domnului și nu la starostele nunții (la nun) și aceasta pentru că virtutea Maicii Domnului este atotputernică. Ea era regină prin virtutea ei, chiar dacă la înfățișare, era o văduvă săracă, având numai haina de pe ea.

Maica Domnului, ca regina-mamă a Regelui Atotputernic, este mijlocitoarea tuturor celor depășiți de situație. Astfel, cu încredințarea atotputernică dată de virtutea ei, îi spune fiului ei și Dumnezeului ei: *Nu mai au vinfără a-I da nicio indicație ce să facă sau a exercita vreo presiune asupra Atotștiitorului. Virtutea atotputernică generează credința atotputernică.*

Mântuitorul, răspunzând *Ce ne privește pe mine și pe tine, femeie? Încă n-a venit ceasul Meu. (Ioan 2, 4)*, spune că nu atunci, în conformitate cu planul etern din sânul Preaînțeleptei și Preasfintei Treimi – nu atunci trebuia începută lucrarea de mântuire a întregii omeniri, însă, de dragul Preacuratei Maicii Sale, Mântuitorul schimbă, pivotează tot acest plan cosmic de mântuire a Universului. Virtutea Maicii Domnului este atotputernică.

Maica Domnului, înainte ca Mântuitorul să facă ceva, ca o regină atotputernică ce nu se îndoiește, ce nu ezită, ce nu pune în discuție credința ca și creatură perfectă ce este, se întoarce către oameni și le spune doar atât: *Faceți orice vă va spune (Ioan 2, 5)*. Sunt singurele ei cuvinte adresate oamenilor, păstrate în istorie. Este mesajul ei către omenire.

Astfel, Dumnezeu cel de nesilit este silit de frumusețea virtuții atotputernice a Preacuratei Maicii Sale să înceapă, atunci și acolo, drumul către învierea noastră, a tuturor. Să nu uităm că puterea fiecăruia dintre noi provine din virtutea noastră cu ajutorul lui Dumnezeu. Pumnul și ipocrizia sunt triste himere.¹¹

12. Cine este sfântul?

Cine este sfântul? Cine a avut binecuvântarea să cunoască un sfânt, fie și numai din cărți, își dă seama că sfântul nu este din lumea aceasta, este mai presus de ea. Cu toate acestea, sfântul nu urăște lumea din care s-a desprins, ci, din contră, o iubește.

Foarte mulți oameni astăzi nu cunosc cine este și cine nu este sfânt și din cauza aceasta apar o mulțime de judecăți greșite cu privire la sfințenia anumitor oameni.

---

¹¹ Articolul, apărut pe 19 iunie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/06/19/virtutea-atotputernica-a-maicii-domnului>.

Cine este sfântul? – Vocea lui Dumnezeu

Superioritatea sa constă în apropierea sa de Dumnezeu cel mai presus de fire, mai presus de normalitatea noastră căzută. Din această cauză, sfântul nu este un om normal, pentru că omul normal este omul firesc.

Omul, ca ființă rațională, are însă și posibilitatea de a-și ieși din fire, de a acționa împotriva firii sale, și aceasta constituie chinul său.

Decipentru om există trei stări existențiale:

- starea împotriva firii, în care omul este stăpânit de patimi și, dacă omul moare în această stare, atunci este sortit iadului.
- starea după fire, starea naturală în care omul are însușirile firii sale, este normal și face faptele bune, adică virtuțile. În această stare omul se mântuie.
- starea mai presus de fire, în care omul începe deja să dobândească însușiri mai presus de fire și începe să aibă harisme. În această stare omul se sfințește.

Sfințenia este un fenomen asemănător cu cel în care fierul se apropie de foc: fierul rămâne fier, focul rămâne foc, însă fierul începe să capete proprietățile focului: este foarte cald și începe să emită lumină, pierzându-și aspectul întunecat și răceala caracteristică.

Semne ale sfințeniei

Deci în clipa în care se apropie de Dumnezeu, sfântul începe să capete proprietăți mai presus de fire și acțiuni care, pentru unii, sunt minunate, iar pentru alții sunt sminteală, nebunie – lucruri de necrezut.

Exemplele acoperă o arie foarte vastă: de la minuni, prorocii și clarviziuni până la cunoașterea datei morții și conștiința faptului că misiunea lor s-a terminat aici pe pământ.

Acestea sunt semne ale acțiunii lui Dumnezeu prin sfânt, acțiuni care însă niciodată nu le putem judeca singuri, ci trebuie judecate prin prisma consensului oamenilor duhovnicești din Biserică pentru că noi, neavând experiența unor astfel de stări, putem cădea foarte ușor în înșelare și să judecăm greșit cauzele și scopurile unor astfel de acțiuni.

Ceea ce ne rămâne nouă este ascultarea, cinstirea și urmarea, nu atât a acestor fapte mai presus de fire, cât a duhului care le-a generat, precum și ferirea de exagerări și exploatări necuvioase ale unor astfel de astre ale cerului Bisericii lui Hristos.

Cine este sfântul? – Vocea poporului lui Dumnezeu

În acest context, istoria Bisericii ne arată că inițiativa cinstirii și canonizării sfinților a avut-o întotdeauna poporul credincios. Evlavia populară este condiția necesară și suficientă ca cineva să fie considerat sfânt.

Cu alte cuvinte, dacă Duhul Sfânt, într-un areal mare al continuumului spațiu-timp, induce în turma de Dumnezeu iubitoare și ascultătoare, conștiința sfințeniei unui om, atunci acesta este sfânt. Și iarăși: dacă conștiințele multor credincioși, într-un interval mare de timp, mărturisesc despre sfințenia unui om, atunci această mărturie este de la Duhul Adevărului și omul este sfânt.

Acest proces se face cu inițiativa oilor celor cuvântătoare, însă cu știința, colaborarea și asentimentul păstorilor. Aceasta este necesar pentru evitarea greșelilor de orice fel, în principal a exagerărilor. Canonizarea este doar oficializarea unui cult care există deja.

Cazuri de sfinți

O paralelă tipică și foarte folositoare în discuția noastră este comparația dintre Sfântul Ștefan cel Mare care, încă din vremea vieții sale, avea faimă de sfânt, și Avram Iancu care, cu toate că se bucură de un cult de necontestat, mai ales în Transilvania, cultul acestuia nu a depășit niciodată cadrele patriotismului. Sfântul Duh a mărturisit în istorie despre Avram Iancu că este un mare erou național, însă nu un sfânt, în vreme ce, în cazul Sfântului Ștefan cel Mare, Dumnezeu l-a promovat ca sfânt chiar din timpul vieții sale.

Un alt caz este cazul sfinților pe care Dumnezeu îi promovează ca făcători de minuni la foarte mulți ani după moartea lor, după ce, vreme de foarte mulți ani, nimeni nu a știut nimic de ei. Avem aici exemplele Sfinților Rafail, Nicolae și Irina din Lesvos, Sfântul Efrem cel Nou, Sfântul Evdokim etc.

Sunt multe moduri în care Duhul Sfânt lucrează în Biserică, inclusiv prin nepromovarea unor sfinți foarte, foarte mari, pe care marea majoritate nu o cunosc – de exemplu Sfântul Dionisie Areopagitul, Sfântul Marcu Ascetul și chiar și Sfântul Maxim Mărturisitorul, sfinți care sunt cunoscuți de către o foarte mică parte din credincioși.

În final, notăm că pe cea mai mare parte din sfinți nu-i cunoaște nimeni. Acesta este unul din motivele principale pentru care avem o sărbătoare specială dedicată lor: Duminica TuturorSfinților, în care ne rugăm la acești mari sfinți să mijlocească pentru noi.

Bazat pe Sfântul Maxim Mărturisitorul, Dreptul Canonic al Bisericii Ortodoxe.¹²

13. De ce Sfântul Petru este primul?

Îi cinstim pe Sfinții Apostoli Petru și Pavel ca întâii-stătători între Apostoli. Sărbătoarea lor este mai mare în Biserică decât sărbătoarea tuturor celor 12 Apostoli luați la un loc – Soborul celor 12 Apostoli, ce se sărbătorește în ziua imediat următoare. De aici apare, (și) în Ortodoxie, ideea că Sfântul Petru este primul.

Desigur că se naște întrebarea: De ce Sfântul Petru este primul? De cei doi Apostoli sunt cinstiți mai mult decât toți ceilalți 12 Apostoli la un loc? Faptul că Sfântul Petru este decanul de vârstă al Apostolilor nu poate fi un răspuns acoperitor. De asemenea, faptul că Sfântul Petru l-a mărturisit pe Domnul ca Fiul al lui Dumnezeu, iarăși nu ajunge, pentru că Domnul i-a spus că această mărturisire nu s-a bazat pe vrednicia Apostolului, ci pe descoperirea Tatălui din Ceruri.

Greșelile cele multe

Această întrebare este cu atât mai îndreptățită cu cât *Sfânta Scriptură* ne prezintă o mulțime de greșeli ale celor doi Apostoli, culminând cu negarea de către Sfântul Apostol Petru a Domnului nostru Iisus Hristos. Păcatul Sfântului Petru este mai mare decât păcatul lui Iuda, căci Iuda a dorit doar să facă bani, pe când Sfântul Petru s-a lepădat de binefăcătorul, învățătorul și Dumnezeuul său. Și aceasta, după ce a mărturisit că Hristos este Fiul lui Dumnezeu cel Viu.

Pe de altă parte însă, această greșală a Sfântului Petru nu a fost singura. O greșală premergătoare a sa a fost mândria și faptul că s-a pus pe sine mai presus de ceilalți Apostoli: în clipa în care Mântuitorul le-a spus că toți se vor lepăda de El în seara aceea, Sfântul Petru l-a răspuns împotriva, spunând că dacă toți ceilalți se vor sminti de Domnul, el nu se va sminti (*Matei 26, 33*). Din cauza aceasta, Mântuitorul l-a și lăsat să cadă mai greu decât ceilalți Apostoli, astfel încă să se restabilească dreptatea. Sfântul Petru s-a lepădat de trei ori de Mântuitorul, chiar dacă cocoșul îi cânta în ureche în rafale, ca un ceas deșteptător.

Și cu toate acestea Iuda este în fundul iadului, în timp ce Sfântul Petru este primul dintre Apostoli. Cum s-a petrecut aceasta?

Credința și nădejdea cu orice preț

Totul provine din faptul că Iuda s-a deznădăduit de ajutorul lui Dumnezeu. Iuda a spus că „pentru mine totul s-a terminat, nu mai este scăpare”. Iuda nu a voit să-și repare greșala cu

---

¹² Articolul, apărut pe 27 iunie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/06/27/cine-este-sfantul>.

ajutorul lui Dumnezeu, ci a rămas însingurat în nepocăința sa și, din cauza aceasta, s-a dus să se spânzure.

Sfântul Petru, pe de altă parte, a plâns cu amar după lepădarea sa. Nu a avut puterea să se întoarcă să-L mărturisească pe Cel pe Care L-a negat, însă a făcut tot ceea ce a putut atunci. Omul căzut, fiul lui Adam, nu poate mai mult decât să plângă. E nevoie de ajutorul lui Dumnezeu pentru a putea să facă ceva. Însuși Domnul a spus: *Fără de Mine nu puteți face nimic (Ioan 15, 5)*.

Însă Petru nu și-a pierdut nici credința, și nici nădejdea. Nu numai că credea că Dumnezeu poate să-l ajute, ci și avea această nădejde.

O nădejde cu orice preț. Nădăjduia, orice s-a întâmplat, orice s-ar întâmpla.

Pentru a înțelege magnitudinea și raritatea acestei virtuți, să ne amintim că unii dintre noi credem că statul ne poate ajuta, însă nu nădăjduim că o să ne ajute. Sfântul Petru însă, din groapa existențială în care se afla, nu numai că credea, ci și nădăjduia că, totuși, Dumnezeu o să-l ajute și din cauza aceasta plângea după ajutor.

Pocăința

Da, însă pentru a veni ajutorul este nevoie de o pocăință concretă: după cum negarea a fost concretă și s-a repetat de trei ori, la fel și mărturisirea iubirii trebuia să fie concretă și tot de trei ori.

Domnul Slavei i-a oferit această șansă (*Ioan 21, 15*) Sfântului Petru, întrebându-l prima dată: *Simone, fiu al lui Iona, Mă iubești (αγαπάς με) tu mai mult decât aceștia?* El i-a zis: *Da, Doamne, Tu știi că Te iubesc (φιλώ σε)*. Zisu-i-a lui: *Paște mieluseii Mei!* Ceea ce se pierde prin traducere este diferența dintre cele două verbe: Domnul îl întreabă pe Petru dacă Îl iubește cu iubirea desăvârșită, iubirea duhovnicească, iubirea înaltă („agapi” – αγαπή – în greacă), „mai mult decât ceilalți”, pentru că Petru se pusese mai presus decât ceilalți în clipa în care spusese că, dacă toți se vor lepăda, el însuși nu se va lepăda.

Acum însă, pocăindu-se, Sfântul Petru rămâne în smerenie și nu îndrăznește nici să spună că este mai presus decât ceilalți și nici că-L iubește pe Domnul cu iubirea duhovnicească, ci, mărturisindu-și incapacitatea iubirii, Îi răspunde „φιλώ σε”, adică doar o iubire prietenească – „te simpatizez”.

Atunci Mântuitorul Se coboară mai jos la Petru, zicând a doua oară: *Simone, fiu al lui Iona, Mă iubești (αγαπάς με)?* – fără să mai repete mai mult decât aceștia. El i-a zis, rămânând întru smerenia neputinței sale de a iubi cu adevărat: *Da, Doamne, Tu știi că Te iubesc (φιλώ σε)* – ...adică „te simpatizez”.

La final, Domnul Se coboară pe planul uman, acceptând smerenia lui Petru, întrebându-l a treia oară: *Simone, fiu al lui Iona, Mă iubești? (φιλείς με)*. Adică: „Petre, măcar mă simpatizezi câtuși de puțin?” Petru s-a întristat că i-a zis a treia oară: *Mă iubești? (φιλείς με)*, însă n-a îndrăznit să iasă din conștiința smereniei sale și i-a zis: *Doamne, Tu pe toate le știi, Tu știi că Te*

iubesc (φιλώ σε – “te simpatizez”, în textul original). Adică „nu sunt în stare de nimic, nu sunt în stare de iubire fără harul Tău”.

Sfântul Petru este primul

Deci Sfântul Petru este primul, este mai cinstit decât ceilalți 12 Apostoli la un loc pentru smerenia sa, pentru pocăința sa. A ajuns primul pentru că a cunoscut că este ultimul.

Nu este un primat administrativ: Sfântul Petru nu a avut niciodată în Biserică această poziție. Acest lucru îl vedem la Sinodul Apostolic, unde Sfântul Petru s-a explicat în fața sinodului prezidat de Sfântul Apostol Iacob, fratele (ruda) Domnului (*Fapte* 15, 13), și a fost muștrat și îndreptat public de Sfântul Apostol Pavel (*Galateni* 2, 14).

Sfântul Petru nu este conducătorul Bisericii, pentru că Mântuitorul a spus că pe mărturisirea lui Petru și-a întemeiat Biserica Sa, a Mântuitorului, și nu Biserica Sfântului Apostol Petru.

Bazat pe Sfântul Ioan Hrisostom.¹³

14. Trăsătura definitorie a Sfântului Pavel

Sfântul Apostol Petru este cinstit dimpreună cu Sfântul Apostol Pavel mai mult decât ceilalți Apostoli. Ieri am aflat că, în cazul Sfântului Apostol Petru, aceasta se datorează smereniei, credinței și nădejzii sale mai presus de orice nădejde.

Desigur că am putea să spunem că aceasta este valabil și în cazul Sfântului Apostol Pavel, însă o prezentare generală nu este satisfăcătoare. Pentru a ne folosi sufletește este necesar să scoatem în evidență trăsătura definitorie a Sfântului Pavel.

...mai ales că prezentarea generală pe care o face Sfântul Duh Sfântului Apostol Pavel este cu totul neobișnuită.

Sfântul Pavel ca păcătos

Ucenicul său, Sfântul Luca, își introduce starețul (Sfântul Apostol Pavel) în fața unei persoane foarte, foarte importante din conducerea Imperiului Roman (preaputernicul Teofil, unii din bogații patricieni ai Romei) ca fiind...complice la asasinarea Sfântului Ștefan, Întâiul Mucenic (!). Dar Sfântul Pavel nu se oprește aici, ci continuă cu prigoana împotriva Bisericii, prigoană purtată cu toată puterea sa, socotind că creștinii încalcă legea lui Dumnezeu, dată prin Moise.

---

¹³ Articolul, apărut pe 28 iunie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/06/28/de-ce-sfantul-petru-este-primul>.

Acum însă nu o să insistăm asupra datelor sale biografice, ci asupra însușirii-cheie care i-a adus de către Biserică locul de „primul dintre Apostoli” dimpreună cu Sfântul Petru. Lucrul este cu totul remarcabil, nu numai datorită faptului că fusese complice la crimă și prigonitor, ci și datorită faptului că nu era dintre cei 12 Apostoli, nici măcar dintre cei 70 (și doi), nici măcar nu-L văzuse pe Domnul pe pământ, înainte de Înălțarea Sa la cer.

Trăsătura definitorie a Sfântului Pavel

Trăsătura definitorie a Sfântului Pavel, care l-a pus mai presus de ceilalți Apostoli, a fost iubirea sa totală față de Dumnezeu. S-a dedicat, fără compromisuri, lui Dumnezeu, lucru care l-a determinat să-i prigonească total pe creștini în perioada în care credea că aceștia sunt împotriva lui Dumnezeu. Același lucru însă l-a determinat să-L propovăduiască pe Hristos total, din Arabia până în Spania, organizând peste tot biserici. Această dăruire desăvârșită a sa i-a adus o pocăință totală în fața lui Dumnezeu și o cunoaștere totală a faptului că este un nimeni fără Hristos. Din cauza aceasta a ajuns ca să nu mai trăiască el, ci să trăiască Hristos în el, ca stare de fapt, iar nu metaforic; ca experiență, iar nu ca expresie poetică (*Galateni 2, 20*).

Sfântul Apostol Pavel este primul dintre Apostoli pentru că cel ce iubește mai mult este mai mare. Din cauza iubirii sale, din cauza dorului său după Dumnezeu, a primit și descoperiri de negrăit, experiențe care nu pot fi exprimate prin cuvinte, însă a primit și crucea corespunzătoare pentru a rămâne în echilibrul smereniei: multe necazuri și ispite de la oameni – mult mai multe decât ceilalți Apostoli și, mai ales, un înger al Satanei *care să-l bată peste obraz (2Corinteni 12, 7)*– o boală serioasă despre care nu se știe exact ce este, însă cei mai mulți socotesc că este vorba de o afecțiune gravă a ochilor.

Crucea necesară sfințeniei

Domnul a îngăduit această cruce pentru Sfântul Pavel pentru a-l încununa pe măsură. Dumnezeu nu îngăduie un necaz dacă știe că omul nu are puterea să răzbească prin acesta și să-i fie de folos. Faptul că noi cădem sub povara necazurilor este responsabilitatea noastră, și nu a lui Dumnezeu cel Preaînțelept.

Sfântul Apostol Pavel spune despre sine:

În osteneți, mai mult; în închisori, mai mult; sub lovituri, fără număr; la moarte, adeseori. De cinci ori am primit de la iudei cele patruzeci de lovituri fără una; de trei ori am fost bătut cu vergi; o dată, împrășcat cu pietre; de trei ori s'a sfărâmat corabia cu mine; o noapte și o zi am petrecut în prăpastia mării; în călătorii, adeseori; primejdii de la râuri, primejdii de la tâlhari, primejdii de la neamul meu, primejdii de la păgâni; primejdii'n cetăți, primejdii'n pustiu, primejdii pe mare, primejdii'ntrre frații cei mincinoși! În osteneală și'n trudă, deseori în privegheri, în foame și'n sete, deseori în posturi, în frig și'n golătate. Lăsându-le deoparte pe

cele din afară, ceea ce zilnic mă'mpresoară e grija pentru Bisericile toate. Cine este slab și eu să nu fiu slab? Cine se poticnește și eu să nu ard? (2Corinteni 11, 23-29)

Toate aceste lucruri nu l-au împiedicat pe Sfântul Apostol Pavel să învingă totul și să crească iubirea înlăuntrul său cu ajutorul lui Dumnezeu. Noi de ce nu avem aceeași determinare pentru a ne învinge și a câștiga iubirea?¹⁴

15. Cum pot Sfinții să fie atât de smeriți?

Noi, cu toate că nu facem nimic și suntem nimic fără Dumnezeu, ne mândrim foarte ușor. Ne uităm cu admirație la luptele duhovnicești, la reușitele și faptele Sfinților și ne întrebăm: Cum pot Sfinții să fie atât de smeriți?

Unul dintre cei mai mari nobili din Gaza a avut, la rândul său, această nedumerire și l-a întrebat pe Sfântul Zosima: „Cum poți spune că nu ești nimic? Faci minuni, vindeci oameni, ești un sfânt! ”

Sfântul Zosima i-a spus: „Nu știu, dar, în modul în care mă văd, nu sunt, cu adevărat, nimic”.

Sfântul Dorotei rezolvă problema

Tocmai în momentul în care nobilul făcea un gest de neîncredere, Sfântul Dorotei i-a văzut și s-a apropiat. În timp ce Sfântul Zosima era un om foarte simplu, dar Sfânt, Sfântul Dorotei era foarte înțelept și știa multe lucruri. El i-a spus omului nobil: „Vezi, cu cât cineva se apropie de Dumnezeu, cu atât se vede mai mult ca un păcătos”.

Nobilul s-a întrebat și a spus: „Cum poate fi aceasta?”

Așadar Sfântul Dorotei i-a spus: „Stăpâne, tu, care ești unul dintre primii de aici, spune-mi cum te simți când ești în oraș?”

El a spus: „Eu mă socotesc cel mai mare și primul din oraș”.

Sfântul i-a spus din nou: „Și când veți merge la Cezareea, cum vă socotiți acolo?”

Nobilul a răspuns: „Mă voi numi mai jos printre cei mari de acolo”.

Din nou, Sfântul Dorotei a replicat: „Și când te duci la Antiohia, cum te consideri acolo?”

Nobilul i-a spus Sfântului: „M-aș socoti ca unul de la țară”.

Sfântul (zise) pentru el din nou: „Și când te duci în orașul lui Constantin, în Constantinopol, în capitala Imperiului, aproape de împărat, cum te-ai număra acolo?”

Nobilul a răspuns: „M-aș socoti ca fiind, cu adevărat, nimic”.

---

¹⁴ Articolul, apărut pe 29 iunie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/06/29/trasatura-definitorie-a-sfantului-pavel>.

Apoi, Sfântul i-a spus: „Iată, aceștia sunt Sfinții: oricât de mult se apropie de Dumnezeu, cu atât mai mult se văd ca păcătoși. Și când Avraam L-a văzut pe Domnul, el s-a numit *praf și cenușă* (Facere 18, 27). Iar Isaia a spus: *Vai de mine, căci sunt necurat* (Isaia 6, 5).

Cum pot Sfinții să fie atât de smeriți?

În acest fel, adevărata smerenie vine din apropierea de Dumnezeu și, prin urmare, din cunoașterea adevărului. A fi mândru înseamnă că nici noi nu știm adevărul și nici nu vrem să avansăm pentru a cunoaște Adevărul.

Mândria este întunecare, implozie existențială, refuzul de a ne uita în jur și a recunoaște valoarea celorlalți. Prin noi înșine – singuri – suntem un nimic. Ca mădular al trupului cosmic numit Biserica, suntem de neînlocuit. Dacă ne tăiem, chiar dacă am fi un mădular important, precum ochiul drept (Nu suntem!) –, (deci) chiar dacă am fi un mădular important, tăiați fiind, vom fi total inutili și vom putrezi. Valoarea noastră vine cu ceilalți. Dacă ne apropiem de Dumnezeu, o vom (re)cunoaște.

Bazat pe Sfântul Dorotei din Gaza.¹⁵

16. Cearta: cel ce dorește să facă biruitor cuvântul său

Cel ce voiește să rămână într-o convorbire biruitor cuvântul său să știe că suferă de boala diavolului, chiar dacă cuvântul său e adevărat. Și dacă face aceasta într-o convorbire cu cei deopotrivă cu el, va fi tămăduit, poate, de certarea celor mai mari. Dar dacă face așa și față de cei mai mari sau mai înțelepți, boala lui nu poate fi vindecată de oameni.

Cel ce nu se supune cuvântului nu se supune nici lucrului. Căci cel ce e necredincios în ceea ce e puțin, e necredincios și neîncovoiat și în ceea ce e mare. Acela se ostenește în zadar, neagonisindu-și din cuvântoasa ascultare nimic altceva decât osânda.

Cine voiește să-și facă biruitor cuvântul său voiește să biruiască el pe ceilalți. Desigur, el ar putea spune că nu voiește să se impună pe sine, ci adevărul. Dar despre adevărul lui Hristos ajunge să dai mărturie, trăindu-l și murind pentru El. Acesta nu se impune cu arguții ale rațiunii, a cărei dibăcie vrei să dovedești că o ai.

Să nu facem biruitor cuvântul, ci dragostea

De voiește cineva să știe că are iubirea de frați și dragostea adevărată, se va încredința despre ea când se va vedea pe sine plângând pentru greșalele fratelui și veselindu-se de înaintările și de darurile lui. *Acela și-a pus sufletul său pentru fratele* (Ioan15,13). Căci suferă

---

¹⁵ Articolul, apărut pe 5 iulie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/07/05/cum-pot-sfintii-sa-fie-atat-de-smeriti>.

pentru acela ca pentru sine și se bucură de darurile lui, ca pentru ale sale. Sufletul lui trăiește și moare pentru acela și cu acela.

Dacă nu putem să folosim pe ceilalți cu cuvântul nostru, să nu insistăm. E mult mai bine să-i folosim cu tăcerea și cu rugăciunea noastră.

Nu ține de viețuirea creștinească a se apăra și nu se vorbește de ea în învățătura lui Hristos. De asemenea, împotrivirea în cuvânt arată încăpățânarea și neascultarea. Ea dovedește mai mult îngâmfarea și disprețuirea, și nu smerenia și ascultarea în toate. Metoda recomandată aici ar aduce cu adevărat pace între oameni.

Bazat pe Sfântul Ioan Scărarul (*Filocalia* 9) și Sfântul Dumitru Stăniloae (note la Sfântul Ioan Scărarul, *Filocalia* 9)¹⁶.

17. Taina Raiului și a Iadului¹⁷

Din cele mai vechi timpuri, ca civilizație, ne-a preocupat taina Raiului și a iadului. Care este diferența – sau diferențele – dintre cele două, cum putem să ajungem în Rai și să evităm iadul? Aceste realități ultime, duhovnicești, sunt mult mai concrete decât concretețea lumii materiale în care ne aflăm, însă noi nu putem realiza taina Raiului și a iadului pentru că avem ochii minții acoperiți de mătza celor trecătoare.

***

„Dăruind, vei dobândi”

Pelerin: Cum înțelegeți, părinte, vorba „de unde nu ai, de acolo să dai”?

Părintele Theologos: „Dăruind vei dobândi” – Părintele Nicolae Steinhardt. Ce se întâmplă? Ține puțin și de credință. Adică trebuie să avem conștiința faptului că noi nu putem, că tu nu poți să faci nimic. Toate sunt de la Dumnezeu! Și în clipa în care este nevoie de ceva, deci în clipa în care Dumnezeu te va pune în situația să dai ceva pe care nu crezi că nu-l ai, în clipa respectivă trebuie să te silești pe tine să ceri de la Dumnezeu și să dai treaba respectivă, să dai lucrul respectiv.

Pelerin: Că într-un final îl vei avea și tu...

Părintele Theologos: Da, da, da. Aceasta este clasic în cazul celei mai mari harisme pe care Dumnezeu o dă cel mai ușor, în speță, iubirea. Noi ne gândim la tot felul de harisme de

¹⁶ Articolul, apărut pe 9 iulie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/07/09/cearta-cel-ce-doreste-sa-faca-biruintor-cuvantul-sau>.

¹⁷ Materialul respectiv reprezintă transcriptul părții a doua a discuției purtate de către Părintele Theologos cu soliștii Operei din Constanța. Articolul a fost postat pe 10 iulie și poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/07/10/parintele-teologos-taina-raiului-si-a-iadului-partea-a-2-a>.

genul acesta, mult mai bombastice, de show: clarvederea, înainte-vederea, profeții, tot felul de lucruri de genul acesta, știi... Dar cea mai înaltă virtute, spune Sfântul Apostol Pavel, nu o zic eu, este iubirea. Și Dumnezeu dă foarte ușor virtutea aceasta. De ce? Pentru că știe că este esențială pentru noi și mai ales știe că pe noi nu ne interesează treaba aceasta. Da... nu ne interesează!

Iubirea

Aceasta e căderea lui Adam: pe mine nu mă interesează Dumnezeu, Care este iubire. Pe mine mă interesează cumva să fiu fericit fără să iubesc. Eh, și atunci Dumnezeu te pune într-o situație de a oferi iubire celui alt. Și tu nu vrei, nu știi, nu poți, n-ai chef și așa mai departe. Trebuie să o faci!

Pelerin: Și totuși, părinte...

Părintele Theologos: Trebuie s-o faci!... Trebuie să te dai cu capul de pereți să o faci, să iubești cu orice preț, să zici „Atotputernice, dă-mi iubirea Ta atotputernică!”

Pelerin: Și Cain a fost lipsit de iubire, părinte, de și-a omorât fratele...

Părintele Theologos: Mulțumesc mult!

Pelerin: Dar tot auzea glasul lui Dumnezeu.

Părintele Theologos: Da, dar noi...și noi auzim glasul lui Dumnezeu în conștiința noastră. Trebuie să știi că toți oamenii aud glasul lui Dumnezeu în conștiința lor, dar aud și nu ascultă. Una este a nu auzi și alta este a nu asculta, nu? Că acum, de exemplu, se aude un avion sau ce se aude pe sus. Nu îl ascult. Înțelegi ce vreau să spun? Nu dau atenție, mintea mea este îndreptată altundeva.

Drama omului este...

Aceasta este marea dramă a omului: incapacitatea lui de a iubi. Atunci Dumnezeu te pune într-o situație în clipa în care tu simți că nu ai iubire față de persoana respectivă sau față de situația respectivă. Și îți zice Dumnezeu: „Fă-o! Sari în gol! Fă chestia aceasta!” Și atunci o să vezi că o să ieși bine. Întotdeauna cel care iubește mai mult e mai mare! Da... Aceasta este...

Pentru că a iubi este o **durere mântuitoare**. A iubi înseamnă răstignire, nu? Așa-i, părinte? Așa este. Da... Trebuie s-o faci. Sacrificiu. Deci aceasta este diferența între a iubi și a-mi plăcea. Deci una este când spun despre o femeie: „o iubesc”, și alta este când zic: „îmi place de aceea”. Diferența este jertfa! Când spun “îmi place de-aceea” înseamnă că nu mă pot jertfi pentru ea. Dar în clipa în care spun „o iubesc” înseamnă că mă pot jertfi pentru ea.

Iubim când oferim timpul și persoana noastră

Cea mai mare jertfă pe care pot să o dau – bine, este jertfa supremă, dar dincolo de aceasta, în cotidian - este timpul! Dacă nu dăm timp, nu dăm atenție, oricâți bani, oricât... ce să zic, de obicei cam cu banii se încearcă a se acoperi, orice altceva am da, nu e de ajuns. Cel mai mare dar pe care putem să îl oferim persoanei iubite este prezența noastră, persoana. Pentru că nimeni și nimic nu poate să odihnească o altă persoană decât o altă persoană. Înțelegeți?

Și din cauza aceasta neapărat trebuie să dăm timp, să dăm timp! Aceasta este jertfa iubirii. Da. Și întotdeauna să ajutăm pe cineva, pentru că pot să fi chiar singurul care să ajuți persoana respectivă. Să nu spui că e mic ajutorul tău. Bineînțeles, ajutorul tău, văzut la scară cosmică, este insignifiant, este un zero, dar însăși prezența ta acolo și dispoziția de a ajuta, de a asculta, este capital... Înțelegeți... Eh, aceasta...

Iubirea de cele lumești și iadul

Și aceasta este... Și atunci, prin durere, se restabilește echilibrul creat de plăcerea păcatului și ne scoate, ne desprinde de viața de aici. Pentru că în clipa în care murim moartea provoacă o durere foarte mare, mai mare sau mai mică. Vedeți că unii mor foarte ușor, alții mor mult mai dificil. De ce?

Bineînțeles că există și o durere provocată de despărțirea sufletului de trup, ca fenomen natural. Dar este vorba de iubirea de cele lumești, în principal. Adică dacă eu iubesc ceva de pe acest pământ, în clipa în care mor, despărțirea față de acest lucru o simt ca și cum ar fi un leucoplast care se ia de pe piele și mă doare. Dacă iubirea mea de cele lumești este și mai mare, simt ca și cum mi s-ar tăia mâna și dacă iubirea mea este și mai mare față de cele lumești, nu mă pot despărți de ea și aceasta constituie iadul.

Pelerin: În funcție de viața fiecăruia...

Noi alegem Raiul sau iadul

Părintele Theologos: Bineînțeles, bineînțeles. Deci iadul este alegere! Înțelegeți? Iadul nu este rezultatul unei forțe externe, de genul ANAF, DNA și Dumnezeu mai știe ce... Iadul este alegerea mea, ce iubesc eu. Și Raiul și iadul sunt iubiri absolute. Atâta doar că ținta acestor iubiri este total diferită! Înțelegeți? Aceasta este diferența principală dintre Rai și iad: este o diferență de stare existențială, nu diferență de loc! Este și diferență de loc, dar, în principal, este diferența de stare existențială, în același har al lui Dumnezeu, care este mult mai intens și Rai, și în iad.

Dacă în Rai am spus că este o stare totală de deschidere față de iubire, față de pace, față de blândețe, față de unitate, întâi de toate, în iad este o stare de totală respingere față de acestea, ură („Nu vreau unire cu tine! Nu! Cine ești tu? He, știi tu cine sunt eu?”). Înțelegeți? Și vrea o realitate care nu există și nici nu poate să existe niciodată. Și în veci se gândește la aceasta. Stă într-un colț al minții sale care naște gânduri, care naște gânduri, care naște gânduri, gânduri, gânduri, milioane și milioane de ani. Da...

18. Despre curaj, lupta cu gândurile și părțile sufletului

Despre lupta cu gândurile, care sunt părțile sufletului și cum să le folosim pentru a câștiga și a ne păstra curajul – toate aceste lucruri esențiale pentru mântuirea noastră și de bază în Ortodoxie - veți afla în convorbirea redată mai jos.¹⁸

Părintele Theologos: Ați spus că vom vorbi despre curaj și gânduri. Lupta cu gândurile. Trebuie să știți, înainte de toate, că curajul este forța motrice care împinge pe om înainte. Și, din cauza aceasta, diavolul totdeauna trage două gloanțe. Asasinii profesioniști trag două gloanțe, ca să fie siguri, și așa și diavolul trage două gloanțe: primul gând este ca să te faci să păcătuiești, iar al doilea gând este ca să te faci să-ți pierzi curajul. Pentru că diavolul știe că, dacă te face să păcătuiești, a câștigat o bătălie, dacă te face să-ți pierzi curajul, a câștigat războiul. Deci este foarte, foarte important să nu ne pierdem curajul.

Acum, dacă spui unui om: „Să nu-ți pierzi curajul!” sau „Să nu-ți fie frică!” nu prea are mare valoare. Sigur, trebuie să spui de ce să nu-și piardă curajul și de ce să nu-i fie frică.

Ce este curajul?

Curajul este folosirea corectă a părții mâniaitoare a sufletului. Sufletul are mai multe părți, puteri, aspecte – depinde ce limbaj folosim. În limbaj teologic se numesc aspecte sau puteri. În greacă **δύναμις** înseamnă “putere”. De ce trebuie să avem curaj? Pentru că Dumnezeu este Puternic, Atotputernic și nu este neutru. Acesta este capital: Dumnezeu nu este neutru! Noi spunem că este neutru – da și nu prea! Cum spune Sfântul Isaac Sirul: „Cum puteți voi să-L numiți pe Dumnezeu drept, când El a murit pentru noi, păcătoși fiind”. Unde e dreptatea aici? Nu e dreptate. Și, de aceea, aceasta ne dă un foarte mare curaj, pentru că este Tatăl nostru.

---

¹⁸ Materialul, prezentat în continuare, reprezintă transcriptul unei convorbiri purtate de către Părintele Theologos cu câțiva pelerini. A fost postat pe 13 iulie și poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/07/13/parintele-teologos-despre-curaj-lupta-cu-gandurile-si-partile-sufletului>.

Au venit Apostolii la Mântuitorul ca niște copii la tatăl lor: „Doamne, uite, ucenicii lui Ioan se roagă, fariseii se roagă, învață-ne și pe noi să ne rugăm”. Și primul lucru pe care le-a spus Mântuitorul a fost *Tatăl nostru*. Deci noi nu avem o relație juridică cu Dumnezeu, ci una paternă – o relație fiiască, din punctul nostru de vedere, și, din punctul Lui de vedere, o relație paternă.

Așadar pe Dumnezeu nu-L interesează atât păcatul. Nu este vorba de un Dumnezeu justițiar, de genul lui Allah sau ca în alte denominațiuni creștine, în care există această latură juridică foarte accentuată. Nu e vorba de așa ceva! Pe Dumnezeu Îl interesează părăsirea păcatului, adică îmbunătățirea noastră, aceasta Îl interesează pe Dumnezeu.

Cum începe *Evanghelia*?

Cum începe *Evanghelia*, părinte? ... Avem, într-adevăr, *Evanghelia după Matei*, *Evanghelia după Marcu*, *Evanghelia după Luca*, *Evanghelia după Ioan*. Adică este o singură *Evangheli*e, dar filtrată prin caracterul, și prin cunoștințele, și după harismele fiecăruia dintre evangheliști. Și a fost scrisă așa, în patru fațete. Ei, Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan spune așa: *La început era Cuvântul...* Matei spune: *Cartea facerii lui Iisus Hristos...* La Luca se povestește despre Sfântul Ioan Botezătorul, nașterea Sfântului Ioan Botezătorul sau, mai bine zis, zămislirea Sfântului Ioan Botezătorul cu episodul din templu. Dar, la Marcu: *Începutul Evangheliei lui Iisus Hristos*.

Deci începutul *Evangheliei* este la Marcu! Și care este începutul *Evangheliei*? Fosta cuvântul lui Dumnezeu către Sfântul Ioan Botezătorul în pustie, zicând: *Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor*. Prin urmare, începutul *Evangheliei* (*Evangheli*e în limba greacă înseamnă “veste bună”) la începutul veștii bune, la începutul mântuirii noastre este pocăința. Adică este schimbarea căii, readucerea minții de acolo de unde s-a răspândit, readucerea minții în locașul ei, în baza ei, și decierecăpătarea curajului.

Pe Dumnezeu nu-L interesează păcatul, ci pocăința, adică îndreptarea noastră, corectarea noastră. Vedeți că bagă la închisoare pe Sfântul Ioan Botezătorul și după aceea vine Mântuitorul și începe propovăduirea. Și cum începe propovăduirea Mântuitorul? Exact cu aceleași cuvinte: *Pocăiți-vă, că s-a apropiat Împărăția Cerurilor*.

Relația cu Dumnezeu dă curaj

Deci relația cu Dumnezeu este una care dă foarte mult curaj, este o relație paternă, de iubire și nu una justițiară, bazată pe legi. Este capital! Și vedeți, când vine cineva cu Legea, Mântuitorul efectiv îl spulberă, adică îl nimicește. Și aceasta unde se vede?

Se vede în acel episod în care a venit „un comitet de acțiune”, format din farisei, cu o femeie prinsă în adulter. Au venit ei și au zis așa: „Doamne, am prins-o în adulter și Legea spune să o batem cu pietre. Tu ce zici?” Și atunci Mântuitorul scria ceva pe nisip. Mare atenție! Mântuitorul nu a lăsat nimic scris. Singura dată când Mântuitorul a scris ceva a fost atunci, pe

nisip. Scria deci pe nisip, după care Mântuitorul Își ridică privirea către ei și spune: „Cel care este fără de păcat să arunce primul cu piatra asupra ei”. Apoi iarăși Se apleacă și scrie în nisip. Știți ce scria? Le scria păcatele. Exact!

Adică: “Dacă vrei să discutăm în termeni legali, hai să discutăm”. Își știau fiecare păcatele și, bineînțeles, când le-au văzut, au dispărut, și a rămas doar El singur, Care este fără de păcat, cu femeia respectivă. Și-i spune Mântuitorul: *Femeie, unde sunt părâșii tăi? Nimeni nu te-a osândit?* Și ea spune: *Nimeni, Doamne!* Și atunci spune Mântuitorul: *Nu te osândesc nici Eu*, adică: „Eu am puterea aceasta, Eu am dreptul acesta, dar nu o să intru, nu o să cad pe planul legalist”.

Dumnezeu nu este Drept, ci este Atotiubitor

Pelerin: Și iarăși ați demonstrat că Dumnezeu nu este Drept, este Atotiubitor.

Părintele Theologos: Da, este Atotiubitor Tată, și aceasta este un generator absolut de curaj. Dacă o să luați toată *Scriptura*, tot *Noul Testament*, nu o să vedeți că scrie undeva: ”Să aveți curaj, să aveți curaj!” Nu! Ci dă aceste dovezi ale faptului de ce trebuie să avem curaj. Înțelegeți? Aceasta este foarte, foarte important! Și deci, în clipa în care nu avem curaj, este o dovadă a faptului că nu știm adevărul, că nu cunoaștem realitatea, adică ne îneacă gândurile. Acolo este marea problemă!

Energiile raționale ale sufletului

Sufletul are două energii raționale: energia logică și energia noetică – așa se numește. Sunt mai multe părți raționale ale sufletului, dintre care discutăm acum despre logică și minte.

Logica acționează în pași și este o parte a sufletului care este despărțitoare. Ca de exemplu: „Am hainele murdare, deci mă duc cu ele la mașina de spălat, și pun săpun, și pun balsam, și pun programul, și apăs pe buton și vin peste o oră să le iau.” Aceasta este logica, și acționează în pași, și este despărțitoare, și este adaptată pentru cotidian, pentru materie.

Mintea nu acționează în pași, ea este ochiul sufletului, se definește ca atenția ultimă, cea mai fină atenție, focusul uman – acolo unde omul este concentrat – ochiul sufletului. Dacă această oglindă parabolică, dacă acest ochi al sufletului preacurat este îndreptat către Legea lui Dumnezeu, în clipa respectivă mintea începe să simtă corect, să simtă cum trebuie. Acesta este bunul simț. În clipa în care mintea se îndreaptă spre materie, aceasta este căderea omului.

Mintea: ochiul sufletului

Acest ochi al sufletului, care luminează toată existența omului, în loc să fie îndreptat către Dumnezeu cel Unificator și către cele cerești, care sunt unificatoare, în clipa respectivă se sparge și se întunecă. Pentru că mintea, prin excelență, ca și chip al lui Dumnezeu în om, devine materială, se înmaterializează oarecum. „A, ce sunt cu cănila acestea aici? De unde sunt? Cine le-a pus? Sunt din metal, poate că ar fi mai bine să fie din porțelan...” Înțelegeți? Mi-am îndreptat mintea înspre cănila acestea, „mi-am ieșit din minți”. În clipa respectivă pierd contactul cu Dumnezeu și deci pierd contactul cu simțământul patern al lui Dumnezeu, cu acea boare, cu acel vânticelal iubirii lui Dumnezeu, despre care vorbește și Sfântul Proroc Ilie,.

Dacă eu am mintea îndreptată către Dumnezeu și nu-mi ies din minți înspre cănila acestea – da, cănila sunt folositoare ca să beau apa – eu simt înlăuntrul meu o mare, mare bucurie că-L simt pe Dumnezeu ca Tată, ca pe Tatăl meu Cel din Ceruri, și atunci am un foarte mare curaj.

Lupta cu gândurile

Problema cea mare este cu gândurile, pentru că noi avem foarte mulți centri de atenție care generează gânduri. Gândurile sunt mișcările minții, mișcările acestui ochi al sufletului: „Cine a pus cănila acestea aici? De ce sunt acolo?...” Înțelegeți? Mintea începe să se miște, adică să se tulbure. Ca și cum avem un pahar cu apă și la fund este o murdărie (neputința umană), și în clipa în care miști acest pahar, murdăria începe să iasă și apa începe să se tulbure. Așa și ochiul sufletului începe să se tulbure. Pentru că ochiul sufletului nu este făcut să se ocupe de cănila acestea, ci este făcut să se ocupe de cele dumnezeiești. Înțelegeți?

Deci din cauza aceasta nu trebuie să dăm atenție materiei, nu trebuie să ieșim din noi înșine în afară, nu trebuie să ne ieșim din minți. Trebuie „să ne băgăm mințile în cap”. Așadar omul trebuie să se reunească cu Dumnezeu, și după aceea se va reuni și în sineși, în părțile sufletului(cele șase părți ale sufletului), și după aceea se va reuni și cu ceilalți prin Dumnezeu.

Sursele de gând în lupta cu gândurile

Există trei surse de gânduri: mintea poate să fie mișcată de către Dumnezeu și Îngerii Lui sfinți; poate fi mișcată de îngerii malefici, de diavoli; și poate să fie mișcată de ea însăși. Bineînțeles, mintea poate să producă gânduri, să se miște de la sine. Aceasta se întâmplă în cuget. Cugetul este atelierul de gânduri. Este o altă parte rațională a sufletului.

Oamenii sunt foarte diferiți. Unii pot să aibă cugete foarte puternice, adică să aibă foarte multe gânduri, și alții pot să gândească foarte puțin, dar nu neapărat în sens de prost, ci că contemplă. Acest aspect dovedește că cugetul este o altă parte rațională a sufletului, dincolo de logică și minte. În cazul de față trebuie să avem foarte mare grijă de unde ne vin gândurile.

Calitatea gândurilor în funcție de sursă

Gândurile de la Dumnezeu sunt întotdeauna bune, gândurile de la diavol sunt întotdeauna rele, și gândurile de la mintea noastră sunt sau bune, sau rele, în funcție de starea de iluminare a minții, deci în funcție de unde este îndreptată ea. Pentru că dacă mintea ne este îndreptată către Dumnezeu, atunci ea are proprietatea de a se lumina. Se spune că „dacă ochiul sufletului este curat și cele dinlăuntru ale lui vor fi curate, iar dacă ochiul este întunecat...”(*Luminătorul trupului este ochiul. Deci dacă ochiul tău e curat, tot trupul tău va fi luminat; dar dacă ochiul tău e rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult? - Matei 6, 22-23*) La aceasta se referă. Aceasta este mintea, ”**νοῦς**” în Patristică. ”**Nous**” se mai traduce cu “intelect”. Dar, hai să-i spunem minte.

Cum deosebim gândurile?

Pentru deosebirea gândurilor, întâi de toate avem nevoie de atenție. Deci iarăși ne întoarcem la a ne băga mințile în cap. Adică nu mă interesează ce este cu câștile acestea aici pe masă pentru că nu mă ajută la mântuire treaba aceasta. Înțelegeți? Trebuie să ne tragem mintea din simțuri, pentru că, dacă mintea se retrage din simțuri, atunci se hrănește cu hrana Îngerilor. Dacă mintea intră în simțuri, este trasă de simțuri și atunci se va hrăni cu hrana dobitoacelor.

Diferența între om și dobitoc

Pentru că aceasta este diferența între om și dobitoc: dobitocul are un intelect supus simțurilor. Motanului acesta îi dai o bucată de pește și se duce (să-l mănânce). Nu-și pune întrebări. Sau maimuța are banana și nu-i mai trebuie nimic. Pe când omul se gândește: e bine să mănânc aceasta sau nu e bine s-o mănânc? Sau când aud ceva: e bine să cred treaba aceasta sau nu e bine s-o cred? Sau, când văd pe cineva, nu trebuie să cred că acesta este rău pe baza a ceea ce-mi spun mie simțurile, sau să zic că femeia aceasta se potrivește cu mine numai după cum arată (știți foarte bine la ce mă refer). Deci omul trebuie să-și tragă totdeauna mintea din simțuri, astfel încât să aibă întotdeauna atenția sau trezvia, cum spun Sfinții Părinți, pentru deosebirea gândurilor.

Lupta cu gândurile: modalitate practică

Pelerin: Și, când simțurile acestea paralizază, încât nu te poți controla, deși ești conștient că intri într-o anumită stare, adică că urmează să faci un lucru care nu e bine, iar mintea realizează aceasta, ce facem?

Părintele Theologos: Ce faci? Poți să-ți folosești curajul. De fapt poți să-ți folosești toate părțile sufletului. De exemplu, logica, care spune: „Măi, nu-i bine să faci treaba aceasta!” și mintea vede că nu-i bine aceasta. Iar mintea o să pună la o parte cugetul, atelierul de gânduri, deci n-o să creadă în ce-i spune gândul, o să folosească cugetarea, care este cea de-a patra parte rațională a sufletului. Cugetarea definește, descrie starea atelierului de gânduri. Starea cugetului poate să fie înaltă sau poate să fie smerită, să ai o cugetare smerită. Deci eu pot să produc foarte multe gânduri și, la un moment dat, pot să produc și un gând smerit: „Măi, nu sunt bun la muzică!” Aceasta nu înseamnă că am și un cuget smerit.

Cugetul smerit arată starea constantă a atelierului de gânduri. Uneori poate să mă înșele diavolul, că pot să am un gând înalt, dar eu, cu harul lui Dumnezeu, pot să am un cuget smerit. Părintele Dionisie de la Colciu vorbea tot timpul despre smerita cugetare, adică să ai o stare în care să cugeți întotdeauna smerit, adică totdeauna să ai această simțire a nimicniciei tale.

Revenind, deci în clipa în care avem un astfel de atac și ne dăm seama de distorsiunea care ne paște, deci mintea vede treaba aceasta, logica își dă seama de treaba aceasta, punem cugetul să nu se ocupe de așa ceva, să nu credem în ceea ce se produce acolo și să smerim starea cugetului, adică: „Măi, uite ce prost ești!” Trebuie să spui aceasta către tine, ca să te smerești în mod practic.

Cum folosim părțile iraționale în lupta cu gândurile

După care intervi cu celelalte două părți iraționale ale sufletului, care sunt partea mâniitoare, despre care am vorbit până acum, și partea doritoare. Cu partea mâniitoare îți folosești curajul și, într-adevăr, te poți dosădi pe tine, te poți osândi pe tine, să spui: „Măi ticăloase, cum poți să faci aceasta, ce creștin ești tu?” Trebuie să te mustri. Și, după care, tot cu curajul te îndrepti către Dumnezeu și către Maica Domnului: „Doamne, nu mă lăsa pe mine, ajută-mă pe mine, eu sunt fiul Tău, știi că sunt ticălos!” Și aici intervine și partea doritoare, cu care dorești, cum îi spune și numele: „Doamne, ajută-mă, că eu pe Tine te doresc! Ajută-mă că vreau binele, vreau bucuria, vreau pacea, vreau răbdarea, vreau toate celelalte”.

Folosirea părților sufletului în lupta cu gândurile

Toate părțile sufletului – să le recapitulăm puțin: logica, mintea, cugetul, cugetarea - acestea patru sunt raționale - și cu celelalte iraționale - partea doritoare și partea mâniitoare (pofța și mânia se numesc la Sfinții Părinți, dar evit termenul de mânie pentru că se înțelege folosirea greșită a părții mâniitoare) – deci toate cele șase părți ale sufletului le folosesc astfel încât să nu fac treaba aceasta. Și, dincolo de acestea, le folosesc și în mod practic, după cum am spus, pe plan noetic, adică cu rugăciunea și cu osândirea de sine, cu realizarea faptului că atunci fac ceva greșit. Dacă este vorba de ceva practic, fugim, fugim, fugim de centrul de atracție, de cauza de păcat.

Păcatul ca forță de atracție

Am discutat data trecută că păcatul seamănă foarte bine cu o forță de atracție. Formula forței de atracție este: $F = k (m_1 \times m_2)/d^2$. Deci depinde de pătratul distanței. E formulă de fizică. Newton a scos-o, n-am scos-o eu. Și este chip pentru cele duhovnicești. Așadar dacă eu mă depărtez de centrul căderii, de centrul de atracție, aceasta o să scadă la pătrat. Mă depărtez la jumătate, o să scadă de patru ori.

Pelerin: Dacă nu ești tu însuși cauza.

Părintele Theologos: Totdeauna trebuie să știi că este vorba de optica ta. De obicei este o cauză din afară...

Pelerin: De multe ori, eu așa am înțeles, încerci să faci ceva rațional bine, dar în sinea ta îți dai seama că nu este. Ei, și atunci te îndepărtezi. Dar pentru că e conveniența, pentru că este o explicație logică, îți dai seama că nu e ceva bine.

Părintele Theologos: Da, și atunci te depărtezi, adică nu guști din gândul respectiv. Trebuie să omori răul din tine, să omori omul cel vechi despre care vorbește Sfântul Apostol Pavel. Bineînțeles că e vorba de tine însuși, pentru că și atunci când am o cauză externă, văd o femeie frumoasă, sau mâncare, sau bani...

Pelerin: Sau faptul că eu vreau să fiu generos...

Părintele Theologos: Da...

Pelerin: Nu că sunt, ci pentru că vreau să fiu și îl ajut pentru că vreau să simt aceasta.

Părintele Theologos: Bun, și aici se amestecă mândria. Ei, în clipa respectivă te îndepărtezi de mândrie, adică nu ascuți gândul respectiv, nu discuți cu el și nu îl bagi în seamă.

Un caz concret

Pelerin: Am pățit-o și eu. O avocată m-a lovit rău din spate cu mașina. Mașina s-a făcut praf, zăb, că a intrat tare. Am ajuns la poliție. Cât a stat acolo, atotremurat. Era 11-12 noaptea când mi-a zis: „Du-mă acasă, nu am cum să ajung, nu mai pot”. Avea vreo 30 de ani. Mi-am dat seama ce înseamnă să o duc acasă. Crede-mă că mi-a venit de zece ori gândul să o duc acasă. Am scăpat până la urmă. Crede-mă, nu era nimic rău, dar nu despre aceasta e vorba, ci despre faptul că vrei să fi generos. Adică vrei să ajuți pe cineva și știi că nu e prea bine, adică ceea ce faci și ceea ce simți tu e o conveniență, este pentru că vrei să fi așa, pentru că aceasta e imaginea ta socială. Eu așa am perceput mai degrabă.

Părintele Theologos: Și în cazul respectiv trebuie să vezi de unde provine această strângere de inimă. Când vorbim de strângere de inimă nu ne referim la inima de carne, ci la centrul existențial al omului. Vezi de unde vine treaba aceasta și aici, pe lângă rugăciune, trebuie folosită și întrebarea. Întrebăm pe un duhovnic, pe un Avva. Și atunci o să găsim de ce apare

problema aceasta și dacă vom găsi, vom acționa cu toate aceste părți ale sufletului, astfel încât să gestionăm și să ne depărtăm, adică să nu vorbim cu gândurile...

19. Definiția păcatului

Păcatul este atotprezent în viața noastră, însă cei mai mulți dintre noi nu știm care este, de fapt, definiția păcatului.

Desigur că pot fi găsite mai multe definiții ale păcatului, însă acum noi ne vom concentra pe o definiție a păcatului care să ne ajute în viața de zi cu zi.

Desigur că păcatul este încălcarea Legii lui Dumnezeu (*1 Ioan 3, 4*) și răzvrătire împotriva Lui (*Deuteronom 9, 7; Iosua 1, 18*). Aici trebuie să accentuăm faptul că Dumnezeu nu este un tiran, astfel încât între noi și El să existe o relație juridică de forță, ci este un Tată iubitor. Deci poruncile Sale nu sunt expresia șefului față de subalterni, ci expresia Tatălui și a medicului iubitor față de fii Săi bolnavi și preaiubiți.

Definiția păcatului

Deci, până aici, în definiția păcatului vedem că trebuie să între faptul că este, mai degrabă, o boală. Nelegiuirea păcatului constă în lipsa de lege (de unde și termenul), adică lipsa de echilibru, de ascultare a unei entități bolnave, relativ la legea duhovnicească a perfecțiunii dumnezeiești.

Boala păcatului, lipsa de echilibru, distorsiunea constă în folosirea împotriva firii a puterilor noastre firești.

Și cum apare această distorsiune?

Pe drumul firii umane către perfecțiunea personală veșnică apare, la un moment dat, o forță care își exercită atracția asupra libertății umane. Această forță de atracție se numește cauză de păcat, iar atracția este simțită de către creier ca plăcere.

Plăcerea ne atrage atenția ultimă, deci ne atrage mintea de la scopul nostru și mintea se îngustează de la nemărginirea și iubirea lui Dumnezeu la limitele foarte strâmte ale centrului de plăcere care ne atrage.

Acest prizonierat este chinuitor pentru sufletul uman și, în mod necesar, întunecă mintea, pentru că aceasta se îndepărtează de la Dumnezeu, dătătorul de lumină, și se înfășoară pe lucrul care o atrage.

Cu toate că mintea este întunecată, poate să îi se pară că simte o pseudo-lumină ce provine de la centrul de plăcere menționat, ca o reverberație îndepărtată a luminii lui Dumnezeu, ce se reflectă prin centrul de plăcere respectiv, mai mult sau mai puțin distorsionat.

Vindecarea

Pentru a ieși, trebuie să avem o forță de desprindere analoagă cu forța magnetică de atracție către punctul respectiv. Această forță de desprindere este percepută de către noi ca durere, ca suferință eliberatoare. Trebuie să ne-o asumăm. Pe de altă parte, dacă dorim să nu suferim, să nu dorim plăcerile aici pe pământ.

Această suferință eliberatoare vine prin lupta duhovnicească personală, adică prin rugăciune, prin pocăință, prin lacrimi, prin fapte bune și, mai ales, prin spovedanie.

Suferința, care este neapărat necesară în procesul de eliberare, este cererea iertării de la Dumnezeu și de la cei cărora le greșim.

În clipa în care nu dorim nimic din plăcerile lumii acesteia, atunci mintea ne rămâne perfect liberă să se ocupe de cele dumnezeiești.¹⁹

20. Harul pocăinței: ce le lipsește neortodocșilor

Harul pocăinței se dă celor ce, cu deplină credință, primesc cuvântul lui Hristos, că de nu vom crede în Dumnezeirea Lui și în adevărul absolut al tuturor celor poruncite de El, atunci taina păcatului nu ni se va dezvălui în adâncul ei ființial, iar noi „vom muri în păcatele noastre” (cf. *Ioan* 8, 21 ; 24).

Păcatul este personal, nu abstract

Însuși înțelesul păcatului nu este de față decât acolo unde relația dintre Dumnezeu-Absolutul și omul-făptura își însușește un caracter curat personal. Altminteri rămâne numai o concepție intelectuală despre o anume treaptă a desăvârșirii formei ființării.

---

¹⁹ Articolul, apărut pe 16 iulie, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/07/16/definitia-pacatului>.

Păcatul este întotdeauna o nelegiuire împotriva iubirii Tatălui. El se arată ca o îndepărtare de la Dumnezeu și ca înclinarea voii noastre către patimi. Pocăința se asociază întotdeauna cu înfrânarea de la atragerile păcătoase.

Și în afara Creștinismului se duce o luptă cu oarecare patimi; și în umanism se observă ideea biruinței asupra unor defecte sau altora; însă în măsura în care lipsește cunoașterea esenței adânci a păcatului – mândria – în aceeași măsură această rădăcină rea rămâne nebiruită, iar tragismul istoriei nu încetează a crește.

Harul pocăinței apare, ca harismă, numai în Ortodoxie

Sfinții Părinți spun că singură smerenia poate mântui pe om și singură mândria este de ajuns pentru a duce pe om în întunericul iadului.

Iar biruința asupra întregului complex al patimilor reprezintă aflarea ființării asemenea lui Dumnezeu.

Toate patimile se îmbracă, neapărat, într-o anume formă văzută sau gândită, una care se poate închipui. În rugăciunea fierbinte de pocăință, duhul creștinului se sustrage de la închipuirea lucrurilor văzute și a conceptelor gândite.

Sustragerea minții de la toate formele vizuale și gândite se practică și în alte culturi ascetice, însă în „întunericul sustragerii” ca atare, sufletul nu întâlnește pe Dumnezeu Cel Viu, dacă rugăciunea se săvârșește fără cuvenita cunoaștere a păcatului și fără o sinceră pocăință, care vine, de fapt, de la Dumnezeu prin harul pocăinței, care se dă celor ce îl doresc.

Este, totuși, cu puțință a ajunge la o oarecare odihnă – o liniștire de la vârtejul caleidoscopic al vieții de toate zilele, însă aceasta nu este de ajuns. Numai Ortodoxia, prin harul pocăinței, poate să-i dea omului învierea, iar fără de înviere omul rămâne pururea neîmplinit.

Bazat pe Sfântul Sofronie de la Essex, „Vom vedea pe Dumnezeu precum este”.²⁰

21. Cum a fost ridicat Ilie cu carul de foc la cer?²¹

Mulți sunt interesați să rezolve subiecte „fierbinți” cu mintea lor. Ne interesează modul în care Ilie a fost ridicat la cer cu carul de foc, cum este Paradisul, Îngerii, creația lumii și alte lucruri de acest fel.

---

²⁰ Articolul, apărut pe 17 iulie, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/07/17/harul-pocaintei-cele-lipseste-neortodocsilor>.

²¹ Articolul, apărut pe 20 iulie, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/07/20/cum-a-fost-ridicat-ilie-cu-carul-de-foc-la-cer/>.

Sfinții Părinți au știut (și știu) aceste lucruri din experiență. Dar încercarea de a explica astfel de probleme este ca și cum ai încerca să explici lumina verde unui om orb.

Lumina: între definiție și experiență

I-am spune, aproximativ, că lumina este radiația electromagnetică cu un spectru de lungime de undă cuprins între 400 și 700 de nanometri. Când această lungime de undă este cuprinsă între 500 și 570 de nanometri, atunci avem ceea ce numim lumină verde.

Când orbul ne va auzi, se va bucura spunând: „Slavă lui Dumnezeu! Știu acum ce este lumina verde.” Cu toate acestea, experiența reală a luminii verzi este cu totul diferită de definiția de mai sus.

În aceeași manieră, Sfinții Părinți nu au încercat să descrie experiențele lor mai presus de fire, ci doar le-au notat, pentru a ne oferi curaj și a ne arăta ce ne așteaptă.

S-au concentrat însă, mult mai mult, asupra modului de a reuși să ajungem să avem o experiență reală a faptului pe care l-au descris. Acesta este lucrul pe care ar trebui să stăruim: să facem faptele concrete pentru a putea experimenta cerul și nu numai să discutăm despre ele așezate în fotoliile noastre, pentru că astfel nu vom ajunge niciodată la adevărata cunoaștere, care rezultă numai din experiența concretă.

***Sfânta Scriptură* este o carte teologică, și nu științifică**

Sfânta Scriptură este o carte teologică, și nu științifică: scopul său este de a vindeca și de a salva sufletele noastre. Cu toate acestea, *Biblia* este deasupra științei noastre, nu mai prejos de ea. Autorii cărților din *Biblie* au fost iluminați de Duhul Sfânt și au avut experiențele de mai sus, deci atunci când nu înțelegem ceva de acolo, ar trebui să spunem că problema este cu noi, cu lipsa noastră de înțelegere a fenomenului duhovnicesc descris și trebuie să luptăm pentru a ne ridica nivelul duhovnicesc. Datorită faptului că autorii *Bibliei* încearcă descrierea unor lucruri mai presus de fire în cadrele unui limbaj firesc, acesta din urmă este depășit în cele mai multe locuri și este nevoie de harul lui Dumnezeu pentru a ne lumina. Cel mai bun drum spre înșelare este să încercăm să explicăm *Scriptura* încrezându-ne în mintea noastră întunecată datorită căderii.

După ce ne vom crește gradul de unire cu Dumnezeu, nu numai că vom înțelege *Sfânta Scriptură*, dar Îl vom vedea și pe Dumnezeu. Și atunci, din pricina bucuriei noastre mari, vom trata orice altceva ca secundar, inclusiv cum a fost ridicat Sfântul Proroc Ilie Tesviteanul cu carul de foc la cer, pentru simplu fapt că vom trăi acest lucru.

22. Rugăciunea lui Iisus²²

Doamne, ajută!

Dragii mei, mi-ați cerut foarte mulți dintre voi să vă vorbesc despre *Rugăciunea lui Iisus*: cum se face, ce este și care sunt stadiile acestei rugăciuni.

Rugăciunea lui Iisus: definiție

La început, să vorbim puțin despre ce este *Rugăciunea lui Iisus*. Foarte multă lume știe, dar nu știe destul despre *Rugăciunea lui Iisus*. Se știe că este repetarea unei formule: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!” Spune Sfântul Apostol Pavel: *Doresc să spun cinci cuvinte cu mintea mea, decât mii cu gura*. Și cele cinci cuvinte sunt: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!” În timp, această formulă, care nu este o formulă magică, nu este ceva bătut în cuie, a căpătat diferite variante: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcatosul!”. Și s-a mai adăugat: „pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor Sfinților Tăi. Amin!”

Origini

Ea provine din rugăciunea vameșului: *Dumnezeule, milostiv fi mie, păcatosului* (Luca 18, 13). Însă în Sfântul Munte (și noi recomandăm aceasta) se folosește formula scurtă, clasică: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă!”, datorită faptului că este mai ușor de ținut minte, de ținut, mai degrabă, în minte. Pentru că astăzi mintea noastră este foarte bolnavă, este foarte spartă de o mulțime de gânduri, de o mulțime de centri de atenție, care îi distrag puterea de concentrare, care atrag mintea.

Deci aceasta este formula: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”, însă nu insistăm și nu dăm poruncă cum că ar fi singura formă care este primită de Bunul Dumnezeu. Ceea ce este primit de Bunul Dumnezeu sau nu este primit de Dumnezeu este atenția noastră – deci, dacă noi ne rugăm cu rugăciunea sau dacă mintea noastră se împrăștie, mintea noastră se răspândește la diferiți centri de atenție, la diferite gânduri.

***Rugăciunea lui Iisus*: cea mai puternică rugăciune**

De aceea, această rugăciune, care este și cea mai propice și cea mai folositoare pentru a ajuta mintea să se adune, este și cea mai puternică pentru că, o dată, este ciclică – deci nu avem

---

²² Textul respectiv reprezintă transcriptul unui material video despre *Rugăciunea lui Iisus*, un compendiu concentrat despre această rugăciune în tradiția Sfinților Părinți, prezentat de către Părintele Theologos. Este o continuare a articolului „Rugăciunea lui Iisus-formula și faze: rostita, a minții, a inimii”, apărut pe 7 iunie pe www.chilieathonita.ro.

foarte mulți centrii de atenție în ea, în afară de Numele Domnului nostru Iisus Hristos - și, dincolo de aceasta, în clipa în care se întrerupe rugăciunea, se vede foarte bine, pentru că, dacă, de exemplu, am citit un Acatist sau un Paraclis, fiind o rugăciune liniară, o rugăciune discursivă, la un moment dat mintea începe să zboare, să se ducă în tot felul de alte gânduri și nu ne dăm seama. La sfârșit terminăm Paraclisul și ne trezim pe undeva prin Australia și nu știm dacă am citit – n-am citit, pentru că mintea noastră a fost altundeva.

Pregătirea pentru *Rugăciunea lui Iisus*

În cazul rugăciunii „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă”, în cazul *Rugăciunii lui Iisus*, trebuie, pentru cele mai bune rezultate, să ne pregătim puțin înainte, adică să avem o rugăciune spoveditoare, să facem o rugăciune către Maica Domnului, către Domnul Iisus Hristos sau către alți Sfinți la care avem evlavie: „Doamne, ajută-mă pe mine!”, „Maica Domnului, ajută-mă pe mine, luminează-mi întunericul, ajută-mă să mă rog ție, să mă rog Fiului Tău!”

Este o rugăciune spoveditoare, care înmoaie și încălzește inima și o pregătește pentru *Rugăciunea lui Iisus*. Și căldura dată de această rugăciune spoveditoare, în care putem să ne mărturisim câteodată și păcatele în fața lui Dumnezeu, ne scoate din mazăga cotidianului, a multor griji care ne apasă.

Modul corect de a spune *Rugăciunea lui Iisus*

Un alt lucru la care trebuie să fim foarte atenți, pe lângă această pregătire pentru *Rugăciunea lui Iisus*, este viteza cu care o spunem. În principal, tinerii, începătorii, o spun foarte lent: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”, „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”, „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”... Da, sigur, acest lucru ajută, dar foarte puțin și doar la început, astfel încât să nu se formeze gânduri. După aceasta, pentru a fi în simțire, rugăciunea trebuie spusă, totuși, cu o viteză normală, astfel încât să nu apară așa-numitul ”anhos”, ”angst”, așa-numitul stres, așa-numita neliniște. „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”, „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”...

Deci, cu o viteză normală, ca și cum ne-am plimba. Această viteză normală este diferită de la persoană la persoană. Nu trebuie să luăm exemplul de lemn pe cineva, ci, efectiv, să spunem ca și cum am avea o discuție iubitoare cu Domnul nostru Iisus Hristos.

***Rugăciunea lui Iisus*: despre viteză**

Pe de altă parte, este necesar ca nici să nu spunem această rugăciune prea lent, pentru că, până la urmă, iarăși se formează gânduri și iarăși ieșim afară din *Rugăciunea lui Iisus*. Esențial este, așa cum spuneam, să nu se formeze alte gânduri, să nu avem alte imagini, iar auzul minții noastre, mintea noastră să fie închisă în cuvintele rugăciunii. Când spun „Doamne, Iisuse

Hristoase, miluiește-mă!” „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!” eu să mă aud pe mine, așa cum voi mă auziți pe mine, la fel și eu trebuie să mă aud pe mine când spun rugăciunea. Și, de fapt, atenția mea trebuie să fie deasupra inimii, în coșul pieptului.

Paza gândurilor

Este foarte, foarte important să nu acceptăm gânduri, pentru că acestea, în clipa în care vin, îndeapărtează mintea de la vorbirea cu Dumnezeu și de la rugăciune. Bineînțeles că gândurile acestea pot să vină și sub formă de idei, dar și sub formă de imagini. Niciunfel de imagine nu trebuie primită, oricât de atrăgătoare ar fi, oricât de duhovnicească ar părea, pentru că, în primul rând - se poate întrerupe rugăciunea - și în al doilea rând- apar tot felul de probleme.

Dacă se întâmplă să avem astfel de experiențe și acestea lasă o amprentă asupra cosmosului nostru interior, trebuie să ne spovedim și să discutăm aceste probleme, aceste experiențe duhovnicești care pot să apară în timpul rugăciunii, cu un duhovnic experimentat, cu un Avva, un părinte experimentat în această problemă.

Ce facem dacă mintea pleacă

Dacă mintea, totuși, pleacă - și o să vedeți că este imposibil să nu plece la început –atunci, cu inimă bună, o aducem înapoi. Această inimă bună, această lipsă de tulburare, trebuie să existe chiar dacă ne dosădim puțin pe noi înșine, chiar dacă folosim puțin partea mânietoare a sufletului. Adică: „Hop, n-o să faci treaba aceasta! Unde pleci, unde te duci? Vino înapoi!”. Atunci, cu seriozitate, spunem: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”, „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”... și cu o sfortare duhovnicească, astfel încât, totuși, să nu ne pierdem echilibrul, să stămcu atenția concentrată pe rugăciune, pe cuvintele rugăciunii.

Este foarte important să avem acest echilibru al atenției pe cuvintele rugăciunii și să nu primim nimic altceva. Și, în clipa în care mintea se întărește, o să vedeți că începe să se răspândească din ce în ce mai rar, pe o distanță din ce în ce mai scurtă, până când o să avem o asimptotă – cum spunem în matematică-, o creștere lină, o stabilizare a minții pe rugăciune și pe comuniunea cu Dumnezeu. Pentru că rugăciunea este, de fapt, vorbirea minții cu Dumnezeu, după lucrare, iar după rezultat este cunoașterea Lui.

Ei, lumea de astăzi se află în haosul în care este pentru că nu există rugăciune.

Musturarea de sine

Ca să ne aducem mintea înapoi, ne dosădim pe noi înșine, cum spuneam, ne musturăm uneori – nu foarte des, ca să nu cădem în deznădejde-, și ne punemoarecum la punct. Cred că aceasta este cea mai bună metodă.

De acum încolo cred că este cel mai bine să facem rugăciunea într-un mediu liniștit, într-un mediu de semiîntuneric, de întuneric, astfel încât să nu avem centrul de atenție care să ne atragă. Dacă aud ceva, spun: „Ce se întâmplă aici?”, „Ce se întâmplă dincolo?”. Știri... Dacă este lumină, bineînțeles că mă uit după toate lucrurile și cel rău, diavolul, ispititorul, spune: „Trebuie să faci aceasta, trebuie să faci cealaltă.” Îmi spune să așez obiectul acela în altă parte, să repar lucrul respectiv ș.a.m.d.

Aceasta este foarte, foarte important: să nu dăm atenție la gânduri, pentru că diavolul va avea grijă ca în clipa rugăciunii să ne rezolve, chipurile, toate problemele, numai și numai ca să întrerupem acest cerc de foc al rugăciunii.

Rugăciunea lui Iisusrostită (orală)

Există mai multe faze, mai multe stadii ale rugăciunii. Întâi de toate este o rugăciune orală, pe care o spunem cu gura: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”, „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”... Acest stadiu se face în clipa în care avem o muncă de făcut, un lucru manual. Este foarte bine să spunem atunci rugăciunea, pentru că mintea pleacă de la lucrul pe care îl facem. Într-un astfel de moment spunem rugăciunea cu gura – bineînțeles, să fim atenți să nu deranjăm pe cineva din jur, să o spunem în șoaptă – astfel încât să avem un cadru duhovnicesc. În felul acesta mintea se întărește foarte bine și nu se înșealăușor.

Importanța canonului

Iarăși, un mod foarte propice și un loc foarte potrivit unde se poate spune rugăciunea este pe drum. Să avem și un metanier cu noi, un șirag de bobite. Metanierul ajută foarte, foarte mult pentru că folosește cel mai puternic simț uman, simțul care crează cele mai puternice senzații: simțul tactil, pipăitul. Și, dacă la fiecare bobită spunem câte un „Doamne, Iisuse...”, „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”, „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”... o să vedeți că mintea se adună foarte, foarte bine. Iarăși, metanierul ajută foarte, foarte mult, pentru că are un număr fix, un număr care, de obicei, se divide. Acesta este un metanier de 100, dar sunt și metaniere de 33, de 300... Numărul ajută foarte mult, astfel încât ne poate oferi o constantă.

Dumnezeu nu este comerciant și deci nu există o relație de genul: ”Fac atâta, îmi dai atâta.” Nu, nici vorbă! El este Tată. Dar numărul ne asigură depășirea paraziților dinlăuntrul nostru, adică a acestui caracter schimbăcios al omului după căderea lui Adam. Adică astăzi am chef, mâine n-am chef... Dar dacă îmi propun ca în fiecare zi să fac 300 de „Doamne, Iisuse...” (300 de „Doamne, Iisuse...” înseamnă zece minute), în clipa aceea o să am un cadru constant, că tună, că fulgeră, fac 300 de „Doamne, Iisuse...”, iar o obișnuință bună mă împinge foarte, foarte bine înainte.

Să ne folosim timpul

Rugăciunea orală se spune atunci când lucrăm ceva, pe drum – în șoaptă, bineînțeles, ca să nu deranjăm pe cineva - și cu metanierul. Acest lucru se întâmplă și când facem canonul în camera noastră, la chilia noastră: tot cu metanierul și atunci putem să facem și metanii mici, cruci, „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”, „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”, „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”... Acesta este tipicul din Sfântul Munte și este foarte, foarte eficace, pentru că alungă foarte bine și foarte puternic energia demonică. Atunci omul are experiența lui Dumnezeu în cotidian, în viața lui de zi cu zi. Bineînțeles că și noi facem 100 de „Doamne, Iisuse...”, facem chiar mai mult sau poate chiar destul de mult.

Rugăciunea lui Iisus dimineața

Rugăciunea, pe lângă numărul pe care îl facem în fiecare zi, putem să-o facem în orice clipă în care avem un timp liber. Spune Sfântul Apostol Pavel: „neîncetat să vă rugați”, și, ca să putem să ne rugăm neîncetat, trebuie să ne rugăm neîncetat pe bucăți. Adică, să spun dimineața, până mă duc la baie, „Doamne, Iisuse...”. Mă scol din pat, zic: „Doamne, Iisuse...”. Spun: „Doamne, mulțumesc că m-am trezit astăzi” și încep: „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”, „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă!”... până la baie.

Rugăciunea lui Iisus în decursul zilei

Dacă mă obișnuiesc în fiecare zi să fac treaba aceasta, o să câștig un cap de pod. Și după ce m-am obișnuit să spun până la baie „Doamne, Iisuse...”, spun și în alt timp liber pe care îl am pe parcursul zilei. În clipa în care, de exemplu, voi, cei din lume, așteptați autobuzul sau sunteți în tramvai, în mașină, ei bine, cât o să mă duc cu mașina de acasă la lucru spun „Doamne, Iisuse...” cât sunt la volan. Bineînțeles, șoptind și fără metanier, că aveți mâinile pe volan.

Rugăciunea în mijloacele de transport

Dacă sunteți în mijloacele de transport, puteți să aveți un metanier în mână și nu o să vă spună nimeni nimic, pentru că o să-l țineți mai discret, nu o să-l ațișati. Și deci, dacă ne silim pentru aceste obișnuințe bune, pentru acest capete de pod: până mă duc la baie, pe drum, în pauza de masă ș.a.m.d. atunci o să începă rugăciunea să se spună singură în cursul zilei. Această obișnuință o să crească pe zi ce trece și o să ajungă să fie neîncetată, adică harul lui Dumnezeu să

o spună neîncetat în minte. Aceasta este rugăciunea minții. Deci să ne înțelegem: rugăciunea minții nu este o rugăciune specială, ci este un stadiu special al *Rugăciunii lui Iisus*.

Rugăciunea minții

Mintea este una din părțile raționale. Când spunem că rugăciunea se spune în minte, de fapt, se spune în părțile raționale ale sufletului. Și atunci când rugăciunea se spune neîncetat, harul lui Dumnezeu spune neîncetat în părțile raționale ale sufletului și începe să curețe aceste părți raționale ale sufletului. Și atunci omul începe să capete, să dobândească virtuțile, adică însușirile naturale ale firii umane.

Atunciveți vedea că mintea se luminează foarte mult și nu se înșeală ușor. Și omul simte, Dumnezeu îi spune în conștiința sa, îi spune în mintea sa: „Fă aceasta, nu fă cealaltă”. Bineînțeles că omul trebuie totdeauna să verifice aceste hotărâri, care sunt mai importante, cu duhovnicul, dar fapt este că Dumnezeu îl ajută și îl luminează să ia hotărâri bune, chiar dacă, la prima vedere, aceste hotărâri pot să pară mai ciudate sau mai presus de logică, dar ele, dacă sunt de la Dumnezeu, vor ieși totdeauna bine pe termen strategic, pe termen lung.

Rugăciunea inimii

Următoarea fază este rugăciunea inimii. Aceasta este un alt stadiu special al *Rugăciunii lui Iisus*, nu este o rugăciune separată, ci este vorba despre faptul că rugăciunea, dacă se spune neîncetat, harul lui Dumnezeu îl ajută pe om și coboară – această rugăciunea neîncetată care se spune în minte-, în inimă. Și, bineînțeles, aici nu ne referim la inima de carne, ci la inimă ca centru existențial al omului, părțile iraționale ale omului, e vorba de partea mânietoare și partea doritoare, care se află oarecum aici, în piept, și i se spune inimă, dar e vorba de altceva, nu este vorba de inima de carne, ci de aceste două părți ale sufletului.

Și, în clipa în care mintea se coboară în inimă, adică părțile raționale se unesc cu părțile iraționale ale sufletului, în clipa respectivă omul simte o foarte mare bucurie, o foarte mare pace și simte că este vindecat, chiar dacă nu total. Ca și cineva care are o boală foarte gravă și, în timp, simte se vindecă. De exemplu, cineva este răcit, are febră și, la un moment dat, simte că se face bine, că totul este natural, totul este adevărat, totul este frumos – o stare de Rai. Această stare au avut-o Sfinții, să știți.

Efectele rugăciunii

Ei, și această rugăciune se spune neîncetat în inima omului, iar acesta, pe de-o parte acționează în cotidian, încercând să facă faptele bune, faptele iubirii, dar, pe de altă parte, rugăciunea se spune în inima sa. Mintea este unită cu inima sa, și omul, dacă este atent – adică nu-și iese din minți, nu se îndreptă către centrul de plăcere, către centrul intens al atenției-, atunci

rămâne înlăuntrul lui, și rugăciunea se spune încontinuu, inclusiv în somn sau când vorbește cu altcineva.

În clipa respectivă, rugăciunea se spune neîncetat în minte. Și aceasta este unirea dintre părțile sufletului, care sunt sfâșiate, sunt rupte de căderea lui Adam. Astfel omul își recapătă vindecarea, își recapătă starea Împărăției Cerurilor, despre care Domnul a spus că este înlăuntrul nostru. Iar această stare crește foarte mult în timp.

Aceasta este o bucurie foarte mare, o iubire foarte mare față de toți, îi vede pe toți buni și simte o siguranță față de Dumnezeu Cel Cereșc. Credința lui nu mai este o credință abstractă. Cred într-un Dumnezeu, da, e foarte important lucrul acesta, e capital, dar este vorba de credința vederii: da, eu cred în Dumnezeu pe Care L-am văzut, Dumnezeu din inima mea, Care este dincolo de exprimare și dincolo de îndoială. Omul este sigur de acest fapt. Pentru aceasta au murit Sfinții, au murit Martirii.

Concluzie

Deci începând de la rugăciunea spusă cu gura, de la silința noastră, de la „Doamne, Iisuse Hristoase...” de la lupta cu gândurile și ajungând până la rugăciunea inimii, acesta este drumul nostru și aceasta trebuie să facem toți.

Să nu spuneți că n-ați câștigat nimic în rugăciune, oricât ați face-o. Ce este mai frumos decât a fi și a vorbi cu Însuși Domnul nostru Dumnezeu! Deci faceți rugăciunea, nu ascultați pe diavolul care vă spune: „Opriți-vă că nu ați câștigat nimic!” Totdeauna veți câștiga! Doamne, ajută!

23. Felurile de iubire și evoluția între acestea

Iubirea este energia existenței noastre și puterea noastră ce vine de la Dumnezeu.

Dacă nu iubim, nu existăm – atât cât este cu putință unui suflet veșnic. Deci toată istoria ființelor raționale se axează pe tema iubirii, pe cine iubim și cum iubim.

Trăsătura definitivă a lui Dumnezeu este că iubește pe toți cu iubirea perfectă.

Trăsătura definitivă a diavolului este că urăște pe toți ceilalți, iubindu-se doar pe sine însuși.

Iubirea: axul istoriei

Toată istoria oamenilor se reduce la lupta pentru iubire: toți cei care au avut putere lumească au încercat să supună mase mai mari sau mai mici de oameni, crezând că astfel o să-și asigure iubirea lor, ascultarea lor.

Pentru că iubirea este combustibilul nostru existențial, toate împărățiile care s-au bazat pe ură (pe forță) au căzut. Numai Împărăția lui Iisus Hristos, a Mielului lui Dumnezeu, care este bazată pe Iubire, este veșnică.

Dincolo de acest plan global al istoriei există și planul nostru personal, pe care iubirea ar trebui să evolueze.

Felurile de iubire

Iubirea sentimentală

Iubirea, în starea noastră căzută, începe de la simțuri. Din cauza aceasta se numește și iubire sentimentală.

Cu alte cuvinte, am un sentiment relativ la persoana iubită, pe baza a ceea ce îmi spun simțurile:

- văzul: o iubesc dacă este frumoasă; nu o iubesc dacă nu este frumoasă, noțiunea de „frumos” fiind, desigur, carnală, senzuală, în conformitate cu patimile mele egoiste.
- auzul: te iubesc dacă îmi place ce aud de la tine sau despre tine; nu te iubesc dacă nu aud ce îmi place despre tine sau de la tine.
- mirosul: te iubesc dacă te parfumezi; nu te iubesc dacă nu te parfumezi...
- gustul: deja aici se poate cădea în dobitocesc: iubesc alcoolul și mâncărurile gustoase mai mult decât pe soție, pe prieteni...
- pipăitul: las cititorii să subînțeleagă.

Toate acestea, dacă le analizăm, vedem că se ajunge la o hidoșenie, la pulverizarea personalității celui alt și la sfâșierea personalității noastre sub tirania simțurilor.

De asemenea, comportamentul sentimental duce la rezultate foarte periculoase – adică în clipa în care cineva folosește simțurile pentru a-l manipula pe celălalt. Aceasta începând de la lucruri aparent nevinovate – diminutive de genul „iepuraș”, „fluturaș” etc. - și terminând cu lucruri pe care, poate, că nu este bine nici să le amintim și nici să ne imaginăm.

Iubirea sentimentală duce în iad – dacă omul moare în această stare, se chinuie veșnic, pentru că, după moarte, nu își mai poate satisface simțurile. Din cauza aceasta părintele Iosif Vatopedinul spunea că sentimentul este un lucru al firii căzute și că trebuie respins, iar Înalt Preasfințitul Ierotheos (Vlahos), Mitropolit de Nafpaktou, adaugă că este chiar diavolesc, chiar dacă acest ultim lucru pare puțin mai dur.

Felurile de iubire: iubirea lumească

Desigur că la începutul vieții duhovnicești suntem tributari sentimentalismului însă, pe măsură ce înaintăm în viața duhovnicească, ajungem la un stadiu intermediar, în care omul se

eliberează parțial de simțuri, începe să se stăpânească cu ajutorul, în principal, al postului, al pocăinței, al rugăciunii și al spovedaniei. Acum se străvede persoana celuilalt prin începutul vindecării sfășierii produse de simțuri. Mai suntem influențați de simțuri și de patimi, însă reușim uneori să păstrăm un echilibru fragil în relația de iubire cu celălalt. Aceasta este relația de iubire lumească.

Pentru a avansa și a întări echilibru este nevoie de timp și de relații stabile de iubire. Din cauza aceasta Biserica cinstește foarte mult cele două instituții ale iubirii, care stabilizează pe membrii acesteia în relațiile de credință iubitoare între ei: căsătoria și monahismul.

Iubirea duhovnicească

După aceasta însă, pe drumul ales trebuie să ajungem la trăirea iubirii pure – adevărată, necondiționată, care nu vine prin simțuri, ci de la persoană la persoană prin Persoana Perfectă – adică prin Dumnezeu. Iubirea dumnezeiască este starea de continuă jertfă față de persoana celuilalt, cu ajutorul lui Dumnezeu.

Aici, în această perfecțiune, intervine luminarea discernământului, în care vedem persoana celuilalt în slavă. Această luminare ne va împiedica să-i facem rău, aceasta traducându-se uneori și prin oprirea noastră de a-i face toate voile. Însă datorită faptului că facem aceasta din dragoste, o facem cu multă, multă precizie, delicatețe și atenție ca să nu rănim pe celălalt, să nu pălmuim iubirea, energia existenței noastre.²³

24. Biserica este mai presus de *Sfânta Scriptură*

Trebuie să înțelegem că, deși *Sfânta Scriptură* are un loc central în credința noastră, totuși, perfecțiunea este Hristos și trupul Său, care este Biserica.

Este posibil ca mădularele acestui trup să fie limitate întru cunoștința lor, însă trupul tainic al lui Hristos, care este Biserica, este perfect.

Mântuitorul nu a scris *Sfânta Scriptură*

---

²³ Articolul, apărut pe 24 iulie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/07/24/felurile-de-iubire-si-evolutia-intre-acestea>.

Pentru a arăta că mântuirea provine din ascultarea trăitoare prin unitatea Bisericii în Hristos, și nu din cunoștința rațională sau din autoîncrederea în capacitatea de interpretare a minții noastre, Mântuitorul nu a scris nimic.

Dacă Domnul ar fi dorit să pună o carte mai presus de consensul Sfinților Părinți, care Îl poartă pe Hristos în inimile lor, atunci Mântuitorul ar fi scris – sau ar fi apărut - într-o epocă precum a noastră, în care mijloacele de comunicare în masă ar fi permis atribuirea fără probleme a învățaturii Domnului. Sau chiar mai mult: Dumnezeu, Atotputernic fiind, ar fi zis pietrelor atunci, în epoca aceea, nu să se facă pâini, ci calculatoare în rețea, prin care să-și poată promova aparițiile în direct.

Și totuși Mântuitorul nu a făcut așa ceva: nu a scris nimic și nici măcar nu a dat poruncă directă ucenicilor Săi, în timp ce trăia, ca să scrie ceea ce El dicta. Primele cărți ale *Noului Testament* au fost scrise la aproximativ 40 de ani de la Înălțarea Domnului.

Și aceasta pentru a accentua faptul că, fără consensul Sfinților Părinți, suntem pierduți. Sfinții Părinți, în deplin acord, au fost cei care au alcătuit *Sfânta Scriptură*, și nu invers.

Sfânta Scriptură a evoluat în timp

Biblia este un rod al Sfintei Tradiții, și nu invers. Amintim că *Biblia* este o culegere de cărți – „**ta biblia**” în greacă înseamnă „cărțile” – care nu a existat pe vremea când Mântuitorul trăia pe pământ.

Cuprinsul acestei culegeri s-a stabilizat abia în anul 367, într-o scrisoare a Sfântului Athanasie cel Mare. Atunci a fost acceptat de către consensul Bisericii, dar abia în 692 s-a oficializat formal de către Sfinții Părinți de la Sinodul Quinisext – deci la sute de ani de la Înălțarea Domnului la cer. Până la acea dată, anumite cărți erau incluse în canonul *Noului Testament*, iar altele nu – numărul acestora varia în timp și în funcție de arealul geografic la care ne referim.

Un alt argument în favoarea faptului că Biserica este mai presus de *Sfânta Scriptură* este neinclusiunea în canonul *Noului Testament* de către Biserica timpurie a uneia, două sau chiar trei *Evangelii* – *Evangelia Nazarenilor*, de exemplu (dincolo de „evangeliiile” apocrife), evanghelii pierdute, din care ne-au rămas doar citate la unii dintre scriitorii bisericești. De asemenea, Biserica nu a inclus cel puțin una – către Corinteni, după cum însuși Sfântul Apostol Pavel notează – sau mai multe epistole (alta către Corinteni, posibil către Laodiceeni) ale Sfântului Apostol Pavel, autorul cu cea mai mare pondere în *Noul Testament*.

„Greșeli” în *Biblie*

Legat de aceasta, datorită faptului că Biserica este mai presus de *Biblie*, acceptăm ce spune Biserica să acceptăm, chiar dacă există în cărțile sfinte anumite greșeli omenești, care însă nu împieteză la mântuirea noastră. Aceasta a făcut-o în mod special Harul Duhului Sfânt pentru a

nu idolatriza *Scriptura* ca Dumnezeu, ci a ne supune Sfinților Părinți, care ne-o tâlcuiesc. Cea mai reprezentativă „greșală” care ilustrează acest lucru este cea de la *Matei 27,9: Atunci s-a împlinit cuvântul spus de Ieremia prorocul, care zice: „Și au luat cei treizeci de arginți, prețul Celui prețuit, pe Care L-au prețuit fii lui Israel,”* – „greșala” Sfântului Apostol Matei este că această prorocie este la Zaharia 11,12-13, și nu la Ieremia.

De ce s-a întâmplat aceasta? Ca să ne smerească Dumnezeu și să avem nădejdea întâi la Duhul cel Sfânt, Care este viu în și prin cei mai de dinainte de noi. Să socotim sfântă *Biblia*, darsă nu o considerăm Dumnezeu. Astfel, știm că, de vreme ce Biserica a spus așa, noi ne supunem și ne aflăm mântuirea, pentru că noi credem în perfecțiunea lui Hristos și în ceea ce spune trupul Său, Biserica, însuflețit de Duhul Său cel Sfânt.

Cea mai mare problemă însă este tâlcuirea *Scripturii*, care se face numai în duhul Sfinților Părinți. Mulți înșelați s-au dus în iad cu *Scriptura* în mână, bazându-se pe crezământul minții lor. Pentru că *Scriptura* vorbește de realități cerești față de care noi suntem departe datorită căderii noastre, este imperios necesar să ascultăm de cei mai luminați decât noi în problemele duhovnicești, mai ales în modul de tâlcuire a *Sfintei Scripturi*.

Biserica adevărată este Biserica lui Hristos, Care lucrează prin cei ce s-au unit cu El, și nu Biserica *Scripturii*.²⁴

25. Numărul 666 – O analiză ortodoxă bazată pe Sfinții Părinți²⁵

Cel mai (in)faimos număr din istoria Ortodoxiei, numărul 666, a iscat nenumărate controverse legate de semnificația lui și de legătura sa cu Antihrist. Foarte puțini dintre comentatori însă se bazează pe ceea ce spune Tradiția Bisericii și Sfinții Părinți, în principal Sfântul Andrei Criteanul.

Mulțumiri

Înainte însă de a prezenta materialul propriu-zis, am dori să aducem mulțumiri domnului dr. prof. univ. emerit Georgios Mantzaridis, cu care am discutat din destul această temă și care a fost cel care mi-a atras atenția asupra tâlcuirii patristice legate de 666.

---

²⁴ Articolul, apărut pe 31 iulie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/07/31/biserica-este-mai-presus-de-sfanta-scriptura>.

²⁵ Acest text reprezintă transcriptul unui material video, în care Părintele Theologos face o analiză în acest sens, scoțând la iveală detalii mai puțin cunoscute referitoare la acest subiect. A fost postat pe 1 august 2021 pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/01/666-o-analiza-ortodoxa-bazata-pe-sf-parinti-a-p-teologos>.

Domnul profesor s-a născut în anul 1935 în Tesalonic, unde a devenit, în 1957, licențiat al Facultății de Teologie, instituție de învățământ cu care s-a identificat timp de 50 de ani. În anul 1960 a primit titlul de Doctor în Teologie al Facultății de Teologie din Tesalonic, fiind ulterior autor al unui impresionant număr de titluri, (peste 200) sub formă de monografii, studii, articole și ediții critice ale unor opere patristice, cu impact major în cercetarea teologică. Pentru opera sa teologică bogată și diversă, domnul profesor Mantzaridis a primit, în anul 1986, cea mai înaltă distincție a Patriarhiei Ecumenice; în anul 1987, „Crucea de Aur” din partea Mitropoliei Germaniei, iar în anul 2001, distincția „Crucea patriarhală pentru mireni” din partea Patriarhiei Române.

Tot în acest context, trebuie să menționăm că, în pofida a ceea ce se crede, Sfântul Paisie nu a spus că „pecetea lui Antihrist” este codul de bare UPC, ci mai degrabă se referea la sistemul de urmărire globală a oamenilor, fără însă a preciza modalitatea prin care aceștia vor fi urmăriți ar fi codul de bare UPC, care astăzi este total depășit de sisteme de codificare mai noi, în special de sistemul QR (și nu numai).

***

Doamne, ajută! Să ne ajute Bunul Dumnezeu! Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-ne pe noi! Amin!

M-au rugat mulți să le vorbesc despre Antihrist. Mă rog, nu este o temă foarte dulce, dar este una foarte la modăși, din păcate, foarte necesară, mai ales cu toate vaccinurile acestea despre care unii spun că sunt pecetea lui Antihrist. Vaccinurile nu sunt pecetea lui Antihrist, dar, cu toate acestea, vaccinul este o problemă foarte, foarte serioasă, și trebuie tratată ca atare. E nevoie de foarte multă rugăciune și foarte mult discernământ. Nu intrăm în detalii, pentru că acum vreau să vă vorbesc puțin despre Antihrist.

Capitolul 13 din *Apocalipsă*

Foarte mulți, când vorbesc despre Antihrist, leagă prezența lui de celebrul capitol 13 din *Apocalipsă*, în care se spune așa: *Și ea îi silește pe toți, pe cei mici și pe cei mari, și pe cei bogați și pe cei săraci, și pe cei slobozi și pe cei robi, ca să-și pună semn pe mâna lor cea dreaptă sau pe frunte. Încât nimeni să nu poată cumpăra sau vinde, decât numai cel ce are semnul, adică numele fiarei sau numărul numelui fiarei. Aici este înțelepciunea. Cine are pricepere să socotească numărul fiarei; căci este număr de om. Și numărul ei este șase sute șizeci și șase.* (Apocalipsa 13, 16-18)

Termenul de „antihrist” nu apare în *Apocalipsă*

Întâi de toate, după cum vedem, nu se vorbește de Antihrist. De fapt, în toată *Apocalipsa*, trebuie să știți, fraților, că nu se vorbește de Antihrist. De Antihrist se vorbește doar în *Prima Epistolă Sobornicească a Sfântului Ioan Teologul* : *Copii, este ceasul de pe urmă și, precum ați auzit că vine Antihrist, iar acum mulți antihriști s-au arătat; de aici cunoaștem noi că este ceasul de pe urmă.*” Când spune *ceasul de pe urmă* Sfântul Apostol se referea atunci, deci în urmă cu 2000 de ani.

„Antihristul” apare în *Prima Epistolă Sobornicească a Sfântului Ioan Teologul*

Dintre noi au ieșit, dar nu erau de-ai noștri, căci de-ar fi fost de-ai noștri, ar fi rămas cu noi; ci ca să se arate că nu sunt toți de-ai noștri, de aceea au ieșit. Iar voi, ungere aveți de la Cel Sfânt și știți toate. V-am scris vouă, nu pentru că nu știți adevărul, ci pentru că îl știți și știți că nici o minciună nu vine din adevăr. Cine este mincinosul, dacă nu cel ce tăgăduiește că Iisus este Hristosul? Acesta este antihristul, cel care tăgăduiește pe Tatăl și pe Fiul. (1 Ioan 2, 18-22)

Deci vedem că apare de trei ori cuvântul “antihrist”. În *Biblie* apare de cinci ori, dar nu în *Apocalipsă*. Vedem că, încă de pe vremea Sfântului Apostol Ioan Teologul, se vorbește despre ceasul de pe urmă. De ce? Pentru că încă de pe vremea acestuia starea duhovnicească a societății era atât de decăzută, încât Antihristul putea să vină dintr-o clipă în alta.

Sfârșitul lumii era așteptat de la începuturi

În Biserica primară, creștinii aveau această conștiință a unei venirii iminente a Antihristului, și mai ales a lui Hristos (deci a Doua Venire, Parusia cum se numește). Din cauza aceasta, Sfântul Apostol Pavel este nevoit să scrie două epistole către tesalonicieni, în care să trateze această problemă a sfârșitului lumii. Și învățătura Bisericii, și Mântuitorul spun aceasta, și anume că nimeni nu știe când va fi a Doua Venire. Pentru că aceasta depinde de pocăința oamenilor.

Pocăința întârzie sfârșitul lumii

Vedem că, încă de pe vremea Sfântului Apostol Ioan, erau întrunite condițiile să vină Antihrist. Dar pocăința oamenilor, datorită jertfei lui Hristos, precum și ridicarea nivelului duhovnicesc al nostru prin această jertfă, prin această înviere a Domnului, au amânat venirea lui Antihrist. Deci, câtă vreme oamenii se vor pocăi, Antihristul nu va veni, iar lumea va continua să existe. Însă, într-adevăr, suntem către final, și aceasta nu datorită faptului că oamenii păcătuiesc (este adevărat că păcătuim mai mult decât altădată), ci datorită faptului că oamenii nu se mai

pocăiesc, nu ne mai pocăim. Dacă ne-am pocăi, dacă am încerca să devenim mai buni, atunci Dumnezeu ar lăsa lumea în continuare, ar prelungi timpul, pentru că timpul ne este dat pentru pocăință. Dacă noi nu ne mai pocăim, dacă noi nu încercăm să devenim mai buni, timpul nu-și mai are sensul, nici rostul.

Virtutea trece drept păcat

Noi nu ne mai pocăim pentru că marea problemă de astăzi nu e aceea că păcatul este mai mult – cu toate că este și aceasta – ci, pentru că astăzi păcatul trece drept virtute și virtutea drept păcat. Dacă furi, ești șmecher; dacă faci un rău aproapelui tău, l-ai dovedit; dacă faci anumite păcate trupești, ești bărbat -înțelegeți ce vreau să spun! -, dacă ești blând, ești mototol; dacă te smerești, ești un prost... Ei, în clipa în care virtutea trece drept păcat și păcatul drept virtute, oamenii nu se mai pot pocăi, oamenii nu se mai pot întoarce și deci sunt condamnați să se ducă spre autodistrugere. Vedem această spirală a escaladării unui conflict intercivilizațional, al unei polarizări crunte a societății, a unor camere a egoismului nostru interior în care nu avem pe nimeni altcineva decât pe noi înșine. Deci trebuie să ne pocăim!

Sărim direct la capitolul 13 de dragul lui 666

Este foarte interesant faptul că foarte mulți specialiști în problema Antihristului lasă la o parte toată *Apocalipsa*, toate celelalte 12 capitole, și sar la capitolul al treisprezecelea, iar de aici la aceste versete. Ei socotesc că au dezlegarea sigură doar a acestor versete, și mai ales a lui 666, fără însă să aibe niciun fel de idee, niciun fel de descoperire de la Dumnezeu referitoare la toate celelalte. Trebuie să știți, fraților, că acestea se fac în Biserică și pe baza Sfinților Părinți, a oamenilor care au fost luminați de Dumnezeu în acest sens. Deci socotesc că nu este bine să ne încredem gândului, ci trebuie să intrăm în ascultarea Tradiției, a Sfinților Părinți, exprimată, în cazul monahilor sau a monahiilor, prin stareț sau prin stareță, iar pentru mireni, prin duhovnic și prin consensul Sfinților Părinți.

Acum să vedem ce spun Sfinții Părinți legat de aceasta. Dar, înainte de a vorbi despre ce spun Sfinții Părinți legat de 666 – și vă avertizez că ceea ce spun ei e mult mai periculos decât ceea ce zic diferiții interpretatori -, trebuie să știu că e mult mai periculos și mai important ce spun Sfinții Părinți și, mai ales, acționabil – adică putem să facem ceva cu aceste informații. Dar, până să ajungem la ceea ce spun Sfinții Părinți, o să trec în revistă, foarte sumar, cele mai cunoscute poziții, relatări, cu privire la celebrul 666.

Numerele 666 și 616

Întâi de toate trebuie să știți că există două versiuni: una vorbește de 666, iar cealaltă de 616. Biserica însă, din primele veacuri, l-a acceptat pe 666 și l-a respins pe 616. Toți Părinții au afirmat că 616 este o greșeală de copiat. De ce? Pentru că 666 se scrie în limba greacă, în limba în care a fost scrisă *Apocalipsa*, $\chi\xi\sigma\tau$. Romanii, evreii, nu aveau cifre, aveau litere pe care le foloseau pe post de cifre. În cazul grecilor avem: $\alpha = 1$; $\beta = 2$; ... ; $\iota = 10$; $\kappa = 20$; ... Este un sistem mult mai greoi decât sistemul arab, și din cauza aceasta sistemul de numerație grec a dispărut și se folosește sistemul de numerație arab.

Dar, pe vremea respectivă, nu exista alternativă și, din cauza aceasta, pe cele mai vechi papirusuri era scris $\chi\xi\sigma\tau$, care înseamnă 666. Și pentru că ξ seamănă cu un șarpe, cu un tirbușon, poate fi interpretat ca și ι . Din cauza aceasta anumiți copiiști, puțini la număr, au copiat $\chi\iota\sigma\tau$ [666] ca $\chi\iota\sigma\iota$ [616] – ι este 10, pe când ξ este 60. Deci [este] 666, care este scris $\chi\xi\sigma\tau$, datorită faptului că grecii și alte popoare din vechime nu aveau un sistem special de numerație pentru cifre.

Gematria: Nero = 666

Datorită faptului că grecii foloseau litere în loc de cifre, în Antichitate era foarte folosită așa-numita gematria, care, spun unii, vine de la geometria, adică de la știința măsurării. Gematria este știința măsurării numelui, adică fiecare literă însemna o cifră. Numele era format din litere, iar acestea însemnau niște cifre, se făcea totalul și, la sfârșit, dădea o sumă. După cum spune în *Apocalipsa*: *Cine are pricepere să socotească numărul fiarei; căci este număr de om.* (*Apocalipsa* 13, 18) Deci aici Sfântul Ioan se referea la gematria și foarte mulți comentatori socotesc corect, de altfel, pe baza gematriei, că este vorba de numele unui om, care dă 666. După cei mai mulți comentatori, este vorba de numele împăratului roman Nero, care, pe baza acesteimetode, dă 666.

Și, într-adevăr, Biserica spune că Nero nu a fost Antihristul, ci a fost o preînchipuire a acestui malefic personaj care va veni la sfârșitul veacurilor. Și aceasta datorită faptului că Nero a fost primul mare prigonitor al creștinilor. Nero îi prindea pe creștini și le dădea foc, îi pune pe post de torțe la chefurile lui, îi chinuia într-un mod foarte cumplit. Așa au murit mii și mii de creștini, inclusiv Sfinții Apostoli Pavel și Petru. Deci o primă tâlcuire a acestui 666 este pe baza gematriei, adică literele din numele respectiv în greacă sau ebraică va da 666.

Nu trebuie să găsim atât numele, cât esența lui 666

Acum, fraților, nu încercați să căutați nume, pentru că important este altceva. Nu trebuie să descoperim cine este persoana, ci să găsim esența persoanei, cine este Antihristul de fapt, în sine, în el însuși, astfel încât să ne putem feri de el, de lucrul acesta. Pentru că persoana, chiar dacă am spune că este cutare sau cutare, pe de-o parte am genera sigur ură, frică între oameni și, pe de-altă parte, ce poți să-i faci?! Adică, să fim, serioși, cum se spunea și despre Nero saude despre Hitler:

poți să te duci să-i dai în cap? Așadar pe noi ne interesează mai degrabă esența Antihristului, cine este Antihristul în esența sa.

Mary Stewart Relife și codul de bare

Dincolo de gematria, a apărut celebra problemă a codului de bare, care dă 666. Dar trebuie să știți, fraților, că aceasta nu este adevărat! Această problemă a codului de bare UPC (Universal Product Code), un standard depășit și scos din uz astăzi, a provenit de la o înșelată, pe numele ei Mary Stewart Relife, care a scris despre acest lucru într-o carte, „The new money system”. Doamna respectivă, întâi de toate, nu era ortodoxă, nu era nimic, și, dincolo de această înșelare cu codul de bare, a scris și alte înșelări în cele două cărți ale ei: în 1981, „The new money system” și, în 1982, „When Your money fails”.

A spus că Anwar Sadat, celebrul președinte al Egiptului, este Antihristul și, culmea, acesta a fost asasinat la scurt timp după ce doamna respectivă spusese toate acestea despre el. Apoi doamna respectivă s-a refugiat în profetii și a afirmat că sfârșitul lumii va fi pe undeva prin anul 2011, prin octombrie, dacă țin eu bine minte, sau prin august. Deci, fraților, în clipa în care promovăm anumite lucruri, hai să verificăm și sursele, să vedem dacă sunt ortodoxe, sunt din Sfinții Părinți, sunt valide în Biserică? Pentru că, dacă mergem pe astfel de căi, ne putem înșela amarnic.

Preînchipuiri ale sfârșitului lumii

Într-adevăr, *Apocalipsa* spune aici: *Încât nimeni să nu poată cumpăra sau vinde, decât numai cel ce are semnul, adică numele fiarei, sau numărul numelui fiarei. (Apocalipsa 13, 17)* Aceasta să știți că s-a întâmplat pe vremea unor împărați romani, care, în clipa în care creștinii se lepădau de Hristos, li se punea un semn pe mână sau pe frunte și atunci puteau să cumpere din agora, din piața publică. Bineînțeles că aceasta, ca și în cazul lui Nero, nu era o împlinire practică a acestei profeții, adică Antihristul era pe vremea lui Dioclețian, Dominițian sau Nero, ci era vorba de o preînchipuire a acestui sistem global de înregimentare, care va exista la sfârșitul veacurilor și care încă nu știm exact ce este. Însă se văd foarte bine aceste tendințe cu recunoașterea facială...

Textul original (grec) este cheia

Dar, fraților, să avem grijă să nu absolutizăm, să nu spunem că tehnologia aceasta sau cealaltă e satanică, pentru că, de fapt, nici o tehnologie nu e satanică, ci scopurile în care sunt folosite pot fi foarte malefice. Noi trebuie să fim aproape de Dumnezeu, să avem luminarea necesară. De ce? Pentru că a treia linie, care provine de la Sfinții Părinți, se bazează pe faptul că

în *Biblie* nu scrie 666, așa cum întâlnim noi în *Biblia* românească. Am spus că grecii nu aveau cifre, aveau litere pe post de cifre și că scrie acolo χξστ. Sfinții Părinți spun că Duhul Sfânt, Care l-a insuflat pe Sfântul Ioan Teologul, știa numele Antihristului, dar nu a vrut să pună acest nume malefic în cartea sfântă și atunci a pus numele esenței lui, pentru că, de fapt, pe noi aceasta ne interesează.

Numărul 666 : Hristosul străin de cruce

După cum în profeția celebră de la Isaia s-a pus numele esenței Mântuitorului și s-a spus acolo: *Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel. (Isaia 7, 14), care se tâlcuieștecu noi este Dumnezeu.* Numele Mântuitorului nu a fost Emanuel, a fost Iisus, după cum știm, însă numele esenței Lui este Emanuel, adică *cu noi este Dumnezeu.* La fel și în cazul lui Antihrist, al celui satanizat cu toată puterea diavolului – Antihristul nu va fi diavolul, ci va fi omul care va primi în sine toată puterea diavolului-, numele esenței lui va fi Χξστ, adică: Χ – Χριστός (Hristos); ξ – ξένος (străin); στ – σταυρός (de cruce). Că spun Sfinții Părinți că este un **”Χριστός ξένος σταυρού”**, adică un Hristos străin de cruce.

Antihristul va fi, chipurile, „bun”...

Adică Antihristul „va rezolva” toate problemele omenirii. Oamenii vor sta pe o canapea mult mai pufoasă decât cea pe care stau eu acum, o să fie tolăniți, cu o burtă uite așa, cu o telecomandă sau o tastatură la dispoziția lor sau, poate, cu un alt dispozitiv, cu care o să comande tot ce le dorește sufletul. Vor fi robi patimilor lor și nu vor mai face nimic altceva, ci doar vor fi robi plăcerilor lor.

Iar aceasta este foarte, foarte periculos! Din cauza aceasta a spus acolo Sfântul Ioan Teologul, și, prin el, Duhul Sfânt: aveți grijă de hristoșii străini de cruce, adică de cei care vă oferă totul fără iubire, fără jertfă, fără efort, pentru că iubirea înseamnă efort, înseamnă efortul de a-l iubi pe celălalt, de a ieși în întâmpinarea celui alt, de a-l asculta pe celălalt. Să nu uităm că ascultarea este, întâi de toate, iubirea desăvârșită a ucenicului față de stareț, a fiului față de părinte, a părintelui față de fiu; bineînțeles, fiecare cu limitele lor, numai ascultarea monahului merge la desăvârșire.

...însă Antihristul va elimina iubirea

Ei, în clipa în care dispare iubirea, în clipa în care dispar toate lucrurile, omul devine ca o bestie, tras ca bou de belciug de patimile sale, de dorințele sale. În aceste condiții, cum mai poate să existe civilizație? Nu mai poate să existe, pentru că fiecare va fi stăpânit de împlinirea dorințelor, va fi rob plăcerilor și va fi tras de ele. Și atunci nu va mai veni o durere analogă, nu

va mai veni o cruce analoagă. Deci, e vorba de asfaltarea civilizației, de topirea acesteia. Acesta va fi marele pericol și acesta va fi Antihristul: un Hristos străin de cruce.

Pericolul absolutizării căutării lui 666

Problema cea mare, în toată această discuție despre Antihrist, este faptul că chiar această preocupare exagerată despre el este de natură, foarte probabil, vă rog să mă iertați, de natură antihristică, pentru că Îl lăsăm pe Hristos, nu ne ocupăm cu Hristos, nu mai dorim să ne unim cu Hristos, ci căutăm încontinuu să rezolvăm tot felul de puzzleuri, tot felul de ghicitori și încercăm să explicăm tot felul de profeții, după cum spune Sfântul Apostol Petru în *Scriptură*: nici o profeție nu se tâlcuiește singură, ci în Biserică, cuconsensul Sfinților Părinți.

De aceea, să fim foarte atenți, să nu intrăm, să nu fim cuceriți de tot acest duh al venirii lui Antihrist, să nu ne refugiem în viitor și să nu fim captivi viitorului. Trebuie să trăim în prezent, pentru că prezentul ne mântuie. Și Antihristul o să vină, fie că vrem noi, fie că nu vrem, dar noi, prin lipsa de pocăință, prin lipsa de concentrare pe noi înșine, acum, în prezent, pe ascultarea noastră jertfitoare față de ceilalți, de fapt, grăbim venirea lui Antihrist.

Antihristul din noi

Să știți că este mult mai periculos antihristul din noi, adică lucrarea demonică din noi, decât acel Antihrist care va veni odată, cândva, în viitor, undeva, poate foarte departe de locul în care ne petrecem noi viața și așa mai departe. Deci trebuie să ne concentrăm foarte mult pe lucrarea demonică din noi, pentru că aceasta ne afectează mult mai mult și mult mai intens și ne putem chiar pierde mântuirea.

Așadar mare, mare atenție, să nu începem să găsim peste tot antihriști, pentru că o să trăim o viață de om hăituit, de vânat. Iar în clipa în care vorbim despre toți că sunt diabolici, că toți sunt criminali, acum o să și devină. Dacă eu v-aș înjura încontinuu pe dumneavoastră, v-ar conveni? Nu v-ar conveni, bineînțeles. Aceasta nu înseamnă că trebuie să avem ochelari roz și să spunem că totul este bine. Nu este bine. Omenirea se îndreaptă spre direcția respectivă cu pași mult mai rapizi decât ar trebui.

E nevoie însă de multă atenție, să ne concentrăm pe unirea dintre noi, pe rugăciune, pe unirea cu Dumnezeu. Și când spun rugăciune, spun rugăciune și pentru noi, și pentru cei care socotim noi că nu fac bine, ca să-i lumineze Bunul Dumnezeu. Să fim foarte atenți la tema aceasta!

Nu știm când vine: nu s-au împlinit încă anumite semne

Acum, desigur, o să mă întrebați când o să vină Antihristul. Nu se știe, pentru că depinde de pocăința oamenilor. Am să vă dau însă un semn. De fapt, nu îl dau eu, ci un Sfânt foarte

recent. E vorba de Sfântul Ioan Maximovici, la care a venit un ucenic și i-a spus: „Vlădica, da' de ce nu vine sfârșitul lumii?” „Da' de ce să vină sfârșitul lumii?”, a întrebat Sfântul. Și a spus ucenicul: „Păi a spus Mântuitorul că, în clipa în care *Evangelia* va fi propovăduită la toate neamurile, va veni sfârșitul lumii”. Și a răspuns Sfântul Ioan Maximovici: „Dar stai puțin, *Evangelia*, ca să fie propovăduită la toate neamurile, trebuie să fie propovăduită ca *Evangelie*, adică în contextul ortodox, în context adevărat”.

Ortodoxia biruitoare

Dacă eu, ca și conchistador, vin și propovăduiesc *Evangelia* cu sabia, aceasta nu e propovăduire. *Evangelia* trebuie propovăduită în context ortodox. Așadar întâi de toate, trebuie să existe contextul ortodox pe tot globul. Deci, porțile iadului nu vor birui Ortodoxia și Ortodoxia va învinge. Abia după aceea se va da lupta finală între Hristos și Antihrist, iar Hristos va fi biruitor. Să nu vă fie frică, că Hristos va birui. Hristos biruie și acum, și în viitor. *Apocalipsa* nu este o carte despre Antihrist, ci o carte de iubire a Bisericii cerești față de Mielul învingător. Să avem discernământ și curaj în Hristos! Doamne, ajută!

Vă rog să mă iertați!

26. Cât de multă milosteniesă facem?

Foarte mulți oameni, în clipa în care doresc să trimită un pomelnic sau o donație, ne întrebă: „Cât de multă milosteniesă facem?”

La această întrebare nu vom răspunde noi, ci Sfinții cei mari din vechime.

Dacă doriți să faceți o milostenie și vă întrebați „Cât de multă milostenie să facem?”, trebuie să știți că vă veți asemena cu Dumnezeu, pentru că El este milostiv prin excelență. Prin urmare, El vă va ajuta și vă va lumina. Veți primi o descoperire de la El, prin care vă va spune, în mod necesar, cât să dați, din moment ce vă purtați ca El.

Totuși această revelație nu va fi un inger cu un papirus în mâini sau ceva similar. Astfel de revelații sunt foarte periculoase și provin de la cel rău.

Atunci ne vom cerceta pe noi înșine, după spusa Sfântului Apostol Pavel, și vom asculta glasul conștiinței, căci prin conștiință ne va vorbi Dumnezeu.

Îți vei spune: „Voi da atâta...(foarte puțin)”. Conștiința ta va răspunde: „Haide! Ar trebui să-ți fie rușine de tine! Este foarte puțin!”

Apoi vei spune: „Voi da atâta...(foarte mult)”. Îngrozită, conștiința ta va răspunde: „O, Dumnezeule, este mult prea mult! Nu-mi pot permite!”

Începând de aici, vei împărți intervalul, întrebându-i probabil pe ceilalți din jurul tău, până vei ajunge la o sumă în care tu, senin și iubitor, vei avea conștiința în pace. Acesta este semnul harului: vocea lui Dumnezeu Cel blând și smerit, Care îți arată cât trebuie să dai.

Puțin? Mult? Nu contează. Contează doar că vocea lui Dumnezeu din tine, adică conștiința ta, spune acea sumă pe care ar trebui să o dai în acea situație.

Bazat pe Sfinții Varsanufie și Ioan Profetul.²⁶

27. Slujbele: ce sunt, cum ne comportăm...și symphonic heavy metal²⁷

Sfintele Slujbe sunt esențiale în viața noastră însă probabil că puțini dintre noi cunosc ce sunt acestea de fapt, care este scopul lor și, mai ales, cum trebuie să ne comportăm – sau nu – atunci când suntem la slujbe.

***

Slujbele: cadrul imersiv în care se trăiește experiența lui Dumnezeu

Pentru că mulți m-au rugat să le vorbesc despre importanța slujbelor, ce sunt ele și de ce trebuie să venim la biserică, am să accentuez pe tema aceasta.

Întâi de toate trebuie să spunem ce sunt slujbele. Slujba este cadrul imersiv în care se trăiește Bunul Dumnezeu, este avanpremiera vieții veșnice. Noi, datorită stării noastre căzute, nu putem să avem o imagine cât de cât corectă față de ceea ce ne așteaptă în viața viitoare, dincolo de moarte. De fapt, Însuși Domnul nostru Iisus Hristos ne-a spus că ceea ce la mintea omului nu s-a suit, la inima omului n-a ajuns, acestea a pregătit Domnul Dumnezeu pentru cei care Îl iubesc pe El (*Cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El - 1Corinteni2, 9*)

Datorită faptului că iubirea noastră este foarte mică, noi nu avem această conștiință, această trăire a Împărăției Cerurilor și, din cauza aceasta nu suntem atrași de ea, trăim aici, pe pământ, o părăsire și o viață foarte cenușie. Deci de aceea este foarte important să mergem la slujbă, pentru că slujba este avanpremiera vieții veșnice.

Slujbele și simțurile

La slujbă, pentru că este cadrul imersiv în care se trăiește experiența lui Dumnezeu, în care se trăiește dulceața lui Dumnezeu, în care se trăiește frumusețea lui Dumnezeu, toate simțurile

---

²⁶ Articolul, apărut pe 2 august 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/02/cat-de-mult-sa-facem-milostenie>.

²⁷ Textul următor este transcriptul unui material video în care Părintele Theologos vorbește despre importanța sfintelor slujbe. A fost postat pe 3 august 2021 pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/03/parintele-teologos-slujbele-ce-sunt-cum-ne-comportam-si-symphonic-heavy-metal>.

noastre sunt scufundate în atmosfera acestei fericiri veșnice a Raiului, bineînțeles, pe cât este cu putință aici pe pământ. La slujbă e o desfătare de icoane, de arhitectură, de tot ceea ce vedem în jurul nostru în biserică. Auzul este, întâi de toate, desfătat de cântări și, dincolo de aceasta, în biserică avem nevoie de liniște ca să ne rugăm.

Și biserica este, prin excelență, un loc liniștit, în care omul se poate aduna și se poate întâlni cu Dumnezeu, se poate întâlni cu necreatul, pentru că, să nu uităm, cea mai mare întâlnire din toată istoria omenirii este întâlnirea dintre creat și necreat, adică întâlnirea dintre fiu și Tată, dintre Creator și creatura Sa, fiul Său cel iubit.

Slujbele și rugăciunea

Cea mai mare dramă este despărțirea noastră de Dumnezeu. Suntem chemați să refacem această dramă în biserică – în biserică, mă refer și la loc, dar, întâi de toate, mă refer la Trupul tainic al lui Hristos, adică în rugăciunea în comun. Bineînțeles că și acasă, în cameră, la chilie ne putem ruga de unul singur și trebuie să ne rugăm singuri, dar, datorită faptului că vorbim aici de refacerea acestui Trup tainic al lui Hristos, care este Biserica, rugăciunea în comun are foarte, foarte mare putere. De aceea, la slujbă trebuie să dăm tot ceea ce putem, astfel încât să ne unim cu Creatorul, astfel încât să devenim fericiți. Pentru că noi pentru aceasta am fost creați, pentru a deveni ca și El. Însă nu putem să devenim ca și El fără ajutorul Lui.

Este imposibil să ajungem la Necreat, pentru că nu știm cum este El, deci nu știm unde trebuie să ajungem dacă Însuși Necreatul nu vine să ni Se arate. Și chemarea Necreatului este rugăciunea.

„Doamne, Iisuse Hristoase...”

Întâi de toate, rugăciunea se face cu „Doamne, Iisuse...”, pentru că „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă” este cea mai puternică rugăciune. Am insistat pe larg, cu altă ocazie, despre această rugăciune și, din cauza aceasta, nu o să insist foarte mult aici. În orice caz, aceasta este cea mai puternică rugăciune pentru că are în sine Numele lui Iisus, pentru că nu are gânduri, este o rugăciune de un singur gând și, fiind ciclică, o putem spune des și ne putem concentra foarte bine pe ea. Știm foarte bine lucrurile acestea și *Evangelia* ne ajută.

Rolul cântărilor și al arhitecturii

Dar, pentru că nu putem să spunem rugăciunea aceasta tot timpul cât ține slujba, la un moment dat mintea obosește și o să cadă de la înălțimea rugăciunii, ca pe o plasă, pe cântări, pe icoane, pe cele din jur și pe o rugăciune spoveditoare. Adică facem tot felul de teorii duhovnicești, tot felul de rugăciuni duhovnicești către Bunul Dumnezeu, către Maica Domnului și către Sfinții zilei (din cauza aceasta avem și slujba Sfântului zilei). Slujba nu se face pentru

Sfântul respectiv, pentru Dumnezeu, ci se face pentru noi. Slujba este, după cum am zis, cadrul imersiv în care să ne putem ruga la maxim, în care să ne întâlnim cu Creatorul nostru, cu Mântuitorul nostru.

Rugăciunea de mulțumire

Această rugăciune spoveditoare, după cum spune Sfântul Ioan Scărarul, cel mai bine se face în felul următor. Întâi de toate se aduce mulțumire lui Dumnezeu Tatăl și Împăratul nostru, pentru că este o problemă de noblețe. Și, după mulțumirea adusă lui Dumnezeu pentru faptul că, întâi de toate, existăm, pentru că e pace, pentru că ne dă toate, inclusiv pe Sine Însuși, după aceasta trebuie să ne smerim în fața lui Dumnezeu, să avem conștiința nevredniciei noastre și a păcatelor noastre și, abia în al treilea rând, să aducem cererile noastre.

Bineînțeles că cea mai frumoasă rugăciune, cea pe care o așteaptă Dumnezeu, este rugăciunea de mulțumire. După cum spunea Părintele Tihon, sfântul duhovnic al Sfântului Paisie Aghioritul: „<<Doamne, miluiește!>> este o drahmă, pe când <<Slavă Ție, Doamne!>> sunt o sută de drahme”. Adică lui Dumnezeu Îi place mai mult nu să fie lăudat, ci să fie iubit, să ne creeze bucurie. Dumnezeu, ca Tată, Se bucură de bucuria fiilor Săi. Din cauza aceasta, hai să nu cerem atâtea de la Dumnezeu!

Rugăciunea de cerere

Desigur că uneori avem o durere înlăuntrul nostru, avem o nevoie, și atunci să cerem lui Dumnezeu, pentru că, decât să nu cerem și să inducem o distanță între noi și Dumnezeu, mai bine ne revărsăm în fața Lui spovedindu-ne și spunând: „Doamne, am nevoie...” Mai ales dacă am o poziție de răspundere, sunt șef, sunt director, sunt econom la mănăstire – ne rugăm: „Doamne, ajută-o pe maica respectivă!”, „Doamne, ajută-l pe subalternul meu pe care mi l-ai dat în grijă!”, „Nu mă lăsa pe mine, ajută-i pe ei!”.

Atunci când ne rugăm astfel, Îi mulțumim lui Dumnezeu și avem conștiința nimicniciei noastre („Doamne, nu sunt bun de nimic”, „Doamne, nu sunt bună de nimic...”, „Doamne, sunt robul Tău”, „Doamne, sunt roaba Ta”), în clipa respectivă Dumnezeu ne va ajuta. Și, după ce mintea se va odihni cu această rugăciune spoveditoare și cu frumusețea cântărilor, după aceea iarăși ne scufundăm în înaltul *Rugăciunii lui Iisus*.

Somnul în timpul slujbelor

Datorită faptului că slujbele sunt, prin excelență, locul întâlnirii noastre cu Dumnezeu, din cauza aceasta trebuie să mergem mai repede la slujbe, să nu întârziem. Pentru că venitul mai târziu și plecarea mai repede este o retragere practică în fața atacului demonic și astfel diavolul are dreptul să ne lupte. Știu că uneori suntem obosiți, dar este mult mai bine (acum, să nu mă

înțelegeți greșit, nu spun că trebuie dormit la slujbă), decât să mergem cu picioarele noastre la chilie și să dăm drepturi foarte practice diavolului asupra noastră, să ne luptăm și să murim pe câmpul de luptă, mai bine zis să dormim pe câmpul de luptă decât să mergem la chilie.

Dacă dormim în corabia Duhului, care este Biserica, până la urmă, cu milă și cu îndurare, prin economie, tot o să ajungem la destinație. Dar dacă plecăm este foarte, foarte grav.

Deci, din cauza aceasta să venim de la început la slujbă, să ne pregătim cu o mică rugăciune: „Doamne, învrednicește-mă la slujba aceasta să fiu fără de păcat, să am mintea la Tine, să Te iubesc, să mă închin Ție, să Ți aduc Ție jertfă înțelegătoare” și să așteptăm până la final. Apoi, la sfârșitul slujbei, să păstrăm tăcerea, să păstrăm puțin harul lui Dumnezeu, să nu intrăm imediat în griji.

Grijile și slujbele

E adevărat că uneori aceste griji sunt generate și de cei din jurul nostru, mai ales dacă avem o poziție de conducere, care este foarte grea, cu o răspundere foarte mare și împrăștie, fărâmițează personalitatea duhovnicească a celui alt. Din cauza aceasta, în clipa în care și noi, și starețul sau stareța, iconomul sau iconoama sau cel cu care dorim să vorbim iese de la slujbă, hai să așteptăm puțin, astfel încât să ne folosim de harul lui Dumnezeu și noi, și cel căruia dorim să îi adresăm o întrebare.

Tăcerea în timpul slujbei

Am zis că trebuie să tăcem după slujbă, dar mai ales să facem aceasta în timpul slujbei. În timpul slujbei să se spună strictul necesar. La un moment dat, într-o mănăstire din Sfântul Munte a venit un episcop și, neștiind programul mănăstirii respective, a ajuns în timpul slujbei. Unul dintre părinți a venit la starețul mănăstirii respective și a zis: „Părinte stareț, a venit mitropolitul cutare”. Atunci starețul a pus mâna la gură și a zis: „Șttt! Slujba acuma! După...!”

Și mitropolitul s-a folosit foarte mult de acest lucru, pentru că slujba este discuția cu Dumnezeu, nu discuție despre Dumnezeu. Bineînțeles, aici face excepție Spovedania – și sunt părinți și în Sfântul Munte, care spovedesc în timpul slujbelor, dar nu în timpul Sfintei Liturghiei, adică la Utrenie și la Vecernie. Aceasta pentru că este vorba de o Taină și încă de o Taină foarte, foarte mare. Dar și acolo avem grija să vorbim strictul necesar și să nu ne lungim.

Nemișcarea la slujbe

După tăcere, este importantă și poziția pe care trebuie să o avem la slujbă. Întâi de toate, principalul lucru care este legat de poziție este faptul că nu trebuie să ne mișcăm. Și când spun să nu ne mișcăm, nu înțeleg faptul să stăm nemișcați ca stâlpul. Bineînțeles, dacă se poate face

treaba aceasta să fim – cum spunea Sfântul Ioan Scărarul – niște stâlpi nemateriali între Dumnezeu și lume, cu atât mai bine, dar este o asceză foarte mare.

Deci, putem să stăm în strană, dar să nu ne mișcăm, să nu ne mișcăm nici picioarele, în afară de cazul în când trebuie să mergem la toaletă, sau trebuie să ne spovedim, sau dacă cineva are ascultarea să fie canonic. Mai ales să încercăm să nu ne mișcăm ochii, adică cine-i acela, ce face celălalt și așa mai departe. Este unul din cele mai bune moduri de a pierde tot și a începe judecata, de a începe cârteala. Nu ne interesează ce se întâmplă în jurul nostru.

Slujbele: statul în picioare

Pe lângă nemișcarea trupului și a ochilor este și statul în picioare. Statul în picioare este poziția cea mai bună de rugăciune, pentru că prin ea persoana se împlinește. Din cauza aceasta îi vedeți pe toți Sfinții că stau în picioare, și nu în genunchi. Sigur, este o excepție în tabloul Sfântului Serafim de Sarov, dar icoana clasică, icoana bizantină totdeauna îl reprezintă pe om în picioare. Și noi, ori de câte ori facem ceva în biserică - citim *Apostolul* sau *Evangelia*, cântăm, ne împărtășim - stăm în picioare.

Acum, dacă cineva, din evlavie sau din neștiință, sau Dumnezeu mai știe de ce, îngenunchează în anumite momente ale slujbei, haideți să nu judecăm, să nu-l presăm, să intrăm peste el, să nu ripostăm, pentru că se pot naște niște drame foarte mari, mai ales la *Evangelie*, când se îngenunchează. Cu toate că rugăciunea pe care o spune preotul sau diaconul este: „Cu înțelepciune, drepti să ascultăm *Sfânta Evanghelie*”. “Drepti” – ”ορθοί-όρθιος” în limba greacă, înseamnă ”în picioare”. ”Δικαίος” înseamnă “drept” în sens de “virtuos”. În textul original, bizantin, în textul grec al Liturghiei, nu scrie niciunde „σοφία δίκαιοι...”, adică „cu înțelepciune să ascultăm..”, ci „σοφία ορθοί, ακούσουμε του Αγίου Ευαγγελίου...”, adică „cu înțelepciune, în picioare” să ascultăm cuvântul *Sfintei Evanghelii*. Prin urmare, să încercăm să nu îngenunchem dar, dacă cineva așa este obișnuit să îngenuncheze, să nu producem tulburare în biserică.

Putem să stăm jos

Dacă nu ne țin picioarele, suntem bătrâni, putem să stăm jos, în strană. În această poziție se stă, în general, la catisme. ”Cathisma”, în limba greacă înseamnă ”a sta jos” și, din cauza aceasta, catismele au primit această denumire pentru că ele sunt o grupare de psalmi la care credincioșii stăteau jos – cathomai (κάθωμαι) - a sta jos – și de acolo vine denumirea de catismă. De asemenea, se stătea jos la *Apostol*. De ce? Pentru că tipiconul vechi spune că preoții trebuie să stea jos la *Apostol*. Bineînțeles, și pentru că e vorba de odihnă, dar, întâi de toate, pentru că sunt egali cu Apostolii. Deci să nu presăm, căci mai presus de presiune e iubirea, nu problemele legate de tipic.

Slujbele sunt trăirea Sfinților

Slujbele sunt trăirea Sfinților care le-au scris și e vorba de o trăire foarte înaltă, la care noi nu putem să ajungem. Din cauza aceasta, este nevoie, așa cum spuneam, de această liniște în biserică, de această orânduială, de acest echilibru și de această comuniune între noi în biserică. De aceea este foarte, foarte important, pentru că slujba se face pentru noi, nu pentru Dumnezeu, nu pentru Sfinți, căci ei sunt perfecți, au ajuns la perfecțiune. Pentru a menține această stare duhovnicească în biserică, să nu facem noi observații, nicisă nu dăm indicații în biserică.

Dacă avem o plângere sau dacă socotim că cineva nu face bine ceva, mai bine să-i spunem păstorului, adică preotului, căci acesta este responsabil de lucrul respectiv. El este responsabil să corecteze, dacă este nevoie de a corecta. Noi trebuie să ne rugăm, pentru că omul este o existență rugătoare, nu este o existență spectatoare sau tiranică, care corectează pe ceilalți.

Cântatul la slujbe

Să avem grijă să nu cântăm în biserică dacă nu suntem la strană, pentru că nu toți dintre noi avem darul unei voci frumoase și, din cauza aceasta, se poate naște neorânduială. Oamenii abia așteaptă să termine de cântat persoana cu vocea respectivă. Așadar în biserică tăcem și ne rugăm, pentru că se pot naște niște drame foarte mari.

Un metalhead și slujbele

Țin minte două întâmplări pe tema aceasta. Într-una dintre ele, a venit la mine un pletos, un heavy-metalist. Nici măcar rocker nu era, făcea parte dintr-un curent de muzică foarte neconformist. Omul respectiv mi-a zis că a venit la mine ca la ultima stație. Era foarte trist. Ce se întâmplase? Îl găsisse pe Hristos, explodase iubirea lui Hristos înlăuntrul lui, venise Hristos cu lumina Lui, cu bucuria Sa. Și s-a dus și el la biserică, bineînțeles, așa cum era, adică cu plete, cu geaca lui de blugi, cu tricoul negru pe care era scris Nightwish. Un caz clasic. În clipa în care a intrat în biserică a auzit: „Aaa, tului...! Pleacă de-aici! Nu ți-e rușine, porcule ce ești ?!” În acel moment, când a fost alungat afară ca un câine, acest univers iubitor al lui Hristos dinlăuntrul lui s-a făcut țândari.

La bar

Și tânărul respectiv s-a dus într-un bar, pentru că acolo mergea și înainte. Acolo, prietenii lui de băutură l-au întâmpinat cu foarte mare dragoste, i-au dat să bea pe gratis, l-au întrebat ce are, cu ce-l pot ajuta. La un moment dat a zis: „Vă rog să mă iertați, nu mai pot merge...” și, bineînțeles, prietenii lui i-au zis: „Nu-i nimic, te ducem noi acasă”. Și a venit și m-a întrebat: „Eu

ce să aleg acum? Biserica, în care am avut experiența respectivă, sau barul, în care am avut cealaltă experiență?”

Atunci am început să discutăm despre ce este Hristos de fapt, dincolo de patimile oamenilor, care credcă se roagă și că ar fi oamenii lui Dumnezeu – că și fariseii se socoteau pe sine a fi oamenii lui Dumnezeu și s-a dovedit că nu sunt-, și ceilalți care aveau dragoste. Trebuie să știți că Însuși Mântuitorul a spus că *întru aceasta va cunoaște lumea că sunteți ucenicii Mei, dacă aveți dragoste între voi.*

Să nu uităm iubirea!

Să nu uităm niciodată să iubim, să nu uităm niciodată să iubim! Ei, și după aceea am început să discut cu tânărul respectiv, m-am interesat și eu ce formație ascultă. Mi-a spus că Nightwish – o trupă de symphonic heavy metal, formație despre care eu, ca monah, nu prea știu multe. A zis că este un escapist, un fugar. Mi-a vorbit și de o melodie, “The Escapist”, căreia i-am văzut versurile. După aceea i-am spus că da, compozitorul (Tuomas Holopainen) este un om foarte dăruit de Dumnezeu, dar, pe de altă parte, trebuie să recunoaștem și faptul că nu are claritatea ultimă a Ortodoxiei.

Și totuși numai Ortodoxia este soluția

Pentru că toți acești oameni, care au daruri mari de la Dumnezeu, nu au și soluția la problemele pe care le descoperă. În piesa respectivă era vorba despre un fugar care caută cu disperare Raiul, dar nu-l găsește. Pentru că numai Ortodoxia poate să facă acest lucru, poate să ofere acest Paradis! Așadar să avem conștiința faptului că și în afara Ortodoxiei sunt mari harisme, dar să nu ne ducem în direcția respectivă, pentru că noi avem soluția. Nu trebuie să ne mândrim cine suntem noi, pentru că atunci cădem în fariseism. Trebuie să ne mândrim cu Dumnezeul nostru. Să avem smerenie, conștiința faptului că suntem nimic și să avem nădejdea în Dumnezeu Cel Atotputernic.

Dacă nu suntem atenți, slujbele sunt pericol de incendiu

Și cel de-al doilea caz, care este unul foarte periculos... Fraților, la împărtășanie nu se merge cu lumânarea, pentru că părul, barba sunt foarte inflamabile. Ei, și din cauza aceasta, anumite persoane au pățit mari ispite, că ducându-se cu lumânarea la Potir și ținând-o în față, au aprins și barba părintelui, uneori au aprins și procovățul și au fost mari ispite cu Sfintele Taine. De aceea, să nu insistăm să le spunem oamenilor, că știm noi mai bine, și să meargă cu lumânare la Sfânta Împărtășanie. Fraților, nu este nevoie!

În Sfântul Munte, de Paște, absolut toată lumea din biserică are lumânare în mână pe toată durata slujbei. În momentul Sfintei Împărtășanii se sting toate lumânările. Sunt părinți puși

specială stingă aceste lumânări. Dacă cineva se botează sau sunt momente foarte speciale, lumânarea se va ține de-o parte și, oarecum, mai în spate, nu se ține în față, să aprindă... Decide aceea să avem grijă să ne ținem de tipic și, dincolo de aceasta, să nu intrăm peste preot, că știe el mai bine ce are de făcut. Să avem totdeauna conștiința smereniei noastre și să nu alungăm pe cei care, poate, sunt mai curați decât noi. Vă mulțumesc!

Doamne, ajută!

28. Schimbarea la Față, lumina necreată și cunoștința adevărată²⁸

Lumina necreată și cunoștința adevărată sunt temele cuvântului de astăzi. Când vom înțelege chiar și o mică parte din ceea ce s-a întâmplat la Schimbarea la Față, ne vom da seama de ce sistemul de învățământ de astăzi este atât de problematic.

Spunem că sistemul de învățământ din România nu este cum trebuie – și așa și este – însă problema este cu mult mai mare: sistemele de învățământ din lume nu sunt cum trebuie, pentru că acestea nu îl duc pe om la Rai și la cunoștința cea adevărată, singura care poate să îl împlinească pe om.

***

Doamne, ajută!

Pentru rugăciunile Sfinților noștri Părinți, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi! Amin!

O să vorbim puțin despre sărbătoarea Schimbării la Față care, de fapt, nu este schimbarea la față a Domnului, nu este transformarea Domnului, pentru că Domnul nostru, Dumnezeu și Mântuitorul nostru, a fost din veci și până în veci Dumnezeu perfect și, după întruparea Sa, este om perfect. Schimbarea a fost, mai degrabă, asupra Apostolilor, după cum spune și troparul acestei sărbători. Mântuitorul le-a dat un har foarte special, ca să îl vadă cum era El de fapt. Aceasta s-a întâmplat la Schimbarea la Față. Deci nu este vorba atât de schimbarea la față a Domnului, cât de schimbarea capacității de percepere a Apostolilor, astfel încât să poată să-L vadă pe Domnul așa cum era. Această transformare este, de fapt, apogeul vieții noastre duhovnicești.

Viața duhovnicească este transformare

---

²⁸ Textul respectiv reprezintă transcriptul unui material video realizat de către Părintele Theologos. A fost postat pe 6 august 20212 pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/06/parintele-teologos-schimbarea-la-fata-lumina-necreata-si-cunostinta-adevarata>.

Așadar toată viața noastră duhovnicească ar trebui să fie o transformare dintr-o experiență într-alta, într-o experiență de un nivel mai înalt. De aceea, această sărbătoare, în limba greacă, se numește chiar așa, "Metamorphosis". În limba română nu sună foarte bine "transformare" sau "metamorfoză", dar, în Tradiție, spunem Schimbarea la Față. E sărbătoarea transformării, sărbătoarea îndumnezeirii. Chiar Mântuitorul le spusese că „o să vedeți Împărăția lui Dumnezeu venind întru putere” (cf. *Marcu* 9, 1). Împărăția lui Dumnezeu nu este atât un loc, cât o stare, este starea dinlăuntru nostru.

În clipa în care vorbim despre Rai, vorbim despre același lucru, dar în cazul Raiului accentul cade pe loc, în timp ce atunci când vorbim despre Împărăția Cerurilor, accentul cade pe stare. Împărăția Cerurilor, după cum spuneam, este prezența Împăratului prin lumina Sa. Această lumină, datorită faptului că niciun om nu poate să lumineze, este un atribut al dumnezeirii Sale. Așadar, după cum știm, Dumnezeu este necreat și deci și lumina Sa este necreată. După cum Dumnezeu este iubitor și suprainteligent, și această lumină este o lumină inteligentă, înțelegătoare, după cum spun Sfinții Părinți (Sfântul Grigorie Palama), iubitoare și necreată. Deci această lumină pe care au experimentat-o Sfinții Apostoli pe Tabor nu este o lumină din aceasta, care ne înconjoară acum.

De ce Moise și Ilie?

În această lumină înțelegătoare și iubitoare, Apostolii l-au văzut pe Moise și pe Ilie. De ce? Ca să se arate că Domnul este Dumnezeuul *Vechiului Testament*. Dar mai era și un alt motiv: acești doi coriferi ai *Vechiului Testament* erau cei care avuseseră cea mai mare dorință de a-și vedea Dumnezeu, cel mai mare dor de a-L vedea pe Dumnezeu.

Ei, gândiți-vă ce dorință mare au avut, astfel încât Domnul i-a ascultat după mii și mii de ani de la, hai să zic, încetarea activității acestor oameni pe pământ. Gândiți-vă, pe de altă parte, ce bucurie imensă pentru acești oameni care L-au văzut întrupat, deci L-au văzut în trup pe Dumnezeu, Cel total transcendent, total dincolo de orice idee, de orice închipuire, total imaterial. În clipa respectivă atât Moise, cât și Ilie au avut o bucurie imensă, a fost încununarea dorinței lor de o viață.

Deci Dumnezeu Se arată într-o lumină necreată, iubitoare și înțelegătoare, și lui Moise, și lui Ilie, dovedind astfel că este Domnul și Dumnezeu și al *Vechiului*, și al *Noului Testament*. Acest fapt era capital pentru Apostoli și, bineînțeles, și pentru noi, și de aceea le și împlinește această dorință celor doi mari Sfinți ai perioadei *Vechiului Testament*.

Însă această lumină necreată, iubitoare și înțelegătoare are efect și asupra Apostolilor, asupra Sfântului Apostol Petru, care nu era desăvârșit. Nici ceilalți Sfinți Apostoli nu erau desăvârșiți și, din cauza aceasta îi vedeți în icoane că erau răsturnați. În pericopa evanghelică se spune că s-au temut foarte când au intrat în norul cel luminos, pentru că acesta era luminos, foarte înțelegător, dar cu o cunoștință mai presus decât cunoștința acestei lumi, total superioară cunoștinței acestei lumi, total superioară.

Cunoștința adevărată e nor

Este vorba de un nor (înțelegător), nu de cunoștința aceasta care îmbucățește, care separă, o cunoștință analitică, o pseudocunoștință de sorginte vestică, care spune până aici este aceasta, de aici încolo este cealaltă, avem lungime, lățime, înălțime, compoziție chimică și așa mai departe. Deci este vorba de o cunoștință unificatoare, iar această cunoștință unificatoare, iubitoare și totală se arată Sfântului Apostol Petru, pentru că el spune: *Doamne, bine este nouă să fim aici (Matei 17, 4).*

Adică Petru uitase și de Ierusalim, și de presupusa insurecție pe care o așteptau Apostolii, ca să se pună la loc Împărăția lui Israel, uitase de activitatea propovăduirii, uitase de tot și „Doamne, bine este nouă să fim aici, ne oprim aici, hai să facem trei colibe”. Pentru că Petru nu știa ce altceva să ofere, tot ce avea el să dea celorlalți, fiind sărac lipit, era să facă trei colibe, trei case. Acesta era cel mai mare dar pe care putea să-l facă Sfântul Apostol Petru, căci zice: *Ție una, lui Moise una, și lui Ilie una.*

Cunoștința adevărată în cazul lui Petru

De unde știa Sfântul Apostol Petru că sunt Moise și Ilie? Pentru că cei doi nu aveau etichete, nu aveau niște săgeți roșii pe ei, și dispăruseră în urmă cu mii și mii de ani. Cum spuneam, Sfântul Apostol Petru intrase în această lumină înțelegătoare și spusese: acesta este Moise, acesta este Ilie – deci o cunoștință totală, simplă, imediată. Și era și o cunoștință iubitoare, pentru că Petru nu spusese: „Facem patru colibe”, adică și mie una. Petru uitase de sine, se deșertase de sine, era total deschis în acest zbor iubitor față de toți ceilalți. Deci facem trei colibe: *Ție una, și lui Moise una, și lui Ilie una (Matei 17, 4).*

Așadar Petru știa efectiv, ajunsese la cunoștința adevărată și nu la o cunoștință din lumea aceasta, bâjbâietoare, bazată pe cercetări, pe măsurători, pe deviațiile sau aproximațiile aparatelor de măsură sau pe deducțiile oamenilor de știință care, și ei, bineînțeles, sunt limitați, sunt supuși greșelii.

Cunoștința adevărată depinde de mărimea vasului

Această cunoștință însă era totală la nivelul lui Petru, în comparație cu vasul lui. Adică Petru știa că este Moise și este Ilie, și era deplin, era împlinit, dar nu putea să știe că permanentizarea acestei cunoștințe, acestei stări se făcea prin întreruperea ei, prin răstignirea Celui Care a provocat această stare, și, după aceea, prin învierea Lui, și prin Cincizecime și propovăduirea *Evangheliei* la toate neamurile. Vasul lui Petru era plin, însă era încă mic, nu putea să conceapă niște lucruri, în principal, răstignirea Domnului, pentru că, imediat după ce s-

au dat jos după Tabor, a spus: „Doamne, să nu fie Tie una ca aceasta!”, adică: “Să nu Te răstignești!” Și Domnul i-a spus: „Nu știi ce vorbești, pleacă înapoia mea, satano!”

Deci vedem că este vorba de cunoștința adevărată, dar la nivelul vasului. De fapt, aceasta este asceza, acesta este rolul Ortodoxiei: mărirea vasului. Trebuie să-l deschidem, să lărgim vasul, astfel încât să încapă din ce în ce mai multă cunoștință. Și aceasta se face prin pășirea, călcarea în picioare a eului nostru, a egoismului nostru, strivindu-l prin ascultare față de persoanele prin care vorbește Bunul Dumnezeu, stareț sau stareță, sau duhovnic, pentru oamenii din lume. În clipa în care reușim să ne depășim cadrele foarte strâmte ale propriului nostru egoism, a propriei noastre viziuni, în clipa respectivă putem să ajungem la o cunoștință mai înaltă, putem să ne lărgim vasul.

Starea Raiului: statică sau dinamică?

Ei, tot aici avem răspunsul la celebra întrebare, la marea întrebare a Sfinților din secolele III-IV, chiar și din secolul V: „Raiul o să fie o stare statică sau o stare dinamică?” Este marea întrebare a Sfântului Grigorie de Nyssa, de exemplu. În Rai este o îmbinare a celor două, este, cum spune Sfântul Maxim Mărturisitorul, o odihnă pururea mișcătoare. Adică, odihnă datorită faptului că vasul este mereu plin, ca la Sfântul Apostol Petru, și vasul trebuie totdeauna să se lărgească. După cum ați văzut la Sfântul Apostol Petru, care a vrut să spună un lucru mare, dar a zis o gogoriță, fiindcă nu putea să conceapă că Domnul trebuie să meargă să Se răstignească.

Deci starea Raiului este această cunoștință simplă, imediată, totală, iubitoare, este această lumină. Din punct de vedere dinamic, este vorba de mărirea vasului. Ei, și această cunoștință este iubitoare, cu sens și unificatoare. Este în firea omului. Omul se odihnește când are această cunoștință. Pe când cunoștința cealaltă, pe care o învățăm la școală, la facultăți nu este în firea omului, și este o cunoștință care nu are sens, nu este provocatoare de iubire, nu este mântuitoare și îmbucățește mintea omului, care e făcută să aibă o imagine unitară. Așadar mintea omului se întunecă.

Da, sigur, trebuie să mergem la școală, să avem cunoștința acestei lumi, care este o pseudocunoștință, dar, dincolo de aceasta, trebuie să avem și o altă cunoștință, o cunoștință iubitoare, care vine prin asceză.

Cele două căi de cunoaștere

Sunt două căi de cunoaștere: cunoștința lumească (științele care vin din afară, cum spun Sfinții Părinți, Sfinții Capadocieni prin Sfântul Vasilie cel Mare) și cunoștința duhovnicească, cunoștința lui Dumnezeu. Și, din cauza aceasta, Biserica nu are probleme, nu se bate cu știința, pentru că nivelul ei de cunoaștere este cu totul și cu totul altul.

Așadar, dacă la un moment dat vine știința și spune: „Voi vedeți că pământul este rotund” – dincolo de faptul că chiar anticii știau că Pământul este rotund (Hesiod în Antichitate a calculat

și raza) – deci, dacă vine știința în Evul Mediu și spune că pământul este rotund, Biserica nu se apucă să ardă pe rug pe Giordano Bruno, pentru că Biserica nu se ocupă de știința lucrurilor din afară, ci se ocupă de această știință duhovnicească, care e pe dinlăuntru, prin această lumină iubitoare, care dă sens.

Exemplu de ajungere la cunoștința adevărată: $E=mc^2$

Ca să vă dau un exemplu, o să vă spun despre o mică trecere de la știința acestei lumi la știința duhovnicească. La început, poate nu o să înțelegeți, poate nu o să găsiți sens, dar, în clipa în care ajung la cunoașterea duhovnicească, o să vă dați seama că lucrurile capătă o altă formă, capătă iubire, capătă sens. Știința lumii spune în felul următor : $E=mc^2$. Aceasta este o formulă celebră a unui fizician care se numește Albert Einstein. El, la începutul secolului XX, a găsit această formulă, care spune că energia este masa, materia înmulțită cu viteza luminii la pătrat. Ceea ce este fenomenal aici este faptul că masa este energia supra viteza luminii la pătrat ($m=E/c^2$). Adică masa este o formă de energie.

Duhovnicește vorbind, pentru că noi experiem energia, în principal, ca lumină în viața de zi cu zi, atunci masa, materia –duhovnicește și fizic vorbind - este o formă de lumină. În clipa în care vedem ochii soției noastre, sau ochii fratelui nostru, sau ochii surorii noastre, sau ochii celui drag nouă, sau ochii celei dragi nouă, sau zâmbetul celui alt, vedem o formă de lumină. Deci, în clipa în care îmi vine să strâng de gât pe celălalt, mă gândesc: să strâng de gât lumina? Nu se face!

Vedeți că lucrurile duhovnicești capătă imediat un sens, plecând de la cele materiale, care nu au sens, care sunt greu de înțeles, și ajung la cele duhovnicești, care arată multă iubire. Să nu îi strângem de gât pe oameni, pentru că sunt lumină.

Școlile nu ne oferă foarte mult, nu ne duc la cunoștința adevărată

Da, școlile ne oferă ceva, dar nu foarte mult. Trebuie să ne luptăm duhovnicește ca să ajungem la experiența luminii necreate, pentru că aceasta ne va mântui. Știința cealaltă, de pe băncile școlii, nu ne va mântui și ne va aduce chiar multă tristețe, cum spunea Dostoievski, pentru că acolo unde este multă știință este și multă tristețe – se referea la știința cea din afară – și această știință deci nu este mântuitoare.

29. Frica și anxietatea: cauze, management, tratament

Cel ce se îndeletnicește cu virtutea în mănăstiri de obște sau în însoțirea cu alții, de obicei nu e războit prea mult de frică. Dar cel ce petrece singur să se lupte ca să nu-l ia în stăpânire odrasla slavei deșarte sau fiica necredinței, adică frica.

Frica lașă este o simțire copilărească în sufletul îmbătrânit de slava deșartă. Frica lașă este o slăbire a credinței, arătată în așteptarea plină de spaimă a unor lucruri neprevăzute.

Frica, mândria și slava deșartă

Frica lașă este o primejdie mai înainte de frică; sau ea este o simțire plină de tremurare a inimii, clătinată și speriată de nenorociri îndoielnice. Frica lașă este lipsa încredințării. Sufletul mândru este robul fricii lașe, pentru că se bizuie pe sine și se teme de zgomotele lucrurilor și de umbre.

Cei ce plâng și nu se sperie de dureri nu sunt stăpâniți de frică. Dar cei ce se înfricoșează de ceva pot să înnebunească. Și pe drept cuvânt. Căci e drept Cel ce părăsește pe cei mândri. El vrea să fim pedepsiți, ca și noi și ceilalți să nu ne trufim.

Toți cei fricoși sunt iubitori de slavă deșartă. Dar nu toți cei ce nu se tem sunt și smeriți la cuget. Pentru că nici tâlharii, și nici jefuitorii de morminte nu au frică, precum se știe.

Așa cum nu vei putea umple niciodată stomacul dintr-odată, tot așa nu vei putea birui nici frica dintr-odată. Și pe măsura plânsului, va scădea și ea mai repede și, pe măsura lipsei lui, vom rămâne fricoși.

Uneori se înfricoșează mai întâi sufletul, alteori trupul, și de la el trece și la celălalt. Când, înfricoșându-se trupul, frica aceasta fără motiv nu pătrunde și în suflet, e aproape izbăvirea de boală. Dar când primim cu suflet deschis toate cele neașteptate, întru zdrobirea inimii, atunci cu adevărat ne-am eliberat de frică.

Nu întunericul și pustietatea locurilor îi întărește pe draci împotriva noastră, ci lipsa de rod a sufletului; dar uneori și pedepsirea noastră din iconomie.

Frica și Dumnezeu

Cel ce s-a făcut rob Domnului nu se va teme decât numai de Stăpînul său. Dar cel ce nu se teme încă de Acesta, se teme și de umbra sa. Trupul se înfricoșează când stă lîngă noi, în chip nevăzut, un duh; dar când sufletul se veselește, smerindu-se, stă de față un Înger. De aceea, cunoscând din lucrare starea de față a acestuia, să sărim mai repede la rugăciune, căci bunul nostru păzitor a venit să se roage împreună cu noi.

Cel ce a biruit frica lașă e vădit că și-a predat viața și sufletul lui Dumnezeu.

Demonul fricii, care vă ispitește spunând: „Unde poți fugi? Nu ai pocăință, nu ai scăpare”, aparține inamicului, care încearcă să vă facă să vă pierdeți stăpânirea de sine, în timp ce tristețea

evlavioasă nu vă atacă, dar spune: „Nu-ți fie frică! Încearcă din nou!”, pentru că știe că umanitatea este slabă și, din cauza aceasta, ne întărește.

Crede-mă, dacă ai ști cine este cu tine, nu ți-ar fi frică de nimic ce are lumea să ofere.

Deci a se arunca în fața lui Dumnezeu este atunci când o persoană nu are încredere în forța sa proprie, ci își pune credința în ajutorul lui Dumnezeu, căci El este Cel Care ne mântuiește.

Ai încredere în Dumnezeu! Atunci îți vei uita grijile și vei deveni instrumentul Lui. Tristețea, depresia și frica arată că nu ne încredințăm viața lui Hristos.

Dumnezeu controlează totul

Acest lucru trebuie să ținem ferm în minte: întrucât suntem o creație a Bunului Dumnezeu, plăsmuiți fiind de El, nu putem suferi ceva care nu este voia lui Dumnezeu și nici suferim cu adevărat ceva care este rău, dacă nu are ca scop să ne aducă ceva mai bun.

Când viața este plină de neazuri, oamenii au sentimentul că blestemul și mânia lui Dumnezeu au venit asupra lor. Dar, când aceste încercări vor trece, vor vedea că minunata providență a lui Dumnezeu i-a protejat meticolos în toate fațetele existenței lor.

Când un om umblă în frica lui Dumnezeu, nu știe de frică.

Bazat pe Sfântul Ioan Scărarul, Avva Isaia, Sfântul Simeon Noul Teolog, Sfântul Macarie cel Mare, Sfântul Vasilie cel Mare, Sfântul Porfirie Athonitul, Sfântul Sofronie de la Essex.²⁹

30. Să fim la post! Ce nu știm despre post? Cum ne luminăm mintea?³⁰

Multitudinea de probleme și de neazuri care ne îneacă își are, ca principală cauză, faptul că nu suntem la post. Cei mai mulți dintre noi, în cel mai bun caz, postim, însă foarte puțini dintre noi suntem la post, adică avem cunoștința și acrivia necesară să postim întru cunoștință.

***

---

²⁹ Articolul, apărut pe 8 august 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/08/frica-anxietatea-cauze-management-tratament>.

³⁰ Textul de mai jos reprezintă transcriptul unui material video în care Părintele Theologos vorbește despre post și despre lucruri mai puțin cunoscute referitoare la acesta. Materialul a fost postat pe 11 august 2021 pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/11/parintele-teologos-sa-fim-la-post-ce-nu-stim-despre-post-cum-ne-luminam-mintea>.

Doamne, ajută!

Slavă Tatălui, și Fiului, și Sfântului Duh, și acum, și pururea și în vecii vecilor! Amin!

Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi! Amin!

Postul: definiție aproximativă

Foarte pe scurt, postul este înfrânarea trupului, în principal, a simțurilor și, dintre simțuri, în primul rând este vorba despre simțul gustativ. După cum se știe în popor, este vorba de postul de mâncare. Însă postul nu se limitează la aceasta. Ceea ce trebuie să știm este că postul generează o durere ușoară și constantă, care este capitală pentru mântuire.

Noi facem foarte multe păcate, și toate aceste păcate generează plăcere, iar această plăcere ține creierul rob, ține mintea întunecată în dorința după aceste plăceri, în dorința după aceste păcate. Și atunci postul, ca formă de durere prin înfrânare, prin tăierea vocii de la mâncărurile gustoase, de la mâncărurile care ne plac, de la mâncărurile care dau energie trupului nostru, ne oprește din acest drum către plăcere, contrabalansează, printr-o durere analoagă, plăcerea provocată de păcatele care vin prin trup.

Din cauza aceasta, în procesul opririi păcatelor trupești, postul are o importanță capitală.

Importanța trupului pentru mântuire

Aici vedem că trupul este foarte important, este absolut necesar pentru a ne mântui. Trupul, datorită faptului că ne dă conștiința nedesăvârșirii noastre, a limitărilor noastre, că avem nevoie de mâncare, de apă, de somn sau de odihnă, că avem nevoie de anumite intervale de temperatură, ne dă conștiința relativității noastre. Pe baza acestei conștiințe a relativității noastre, pe baza acestei smerenii, ne dăm seama că suntem relativi și cu sufletul. Adică, dacă trupul este neputincios, la fel și sufletul este neputincios.

Și, dincolo de aceasta, suntem prizonierii gravitației, a unei forțe exercitate asupra trupului nostru. Vedeți, Îngerii, care nu sunt prizonierii gravitației - pentru că sunt numai duhuri - pot să dispară de aici, să apară dincolo, să se ducă mereu în altă parte, pe când noi avem nevoie de timp și nu putem să ne ridicăm, nici măcar să zburăm ca păsările.

Conștiința limitării noastre

Ei, toate aceste lucruri, pe care Dumnezeu le-a îngăduit din cauza căderii, ne sunt foarte folositoare, pentru că ne generează această conștiință a limitării noastre, ne generează această smerenie. Aceasta este partea pozitivă în ceea ce privește trupul și, de aceea, omul este absolut dependent de trup pentru că el ajută în mod esențial spre mântuire. Trebuie să știți că diavolul nu se poate mântui, pentru că nu are trup, deci nu are conștiința limitărilor sale, a relativității sale și,

din cauza aceasta, el este înțepenit pe direcția sa. Vedeți că aceasta se întâmplă și la noi, la oameni.

În clipa în care vorbim de trup vedem că suntem și noi foarte limitați: când mi-e cald, când mi-e frig, am nevoie de mâncare, de somn... Pe când, în cazul unor discuții care se apropie de partea spirituală, de sufletul omului, în clipa respectivă se poate ajunge la confruntări interminabile și feroce, fără urmă de conștiința relativității noastre.

Cineva poate să fie perfect convins că părerea sa relativ la politică, la cultură, la teologie, la filozofie, la absolut ce vreți voi, este aceea și gata, nu poate nimeni să i-o schimbe. Mai ales în condițiile cotidiene actuale, toți credem că avem perfectă dreptate în problemele acestea spirituale dar, în clipa în care apare problema trupului, spunem că sunt limitat, că sunt bolnav, că sunt una, că sunt alta. Prin urmare, trupul este foarte, foarte important dacă știm să-l gestionăm corect.

Pericolele legate de trup

Partea negativă a trupului este că acesta, nefiind capabil de duhovnicie, trebuie să fie înduhovnicit desuflet. Deci sufletul trebuie să tragă trupul, și nu trupul sufletul. Așadar pentru că sufletul nostru este slab, pe lângă mijloacele de întărire a sufletului (rugăciune, ascultare, smerenie), trebuie să folosim și metode de slăbire a trupului, în speță, postul.

Iar mijloacele de slăbire a trupului sunt: mai întâi postul de cantitate - adică dăm atâta energie câtă are nevoie trupul, ca să fie în deplinătatea puterii sale; apoi, postul din punct de vedere al calității - este vorba de centrul de plăcere, de ispitele, de centrul de păcat care ne vin prin simțuri: o mâncare delicioasă, niște priviri acolo unde nu trebuie, auzirea a tot felul de știri, de lucruri care întunecă mintea umană și o trag de la scopul ei, care este perfecțiunea persoanei veșnice. Așadar trebuie să postim nu numai de mâncare, ci și cu celelalte simțuri: al văzului, al auzului, al pipăitului.

Regula de aur a postului

Revenind la mâncare, căci acesta este aspectul cel mai cunoscut al postului (deși, după cum am arătat, nu este vorba numai de mâncare), trebuie să știm că regula de aur a postului este să ne sculăm de la masă fiind încă puțin flămânzi, adică să nu ne sculăm ghiftuiți. Și, dacă suntem încă puțin flămânzi, atunci mintea capătă acea luminare datorită faptului că trupul se înmoaie, rămâne într-o anumită imaterialitate a sa, iar mintea reușește să se elibereze de sub chingile plăcerii și să se îndrepte spre Dumnezeu.

Pentru că, să nu uităm, mintea este organ de simț, al șaselea simț, după cum vorbește foarte frumos Sfântul Diadoh al Foticeii, în Filocalia vol. II, iar acest organ de simț este cel prin care omul Îl vede pe Dumnezeu. Mare atenție, că mintea este altceva decât logica! Dar, ca mintea să-L vadă pe Dumnezeu, trebuie să nu se mai miște haotic în stânga și-n dreapta, trasă de toți centrul

de plăcere care vin prin simțuri. De aceea, trebuie să punem această înfrânare a simțurilor. Altminteri, dacă nu suntem înfrânați, o să ajungem des-frânați, și, uneori - ferească Dumnezeu! - chiar desfrânați.

Exemplu de post

Ca să înțelegeți cum putem să ne sculăm puțin flămânzi de la masă, am să vă dau un exemplu clasic din Patristică, dat de Sfântul Dorothei al Gazei, – Avva Dorothei cum este cunoscut -, un sfânt foarte simplu și aducător de bucurie. În ciuda simplității sale, să știți că a fost un sfânt foarte erudit, foarte înțelept, dar care reușește, într-un limbaj foarte simplu, să expună o mulțime de învățături.

Una dintre acestea, care a fost și fapt real, s-a petrecut cu ucenicul său, Sfântul Dosithei, – s-a sfintit și ucenicul lui- care, atunci când a venit la mănăstire nu știa absolut nimic despre ascetică. Avva Dorothei l-a întrebat: „Știi să postești?”, „Nu, nu știu”. „Bun. Atunci mănânci cât vrei tu și să-mi spui cât ai mâncat”. Și atunci Sfântul Dosithei mănâncă, nu mai știu exact, două-trei pâini, adică o cantitate apreciabilă pentru vremea respectivă, și apoi îi spune Avvei Dorothei. Acesta îl sfătuiește: „Bun, mănânci cu 10% mai puțin și îmi spui cum te simți”. Mănâncă cu 10% mai puțin pâine și zice: „Mi-e puțin foame”.

Soluția Avvei Dorothei

Și Avva Dorothei îl ține la palierul respectiv până când nu mai îi este foame, după care coboară cu încă 10%, până când, din noua stare de foame, ajunge iar să se simtă bine. Și tot așa îl coboară până la un anumit nivel, în care Sfântul Dosithei se stabilizează, astfel încât să nu-i fie nici foame, și nici să nu aibă probleme cu sănătatea, ci, dimpotrivă, să fie și activ, să aibă și un trup sănătos într-o minte sănătoasă, „mens sana în corpore sano” (chiar arheii vorbeau despre aceasta, chiar și necreștinii știau de treaba aceasta, dar ei se axau mai mult pe partea trupească). Pe noi ne interesează mai mult partea duhovniască. Este foarte, foarte important să facem postul pentru Hristos, astfel încât să nu cădem în mândrie sau tot felul de alte patimi.

Este foarte, foarte important să-l facem pentru duhovnicie, pentru capacitatea noastră de rugăciune, pentru capacitatea noastră de deschidere față de ceilalți, pentru o inimă iubitoare.

Pentru ce suntem la post?

Pentru că dacă facem postul pentru altceva sau nu îl facem deloc, nu ne folosim sau ne folosim doar foarte puțin din punct de vedere trupesc, iar patimile pot să crească la fel de mult. La ce mă refer?

De exemplu, dacă discut cu o domnișoară și îi spun: „Draga mea, trebuie să postim pentru că Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, Care S-a jertfit pentru noi, Care ne-a mântuit

prin răstignirea Sa, și prin moartea Sa pe cruce, și prin Învierea Sa, ne-a rânduit, prin Biserică și prin Sfinți, să facem post”, ea imediat îmi răspunde: „Vai, Părinte, nu pot, că mă apucă amețelile!” Dar, dacă devin puțin mai barbar și îi spun: „Vai, dragă, te-ai îngrășat, ce grasă ești!”, în clipa respectivă, domnișoara va începe să facă o asceză mai mare decât pustnicii de pe Athon.

La fel și pe latura masculină a lucrurilor: dacă îi spui unui tânăr să facă post pentru duhovnicie, pentru Hristos, spune: „Lasă, Părinte, că nu stă duhovnicia în post”, dar dacă e să meargă la sală, ca să-și facă niște mușchi, așa, mai bombați, cu care să se poată lăuda, ține un regim mai ceva decât mulți asceți de pe Sfântul Munte.

Postim pentru smerenie, și nu pentru mândrie

Postul trebuie făcut pentru smerenie, și nu pentru mândrie sau pentru alte patimi trupești, pentru că, de fapt, noi nu căutăm postul în sine, ci căutăm mântuirea noastră. Pe noi ne mântuie smerenia noastră, iubirea noastră, prin harul lui Dumnezeu, iar postul este una dintre uneltele prin care putem ajunge aici. El este foarte important ca să ținem în frâu anumite patimi, mai ales patimile trupești, pentru că, dacă noi nu postim, iar trupul are energia pe care o cere, energia respectivă, devine un cal foarte puternic, pe care călărețul, adică sufletul, mintea, nu o mai poate controla. Atunci avem niște ispite foarte mari, niște patimi foarte mari, că este rușine și a spune.

La post de simțuri

Dincolo de partea aceasta a mâncării, trebuie să fim atenți și la celelalte simțuri, în special la văz și la auz, pentru că prin acestea intră foarte multe informații care, mai degrabă, la ora aceasta sunt zgomote informaționale decât informații adevărate. Trebuie să știți că informația este orice dată cu sens uman. Ei, sensul adevărat, sensul uman, nu poate să fie altul decât perfecțiunea persoanei veșnice. Aceasta este valoarea, aceasta este direcția noastră, a îndumnezeirii. Dacă un lucru nu îl ajută pe om în împlinirea țelului său, în mântuirea sensului său, adică ajungerea la îndumnezeire, la perfecțiunea persoanei veșnice, lucrul respectiv, informația respectivă nu are valoare, chiar dacă costă foarte mult în numerar.

Postul informațional

Să fim foarte atenți, să tăiem foarte mult și cu hotărâre toate informațiile care nu ne ajută, care, de fapt, sunt zgomot informațional care întunecă mintea și o fac să se miște haotic încoace și încolo. Mintea, acest organ de simț, trebuie să se lumineze și, în felul acesta, începe să simtă corect. Dacă mintea însă se duce după celelalte simțuri, omul devine dobitoc.

Diferența dintre om și dobitoc

Pentru că diferența între om și dobitoc nu este faptul că noi nu avem coadă, ci aceea că noi trebuie să supunem simțurile minții, și nu ca la animale, unde mintea se supune simțurilor. Deci, dacă vine o pisică și îi arunc o bucată de pește, ea merge imediat acolo, nu se gândește: „Stai puțin, că eu trebuie să ajung la perfecțiune, să ajung la îndumnezeire”. Sau ca la maimuță, dacă îi dai o banană gata, s-a terminat totul.

Ele nu au o minte care să tragă simțurile în sus, ci au o minte care se supune simțurilor. La animale spiritul e supus materiei, pe când omul e chemat să supună materia simțurilor. Deci, după cum spune Sfântul Isaac Sirul, când mintea se supune simțurilor, mintea mănâncă hrana dobitoacelor, pe când, dacă mintea trage simțurile, dacă mintea iese din simțuri, în clipa respectivă mănâncă hrana Îngerilor, se îndumnezeiește, ceea ce este foarte important.

Ce înseamnă „sunt la post”: simțirea corectă a minții - bunul simț

Și în limba română postul înseamnă “atenție”. Când spun: „sunt la post”, înseamnă că sunt atent la lucrul meu pe care trebuie să-l fac. Ei, de aici avem, pe de altă parte, această minte care se luminează și care începe să simtă corect.

În neamul românesc avem o expresie foarte, foarte importantă. Această simțire corectă a minții, în clipa în care se luminează, în clipa în care cad razele dumnezeirii pe ea, se numește *bunul simț*. Fraților, vă rog foarte mult, să nu dispară această expresie din neamul românesc! Știu că este pe cale de dispariție și aceasta este marea nenorocire, dar trebuie să facem tot posibilul să nu dispară, pentru că bunul simț este expresia harului lui Dumnezeu în cotidian, este expresia unei minți luminate în cotidian: o minte care este liberă de patimi, o minte dreaptă.

Ce înseamnă dreptatea?

Ce înseamnă dreptatea? Este poziția minții libere de patimi, aceasta este dreptatea. Când mintea este în centru, nu este trasă nici la dreapta de surplus, nici la stânga de lipsă, nici în sus de mândrie, nici în jos de deznădejde, și stă în centrul crucii, luminată de razele dumnezeiești, atunci este dreaptă. Aceasta este dreptatea.

Deci în clipa în care spun că cineva acționează drept, spun că cineva acționează liber de patimi, în conformitate cu voia lui Dumnezeu. Sau, dacă cineva acționează nedrept, înseamnă că respectivul acționează pățimaș, în funcție de interesele sale egoiste. Înțelegeți? Este foarte important! Și aici, cum spuneam, un rol capital în asigurarea dreptății, în a-l aduce pe om la dreptate este postul, este înfrânarea de la toți acești centri de distorsiune, centri de plăcere, care vin către minte prin simțuri.

Postul de vorbă și de somn

Trebuie să fim foarte atenți să ne înfrânăm de la vorbă și de la somn. De ce? Pentru că toate aceste lucruri generează mișcări ale minții, o revărsare în afară și, vrând-nevrând, în clipa în care vorbești, îți intră prin simțuri tot felul de informații, de multe ori, din păcate, nedorite. Bineînțeles că, în clipa în care vorbim, intră, întâi de toate, prin auz. Și, la fel, în clipa în care dormim, nu este vorba de simțuri, ci este vorba de a da trupului acea energie care vine și prin mâncare.

Trebuie să știți că în clipa în care omul postește de mâncare, ca un efect natural de autoapărare al organismului, apare tendința să doarmă mai mult. Dar și acolo trebuie puse limite, astfel încât mintea să nu se întunece, să nu se ghiftuiască nici de mâncare, nici de somn. Deci în ambele cazuri, și în cazul mâncării, și în cazul somnului, trebuie să ne ridicăm de la masă, respectiv de la somn, puțin flămânzi de mâncare, respectiv de somn. Bineînțeles, trebuie să avem un program constant, și de mâncare, și de somn.

Efectele secundare nedorite ale postului

Dacă până acuma am vorbit despre post, ca subiect central, în continuare vom vorbi despre efectele secundare nedorite ale postului. Trebuie să știți că aceste efecte nu sunt din cauza acestuia, ci din cauza diavolului, care este o ființă inteligentă, și nu o idee filozofică a răului, ci o ființă inteligentă foarte malefică și foarte activă. Pentru că diavolul știe folosul postului, cum că acesta are capacitate de a lumina mintea umană, dincolo de efectele benefice asupra sănătății trupului, din această cauză diavolul încearcă încontinuu să tulbure mintea omului.

Dar datorită faptului că omul încearcă să țină post, atunci diavolul vine prin ispite. Deci să aveți grijă că în post o să aveți ispite mai mari decât în afara postului. Apoi, în al doilea rând, este vorba de mânie, pentru că omul se luptă să țină postul și din cauza aceasta diavolul încearcă să îndrepte această dispoziție luptătoare a omului către ceilalți, să se mânie pe ceilalți, să judece, să facă...

De aceea să fim atenți și să știm, să avem grijă la ispitele care pot să apară și la mânie. În clipa în care suntem mânioși, să nu deschidem gura. De ce? Înghițim, lăsăm să treacă valul întunecat al mâniei, și după aceea o să vorbim, dacă mai este nevoie să vorbim ceva. Și vedeți că 95% din cazuri lucrurile se rezolvă de la sine, că a fost doar o ispită.

Îndrumarea duhovnicului

Bineînțeles că ar fi foarte bine să postim sub îndrumarea duhovnicului, ca să nu existe exagerări, să nu avem încalcări ale postului din rușine, adică: „Nu țin post acum, că nu știu ce o să zică celălalt”. Nu, nu! Să fim mărturisitori, chiar dacă unii sunt niște caractere așa, mai

sensibile, cum sunt, de exemplu, doamnele. Să spună: „Eu țin post” sau „Știți, eu doresc să mănânc o mâncare vegetariană”, și atunci, dacă spun așa, Dumnezeu ajută și o să fie bine, nu dăm naștere la tulburare și nu încălcăm postul, căci nu este bine să se întâmple aceasta.

Despre mâncărurile de post

În ceea ce privește mâncărurile de post, cred că știți, e vorba de alimente de origine vegetală, cu dezlegări speciale pentru vin și undelemn. Uneori mai sunt și dezlegări de pește în zilele de post. Și, iarăși, trebuie să știți niște lucruri (am înțeles că unii nu le știu): dintre mâncărurile de origine animală de post sunt moluștele și fructele de mare, melcii, calamarii, caracatițele ș.a.m.d. însă, datorită faptului că aceste sunt foarte gustoase, de obicei se servesc către sfârșitul săptămânii, în zilele mai de relaxare, deci în posturile mari de peste an, sâmbăta și duminica.

Perioadele de post sunt cunoscute: în cele patru posturi mari de peste an (Postul Nașterii Mântuitorului, Postul Paștelui, Postul Sfinților Apostoli și Postul Maicii Domnului) și în timpul săptămânii, zilele de miercuri și de vineri, pe care Biserica le impune ca și zile de post. Acum cu ulei, fără ulei, fiecare le hotărăște cu duhovnicul, în funcție de capacitatea sa, de constituția sa trupească, de boli. Fraților, haideți să ținem nițel post, să nu fim așa de iubitori de sine și să avem o anumită asceză, ca să putem să avem o inimă iubitoare, o inimă smerită, căci, de fapt, din cauza aceasta ținem postul.

Pe de altă parte, nici să nu exagerăm și să cădem la pat, să amețim pentru că ținem post. E foarte important ca să avem măsura discernământului, fiindcă putem să folosim această unealtă ca să ajungem să iubim pe toți și, întâi de toate, pe Domnul și Dumnezeuul nostru.

Vă mulțumesc!

Dumnezeu să vă binecuvânteze!

31. Fecioria Maicii Domnului și decadența trupească a lumii contemporane³¹

Astăzi fecioria Maicii Domnului contrastează puternic cu patimile trupești, care sunt la paroxism, motiv pentru care riscăm să ne pulverizăm civilizația. Punctul critic al istoriei la care am ajuns nu provine din faptul că astăzi păcătuim mai mult decât în trecut, cu toate că se întâmplă astfel, ci din cauză că azi păcatul trece drept virtute.

---

³¹ Textul respectiv reprezintă transcriptul unui material video în care Părintele Theologos subliniază contrastul dintre fecioria Maicii Domnului și distorsiunile trupești ale lumii contemporane și nu numai. Materialul a fost postat pe 14 august 2021 pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/14/fecioria-maicii-domnului-si-decadenta-trupeasca-a-lumii-contemporane-parintele-teologos>.

În aceste condiții, fecioria Maicii Domnului stă ca un far călăuzitor, ca un sprijin și mângâiere a noastră a tuturor în fața decadenței contemporane. Fecioria Maicii Domnului este coronida și – simultan – sursa tuturor virtuților sale, pentru că este atotcuprinzătoare. Este poziția fără compromisuri în fața oricărui păcat. Este nepăcățuirea.

***

Doamne, ajută!

Slavă Tatălui, și Fiului și Sfântului Duh, și acum, și pururea și în vecii vecilor! Amin!

Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi! Amin!

Am să vorbesc puțin despre Adormirea Maicii Domnului, pentru că este o sărbătoare foarte importantă pentru noi, pentru toți românii, deoarece Maica Domnului este numită astfel doar în neamul românesc. Celelalte neamuri o numesc pe Maica Domnului *Panaghia*, la greci, însemnând *Preasfânta*; la ruși este numită *Bogorodița*, adică *Născătoare de Dumnezeu*; doar românii o numesc *mamă*, doar noi avem conștiința faptului că Maica Domnului este mamă. Să avem grijă să nu dispară acest simțământ al maternității Maicii Domnului.

Maternitatea și fecioria Maicii Domnului

Dincolo de acest simțământ matern pe care îl avem relativ la Maica Domnului, cu conștiința faptului că ea este mamă, mama noastră, aș dori să insist asupra celeilalte dimensiuni definitorii a Maicii Domnului, care este fecioria. Din cauza aceasta Maica Domnului a adormit. Vorbim despre Adormirea Maicii Domnului, și nu despre moartea Maicii Domnului, pentru că Maica Domnului, fiind fecioară curată, adică fără de păcat – Maica Domnului nu a avut niciun păcat, nici păcat cu gândul, în afară, bineînțeles, de păcatul lui Adam, care a fost curățit la Buna Vestire -, a adormit, adică nu a suferit moartea în sensul despărțirii de Dumnezeu, ci în sensul gustării despărțirii sufletului de trup, după cum a gustat și Fiul ei.

Ne spune Sfântul Ioan Damaschin că așa cum a gustat Fiul acest lucru pentru mântuirea noastră, la fel și Maica a gustat din acest potir amar al despărțirii sufletului de trup, tot pentru mântuirea noastră.

Maica Domnului a adormit, nu a murit.

Fecioria Maicii Domnului e principala virtute

Deci Maica Domnului, pentru că nu a avut păcate personale, adică a fost și este pururea Fecioară, nu s-a despărțit niciodată de Dumnezeu, pentru că moartea înseamnă despărțire (*θάνατος*-

thanatos, în limba greacă înseamnă *despărțire*). Moartea apare ca despărțire sub cele trei aspecte: în primul rând, despărțirea sufletului de Dumnezeu, ca urmare a păcatului; în al doilea rând, despărțirea sufletului de trup, ca urmare a firii noastre căzute pe care o moștenim din Adam; și, în cele din urmă, despărțirea sufletului de suflet, adică despărțirea față de aproapele nostru.

De aceea, Maica Domnului nu a murit, nu putem spune că a murit, pentru că nu s-a despărțit nici de Dumnezeu, nici de aproapele, ci a murit doar în sensul despărțirii sufletului de trup, datorită firii pe care a moștenit-o din Adam cel căzut. Ei, baza acestei victorii asupra morții, asupra despărțirii, este fecioria, care este principala virtute a Maicii Domnului. Deci dacă cercetăm cu atenție o să vedem că, în toate slujbele, Maica Domnului este lăudată ca pururea fecioară: *Bucură-te, Mireasă, pururea fecioară!* (în unele traduceri apare *nenuntită*, în limba greacă *ἀνύμφευτε*, adică nefiind sub legătura trupească; dar și *pururea fecioară* redă foarte bine acest sens).

Ce înseamnă fecioria Maicii Domnului

Ce înseamnă fecioria? Trebuie să știm că fecioria, și mai ales fecioria Maicii Domnului, nu se referă numai la neprihănirea trupească. Bineînțeles, este și aceasta, însă Maica Domnului și Sfinții, dar în principal Maica Domnului, care este Sfânta Sfinților, a avut fecioria totală, fecioria atotcuprinzătoare, fecioria globală. Fecioria se definește ca poziția sufletului fără compromisuri, împotriva oricărui păcat, după cum spune Sfântul Grigorie Palama. Aceasta este fecioria, poziția fără niciun fel de rabat, fără niciun fel de compromis împotriva oricărei distorsiuni.

Deci este vorba de deplinătatea verticalității persoanei umane la care a ajuns Maica Domnului și, bineînțeles, și Domnul nostru Iisus Hristos. Această fecorie globală se numește, în Tradiția Sfinților Părinți, în limbaj duhovnicesc, *întreagă cugetare, sfiiciune* – să fi sfios.

Întreg-cugetătorul este cel înfrânat și sfios

După cum vedem, sfiiciunea nu înseamnă o stare de moleșeală sau lipsă de putere, ori faptul de a fi molâu, așa cum e văzută în popor. Nu, ci este vorba o stare foarte puternică a unei minți de cristal care se împotrivesc oricărui atac, chiar și la nivel mental, oricărei forme de distorsiune, oricărei forme de plăcere, în principal, de plăcere trupească. Întreaga-cugetare, sfiiciunea, se traduce printr-un termen grec foarte folosit de Sfinții Părinți, prin termenul de *σώφρων* – *sophron*. Numele Sfântului Sofronie de la Essex înseamnă cel *întreg-cugetător, cel care este sfios, cu bună cuviință* – deci aceasta înseamnă numele de Sofronie, *Sophron*.

Etimologia cuvântului *σώφρων* provine de la „*σώας τας φρένας*”, adică are întregi frânele, are cugetul întreg, cugetă întreg. Deci cugetul, atelierul de gânduri, nu este sfâșiat de nicio forță de atracție păcătoasă, de nicio formă de plăcere. În clipa în care cineva este întreg-cugetător este și înfrânat, adică își are întregi frânele, nu este sfâșiat de acești centrii de plăcere.

Desfrânatul se rostogolește ca un bolovan la vale, pulverizându-se

Cel care este desfrânat, care nu mai rezistă la acești centri de plăcere, în principal, la acești centri de plăcere trupească, de plăcere sexuală – și mă refer la distorsiunea sexuală -, este sfâșiat în existența sa, este obsedat de aceste patimi sexuale, de aceste patimi trupești, și atunci se rostogolește ca un bolovan la vale, pe panta unui munte abrupt. El, săracul, nu-și mai poate controla pornirile, și nici existența și este efectiv dezintegrat de ele, căutând încontinuu să și le satisfacă. Amețit de trăirile sale, nu se mai poate controla, ajungând până la pulverizarea definitivă a existenței sale, a bolnavului care a devenit. Și, în clipa în care ajunge în hău, se dezintegrează.

Îmi vin în minte cuvintele unui filozof antic grec din secolul al V-lea î.Hr., pe nume Parmenide, care spunea că „lipsa înfrânării este pulverizarea civilizației”, lipsa sfiiciunii înseamnă pulverizarea civilizației. Aceasta este cauza pentru care Dumnezeu a oprit această pulverizare în Sodoma și Gomora, pentru că cei de acolo se rostogoleau în neant, căutând cu disperare, în această falsă plăcere păcatelor trupești pe care le experiau, în aceste pseudoplăceri trupești, împlinire, care nu o să vină niciodată, pentru că plăcerea trupească este doar efectul unei reacții chimice.

Plăcerea trupească este efectul unei reacții chimice

După cum știți, este vorba de creșterea nivelului unor substanțe chimice în creier: serotonină, dopamină și DeltaFosB. Și, datorită faptului că are loc o reacție chimică care are efect în creierul uman, persoana nu se împlinește, pentru că niciodată o persoană nu poate să fie împlinită de o reacție chimică. De aceea toți cei care suferă de aceste patimi trupești, și mai ales dacă este vorba de distorsiuni ale acestor patimi trupești, suferă o criză existențială foarte profundă.

Sodoma și Gomora

Aceasta se întâmplă pentru că ei încearcă să caute corespondentul în realitate, în realitatea duhovnicească a acestor pseudoplăceri, a acestor descărcări de plăceri, pe care creierul le simte ca plăcere, și nu găsesc corespondentul în realitate. Astfel bieții oameni caută încontinuu să fie validați de către ceilalți, pentru că nu pot să accepte faptul că pot fi înșelați datorită acestor patimi trupești în care au căzut. Pentru că patimile trupești sunt de fapt o înșelare, sunt o goană după Rai, care nu va fi niciodată în materie. Raiul va fi întotdeauna în duh, și materia va fi îndumnezeită prin intermediul duhului, și nu prin sine.

Deci în clipa în care ne cantonăm și ne înghețăm în materie, ne rostogolim la vale până când ajungem în această totală fărâmițare a existenței noastre, trasă în toate părțile de către aceste

patimi trupești, căutând o și mai mare împlinire, însă perfecțiunea nu va fi niciodată atinsă. Din cauza aceasta gestul lui Dumnezeu de a-i opri pe oamenii din Sodoma și Gomora, în căutarea lor disperată înspre împlinire, a fost un gest de iubire, pentru că oprindu-i, i-a stabilizat pe acel plan existențial, le-a oprit căderea. Dacă i-ar fi lăsat, ar fi căzut și mai jos, tot mai jos, iar chinul lor ar fi fost și mai mare. Din cauza aceasta Dumnezeu, Care este Atoateiubitor și Atotiubitor, a făcut acest gest din iubire față de oamenii respectivi.

Desfrânatul este stricat

Și vedem aceasta și în înțelepciunea din bătrâni... Cum numeau bătrânii pe un desfrânat sau pe o femeie desfrânată? O numeau o femeie stricată. De ce? Ei nu știau că e vorba de o reacție chimică în creier, nici nu studiaseră foarte multă teologie, ci vedeau în cotidian toată această distrugere pe care o femeie curvă, un curvar o pătea din cauza acestor mari patimi trupești. Și bătrânii spuneau: „Las-o, săraca, e stricată, evit-o”. Înțelegeți? Pentru că omul era stricat și atunci trebuia ajutat. Iar ajutorul, întâi de toate, vine din rugăciune, vine din pocăință, din post. De ce ? Pentru că e vorba de trup, omul trebuie pus la post, fiindcă toate patimile acestea se fac în trup. Și, fiind vorba de o plăcere foarte mare, se întâmplă înlăuntrul lui traume foarte mari, care se vindecă e greu.

Vindecarea

Totuși se vindecă, așa cum spuneam, printr-o durere analoagă, prin post, prin rugăciune, prin pocăință și, mai ales, prin înțelegerea față de acești oameni, nu însă prin validarea păcatelor lor. Ei doresc să fie validați datorită faptului că au un acut sentiment de vinovăție înlăuntrul lor, ei știu nu sunt în regulă, că nu sunt cum trebuie. Și din cauza aceasta caută validare. Noi nu o să le validăm păcatul, dar, dacă oamenii aceștia se întorc, noi cu mult drag încercăm să-i ajutăm, să iasă din hăul în care au căzut. Dar pentru aceasta e nevoie de timp și, mai ales, de evitarea centrilor de plăcere, trebuie să nu mai aibă contact, să fie foarte, foarte departe de locurile și de persoanele cu care au căzut, să nu se mai apropie de ele. Dacă – Doamne, ferește! - au căzut iarăși, să se depărteze.

Trebuie să știe că partea cea mai grea e să fie constanți. La început o să fie mai dificil, dar apoi o să fie mai bine. Cel mai greu este ca ei să rămână constanți, dar, dacă rămân cu credință în poziția lor de a ieși din această groapă prin rugăciune, prin metanii, Dumnezeu o să-i scoată. Și să nu asculte vocea diavolului, vocea celui rău, care îi pune în minte că „nu ai să poți să reușești”, că „lasă, că totul este pierdut”, că „nu o să fi în stare”.

Trebuie să-i iubim pe toți, fără însă să le validăm păcatul

Să nu asculte gândul acesta, fiindcă, cu siguranță, Dumnezeu o să-i ajute și o să-i scoată din orice păcat, oricât de mare ar fi și oricât de greu ni s-ar părea. Pentru Dumnezeu nu există păcat mare sau mic. Pentru Dumnezeu toate sunt posibile, pentru că El este Atoateiubitor. Din cauza aceasta, o atitudine rea, o atitudine atacatoare față de acești oameni este greșită.

Trebuie totdeauna să avem grijă să nu le validăm păcatul, să nu le validăm greșeala, trebuie să facem distincție între păcat și păcătos: păcatul să-l urâm, și pe păcătos să-l iubim. Și urâm păcatul tocmai datorită faptului că îl iubim pe păcătos. Trebuie să-l scoatem de acolo, să nu-l lăsăm în chinul în care se află, pentru că dacă omul respectiv va muri în acel chin, acel chin va fi veșnic, va trăi o veșnicie căutând să-și împlinească poftele trupești, însă nu mai are cu ce și cu cine, și veșnic va dori să-și împlinească aceste pofte trupești și nu va mai putea.

Păcatele trupești sunt o formă de drog

Din cauza aceasta trebuie să știm că păcatele trupești sunt foarte periculoase și trebuie să stăm la distanță mare față de aceste lucruri. Să nu spunem că „nu contează”, sau că „pot să văd și eu pe internet ceva”, sau că „nu contează, hai să mă duc și eu într-un loc...”. Nu! Este foc, pentru că este vorba de firea noastră căzută și nu ne putem bate cu ea. Singura luptă împotriva firii noastre căzute este distanța. Adică să fugim, să fugim... Cu toate celelalte patimi ne luptăm, dar de curvie fugim, și mai ales dacă e vorba de distorsiuni sexuale.

Să avem grijă că aceste distorsiuni sexuale sunt o formă de drog, au aceeași reacție chimică în creier ca și cea generată de drogurile grele: creșterea aceasta de dopamină, serotonină etc. E vorba de un lucru foarte distructiv de care cei care-l pătesc nu-și dau seama, dar trebuie să conștientizeze și trebuie să aibă curajul să iasă de acolo. Să nu ezite să caute adevărul și, mai ales, să ceară ajutorul. Trebuie să aibă curajul să se uite în oglindă, să vadă adevărul și să ceară ajutorul. Pentru că oricâte validări, oricâte sloganuri, oricâte laude, oricâtă mândrie, n-o să poată să le acopere golul existențial provocat de această distorsiune, de aceste mari păcate, de aceste mari pseudoplăceri, care, după cum spuneam, nu-și au reflectare în realitate.

Fecioria Maicii Domnului: primul om devenit dumnezeu

Pe de altă parte, o vedem pe Maica Domnului întruchiparea frumuseții, fecioriei și a maternității. În Sfântul Munte se cinstește în cele două dimensiuni plenare ale ei: maternitatea și fecioria. O vedem cum este Sfânta Sfinților, model în Biserică, taina cea mare a Bisericii și este primul om care a devenit dumnezeu după har și care L-a determinat pe Dumnezeu să Se facă om.

Deci în icoana Maicii Domnului vedem primul sinod Om-Dumnezeu din istorie, primul Dumnezeu Care S-a făcut om după fire și primul om care a devenit dumnezeu după har. Din această cauză Dumnezeu a rânduit ca principala icoană din biserică să fie icoana Maicii Sale cu Pruncul. În această icoană, El apare în postura nu de rege sau de unul care poruncește, ci în postură de ascultător față de mama Sa, de fiu, de prunc.

Libertate și libertinaj

Atât este de înaltă fecioria, încât este atotputernică și reprezintă împlinirea persoanei umane. Pentru că, mare atenție, libertatea nu este libertinaj, nu este o băltoacă amorfă în care este posibil orice. Libertatea, ca să fie libertate, trebuie să aibă o direcție, un sens, și această direcție nu poate să fie nimic altceva decât împlinirea persoanei, fericirea personalăveșnică, care se obține prin fecioria globală, atotcuprinzătoare, prin sfiiciune.

Vă mulțumesc mult!

Să ne ajute Maica Domnului!

32. Cum a arătat Maica Domnului în realitate?

Chiar dacă regulile iconografiei spun că toți Sfinții ar trebui să fie cu părul negru și cu ochii negri, știm din Tradiție și de la Sfinții care au văzut-o pe Maica Domnului că este blondă, cu părul de culoarea grâului copt și cu ochii albaștri.

Ea seamănă cel mai mult cu reprezentarea din icoana *Ierusalimitissasau*, după alte relatări, cu cea din icoana *Paramythia*.

Când Sfântul Paisie dorea să meargă la Ierusalim, a văzut-o pe Maica Domnului cum arată în realitate. Aceasta și-a introdus în sân actele Sfântului Paisie spunându-i: „Le rezolv eu” și, într-adevăr, în scurt timp problemele legate de viză ale Sfântului Paisie s-au rezolvat.

Maica Domnului este foarte înaltă, are degetele lungi și, de obicei, este îmbrăcată ca o călugăriță. Ea radiază un respect formidabil, cu toate că cineva se poate apropia foarte ușor de ea dacă dorește să-i ceară ceva.

Am văzut acest lucru la nunta din Cana, când slujitorii s-au dus la ea să ceară ajutor, și nu la conducătorul nunții, de unde ne dăm seama că Maica Domnului era persoana cu cea mai mare autoritate acolo, pentru că pe vremea aceea nu era cunoscut Fiul ei.

Toți cei care au văzut-o dau mărturie de fecioria ei absolută. Experiența Maicii Domnului convinge pe oricine de curățenia ei mai presus de orice descriere. Din cauza aceasta, toți Sfinții Părinți vorbesc fără ezitare și fără să dezbată fecioria Maicii Domnului. Este o experiență mai presus de orice îndoială.

Experiența Maicii Domnului

Nimeni din cei ce au avut experiența Maicii Domnului nu pot să o uite, pentru că harul ei este cu totul dintr-o altă lume. Aici, pe pământ, Maica Domnului nu a avut absolut nimic, fără numai haina de pe ea. Aceasta o vedem în clipa în care Mântuitorul, pe Cruce fiind, i-a încredințat Sfântului Ioan Teologul pe mama Lui, iar evanghelistul notează că *în acea clipă a luat-o la sine (Ioan 19,27)* să o îngrijească. Nu a spus că „s-au dus să ia bagajele Maicii Domnului și după aceea au mers la casa Sfântului Ioan”, ci că „în acea clipă”.

Dacă doriți să vedeți cât de duhovnicesc este cineva, cât de ortodox este cineva, întrebați-l despre Maica Domnului și, pe baza răspunsului său, vă veți da seama. Nu-l întrebați despre Sfânta Treime, pentru că e posibil să intrați în labirinturi din care cu greu se mai poate ieși. Întrebați persoana respectivă despre Maica Domnului și veți vedea. Maica Domnului este marea taină a Bisericii.

Ea, împreună cu Fiul Ei, au fost cele mai frumoase persoane din lume, de o frumusețe cu adevărat dumnezeiască, care nu este din lumea aceasta. De aceea, când Iisus a fost batjocorit și bătut în Sanhedrin, au aruncat peste El o haină. Acest lucru s-a făcut pentru a nu-I vedea fața Sa dumnezeiesc de frumoasă, deoarece nimeni care Îl vedea la față, nu-L putea bate. Semăna pe Mama Lui.

Bazat pe *Evangelia* Sfântului Ioan Teologul, Sfântul Nicodim Athonitul, Sfântul Paisie Athonitul.³²

33. O boală gravă: o descoperire de la Dumnezeu?

Când avem o boală gravă nu este o descoperire de la Dumnezeu că o să murim (mai bine zis, nu știm aceasta).

Este însă o descoperire de la Dumnezeu că trebuie să ne pregătim mai intens de moarte. Să ne desprindem mai mult de cele lumești. Dumnezeu ne spune: „Ești pe pista de decolare”. Deci este nevoie de rugăciune, de tainele Bisericii: spovedanie și împărtășanie, în principal, după care și de maslu, în funcție de împrejurări.

Când o să decolăm? Nu știm. Știm doar că acum ne putem concentra mai mult pe a ține drumul corect pe pistă de vreme ce diavolul încearcă să tragă mai cu forță de manșa avionului sufletului nostru.

---

³² Articolul, apărut pe 15 august 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/15/cum-a-aratat-maica-domnului-in-realitate>.

Strategia diavolului când avem o boală gravă

Cu toate că facem ceea ce este omenește posibil ca să evităm moartea pentru a avea timp de pocăință, trebuie să fim atenți să nu avem o teamă de moarte, care oricum vine.

Aici ajută foarte mult conștiința noastră că moartea nu este decât o trecere într-o perioadă mult mai intensă a vieții noastre, pentru care trebuie să ne pregătim cu toată seriozitatea, și nu înfricoșătorul sfârșit al existenței umane.

Este o strategie clasică a diavolului să ne panicheze sau, cel puțin, să nască anxietate referitor la boală, astfel încât să ne certăm între noi, să ne paralizeze sau, cel puțin, să ne întunece mintea, astfel încât să nu se mai poată ruga și acționa luminat.

Dincolo de aceasta, diavolul încearcă să oprească cu orice preț motoarele, împingându-ne în lene, plictis, acedie sau, dacă poate, în deznădejde.

Dacă nu reușește astfel, atunci ne exacerbează dragostea de cele lumești, dragoste care acționează ca niște ancore, împiedicând decolarea în direcția corectă prin durerea pricinuită de despărțirea de cele trecătoare. Această durere este foarte periculoasă pentru că poate chiar să prăbușească sufletul la decolarea sa către brațele Tatălui cel Cereșc, veșnic și total imaterial.

Pregătirea pentru moarte

Problema este ca în clipa morții să fim pregătiți pentru a decola pe direcția corectă, care este aceea a unei inimi iubitoare.

Din cauza aceasta trebuie să trăim totdeauna ca și cum ar fi ultima zi. Nu putem să ne rugăm cu adevărat dacă nu avem continuu conștiința faptului că suntem în pericol de moarte și că avem un Mântuitor Atotputernic.

Să ne gândim totdeauna dimineața: „Dacă până diseară mor, ce o să schimb astăzi în viața mea? Ce pot să fac, astfel încât să termin ziua cu o inimă deschisă față de Dumnezeu și de semenii?”

Dacă nu ne învățăm din timp cu prezența morții, atunci când ea va veni, vom fi total nepregătiți și vom suferi din cauza aceasta. Dacă ne pregătim însă, moartea va fi doar o trecere spre casa noastră.

O persoană apropiată cu o boală gravă

De asemenea, dacă avem o persoană apropiată în această stare, să nu cădem în ispita că e mai bine să o menajăm, în sensul de a-i ascunde semnificația duhovnicească a bolii. Desigur că vom acționa cu discernământ și nu o vom îngrozi, însă îi vom spune cu tact adevărul descris mai

sus și vom lua măsurile de rigoare, mai ales în ceea ce privește tainele Bisericii – Sfânta Spovedanie și Sfânta Împărtășanie.

Moartea este singurul lucru neîndoielnic din viața noastră și cu toate acestea nu ne pregătim cu determinare de depășirea acesteia, mai ales atunci când împrejurările ne favorizează. Iată încă o dovadă a distorsiunii noastre.³³

34. Părintele Dionisie Ignat de la Colciu: puterea cuvântului³⁴

Despre Avva Dionisie Ignat

Doamne ajută!

Slavă Tatălui, și Fiului și Sfântului Duh, și acum, și pururea și în vecii vecilor! Amin!

Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi! Amin!

M-au rugat câțiva dintre voi să vă vorbesc despre un părinte mare, pe care l-am cunoscut în Sfântul Munte, și anume Cuviosul Părintele nostru Dionisie Ignat de la Colciu. Este foarte greu să vorbești despre cineva în care trăiește Duhul Sfânt, pentru că ar trebui să vorbești despre Duhul Sfânt, Care nu poate fi exprimat în cuvinte. Este ceva mai presus de cuvinte, este o trăire care, dincolo de absolut orice, este deasupra limbajului nostru, care nu poate să cuprindă toată frumusețea unui om sfânt, a unui om înduhovnicit.

În orice caz, o să încerc, în câteva cuvinte, să prezint pe scurt personalitatea lui, așa cum am cunoscut-o eu. Bineînțeles că foarte mulți dintre voi ați citit și pe internet și cărți referitoare la Cuvioșia Sa; eu o să vă împărtășesc câteva experiențe personale pe care le-am trăit cu

---

³³ Articolul, apărut pe 20 august 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/20/o-boala-grava-o-descoperire-de-la-dumnezeu>.

³⁴ Textul următor reprezintă transcriptul unui material video în care Părintele Theologos împărtășește experiențele personale trăite de către Sfinția Sa alături de Părintele Dionisie Ignat de la Colciu. Cuvintele sunt neputincioase pentru a descrie experiența unei persoane pline de harul Sfântului Duh, care a ajuns la măsuri mari, însă acest material se vrea o ofrandă adusă unui om care s-a golit pe sine pentru a se umple pe deplin cu Duhul Sfânt. Prin această golire de sine (kenoză), prin renunțarea la orice putere lumească, oamenii lui Dumnezeu dobândesc puterea de Sus, putere care transpare prin cuvintele lor. Articolul, apărut pe 22 august 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/22/parintele-teologos-parintele-dionisie-ignat-de-la-colciu-puterea-cuvantului>.

Cuvioșia Sa și o să încerc să fac, atât cât mă va ajuta Bunul Dumnezeu, o mică analiză a ceea ce am experimentat.

Părintele Dionisie Ignat era duhovnicul Părintelui Iosif Vatopedinul

Întâi de toate, trebuie să știți că l-am cunoscut destul de bine pe Părintele Dionisie Ignat pentru că Părintele Stareț de la Vatoped, Părintele Efrem, ne lăsa a doua zi de Paște, în Lunea Luminată, să mergem la Colciu pentru cuvânt duhovnicesc la Bătrânul cel Mare, la Părintele Dionisie cel Mare. Părintele Dionisie era duhovnicul la care se spovedeau Părintele Stareț Efrem și Părintele Iosif Vatopedinul. Și, din cauza aceasta, pentru că era foarte cunoscut și la Vatoped, și în Sfântul Munte, aveam binecuvântare să mergem la Colciu, la Părintele Dionisie.

Prima întâlnire cu Avva Dionisie Ignat

Țin minte că prima întâlnire cu el a fost fenomenală datorită unui mic amănunt. Când ne-am dus acolo, toți ne așteptam să găsim un om duhovnicesc, un om impunător, așa cum știam din poveștile cu avve. Și am dat, de fapt, peste un bătrân care orbise deja și care era condus de către ucenicii lui.

Era foarte cald, pentru că era după Paște. Părintele s-a așezat la masă, iar ucenicii din obștea lui i-au adus un pahar cu apă. I-au pus paharul pe masă, iar el, orb fiind, încerca să găsească paharul cu mâinile. În clipa când l-a apucat, a zis către noi: „Binecuvântați!”. Adică trebuia ca noi, care în momentul acela nici măcar nu aveam rasă (toți eram, vorba aceea, nimeni în drum), să-l binecuvântăm să bea apă pe el, un titan în Sfântul Munte, care a trăit o viață întreagă în Grădina Maicii Domnului – deja de la vârsta de 22 de ani, adică o perioadă foarte mare de timp, de vreo 60-70 de ani -, care era titrat și duhovnic inclusiv al Protosului, al conducătorului Sfântului Munte.

Binecuvântarea

Bineînțeles, și acum suntem nimeni în drum, dar mai ales atunci eram așa. Toți ne-am blocat: „Ce facem?”. În schimb el era foarte calm și aștepta ca cineva dintre noi să spună: „O Kyrios!”, adică: „Domnul să binecuvinteze!”. Și ne îmboldeam unii pe alții, ca vreunul dintre noi, cei mici, să spună către el : „O Kyrios!”, adică „Domnul să te binecuvânteze!”. Într-un final, cel care era atunci mai mare între noi a spus: „O Kyrios!”. Iar el a răspuns: „Aaaa, mulțumesc foarte mult! Mulțumesc foarte mult!” și a băut apa. Aceasta a fost foarte impresionant, pentru că era o mărturie practică, dincolo de cuvinte, dincolo de învățătura sa centrală, care era smerenia, era smerita cugetare.

Smerenia și smerita cugetare

Trebuie să știți că smerenia e ceva puțin diferit de smerita cugetare. Smerita cugetare se referă la starea permanentă a cugetării, a uneia din părțile raționale ale sufletului, adică starea permanentă de smerenie, de a te simți mai prejos de toți, de a simți că tu nu ai niciun fel de valoare de unul singur, și toată valoarea ta este prin Dumnezeu către ceilalți, că doar cu ajutorul lui Dumnezeu și a celorlalți te poți mântui.

Chiar și în clipa când era pe patul de moarte trimitea prin noi, care mergeam la el să-l vedem, mesaje de acest fel: „Să le spuneți tuturor părinților de la Vatoped să se roage pentru mine, că eu altfel nu mă mântui, nu mă mântui!”. El, care avea tot felul de harisme și profeții, care avusese tot felul de vedenii, pe care ni le împărtășea și nouă, el trimitea mesaj: „Neapărat, neapărat, să le spuneți tuturor părinților de la Vatoped – care, bineînțeles, unii puteau să-i fie chiar și nepoți –, să se roage pentru mine, că altfel nu mă mântui”.

Laude la adresa altora

Fără-ndoială, aceasta este smerenia adevărată, este cunoștința adevărului că suntem nimeni, suntem nimic prin noi înșine. Și, ca dovadă a acestei smerenii, în clipa în care mergeam la el și ceream cuvânt, – era dogmă pentru el-, jumătate de oră, deci un interval apreciabil de timp, lăuda, dar într-un mod foarte serios, așa, pe Părintele Efrem Vatopedinul, pe Părintele Stareț – încontinuu, încontinuu, încontinuu – că este cel mai mare duhovnic din Athos. Adică laude la adresa celorlalți, când, de fapt, el era. Și nu primea niciun fel de întrebare, nu spunea niciun cuvânt duhovnicesc, dacă nu începea cu laude la adresa mănăstirii, a conducerii ș.a.m.d.

Cu Părintele Efrem de la Vatoped

Nota bene: când el era un duhovnic titrat și cunoscut în Sfântul Munte, Părintele Stareț Efrem nici măcar nu era născut. Ei, și în clipa în care Părintele Stareț Efrem îl întreba un cuvânt de folos, Părintele Dionisie îi răspundea, dar, după aceea și Părintele Dionisie îl întreba pe Părintele Efrem. Spunea: „Părinte Efrem, cum să fac în chestiunea cutare, și în chestiunea cutare, și în chestiunea cutare...?” Adică ca un școlar. Iar atunci Părintele Efrem răspundea: „Părinte Dionisie, stați puțin! Eu nici măcar nu eram născut când Sfinția Voastră erați cine erați în Sfântul Munte. De ce veniți la mine să mă întrebați?”.

Însă Părintele Dionisie zicea: „Nu! Tu ești starețul mănăstirii de care noi aparținem!”. Deci Părintele Dionisie știa că prin organul, prin instituția harului vorbește Dumnezeu. Din această cauză avea o ascultare cu foarte mult discernământ, cu un foarte adânc sentiment eclezial față de

cei pe care Dumnezeu i-a pus în acest loc, în această poziție, indiferent dacă respectivii erau mai tineri sau mai neexperimentați în viața monahală decât el.

De aceea Dumnezeu l-a înălțat așa de mult, pentru că s-a făcut pe sine așa de mic. Și aceasta, dincolo de cuvintele cu care ne vorbea despre smerenie și despre smerita cugetare, ca și stare permanentă a cugetării, a sufletului uman. Deci din faptele sale se vede că de smerit era. Datorită acestei smerenii foarte mari avea foarte mult har înlăuntrul său, și acest har îi dădea foarte multă putere. Avea un cuvânt cu putere foarte mare.

Cuvântul cu putere

În clipa în care cineva vorbește, în momentul respectiv, dinlăuntrul lui, iese, odată cu undele sonore, și puterea cuvântului, și harul Duhului Sfânt (într-o măsură mai mică sau mai mare, depinde cât are omul respectiv). Și acest cuvânt, acest har al Duhului Sfânt este ceea ce îl schimbă pe omul respectiv. Din cauza aceasta spunem că cineva are cuvânt cu putere, cu mai puțină putere sau deloc.

Aceasta se vede, întâi de toate în *Scriptură*, atunci când, la înjumătățirea praznicului, fariseii trimiseseră oameni, slujbași asasini, ca să-L prindă pe Mântuitorul. Acesta urcase pe ascuns la praznic, nimeni nu-L vedea, și, la un moment dat, la înjumătățirea praznicului, Mântuitorul apare chiar în mijlocul acestor asasini și spune: *Cine însetează să vină la Mine și să bea* (Ioan 7, 37) căci, după cum a spus *Scriptura*, râuri de apă vie vor ieși din pânțele lui (cf. Ioan 7, 37-38), adică din străfundurile lui, din nucleul său existențial. Ei, aceste cuvinte vi le-am spus și eu acum, dar Mântuitorul le-a rostit cu asemenea putere, cu asemenea har al Duhului Sfânt, despre Care vorbea de fapt, încât i-a întors cu roatele în sus – vă rog să mă iertați de expresie! – pe toți acești năimiți, pe toți acești slujbași care erau puși să-L prindă și să-L omoare.

Puterea în cuvânt a Domnului

Atunci aceștia, loviți de această putere formidabilă a cuvântului Mântuitorului, s-au întors la farisei. Și fariseii i-au întrebat: „Păi nu L-ați adus? Unde este?”. Iar ei au răspuns: „Niciodată n-a vorbit un om așa cum vorbește Acesta!”. Pentru că puterea cuvântului Mântuitorului era formidabilă, de vreme ce El era Însuși izvorul energiei Sale necreate, a harului Său. Ei bine, într-o măsură mai mică, dar uriașă în comparație cu noi toți ceilalți, aceeași putere formidabilă avea și Părintele Dionisie de la Colciu.

Cum să ne pregătim pentru Rugăciunea lui Iisus?

Să vă dau un exemplu. La un moment dat, cineva dintre noi l-a întrebat cum să ne pregătim pentru *Rugăciunea lui Iisus*. Atunci Părintele Dionisie Ignat a râs și a spus: „Ha, ha, ha! Ce-ați venit aici la noi, cei pierduți în pustia Colciului, când aveți la voi acolo pe cel mai

mare dascăl al *Rugăciunii lui Iisus* din tot Athosul?!” Se referea, bineînțeles, la Părintele Iosif Vatopedinul. „Dar, dacă vreți să știți, pregătirea pentru *Rugăciunea lui Iisus* este desăvârșita tăiere a vocii”. Ei, când a spus aceasta, noi am rămas fără aer. El aștepta să mai întrebăm, dar ce să mai întrebăm, că ni se tăiasse toată respirația. Și, într-adevăr, pregătirea pentru *Rugăciunea lui Iisus* este desăvârșita tăiere a vocii, este ieșirea din cadrele foarte strâmte ale propriului nostru egoism, ale părerilor noastre proprii. Ascultarea desăvârșită! Însă modul în care a spus-o, efectiv ne-a doborât pe toți.

Paralelă între viața de ucenic și de stareț

Un alt lucru care vedește măsura lui duhovnicească a fost răspunsul la o întrebare. Cineva dintre noi a vrut să pună o întrebare mai elitistă, dar duhovnicească. Și a întreat: „Părinte Dionisie, vă rugăm frumos să ne faceți o paralelă între perioada în care erați ucenic, ascultător, și acuma, când sunteți stareț, gherondă.” Iar el a răspuns: „Ha, ha! Apăi tot aia e, că dacă acum nu fac ascultare, nu rezistă ucenicii”.

Prin aceasta, Părintele Dionisie Ignat, într-un mod hâtru, bineînțeles, dar și foarte adânc, arată că crucea starețului este una foarte amară. Starețul are nevoie de foarte multă răbdare și de foarte multă delicatețe, astfel încât să știe cum să gestioneze, cum să ridice neputințele ucenicilor și cum să-i crească în Hristos.

Bineînțeles că orice ai face, la un moment dat ucenicii își vor revărsa patimile asupra ta, și atunci tu trebuie să faci răbdare. Aceasta este o durere foarte mare, pentru că starețul, mai ales dacă este unul duhovnicesc, știe ce rău face aceasta ucenicului. De asemenea, are cunoștința că principalul atac demonic pentru un ucenic este ruperea legăturii sale cu starețul și că, în clipa respectivă, este nevoie de multe rugăciuni și de răbdare pentru ucenici. Toată această dramă a starețului, care seamănă puțin cu drama lui Hristos, el o ducea și știa să o depășească cu o mare bucurie în Hristos și cu nădejdea că, prin răstignirea sa, ucenicii se vor folosi.

Dovezi de sfințenie la Părintele Dionisie Ignat

Într-adevăr, să știți că cea mai mare dovadă pentru mine și pentru alți părinți athoniți că Părintele Dionisie a fost un om duhovnicesc, un om cu viață sfântă este faptul că, după moartea lui, care este cea mai mare lovitură pe care poate să o primească o obște, părinții de la Colciu au rămas uniți, nu au apărut probleme. Iar aceasta provine din îndrăzneala în rugăciune a Părintelui Dionisie Ignat, din acoperământul lui.

Stăreția, darul starețului este un dar foarte mare, este un dar care acoperă ca o cloșcă pe fiii duhovnicești. Sigur, e și latura administrativă, dar mai presus de toate este acest acoperământ duhovnicesc al starețului față de fiii săi duhovnicești. Din cauza aceasta, este necesar ca fiii duhovnicești să facă ascultare de stareții lor.

Bineînțeles că în lume, în ceea ce privește duhovnicul, situația este puțin diferită, pentru că oamenii nu au o slujbă, să zic așa, de „mirenii”, așa cum avem noi slujbă de călugărie. Este puțin altceva, și oamenii, în familiile lor, trebuie să își asume diferite responsabilități. Dar, în cadrul monahismului este foarte important acest acoperământ al starețului(sau al stareței, în cazul maicilor).

O minune: o balustradă

Dincolo de aceasta trebuie să știți că el era un om foarte simplu. Toată viața lui a stat într-o chilie care era un staul, pentru că așa îi spusese starețul lui. Era foarte scundă, de vreme ce fusese staul pentru animale. Țin minte o întâmplare prin care Dumnezeu Cel Smerit îl validează pe robul său cel smerit și Dumnezeu Cel Atotputernic îl face pe robul său atotputernic.

Chilia bătrânului Părinte Dionisie era puțin în sus, nu era în corpul central de chilii, al ansamblului arhitectonic central.Exista o potecă (spre chilia Părintelui).Atât poteca, cât și chilia lui sunt pe o pantă foarte abruptă a versantului de la Colciu. Părintele Dionisie Ignat, bătrân fiind, le tot spunea fraților de la Colciu: „Măi copii, puneți și voi acolo o balustradă, că o să cadă careva”. „Da, Părinte, binecuvântați!”. Mai trece vremea și iar le spune: „Măi fraților, puneți o balustradă, că o să cadă lumea!”„Da, Părinte, sigur, binecuvântați!”. După o vreme, iarăși: „Măi, v-am spus, să puneți o balustradă, că o să cadă un om în prăpastie!”. „Da, Părinte, sigur, binecuvântați!”

Ei, și la un moment dat, cum stăteau ei afară, îl văd pe bătrânul cum merge șotâng, șotâng pe potecă. Când, deodată, haa... a căzut în prăpastie! Toți s-au năpustit, însă de acolo, de jos, din prăpastie, aud: „Da’ nu v-am spus să puneți o balustradă că o să cadă careva jos?!” Părinții au rămas cu gura căscată:când s-au dus să-l ia, au văzutcă bătrânul era întreg și foarte relaxat. Și era o prăpastie foarte mare, adâncă de 15 metri.

Nu știu dacă cunoașteți faptul că bătrânii au oase foarte fragile. Dacă un om în vârstă cade pe un loc lin, își poate fractura picioarele. Și noi am avut niște bătrâni care s-au împiedicat în biserică, săracii, ferească Dumnezeu! Și au stat la pat până au murit. Părintele Dionisie căzuse de la o înălțime apreciabilă, ca a unui bloc cu două-trei etaje. Jos erau – cum mi-au povestit după aceea părinții de la Colciu - niște rădăcini de măslini întoarse, foarte butucănoase și foarte colțuroase. Deci,cu siguranță, ar fi murit nu numai din cauza căderii, dar mai ales pentru că ar fi căzut în rădăcinile acestea, în butucii respectivi. Și cu toate acestea el era jos întreg, și mai ales, foarte liniștit, foarte calm.

Când l-au întrebat părinții ce s-a întâmplat, Părintele Dionisie a spus că, în clipa când a căzut, a simțit cum îl prinde cineva de subsuoară și îl lasă încet-încet în jos. A fost îngerul Domnului, care l-a păzit pe Bătrânul Dionisie să nu pățească nimic. Bineînțeles, părinții au pus apoi balustradă.

Un fapt minunat după moartea Părintelui Dionisie Ignat

Aș vrea acum să vă povestesc o întâmplare petrecută după moartea sa. E prima minune cu Părintele Dionisie Ignat, pe care o știuși la care am participat și eu. Unul dintre părinții noștri a mers la chilia Părintelui Dionisie și i-a rugat pe părinții de la Colciu să îl lase să ia o binecuvântare din chilia lui. Și părinții, cunoscându-l foarte bine, l-au lăsat pe respectivul să ia o binecuvântare, ceva de pe acolo, din chilie.

Bineînțeles că Părintele Dionisie era foarte sărac și nu avea mai nimic prin chilie și, din cauza aceasta, părintele respectiv a luat doar o iconiță mică cu Sfântul Pantelimon (și acum îmi aduc aminte de ea; să ne ajute Sfântul!). Era o iconiță foarte ieftină, micuță, de hârtie, cu o cămașă de tablă. Părintele respectiv a venit la mănăstire cu această iconiță, iar ceilalți părinți, când au aflat, s-au bulucit să se închine la ea, căci era de la Bătrânul cel mare, de la Părintele Dionisie Ignat.

Eu am aflat mai târziu, în clipa în care urma să intrăm la masă, la trapeză; țin minte că era o zi de sărbătoare, erau foarte mulți închinători adunați în fața trapezei. M-am dus și am spus: „Părinte, dacă este binecuvântare, aș dori să mă închin și eu la iconița respectivă”. Dar el se ferea, pentru că unii din părinți îi spusese că, în clipa când se închinaseră la iconiță, simțiseră mireasmă de moaște. De aceea se temea, ca nu cumva „să-i facă iconița vreo figură” pe tema aceasta – pentru că așteptam să intrăm la masă și urma să intrăm într-o mulțime de pelerini.

Eu însă am insistat: „Părinte, te rog frumos! Când o să mai avem prilejul acesta?!”. În cele din urmă părintele a scos-o, iar când m-am închinat la iconița aceasta de la Părintele Dionisie, toată curtea s-a umplut de miros de moaște, de mireasmă, și toți închinătorii s-au întors în direcția în care era părintelui respectiv, pentru că nu știau exact de unde vine. Atunci părintele imediat și-a pus-o la piept, s-a înfoclit și a intrat în trapeză.

Smerenia este cea mai mare minune

Aceasta a fost o amintire extraordinară și încă o dovadă a sfințeniei sale. Dar, pentru mine, dincolo de această minune pe care v-am spus-o – aș putea să vă spun și altele, dar nu aș vrea să intru foarte mult pe acest tărâm al minunilor – este smerenia lui, care, mai presus de cuvinte, s-a arătat prin faptele sale, prin conștiința nimicniciei sale, prin conștiința dependenței lui față de ceilalți și prin respectul absolut față de organele instituționale ale harului (deși starețul era chiar ucenicul lui, care se spovedea la Părintele Dionisie, iar pentru aceasta trebuia să meargă cumășina, pentru că era o distanță apreciabilă, deci nu era vorba de cinci minute, era nevoie să facă un efort).

Și cu toate acestea Părintele Dionisie se smerea, și datorită acestei smerenii, a acestor adânci simțiri a nimicniciei sale, Atotțiitorul l-a umplut de harul Său. Deci, fraților, să știți că

niciodată nu o să ne umplem de harul lui Dumnezeu dacă nu ne golim de noi înșine. Cred că aceasta este învățătura Părintelui Dionisie de la Colciu. Să avem rugăciunile lui!

35.Despre judecarea aproapelui, osândire și clevetire³⁵

Una dintre cele mai grave probleme ale civilizației noastre este judecata aproapelui, osândirea și clevetirea. Acest ghem întunecat ne distruge viața, ne alungă fericirea și ne aruncă departe de Dumnezeu, într-o poziție anti-hristică. Atunci când judecăm, de fapt pe noi înșine ne judecăm!

***

Slavă Tatălui, și Fiului și Sfântului Duh, și acum, și pururea și în vecii vecilor. Amin!
Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi! Amin!
Foarte mulți m-au rugat să le vorbesc despre clevetire, osândire și judecata aproapelui.

Judecare. Înșelare. Război. Despărțire

Tema judecății aproapelui este una foarte extinsă, nocivă și foarte distrugătoare, pentru că toate războaiele se bazează pe înșelare și au ca scop ura și despărțirea. Da...

Acesta este un lucru foarte important și vechi de când lumea.

„Toate războaiele se bazează pe înșelare” spune un înțelept din vechime(secolul IV î.Hr.), care se numește Sun Tzu. Acesta a scris o carte numită „Arta războiului”, care până astăzi este de bază în Academia Militară Americană.

Cu aceasta vreau să spun că, de vreme ce această zicere – „toate războaiele se bazează pe înșelare” – a rezistat din secolul IV î.Hr. până astăzi înseamnă că are ceva adevărat în ea. Și, într-adevăr, are, dovadă fiind faptul că această idee o găsim și la Sfinții Părinți, la Avva Dorotei, la Sfântul Vasilie cel Mare.

Sfântul Vasilie cel Mare spune: “Omul care își crede gândului se războiește pe sineși.”

Avva Dorotei afirmă: “Ai văzut om care a căzut? Și-a crezut gândului.”

---

³⁵ Textul reprezintă transcriptul unui material video în care Părintele Theologos analizează, pe baza Sfinților Părinți, cauzele acestei patimi înfricoșătoare și modalitățile ei de tămăduire. Materialul, apărut pe 25 august 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/25/parintele-teologos-despre-judecata-aproapelui-osandire-si-clevetire>.

Aceeași zicere o repetă, după aproape 1400 de ani (Avva Dorotei a trăit în secolul al VI-lea), Sfântul Iosif Isihastul, care zice același lucru: “Ai văzut om care a căzut? Și-a crezut gândului.”

Să nu ne credem gândului!

Deci nu trebuie niciodată să credem gândului.

De ce? Pentru că judecata apropiată vine din crezutul gândului. Este, de fapt, o himeră. Începe cu curiozitatea, adică spun: “Ia să văd eu ce spune cutare? Ia să văd eu ce face cutare?”

Și pe baza bănuielii, pe baza imaginii mele false relativ la celălalt, la complexitatea lui încep să iscodesc să văd ce face. Atunci mintea nu se mai ocupă cu păcatele și cu problemele sale, ci se gândește la celălalt, la ce face el.

Eh, și de acolo încep problemele. De ce? Pentru că noi suntem căzuți și, odată ce mintea noastră este întunecată, nu putem cuprinde toată complexitatea personalității celuiilalt. Să nu uităm că celălalt, dincolo de faptul că este atât de complex încât noi nu putem să-l cuprindem, este și foarte dinamic. Deci eu îl judec acum pe celălalt că a făcut cutare lucru, dar el poate că deja s-a pocăit de lucrul respectiv sau a evoluat din greșeala aceea.

Să avem grijă să nu devenim antihrist!

Din cauza aceasta Mântuitorul a spus: *Nu judecați și nu veți fi judecați!* Și: *a Mea este judecata, Eu voirăsplăti.* Deci în clipa în care judecăm pe celălalt, ne punem în poziția lui Dumnezeu, în poziția lui Hristos, devenim anti-Hristos, devenim antihrist. Niște antihriști, pentru că ne îndumnezeim pe noi înșine și-i judecăm pe ceilalți, noi, robii, ca și cum am fi Domn și Stăpân. Așadarpreluăm prerogativele lui Dumnezeu.

Noi nu putem să-l judecăm pe celălalt pentru că:

1. nu avem optica, experiența și capacitatea de cuprindere a complexității personalității celuiilalt

2. uzurpăm o demnitate dumnezeiască pe care Mântuitorul Și-a păstrat-o pentru Sine.

Deci este un lucru foarte grav să îl judecăm pe celălalt. Trebuie să mai știți ceva foarte important, despre care vorbește Sfântul Dionisie Areopagitul în secolul I d.Hr. (în urmă cu aproape 2000 de ani). El și toți Sfinții Părinți afirmă că toate ființele raționale, inclusiv diavolul, cred că fac binele.

Atâta doar că această credință la diavol este 100% distorsionată (dar și la mulți oameni, într-o măsură mai mare sau mai mică). Aceasta este marea dramă a diavolului: el crede că face bine, dar datorită faptului că vede totul distorsionat, nu va afla niciodată odihnă, pentru că nu mai are nicio legătură cu realitatea. Trăiește încontinuu în judecata sa. La fel și aceia dintre noi, care judecăm pe ceilalți, fără Dumnezeu, suntem condamnați la iadul diavolului.

Să avem mereu o dispoziție de dragoste față de ceilalți!

În clipa în care știm efectele distructive ale acestei judecăți ca formă de ură și ne gândim că toți ceilalți încearcă să facă binele, atunci vom avea o mai mare dispoziție de dragoste față de ei.

Este foarte important să avem o dispoziție de dragoste față de ceilalți!

Atunci vom avea mintea luminată ca să știm cum să acționăm. Și vom judeca fapta, nu făptașul. Și iarăși, vom judeca fapta cu conștiința relativității noastre.

Un exemplu practic și actual: cum să nu judecăm

De exemplu, în cazul celebrului vaccin, nu o să-i judecăm pe cei care produc vaccinul sau sunt, mă rog, la conducerea politico-medicală.

Spunem: oamenii au încercat să facă bine, nu le-a reușit, nu au știut, nu știu ce este binele, se luptă pentru ceea ce socotesc ei că este bine – adică putere, bani și așa mai departe – Bunul Dumnezeu știe. Poate că vor să îi ajute pe oameni. Nu știm.

Pe de altă parte, datorită faptului că vaccinul nu este testat și că se produce o mare tulburare pe această temă, toate acestea ne dovedesc că nu este cu binecuvântare de la Dumnezeu și fiecare, cu conștiința lui, spune: “Eu socotesc că nu mă vaccinez pentru că pericolul de a mă infecta este mic și deci nu doresc să dobândesc un efect secundar din partea vaccinului.”

Altcineva însă spune în conștiința lui: “Măi, eu îmi doresc, Dumnezeu știe de ce, să mă vaccinez.”

În concluzie, efectul secundar cel mai mare al vaccinului este ura, dihonnia și judecata dintre noi. Adică cei care sunt vaccinați îi judecă pe cei care nu sunt vaccinați și cei care nu sunt vaccinați îi judecă pe cei care sunt vaccinați.

Dispoziția de dragoste față de ceilalți alungă frica

Prin urmare, din cauza aceasta să ne îngrijim să avem dispoziție de dragoste, de iubire pentru că dacă nu vom avea așa ceva, atunci această ură din noi se va manifesta nu numai în problemele legate de vaccin sau altele, ci și în familie, și cu prietenii sau față de Dumnezeu. Vom trăi acest iad înlăuntrul nostru gândindu-ne că suntem încontinuu hăituiți, vom avea mereu în noi această manie a persecuției, această frică, temere, tulburare.

Dacă însă vom avea credință în Dumnezeu și dragoste față de ceilalți, vom fi în pace față de Dumnezeu, chiar dacă ceilalți, într-adevăr, ne persecută, ne vânează și au planuri malefice împotriva noastră.

Ceea ce vreau să vă spun foarte important este că, chiar dacă fapta, la exterior, este aceeași – adică refuzul sau acceptarea vaccinului – ceea ce contează este așezarea noastră interioară și motivele.

Judecata este o dispoziție de ură

Judecata este o dispoziție de ură față de celălalt, chiar dacă, la prima vedere, pare că dorim să îl îndreptăm pe celălalt, sau dorim să îi facem bine, sau chiar uneori e vorba și de cuvinte de laudă. Vedem aceasta în *Evanghelia* în episodul cu orbul cel din naștere, căruia fariseii i-au spus: *Tu ești ucenic al Aceluia și noi suntem ai lui Moise*. Sfântul Ioan Evanghelistul folosește acolo expresia „*λοιδόρισαν αυτόν*”, adică “l-au înjurat, l-au ocărât într-un mod foarte urât”. Și au spus: “Tu ești ucenic al Aceluia”, adică al Mântuitorului. Ce laudă mai mare decât aceasta, de a fi cineva catalogat drept ucenic al Mântuitorului, poate exista?

Dar pentru că făceau aceasta cu dispoziție de ură, și nu de evlavie față de Mântuitorul, evanghelistul notează că l-au ocărât, l-au înjurat într-un mod foarte... „Lidoria” în limba greacă este o vorbă de ocară, și încă una foarte amară, foarte dură.

Deci, cum spuneam, trebuie să fim foarte atenți la dispoziția de ură dinlăuntrul nostru. Aceasta este judecata.

Clevetirea

Clevetim în clipa în care vorbim despre celălalt, le spunem altora despre o faptă a lui: că acesta a mințit, sau că a curvit sau a furat. Aceasta este clevetirea. Aici trebuie foarte mare atenție, astfel încât, pe baza experienței noastre, să ne dăm seama dacă celălalt va rezista la această știre pe care i-o dăm și nu care cumva să se micșoreze dragostea prin tendința lui de judecată.

Așadar dacă eu știu că cineva a furat sau a mințit, nu o să-i spun celui alt, pentru ca nu cumva cantitatea de iubire din Univers să scadă. Mai bine să-l acopăr pe fratele meu.

E adevărat însă că sunt anumite cazuri în care, dacă este vorba de un pericol comunitar, iar oamenii trebuie păziți, protejați, atunci e îngăduit să spunem: “Fraților, luați aminte! Cutare nu este un exemplu pozitiv pentru că nu este cum trebuie.” Dar și atunci trebuie pus accentul nu pe dispoziția de ură, ci pe cea de dragoste. Adică să gândim că omul respectiv poate nu știe. Așadar haideți să ne rugăm pentru el, haideți să îl ajutăm, să vedem cum să facem ca să nu mai fure etc.

Cum combatem clevetirea?

Întotdeauna să mergem în direcția de a ajuta, de a stinge păcatul, și nu în aceea de a distruge, de a călca în picioare, cum vedem, din nefericire, că se întâmplă la anumite posturi de știri.

Deci mereu trebuie mers pe dragoste, pentru că ura, clevetirea este ceva care distruge și reputația celui care o face, dar și pe a spectatorului, a celui care aude. Aceasta este clevetirea. E nevoie de foarte mare discernământ.

Mustrarea adevărată vine din dragoste

Iarăși, un caz special aici este cel al oamenilor care au foarte mare dragoste și sunt aproape de Dumnezeu. Din această cauză pot să mustre. Există cazuri celebre în istorie, de la Sfântul Ioan Botezătorul până la Părintele Iustin Pârnu, care avea o dragoste foarte mare față de oameni, era un om cu o viață sfântă.

Aceasta însă nu înseamnă că și noi putem să facem la fel, deoarece noi nu avem dragostea acestor oameni, iar în clipa în care avem acest duh mărturisitor sau credem că avem acest duh mărturisitor, în loc să Îl mărturisim pe Hristos și Adevărul, mărturisim de fapt ura din noi. Atunci totul se transformă într-un val de ură, care îi tulbură pe ceilalți, iar nu îi trezește sau îi pune în gardă.

Este foarte important să avem grijă să nu scurtcircuităm urcușul nostru duhovnicesc și să ajungem la mărturisire. Aceasta se va întâmpla în clipa în care alții ne-o cer și în clipa în care am trecut prin ce au trecut ei. Deci să nu ne gândim să fim ca Părintele Iustin Pârnu, să mustărăm pe oricine pentru că, în primul rând, Sfinția Sa nu a mustrat pe oricine, iar în al doilea rând, el a făcut închisoare și astfel a ajuns la anumite măsuri.

Haideți, întâi de toate, să vedem și noi dacă putem să rezistăm să fim într-o închisoare. Bineînțeles că nu spun acum să fim într-o închisoare – ferească Bunul Dumnezeu! – de piatră, ci măcar într-una duhovnicească, adică să ne păzim simțurile, să postim și toate celelalte.

În clipa în care vom dobândi această dragoste față de Dumnezeu, abia atunci vom putea să vorbim și să diortosim, cu dragostea pe care ne-o dă Dumnezeu, anumite situații care au nevoie de îmbunătățire.

Să ne judecăm doar pe noi înșine!

Iarăși, foarte important este ca singura persoană pe care trebuie să o judecăm să fim noi înșine. Niciodată nu-i vom judeca pe semenii noștri, pentru că, după cum spuneam, nu putem să cunoaștem complexitatea existenței celuiilalt, frumusețea lui. Noi nu știm ce motive l-au determinat să procedeze astfel, ce învățătură a primit, care a fost complexul de factori și așa mai departe. Din cauza aceasta nu putem să îl judecăm pe celălalt. Singura persoană pe care o putem judeca suntem noi înșine.

Judecarea

Dacă clevetirea este amintirea unei fapte – “el a mințit, el a furat” – judecarea este punerea ștampilei pe întreaga personalitate a unui om văzută chiar în dinamică. Adică – “ăla e hoț, ăla este fur, ăla este un mincinos” – nu zic că a mințit sau că a furat, ci spun că “ăla este hoț”. Deci îl reduc pe celălalt, care e chipul lui Dumnezeu, la o ștampilă, la o etichetă, la un enunț pe care, culmea, îl spun eu, robul, care, foarte probabil, sunt mai prejos decât celălalt și nici măcar nu sunt creatorul, nici măcar nu sunt Domnul lui.

Așadarsă avem grijă cu judecata, fiindcă este mult mai gravă decât clevetirea.

Osândirea

Osândirea este și mai gravă: nu spun numai că celălalt este hoț, ci chiar port în sinea mea o scârbă față de celălalt, pe care îl consider vrednic de iad. Adică, da, este hoț și nu mai are nicio șansă, pentru el totul s-a terminat.

Nu așa! Cum spuneam, totdeauna să ne gândim că ceilalți sunt în dinamică și că încearcă să facă bine, toți, absolut toți. Este doar o problemă de înșelare, de lipsă de optică, de credință greșită.

Din această cauză Biserica pune un accent așa de mare pe exactitatea credinței. *Ortodoxie* înseamnă “credință corectă”. “Ortho” în limba greacă înseamnă „corect, drept”, iar „doxa” înseamnă „slavă”, dar și „credință”. E o întreagă teologie pe tema cuvântului „doxa” în greacă, dar nu este acum momentul să nu intrăm în detalii.

Ceea ce accentuez aici este faptul că trebuie să avem credință corectă față de realitate. Și e bine să știți că nimeni dintre noi nu o are, deci toți facem greșeli, după cum este evident.

Judecăm faptele, nu persoanele

Din această cauză niciodată să nu încercăm să judecăm persoana, ci să ne străduim să îmbunătățim fapta, procesul.

Prin urmare vom judeca faptele și numai faptele celor pe care Dumnezeu ni-i i-a dat în grijă – adică ale subalternilor, ucenicilor, membrilor familiei, copiilor. Să judecăm faptele lor din prisma conștiinței relativității noastre. Adică dacă văd un subaltern, un ucenic, pe copilul meu că face ceva, o să spun: „Da, eu socotesc, dar nu sunt sigur, că fapta aceasta nu este bună și ar trebui îndreptată așa”. Și atunci, în funcție de caz, mă duc la omul respectiv și-i spun: „Știi, cred că ar fi mai bine să facem așa”.

Totdeauna dăm soluția! Nu spunem doar: „De ce ai făcut așa?”!

Să avem grijă să nu punem distanță între noi și el, să nu deschidem război, pentru că nu sunt eu unit cu problema împotriva lui (deoarece atunci înseamnă că eu am o problemă), ci sunt unit eu cu el împotriva problemei!

Nu despărțim legătura dragostei dintre noi, nu pălmuiim dragostea! Ci zic: „Uite care e treaba! S-a întâmplat aceasta. Hai să vedem cum putem să facem să nu se mai repete, hai să vedem cum să procedăm să fie mai bine!”

În clipa în care menținem această unire a dragostei, atunci Dumnezeu, cu Lumina Sa, Se va sălășlui în mințile și în inimile noastre și ne va da, în timp, soluția.

A te uita la păcatele celui alt înseamnă a uita de păcatele tale

Aceasta numai în situația în care ne vorbește Dumnezeu în conștiință cu privire la cei pe care îi avem în subordine, pe care ni i-a dat El în grijă. Pentru că dacă nu, există o lege de netrecut, o lege duhovnicească care spune că dacă ne ocupăm de păcatele altora, nu o să ne mai ocupăm de păcatele noastre.

Suntem ca un străjer care uită să-și păzească cetatea și merge pe aiurea. Și atunci omul se umple de păcat. Întotdeauna trebuie să fim foarte atenți la noi înșine, să avem trezvia necesară, să luăm aminte la ce se întâmplă cu greșelile noastre.

Din cauza aceasta foarte mulți oameni, care au încercat și au început să fie mărturisitori și să-i corecteze pe toți care mișcă în front, s-au umplut de păcate. Așadar trebuie să ne concentrăm pe noi înșine.

Unul dintre motivele principale pentru care poziția de lider, de stareț, de părinte este una foarte dificilă este acela că, în primul rând, trebuie să se ocupe de patimile și de păcatele sale, iar în al doilea rând, trebuie să se îngrijească și de problemele și de greșelile celorlalți și, în același timp, să păstreze iubirea.

Să avem foarte mare grijă: nu ne ocupăm de păcatele celorlalți, pentru că atunci nu ne mai ocupăm de ale noastre și suntem condamnați să cădem în patimi.

Harismele se pierd dacă...

În același timp, dacă nu avem compasiune față de cel care nu are o harismă, suntem condamnați să o pierdem noi, potrivit legii duhovnicești. „Uite acela cum cântă! Habar nu are!” Ei bine, acesta este unul dintre cele mai bune mijloace și motive de a pierde harisma cântării. Sau: „Uite acela cum se enervează!” Și astfel ajungem și noi să ne enervăm, să ne pierdem blândețea, atât cât o avem.

Să fim foarte atenți! Ori de câte ori vedem la cineva o faptă pe care suntem tentați să o judecăm cu conștiința relativității, mai bine să ne rugăm pentru el. Nu să pornim război împotriva lui și a noastră prin tulburarea pe care ne-o produce.

Rugăciunea este rezolvarea

Să ne rugăm: „Doamne, uite, eu cred că respectivul nu a făcut bine. Doamne, ajută-l pe el! Doamne, luminează-l pe el! Doamne, ajută-o pe sora mea, pe mama mea!” și așa mai departe. Trebuie să ne rugăm, pentru că, prin rugăciune, Îl aducem pe Dumnezeu și rezolvăm problemele.

În clipa în care judecăm și punem ură, atunci trăim o stare de iad. Ce dorim: Raiul prin rugăciune sau iadul prin judecată?

Și oricum, dacă judeci pe cineva, nu rezolvi nimic!

După cum spuneam, fapta se judecă, bineînțeles, cu conștiința relativității noastre și relativitatea conștiinței, pentru că nu avem conștiință absolută.

Prin judecare cazi în păcatele celuilalt

Iar dacă nu ne potolim și continuăm să îi judecăm pe ceilalți, vom cădea nu numai în păcatele noastre, ci și în ale celuilalt. Deci vom avea și noi războiul pe care îl are celălalt. Și mai ales, noi vom fi fără ajutorul Domnului. Celălalt va avea ajutor de la Dumnezeu, dar noi nu, pentru că ne-am pus, cum spuneam la început, în poziție antihristică, ne-am asumat calitatea de judecător pe care numai Hristos o are și astfel suntem lipsiți de ajutorul Lui. Da.

Un exemplu din Pateric – cum să nu judecăm

Vă voi povesti o întâmplare din *Pateric*. Un frate se lupta de foarte mult timp în pustie cu duhul curviei. Fratele era tânăr și nu mai suporta războiul, așa că, la un moment dat, s-a dus la un bătrân (care era bătrân numai cu pletele, numai cu anii, nu și cu înțelepciunea) și i-a spus: „Părinte, am acest război. Ce să fac? Mă gândesc să plec în lume, că nu mai rezist.” Atunci părintele respectiv a început să zică: „Aaa, ești terminat, ești pentru iad, nu ești bun de nimic, n-are rost”.

Tânărul respectiv, când a auzit aceasta, s-a deznădăjduit și a pornit pe cale ca să se întoarcă în lume. S-a deznădăjduit de sine și de lupta sa și a plecat.

Pe drum însă se întâlnește cu Avva Polo, care, când îl vede, îi spune: „Frate, te văd tulburat. Ce s-a întâmplat?”

Și atunci fratele, deznădăjduit și plângând, i-a povestit toată întâmplarea și cum că e vrednic de iad și așa mai departe.

Dar Avva i-a spus: „Frate, dă-mi, te rog frumos, ziua de astăzi! Du-te iarăși la chilie și fă rugăciune! O să fac și eu pentru tine și o să ajute harul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri”.

Îmbărbătat, fratele s-a dus la chilie, iar Avva a început să se roage: „Doamne, tu vezi și știi ce este de folos pentru noi. Dă-i bătrânului care a judecat să înțeleagă ceea ce n-a înțeles atâția ani!”

Și atunci vede un arap, un diavol... Trebuie să știți că diavolii nu au chip, sunt și ei îngeri. Îngerii sunt tipuri de minți: îngerii buni sunt minți bine intenționate, pe când diavolii sunt minți malefice. Însă harul lui Dumnezeu, la oamenii aleși sau la cei normali, poate să îngăduie, pentru folosul sufletesc, ca îngerii, și buni, și răi, să capete anumite înfățișări. Dar aceste înfățișări nu le sunt proprii.

Dar să revenim la povestire. Îndată Avva Polo vede un arap, un diavol, cum trimite săgeți. Avva și-a dat seama că e vorba de gânduri, de un atac demonic concentrat către chilia bătrânului care a judecat. După 5-10 minute, bătrânul respectiv iese din chilie, cu desaga în spate, pornind pe aceeași cărare înspre lume.

Avva Polo, când îl vede pe bătrân, îi ține calea și-i zice: „Unde pleci?”

Atunci bătrânul și-a dat seama, a înțeles toată întâmplarea și și-a cerut iertare și de la tânărul respectiv și astfel amândoi s-au făcut monahi iscusți.

Este foarte important să nu îi judecăm pe ceilalți, pentru că, dacă nu ne pocăim de aceasta, vom cădea în păcatele, în războaiele lor.

E nevoie de compasiune!

Celui curat toate îi sunt curate

Sunt foarte multe exemple pe tema aceasta. Să știți că judecata provine din neurăția care este în interiorul nostru, din starea noastră lăuntrică. În clipa în care noi avem curățenie în lăuntru nostru, toate le vedem curate. Nu o spun eu, ci Sfântul Apostol Pavel în *Sfânta Scriptură: Celui curat toate îi sunt curate.*

Și Sfântul Paisie povestea că o albină a zburat și apoi s-a întors la stup. Au întrebat-o celelalte albine: “Ce ai văzut?”, iar ea a răspuns: “Flori, numai flori.” “Cum, nu ai văzut nimic altceva?” “Nu, numai flori pline de nectar.” S-a întors și o viespe la cuibul ei și au întrebat

celelalte viespi: “Ce ai văzut?” “Ei, peste tot numai necurății.” “Altceva, nu?” “Nu, numai gunoaie.”

E foarte importantă așezarea dinlăuntru nostru! Hai să căutăm să vedem binele din ceilalți și o să-l găsim! O să vedeți că o să-l găsim! Să nu căutăm răul din ceilalți, pentru că o să-l găsim și pe acela și o să ne tulbure!

Îmi amintesc de o întâmplare din Sfântul Munte la care am fost martor. Erau odată trei oameni: un polițist (aici, la fiecare mănăstire, există un post de poliție și stă câte un polițist), un muncitor și un părinte. Și la un moment dat trece prin fața lor, în fugă, un om (lucru care este foarte rar în Sfântul Munte). Zice polițistul: „Măi, acesta a furat ceva! Trebuie să mă duc să anunț la post, să văd ce...” și pleacă tulburat. Muncitorul se uită după el și zice: „Hă – hă! Dacă aș mai avea și eu vârsta lui, ce aș mai alerga și eu!” Însă părintele zice: „Vai, vai! Acesta fuge la biserică, e ora Vecerniei, trebuie să mergem să ne rugăm!”

Deci, după starea interioară a fiecăruia dintre ei, au văzut lucrurile într-un mod total diferit.

Vă mai dau un exemplu foarte bun, pe care îl spune părintele Pimen și vreau să îl dau și eu, pentru că este starețul meu.

Era o femeie care circula singură pe stradă noaptea târziu, la ora 12. Iese un nevoitor, un creștin de la o priveghere, o vede și zice: „Slavă lui Dumnezeu că mai sunt și tinere care merg la priveghere și se roagă lui Dumnezeu la ora aceasta! Slavă lui Dumnezeu! Să o binecuvânteze Dumnezeu!”

După care o întâlnește cineva care avea insomnie. Zice și acesta: „Măi, săraca! Are și ea insomnie și uite, se plimbă pe stradă. Să o ajute Bunul Dumnezeu! Sper să se facă bine!”

Se întâlnește și cu unul care ieșea de la un bordel, de la o casă de toleranță. Acesta zice: „Uite și la aceasta!... Femeie ușoară!”

Înțelegeți?

Să avem grijă să fim curați, astfel încât, pe baza curățeniei noastre, să-i vedem pe toți ceilalți curați, pentru că acesta va fi Raiul!

Dacă judecăm, acesta va fi iadul!

Să nu îi judecăm niciodată pe conducătorii duhovnicești!

Și mai ales să avem mare grijă să nu judecăm conducătorii noștri duhovnicești. Acesta este cel mai grav lucru, pentru că ne desparte de cel care ne duce la Lumină, de cel care ne duce la curățenie.

Nu știm noi de ce a făcut maica stareță, de ce a făcut starețul, de ce a făcut părintele meu, duhovnicul meu, șeful meu lucrul respectiv. Ascult fără cârtire! E de la Dumnezeu.

Dacă conștiința îmi spune ceva, mă duc și îi zic cu smerenie: „Avva, maică stareță, șefule, tata, uite, se întâmplă aceasta. Ce facem? Hai să vedem cum putem să îmbunătățim situația!” Nu

„de ce ai făcut așa?”! Pentru că „de ce?” este blestem împotriva lui Dumnezeu, împotriva harului Duhului Sfânt, cum spunea Bătrânul Iosif Vatopedinul. Ei, și aceasta ne duce în iad.

Să avem grijă să nu judecăm!

Vă mulțumesc mult!

Dumnezeu să vă binecuvânteze!

36. Problemele începătorilor și ale convertiților

Părintele Serafim Rose de Platina, el însuși convertit la Ortodoxie, a fost rugat să compună un „Manual pentru convertiții ortodocși” în care să prezinte problemele care apar la începători. În notele sale, care au stat la baza unui astfel de manual, el a precizat următoarele „capcane convertite” sau ceea ce el a numit „obstacole în misiunea ortodoxă astăzi” sau, mai pe scurt, „convertitidă”.

Bazat pe aceste note și pe experiența părinților din Sfântul Munte putem aminti:

A. Încrederea în sine „de nu se mai poate”

Zel întunecat, avânt, facerea voii proprii, uneori chiar fără să-și dea seama.

Soluție:

Neîncredere sobră față de sine, ascultare de sfatul celorlalți mai înțelepți, îndrumare din partea Sfinților Părinți.

B. Abordare academică

Excesiv de intelectuală, implicată, neimplicată, abstractă, ireală. De asemenea, legat de punctul A.

Soluție:

Vezi punctul A. Ascultare, în special lucru manual. Rugăciune simplă – cel mai bine este cu *Rugăciunea lui Iisus*.

C. Nu păstrează taina Împărăției celei Cerești, se interesează de bârfe, de publicitate.

Super-accentuare pe partea exterioară, de misiune, de succes. Pericol de a crea o coajă goală, ca o formă a misiunii de evanghelizare fără substanță.

Soluție:

Concentrați-vă asupra vieții spirituale, păstrați-vă în evidență, rămâneți neimplicat în disputele pasionale.

D. „Experiențe spirituale”

Simptome: emoție febrilă, întotdeauna se întâmplă ceva „extraordinar” – sângele fierbe. Vocabular gonflat, păreți umflate în loc de umil. Surse în protestantism și în propriile opinii „culese” din aer.

Soluție:

Neîncredere sobră față de sine, raportarea constantă la Sfinții Părinți și la Viețile Sfinților. Cererea constantă a sfatului altora și ascultarea de el.

E. Descurajare, renunțare. Sindromul „totul s-a terminat, s-a stins”.

Cauza: exagerarea părții din exterior, opinia publică, încrederea în propriul gând, complacerea în singurătate etc.

Soluție:

Accentul pe lupta lăuntrică, duhovnicească, lipsa de grijă pentru succesul exterior, aducerea aminte Cui Îi suntem urmași (Hristos răstignit, dar biruitor).

F. O dublă măsură: tolerant pe de o parte, exact pe cealaltă.

Cauza: foarte milostiv cu sine și cu sistemul său de valori; foarte exigent cu ceilalți.

Soluție:

Ascultare, evitarea iubirii de sine, smerenia, osândirea de sine.

G. Pierderea contactului cu realitatea: scufundarea în nostalgia trecutului sau încurcarea în planurile viitorului până la Apocalipsă, războiul profetizat, 666 și excitațiile conexe.

Simptome: Lipsa de zel și interes pentru mântuire ca fenomen practic ce se realizează acum. Depresie (în cazul în care ne cufundăm în amintiri) sau o excitație întunecată, agresivitate, labirint de gânduri și verbal – dacă suntem târați în viitor.

Cauza: dăm altor lucruri o importanță mai mare decât mântuirii personale, pe care trebuie să o lucrăm acum. Plăcerea de a visa, de a ne îndulci cu gândurile. Ne ascultăm gândurile.

Soluția:

Atenția la sine însuși. Respingerea gândurilor din fașă. Rugăciunea și ascultarea. Concentrarea pe prezent.

Problemele începătorilor: alte aspecte

În alt loc părintele Serafim a scris despre spiritul critic care, adesea, intră în convertițiile astăzi:

„Preotul (sau parohia) face totul bine – alți preoți (sau parohii) nu”. „Preotul meu face totul greșit: alții sunt mai buni”. „Mănăstirea mea nu este conform Sfinților Părinți sau canoanelor, ci acea mănăstire de acolo este perfectă, totul este potrivit Sfinților Părinți”.

Problemele începătorilor sunt extrem de periculoase din punct de vedere spiritual. Persoana care se complace în ele se află în permanență într-un grav pericol spiritual și, crezând gândului propriu, centrat pe sine, răspândește otrava criticismului rațional în Biserică.

Bazat pe părintele Serafim Rose.³⁶

37. Deosebiri dintre om, plante, animale, îngeri și inteligența artificială³⁷

Conștientizarea deosebirii dintre om și celelalte mari categorii ale creației, inclusiv de maimuțe (o problemă care preocupă pe mulți) este deosebit de importantă pentru a înțelege cine suntem și ce avem de făcut pentru a ne împlini scopul. La aceste categorii ale creației am adăugat și inteligența artificială (AI), datorită tendințelor de a asemena această categorie de software cu inteligența umană. În comparații nu am menționat diferențele evidente – de exemplu, că plantele se deosebesc de om prin aceea că au o capacitate foarte limitată de mișcare pentru împlinirea scopului lor.

Desigur că diferența definitivă a omului față de tot ceea ce îl înconjoară este chipul lui Dumnezeu din el, însă acest lucru necesită o mică analiză. Să le luăm pe rând.

Deosebiri dintre om și plante

Plantele nu au inteligență, au doar adaptabilitate la mediu, însă ele sunt absolut indispensabile pentru toată zidirea vie, deoarece sunt singurele care pot să transforme energia în masă, deci toate ființele vii de pe pământ depind de ele, pentru că celelalte ființe au nevoie de masă (mâncare) pentru a o transforma în energie. Să nu uităm că, în ultimă instanță, toți depindem de smeritele plante pentru a exista biologic.

Deosebiri dintre om și animale

Animalele au o inteligență supusă materiei și, din cauza aceasta sunt plafonate de lipsa de iubire a materiei și lipsa de gândire a acesteia. Limitările materiei îngrădesc modul de gândire a animalelor. Acestea nu au aspirație către infinit, către autoperfecționare în absolut. Aceasta se vede din datele istorice pe care le deținem: în ultimii – să zicem – 2500 de ani (de când datează primii istorici științifici – Herodot și Tucidide), nu s-a observat niciun avans din punct de vedere

---

³⁶ Articolul, apărut pe 27 august 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/27/problemele-incepatorilor-si-ale-convertitorilor>.

³⁷ Articolul, apărut pe 30 august 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/30/deosebiri-dintre-om-plante-animale-ingeri-si-inteligenta-artificiala>.

al civilizației în rândul animalelor, nicio încercare de construire a unei culturi. Cu toate acestea, în finitul lor, animalele au o anumită capacitate de învățare, de adaptare la mediu.

Diferența dintre om și îngeri

Capacitatea de iubire, liberul arbitru, mintea ca organ de simț a lui Dumnezeu, precum și veșnicia sufletului sunt trăsăturile definitorii ale omului, componente ale chipului lui Dumnezeu în om. Aceste trăsături le au și îngerii, și buni, și răi, însă în cei răi aceste trăsături sunt distorsionate. Ceea ce ne deosebește de îngeri este capacitatea de a da viață. Noi dăm viață materiei trupului nostru pentru că naștem fii. De asemenea, aici pe pământ, avem capacitatea de a ne pocăi, adică de a ne recunoaște greșeala și de a ne întoarce din drum.

Deosebiri dintre om și inteligența artificială

Diavolul și inteligența artificială au capacitatea de a vedea greșeala, însă nu ca părere de rău, ca pocăință, ca motiv de iubire, ca deschidere către Dumnezeu și, prin Acesta, către ceilalți, ci ca o perfecționare pentru scopul imutabil, departe de Dumnezeu, pe care îl are. Diavolul are însă ideea de om (îi știe însușirile, valoarea), dar, fiind egoist și distorsionat, face rău prin însăși folosirea egoistă a inteligenței sale.

Inteligența artificială nu poate să surprindă nimic din taina omului, din aspirația lui către infinit, din ideea de frumos. Pe de altă parte, dacă este limitată în puterea de decizie, astfel încât omul, care poate fi luminat de Dumnezeu în conștiința sa, să poată să intervină efectiv, atunci inteligența artificială poate fi menținută în limitele conlucrării cu oamenii și devine de un real folos în societate. Moralitatea unor chestionare prin care se încearcă imitarea comportamentului moral uman este benefică, însă dacă prin aceste chestionare se încearcă eliminarea completă a omului ca și chip a lui Dumnezeu, atunci, dintr-o dată, această moralitate devine malefică. Desigur că totul depinde de cum folosim un anumit lucru, însă în unele situații tentația de a le folosi corect sau greșit este mare, și chiar această tentație, această dorință întunecă mintea.

Ce e de făcut?

Din cauza aceasta trebuie să fim cu mare trezvie și să nu lăsăm plăcerea tentației să ne inunde mintea, astfel încât să reușim să menținem aceste sisteme, care au o capacitate statistică de învățare mult mai mare decât omul, departe de noi, departe de persoane. Desigur că deja s-a avansat foarte mult (poate că mai mult și mai repede decât trebuia), însă socotim că este necesară o responsabilizare a tuturor relativ la acest aspect, prin rugăciune (să nu o subestimăm!) și discernământ, care vine din luminarea lui Dumnezeu, din smerenie și din informare. Mai mult ca oricând, se impune ascultarea dintre noi ca formă a iubirii.

Concluzie

Trebuie să conștientizăm aceste diferențe pentru a (re)deveni oameni, adunându-ne din cioburile patimilor noastre. Când ne vom defini în raport cu zidirea și cu Dumnezeu, atunci vom ști să conlucrăm cu El, între noi și cu zidirea, pentru perfecționarea Universului și a noastră.

38. Cele trei mari patimi

Raiul și realitatea virtuală³⁸

Cele trei mari patimi sunt, de fapt, cei trei mari monștrii care ne distrug viața. Patimile sunt puse în corelație cu realitatea noastră de zi cu zi, precum și cu lumea virtuală, care este din ce în ce mai prezentă în viețile noastre, micșorându-ne și distorsionându-ne contactul cu realitatea. Datorită patimilor ne creăm un pseudo-rai care, în loc să ne împlinească, ne golește de vlagă și ne generează o existență himerică, lipsită de orice conținut.

De asemenea, în acest material sunt prezentate modalități de gestionare și căi de vindecare a acestor trei mari patimi. Pentru că nu știm că le avem, pentru că nu știm să le gestionăm și

---

³⁸Textul respectiv este transcriptul unei analize bazată pe Sfinții Părinți, în principal pe Sfântul Marcu Ascetul, făcută de către Părintele Teologos despre cele trei mari patimi, care sunt generatoarele tuturor celorlalte patimi, mai întâi a celor șapte (sau opt, după părerea unora) principale, iar din acestea, ale tuturor celorlalte. Materialul, postat pe 31 august 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/08/31/parintele-teologos-cele-3-mari-patimi-raiul-si-realitatea-virtuala>.

pentru că nu știm cum să scăpăm de ea, ne chinuim în viața noastră și nu găsim atât de dorita liniște spre care năzuim cu toții.

***

Slavă lui Dumnezeu! Doamne, ajută! Să ne ajute Bunul Dumnezeu!

Foarte mulți m-au rugat să le vorbesc despre problemele tinerilor de astăzi, despre ce se întâmplă cu mass-media și cu lumea virtuală. De aceea, voi încerca să fac ascultare și să vorbesc pe tema aceasta.

Toți oamenii caută Raiul!

Sigur, problema cea mai mare cu noi este că toți căutăm Raiul, dar îl căutăm acolo unde nu e și îl căutăm așa cum nu trebuie. Aceasta, deoarece avem o definiție greșită, falsă față de Rai, bazată pe himerele noastre, pe ceea ce socotim noi că ar fi Raiul.

Raiul se definește ca perfecțiunea personală veșnică. Omul are, în ADN-ul său spiritual, tendința către perfecțiune și aceasta ne deosebește de animale, de maimuțe.

Diferența dintre noi și maimuțe nu este faptul că noi nu avem coadă, ci faptul că noi avem tendința către infinit, creăm civilizații, creăm istorie, creăm cultură. Observăm că avem o istorie pe care o cunoaștem foarte bine de mii și mii de ani – hai, să zic ultimii 2500 de ani. În toată această perioadă nu a existat vreodată vreo tendință a maimuțelor de a-și face o civilizație, pe când noi avem această aspirație înspre mai bine, înspre perfecțiune.

Perfecțiunea personală este evidentă datorită faptului că suntem persoane, adică nu suntem roboți, cu toate că astăzi încercăm să punem roboții, să punem materia mai presus de noi, dar vedem că toate lucrurile acestea generează tristețea și problemele noastre, de vreme ce încercăm să uităm de persoane.

Ce este veșnicia și de ce o considerăm importantă?

Veșnicia este sădită în însăși structura noastră, de vreme ce tot timpul ne punem problema veșniciei. Ne este foarte frică de moarte, dovadă a faptului că moartea este un fenomen nenatural, moartea a fost adusă în existență de către păcatul lui Adam – nu Dumnezeu a creat moartea – și tot timpul încercăm să scăpăm de ea. Bineînțeles că Dumnezeu ne-a spus, și direct, și prin descoperirile Sale, începând de la Moise și toți profeții și terminând cu însăși întruparea Sa în Domnul nostru Iisus Hristos, cum să ieșim de sub spectrul morții, adică de sub spectrul păcatului.

Așadar Raiul este perfecțiunea personală veșnică. Marea problema este că noi căutăm acest Rai acolo unde nu este, adică îl căutăm în iubirea pătimașă de sine, pe când acestapotea fi găsit în comuniunea cu ceilalți și în iubirea față de ei, nu în iubirea păcătoasă față de noi înșine.

De la teorie la practică. Despre perfecțiunea personală veșnică

Acum să vedem, puțin mai concret, ce să facem cu această perfecțiune personală veșnică, cum să ajungem la ea și cum putem s-o ratăm.

Întâi de toate, legat de cadrul acesta virtual, să nu uităm că perfecțiunea personală veșnică este concretă, deci nu are mare legătură sau, mai bine zis, nu are deloc legătură cu lumea virtuală, care se bazează pe himere, pe cele mai mari patimi, adică pe iubirea de putere, pe iubirea de avere și pe iubirea de plăcere. Le puteți reține prin acronimul P.A.P. (putere, avere, plăcere).

1. Deci totdeauna trebuie să avem foarte mare grijă să fugim **de iubirea de putere**, care nu înseamnă neapărat putere politică. Există și putere socială.

De exemplu, ia să văd câți followeri am pe nu știu ce rețea socială, câte like-uri am ș.a.m.d. Sau câți fani am, câți spectatori am la concertele mele, la congresele mele ș.a.m.d. Toate acestea sunt fațete ale iubirii de putere, care, dacă nu sunt atent, mă atrag în direcția aceasta, și toată viața mea va fi o sclavie față de această iubire de putere. Dacă mor în această postură, atunci eu toată viața mea o să mă gândesc la niște fani, la niște aplauze, care n-or să mai vină niciodată și aceasta în veșnicie!

Transformarea, metamorfozarea iubirii de putere este smerenia. Adică dorința de a nu ieși în evidență, dorința de a asculta de toți ceilalți.

După cum am spus la un moment dat, marea virtute a Sfântului Paisie, secretul lui a fost că niciodată nu a încercat să se promoveze pe sine, ci a făcut ascultare de toți și l-a promovat Bunul Dumnezeu acolo unde a fost nevoie de el și astfel a devenit marele sfânt pe care îl avem astăzi.

2. A doua mare patimă, după iubirea de putere sau de faimă, este **iubirea de avere**.

Și când mă refer la avere, mă gândesc și la averea materială (bani și toate celelalte), dar și la darurile pe care le am, la ceea ce cred eu că am: că sunt deștept, că am o voce bună, că sunt frumos și, mai ales, frumoasă, dacă este vorba de sexul frumos. Ei, toate aceste lucruri ne înrobesc, după cum ne înrobește și iubirea de putere, iubirea de faimă, în sensul că n-o să mă mai gândesc cine sunt și cum să fiu mai bine, ci mă gândesc, cum să am, ce să am (toate sunt legate de lucrurile care îmi aparțin), nu la cine sunt eu de fapt.

Nu mai este vorba de persoana mea, ci de ceea ce am eu. Și cred că sunt cineva pe baza a ceea ce am. Bineînțeles că aceasta este o înșelare foarte mare. Ne gândim că datorită faptului că avem trupuri trebuie să ne și aparțină ceva.

Dar spun Sfinții Părinți că singurele lucruri de care, într-adevăr, avem nevoie sunt: o farfurie de mâncare, o haină cu care să ne învelim trupul și un pat în care să dormim. Dincolo de aceste trei averi, adică mâncare, un pat și niște haine, toate celelalte sunt inutile, sunt excrescențe existențiale, bube existențiale, cum spunea Voltaire.

Deci transformarea, metamorfozarea acestei patimi a iubirii de avere este neagonisirea, adică mulțumirea cu ceea ce am. Pentru că marea problemă pe care o ridică dorința de îmbogățire, dorința de avere, iubirea de arginți – care este rădăcina tuturor păcatelor – este că dispare mulțumirea. Un astfel de om nu va fi niciodată mulțumit, va fi încontinuu într-un joc abstract care este, de fapt, un război cu ceilalți, dorind să dobândească din ce în ce mai mult și neavând niciodată destul. De fapt, cei mai săraci oameni sunt cei care nu au nimic altceva în afară de bani.

3. A treia mare patimă, după iubirea de avere și de putere, este **iubirea de plăcerile** acestei lumi, începând de la plăcerile carnale, care sunt foarte periculoase, și terminând cu tot felul de desfătări.

Ei, aceastăpatimă este atât de periculoasă, încât ar trebuie nici să nu vorbim despre ea. Dumnezeu ne-a dat o mare harismă, care, din păcate, astăzi aproape a dispărut din societatea noastră, care este harisma rușinii.

Din păcate, societate de astăzi este fără de rușine, mă iertați că spun aceasta. Trebuie să ne recăpătăm rușinea, să ne recăpătăm sficiunea, să ne recăpătăm delicatețea pentru a fi civilizație.

Încă înainte de Hristos, în secolul IV, unul dintre marii filozofi antici, Parmenide, spunea că „lipsa rușinii este pulverizarea civilizației”. Deci fără delicatețe, fără noblețe, fără diplomație nu poate să existe, nu se poate clădi o civilizație. Bineînțeles că virtutea opusă iubirii de plăcere este iubirea de durere, iubirea de osteneală, care aduce liniștea, lipsa de griji, absența stimulilor, care ne atrag în toate părțile.

Deci ceea ce vedem astăzi, toată această nebunie online cu atâția stimuli de plăcere, toată această avalanșă de centri foarte puternici, care atrag, împrăștie și îmbucătesc mintea în toate direcțiile este, de fapt, o distrugere a persoanei respective, în principal a tinerilor. Să nu uităm că astăzi tinerii gândesc foarte repede, vorbesc foarte mult și totuși nu spun nimic, fiindcă, datorită acestor numeroși stimuli, omul nu mai are timp să gândească (dacă mai gândește) și trăiește foarte superficial.

Este învățat să accepte, fără judecată, acești stimuli, dar nu este învățat să aibă o gândire critică.

Gândirea. Să fim mai profunzi!

Trebuie să reducem puțin această viteză a gândirii noastre, a pseudo-civilizației, această grabă de a îngurgita încontinuu informații, pentru a ne adânci puțin în sinea noastră, pentru a citi, pentru a fi mai profunzi, pentru a ne reface persoana, pentru a ne readuna ființa din toți acești centri în care este, efectiv, pulverizată.

Apoi, trebuie să știm că odihna noastră vine nu din împlinirea acestor patimi, ci din împlinirea virtuților, adică nu din iubirea pătimașă de sine, din egoism, ci din iubirea față de ceilalți. De aceea este nevoie să ieșim din acest mediu virtual și să intrăm în mediul concret și

acolo să iubim persoanele. Să recâștigăm, să revedem frumusețea persoanei, să reînvățăm să contemplăm, să reînvățăm să gândim, să reînvățăm să iubim, să-l ajutăm pe celălalt de lângă noi.

Desăvârșirea nu înseamnă punctul în care nu mai poți să adaugi nimic, ci punctul în care nu mai poți să scoți nimic, adică punctul în care ai ajuns să ai doar strictul necesar, astfel încât să fii liber ca să te poți uni cu Creatorul, să te poți uni cu Dumnezeu cel desăvârșit și să primești, prin această unire, perfecțiunea de la El.

Dacă noi ne risipim în toate amănuntele, în toate nimicurile, bineînțeles că vom deveni din personalități niște personulițăți și toată lumea va fi o mulțime de nulități, adică de zerouri...

Să avem zilnic un program constant!

Ei, ca să ajungem să evităm plăcerea și puterea și să ajungem la smerenie, la neagonisire și la durere, la osteneală și lipsă de griji, la liniște, e nevoie de program. Oameni buni, trebuie să avem program! Deci trebuie să ne silim pe noi înșine să ne impunem un program pe care să-l putem urma. Din zi în zi trebuie să ne silim să ne îmbunătățim urmarea programului. Așadar să ne îmbunătățim nu atât programul, cât urmarea programului!

Programul, întâi de toate, trebuie să fie unul constant. Fiecare și-l face în funcție de posibilitățile lui, în funcție de duhovnic ș.a.m.d. Dar trebuie să ne sculăm de dimineață, fraților! Noi, în Sfântul Munte, ne sculăm destul de dimineață. Se spune că în lume ar fi bine la ora 5. Când ne sculăm, primul lucru, prima imagine să fie desăvârșirea, adică Dumnezeu, chipul iubirii.

Trezirea devreme. Rugăciunea de dimineață și mulțumirea

Când ne sculăm, să spunem: „Doamne, mulțumesc că m-ai ajutat să mă trezesc astăzi!”, „Maica Domnului, îți mulțumesc tare mult că m-am trezit și astăzi și pot să fac un bine!”. Apoi să zicem o scurtă rugăciune, pentru că dacă mintea ni se luminează, astfel va fi pe parcursul întregii zile.

Dacă mintea, încă de dimineață, se afundă în aceste nimicuri zilnice, în aceste despărțiri, în aceste pulverizări, toata ziua va fi întunecată. Deci primul lucru pe care să-l facem atunci când ne sculăm este să avem mintea către Dumnezeu, imaginea lui Dumnezeu și rugăciunea, mulțumirea și rugăciunea. Cea mai bună rugăciune este mulțumirea.

Să acționăm cu o viteză redusă! Din nou, rugăciune!

După care, ca să putem să menținem acest program, este nevoie, după cum spuneam la început, de o viteză redusă. De exemplu, atunci când conducem mașina, se poate să avem o

oarecare idee bună despre noi cum că putem să circulăm cu viteză mare, dar să nu uităm că e foarte ușor să intrăm în gard.

Din cauza aceasta trebuie să „slow down, you know”, cum spun englezii, adică să apăsăm puțin pe frână, să ne mai oprim, astfel încât să ne rugăm. Și aceasta să se întâmple și la muncă, fraților, pentru că, după rugăciunea de dimineață, care poate să fie mai scurtă sau mai lungă, trebuie să mergeți la serviciu, iar aici, într-adevăr, este nevoie să găsim anumite momente în care să ne oprim și să spunem, timp de cinci sau zece minute, o rugăciune.

Dacă natura serviciului ne permite, dacă este o muncă manuală sau dacă nu deranjăm foarte mult pe ceilalți, putem să spunem rugăciunea în timpul muncii, adică - „Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă!” – sau în momentele când așteptăm o ședință sau pe drum. Așadar, dincolo de momentele special dedicate rugăciunii, să ne rugăm și în timpul în care lucrăm, pentru că dacă muncim în continuu, ca o mașină, o să ajungem ca o mașină!

Rugăciunea este soluția principală pentru epuizare

Slavă lui Dumnezeu că în limba română nu avem niște cuvinte din limba engleză! Însă, din păcate, se pare că fenomenele de „burn out” și de „overburn” încep să apară și în limba noastră. Adică este vorba de suprasolicitare, de înnebunire, care își fac apariția atunci când omul muncește foarte mult sau, mai ales, are foarte multe griji, divergențe. În clipa respectivă, omul simte o mare problemă în mintea sa.

Atunci este nevoie ca omul să se oprească, să meargă să se plimbe prin pădure, cum facem noi aici, care avem în spate Athonul, astfel încât omul să se întâlnească cu creatura, să se întâlnească cu imaginea frumoasă a umbrei Creatorului său, să se poată destinde.

Importanța odihnei. Studiul

La amiază este foarte bine să ne odihnim, fraților, să avem un moment de relaxare, pentru că, și din punct de vedere biologic, în acest moment al zilei, omul nu mai dă randament. Datorită căldurii și oboselii acumulate de dimineață, omul cade și, cu un efort foarte mare, reușește să facă foarte puțin.

Noi, în Sfântul Munte, la amiază ne odihnim, chiar dormim, astfel încât să fim în formă maximă noaptea târziu și dimineața devreme, când ne putem ruga cel mai bine. Bineînțeles că nu știu dacă în lume puteți să ajungeți la aceste performanțe, dar încercați măcar să urmați acest model, aceste linii de ghidaj! Deci la amiază este foarte bine să ne odihnim!

După care, iarăși mai lucrăm, iar seara este bine să ne odihnim. Și când vorbesc de odihnă mă refer la odihna activă, nu la lene. Mare atenție! Este vorba de studiu, fraților! Și studiul nu înseamnă răsfoirea, superficialitatea pe net sau pe tot felul de rețele de socializare, ci este vorba

de puțin și bun, profund, nu mult și superficial, pentru că altminteri totul se transformă în zgomot informațional. Totdeauna trebuie să mă gândesc la perfecțiunea personală veșnică, pentru că, de fapt, despre aceasta vorbim acum, adică despre Rai.

O întrebare esențială pentru a ne organiza viața

Ceea ce văd sau aud acum, lucrul cu care interacționez în acest moment, mă ajută, cu mila lui Dumnezeu, să ajung la perfecțiunea personală veșnică? Să mă întreb: da sau nu? Și atunci, dacă nu mă ajută, să am puterea să tai lucrul respectiv, indiferent cât de plăcut este. Adică nu... “hai, încă puțin, hai încă puțin”.... Nu! Ci trebuie tăiat și, cum spuneam, să ne supunem programului: “Atâta este programul, până aici fac, și mai mult nu!”

Apoi seara, când ne odihnim, o să vedem că odihna provine din frumusețea persoanei, și nu din frumusețea ecranului, pentru că persoana este reală, însă ecranul este virtual. De aceea să încercăm să tăiem, să lăsăm puțin ecranele la o parte, pentru că ele ne aduc singurătate.

Singurătatea poate fi evitată

Ați observat că în toată arta de astăzi, mai ales în muzică – care este foarte consumată - și în filme, se discută despre singurătate, despre căderea umană, fără însă a oferi soluția. Ieșirea din această situație este la Dumnezeu cel personal și la oamenii sfințiți, la cei care din personalități au devenit personalități, prin iubirea lor față de ceilalți, adică prin trăirea în real și prin unirea cu cei reali, cu persoanele.

Rugăciunea de seară. Să citim și din Sfânta Scriptură zilnic!

Așadar, din cauza aceasta trebuie să ne ancorăm în real, să ne rugăm și, bineînțeles, seara, totdeauna trebuie să terminăm cu o rugăciune, nu mult, fiecare cât poate, dar trebuie neapărat să fie! Accentuez pe existența rugăciunii și după aceea pe cantitatea rugăciunii.

Citim puțin din Sfânta Scriptură, două-trei versete, dar să fie! Nu pierdeți contactul cu *Sfânta Scriptură!* Știu că vi se pare imens să citiți 30 de secunde din *Sfânta Scriptură*, dar faceți-o, de dragul lui Dumnezeu! Apoi foarte important este să faceți o mică rugăciune spoveditoare înaintea lui Dumnezeu, o mică introspecție, cum se numește în psihologie (nu vorbim despre psihologie aici, ci despre o spovedanie în fața lui Dumnezeu).

Să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru cele bune și să-L rugăm să ne ajute să le mai facem, chiar mai bine, iar pentru cele rele să ne cerem iertare de la Dumnezeu. Este foarte important

aceasta! Dacă nu ne facem bilanțul zilnic, nu vom înainta! Știți foarte bine că și oamenii de afaceri își fac bilanțul zilnic. Cu atât mai mult oamenii duhovnicești trebuie zilnic să țină o evidență. Dacă din punct de vedere economic dăm faliment când nu ne facem bilanțul, cu atât mai mult din punct de vedere duhovnicesc dăm greș dacă nu facem aceasta!

Deci, așa cum v-am spus, vă rog ca, în fiecare seară, timp de cinci minute, faceți-vă bilanțul zilnic!

Concluzie

În felul acesta, respectând acest program și fiind cu luare aminte la cele trei mari patimi – putere, avere, plăcere –, să punem în locul lor virtuțile smereniei, a neagonisirii și a iubirii de osteneală și vom ajunge la perfecțiunea personală veșnică, care este Raiul.

Vă rog să mă iertați!

Să ne ajute Bunul Dumnezeu!

Doamne, ajută!

39. Ce program duhovnicesc să avem? Care este tradiția din Sfântul Munte?³⁹

Un program duhovnicesc corect și constant este esențial pentru reușita noastră pe toate planurile: duhovnicesc, social, științific, biologic. Însă foarte puțini dintre noi își dau seama de aceasta și încă și mai puțini știu cum să-și alcătuiască un astfel de program. Prezентăm mai jos, la cererea multora dintre voi, programul duhovnicesc tradițional din Sfântul Munte.

„Cine se scoală de dimineață departe ajunge.” Tradiția din Sfântul Munte, în general, pune începutul zilei la...începutul zilei, adică când se ivește prima geană de lumină. Acest moment este important, pentru că de acesta depinde și ceasul biologic al omului.

Dimineața

Însă, pentru că în ziua de azi este dificil de aplicat acest moment, se ia prin convenție ora 4 sau 5 pentru începutul zilei, în funcție de așezământul monahal. Deci trezirea ar fi bine să se facă cu 30 de minute înainte de începerea slujbei, astfel încât să putem să ne pregătim cu pace și să fim deja acolo când începe. După ce ne-am trezit, să ne ridicăm imediat din pat și să spunem o rugăciune de mulțumire către Bunul Dumnezeu: „Doamne, mulțumesc că m-am

---

³⁹ Articolul, apărut pe 3 august 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/09/03/ce-program-duhovnicesc-sa-avem-care-este-traditia-din-sfantul-munte>.

trezit! Mulțumesc că încă sunt în viață! Ajută-mă și în ziua de azi!” și cele asemenea. După care ajută mult rugăciunea „Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă!” spusă cu hotărâre.

Ceea ce trebuie mireni să rețină este trezitul dimineața, din vreme, astfel încât să aibă răgaz cu pace pentru rugăciunile de dimineață cărora, în mod normal, ar trebui să li se dedice cel mai mult timp. La mănăstire, în acest complex al rugăciunilor de dimineață, intră și Sfânta Liturghie. În lume însă, presiunea programului și războiul vrăjmașului îl determină pe om să nu se roage dimineață și, în felul acesta, să fie toată ziua încețoșat sub influența energiei demonice.

După aceea urmează masa de dimineață sau, în alte părți, se ajunează până la prânz. Ceea ce este important de remarcat este faptul că aceasta este masa principală a zilei. Seara se mănâncă (dacă se mănâncă) mai puțin pentru că nu este bine să fim cu stomacul plin când dormim.

Ziua

La muncă este foarte bine să avem un start bun, pentru că, după cum va fi începutul, foarte probabil, la fel va fi și sfârșitul. Este foarte indicat să ne rugăm la lucru – sau continuu, dacă se poate, mai ales în cazul muncii manuale – sau dacă nu, să ne rugăm și să ne reculegem în pauze scurte. Desigur, aceasta se impune mai ales înaintea luării unor decizii importante.

De asemenea, ar fi foarte bine ca să se doarmă la amiază (mai ales dacă e cald), pentru că atunci omul are o cădere din punct de vedere biologic. Desigur, în anumite medii este greu de realizat acest lucru.

Seara

Seara este rezervată rugăciunilor de seară, persoanelor (familie, prieteni) și studiului. Da, trebuie să citim, să învățăm. În fiecare zi să citim puțin din *Scriptură*, din *Noul Testament*. Puțin, dar să citim. Tot seara este bine, în funcție de caracter, să facem o mică introspecție: ce am făcut bine, ce am făcut rău. Pentru ce am făcut bine, să-I mulțumim lui Dumnezeu, pentru ce am făcut rău să ne cerem iertare și să încercăm să nu mai facem. Dacă păcatul este mai mare, atunci este necesară spovedania. Să avem grijă totuși să nu le lăsăm pe ultima clipă, când, toropiți de somn, nu vom mai putea să facem nimic.

Un caz special aici este cel al privegherilor, al slujbelor de noapte, care se fac de sărbători, adică în zilele în care harul este mare. Atunci slujbele sunt mai lungi, mai frumoase, iar Utrenia, care este cea mai lungă dintre rugăciunile de dimineață, se mută seara, până noaptea târziu, pentru a se exploata harul. Rugăciunea de noapte este mai roditoare, însă e o asceză mai grea,

care nu poate fi susținută încontinuu de oricine, mai ales dacă acesta are un program obositor peste zi.

Somnul

Ne culcăm la ora potrivită, astfel încât să putem să ne asigurăm necesarul de somn zilnic. Omul doarme în cicluri de o oră și 30 de minute. Deci este foarte bine ca, dacă poate, omul să doarmă șase ore. Problema somnului este însă foarte complexă și diferă mult de la persoană la persoană. Pe lângă aceasta, Domnul îi ajută mult pe cei ce se afierosesc Lui. Să nu se doarmă niciodată peste măsură, nici mult, nici puțin.

Totuși, mai presus de toate acestea, cel mai important lucru este consecvența cu care urmăm programul. În lume este dificil de menținut un program duhovnicesc constant însă, cu puțin efort, se poate realiza. Dorim o lucrare ușoară și statornică în pofida uneia înalte, dar care degrab se curmă.

40. Ascultarea: modul de existență a ființelor⁴⁰

Ascultarea este modul de existență a ființelor, și nu o impunere oarbă a tiranului asupra supușilor săi. Fără îndoială, cei care se folosesc greșit de puterea pe care Dumnezeu le-o dă, vor răspunde pentru aceasta. Noi însă trebuie să știm să gestionăm orice moment pentru a face ascultare de voia lui Dumnezeu.

Un lucru este rău atunci când nu suntem în stare să ne folosim de el în scopul de a ne apropia de Dumnezeu, când nu putem să facem voia lui Dumnezeu în situația respectivă.

Să nu ne amăgim că, de vreme ce oamenii cu putere sunt păcătoși, nu fac voia lui Dumnezeu. Păcătosul nu împlinește voia lui Dumnezeu pentru sine. Însă pentru noi, pronia lui Dumnezeu se ascunde în mod tainic în spatele împătimirii oamenilor. Dacă avem dispoziție continuă de ascultare față de ei și credință în Dumnezeu, Acesta ne va arăta excepțiile în care aceștia nu fac voia lui Dumnezeu și, ca atare, trebuie să facem ascultare de altcineva. Ascultarea dă viață.

Să nu ne facem voia niciodată!

***

---

⁴⁰ Textul reprezintă transcriptul unui material video realizat de către Părintele Theologos. Articolul, apărut pe 7 septembrie 2021, poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/09/07/ascultarea-modul-de-existenta-a-fiintelor-parintele-teologos>.

Slavă Tatălui, și Fiului și Sfântului Duh, și acum, și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi! Amin!

Foarte mulți dintre dumneavoastră m-au rugat să le vorbesc despre o temă foarte sensibilă și foarte importantă: despre ascultare.

În clipa în care vorbesc despre ascultare, simt, am conștiința că vorbesc de fapt despre coloana vertebrală a omului. Pentru că trebuie să știm că omul trăiește prin ascultare. Modul de existență a ființelor este ascultarea. De ce? O să încerc să vă explic în continuare.

Baza ascultării

Dumnezeu, când l-a zidit pe om, l-a creat după chipul și asemănarea Sa. Noi ce știm despre Dumnezeu? Știm că Dumnezeu este întreit, un singur Dumnezeu în trei Persoane. Adică aceste trei Persoane sunt atât de unite între ele prin iubire, încât formează un singur Dumnezeu, sunt întrepătrunse. În teologie, pentru această noțiune se folosește termenul de “perihoreză”.

Ei, la fel și Dumnezeu l-a creat pe om, un singur om, nu mulți oameni. Deci nu e corect să spunem că, în prezent, suntem șapte miliarde de oameni pe pământ, ci e un singur om care este în foarte multe persoane. După cum Dumnezeu este unul singur în trei Persoane, la fel și omul este unul singur în multe persoane, de două genuri: masculin și feminin.

Din cauza aceasta Mântuitorul pune în *Sfânta Scriptură* că Eleste via, iar în această vie suntem noi, care reprezentăm mlădițele. Deci toți alcătuim o vie foarte mare, al cărei trunchi este Hristos. Bineînțeles că El este și trunchiul, și capul acestui trup tainic, care este Biserica.

Ascultarea provine din conștiința unității

De ce noi nu simțim această unitate deplină a Bisericii, de ce nu simțim că suntem una cu ceilalți? Datorită faptului că suntem căzuți, suntem fărâmițați și îmbucățiți de păcat.

Deci ce s-a întâmplat? Ce reprezintă căderea lui Adam? Reprezintă faptul că această oglindă unică a lui Dumnezeu cel unic a căzut și s-a spart. Iar noi, în prezent, suntem îmbucățiți din cauza păcatului. Oglinda a căzut și s-a spart în mii și mii de cioburi.

Această unitate, această minte gigantică care era Adam cel original și original se reface prin ascultare, prin iubire.

Ascultarea și iubirea: doi stâlpi de rezistență ai existenței corecte a omului

Iubirea este starea corectă a omului și componenta dinamică a acestei. De aceea Mântuitorul a dat poruncă să iubim, iar ascultarea este expresia iubirii, nu a fricii.

Din acest motiv, trebuie să ne deschidem în fața celorlalți și în fața lui Dumnezeu, să ascultăm unii de alții, părinții de copii, soții între ei, ucenicii față de conducătorii lor duhovnicești, de stareți, astfel încât să putem să refacem acest Adam originar și original.

Frica și tirania – false motive de ascultare

Un lucru foarte important de care trebuie să ținem seamă este să nu impunem tirania pe baza ascultării, deoarece, în felul acesta, nu o să se ajungă la rezultatele scontate. Această unitate nu se va reface pe baza fricii, a impunerii ascultării. Toate împărățiile lumii care s-au bazat pe tiranie, pe forță, pe armată, pe constrângeri, nu au rezistat în istorie. Singura împărăție care a rezistat, rezistă și va rezista în istorie este Împărăția iubirii Domnului nostru Iisus Hristos.

Ascultarea ca necesitate *sine qua non* în viața omului Învierea și Raiul

De aceea trebuie să facem ascultare unii de alții, ca să putem să ne refacem. Omul care este ascultător este liniștit, iubitor și începe, încet-încet, să învieze.

Este ca și cum trupul meu, carea fost tăiat într-o mulțime de bucăți, după ce le pun pe toate acestea la locul lor, înviază, se vindecă. La fel și omul care face ascultare începe, încet-încet, să învieze, să se vindece.

De ce? Pentru că trece prin el – după cum în trupul meu, dacă intră iarăși sângele într-o parte necrozată, țesuturile se refac - seva iubirii, acest duh al iubirii prin ascultare, iar omul începe să se refacă și să redevină personalitate.

Pentru că iadul este, de fapt, singurătatea veșnică, absolută. Raiul este unitatea absolută, este refacerea acestei minți gigantice, după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, care fusese Adam la început.

Deci trebuie să ne imaginăm că, după cum în trupul meu, în clipa în care urc o scară, picioarele fac ceva, mâinile fac altceva, ochii fac ceva și, bineînțeles, creierul face altceva, dar toate aceste mădulare conlucrează, de fapt, pentru un singur scop – pentru urcarea mea pe scară - la fel și în cazul acestui trup, care se numește Adam, al cărui cap este Hristos și se numește Biserica în vocabularul Sfântului Apostol Pavel, fiecare dintre noi avem (sau ar fi trebuit să avem) locul nostru și să conlucrăm între noi fără niciun fel de lipsă de înțelegere, pentru același scop. Iar scopul este perfecțiunea personală veșnică.

Darurile ascultării

Faptul că nu ne putem înțelege între noi, că nu putem să ne ascultăm unii pe alții este dovada morții noastre, acesta este păcatul. Însă în clipa în care omul începe să facă ascultare, crește în iubire, iar această unitate cu ceilalți sporește foarte mult și, încet-încet, începe să cunoască gândurile celorlalți.

Deci darul clarvederii, darul cunoașterii gândurilor a fost un dar natural, pe care Adam l-a avut înainte de cădere, și pe care omul îl recapătă în momentul în care începe iarăși să se unească cu ceilalți prin iubire.

Așadar acesta este adevărul, aceasta este unitatea globală a trupului lui Hristos care se numește Biserica sau Adam cel global, pan-Adam, în limba greacă, și aceasta trebuie să refacem.

Unitatea dintre noi se reface doar în Hristos

De aceea Mântuitorul este numit în limba engleză “saviour”, adică “mântuitor” sau “sotiras” în greacă, care înseamnă “salvator”, pentru că ne salvează de această rupere între noi, de această pregustare a iadului. În clipa în care ne refacem, atunci simțim această viață în noi. Din cauza aceasta trebuie să facem ascultare.

Așadar pe această viziunea ființei umane, care este singura adevărată, potrivit căreia toți suntem mădulare unii altora, toți suntem aproapele unul altuia, se bazează ascultarea cea adevărată.

Deci, cum spuneam la începutul cuvântului, ascultarea este modul de existență a ființelor.

Din punct de vedere material avem nevoie de trei lucruri: de puțină mâncare, niște haine să ne acoperim goliciunea și de un pat, un loc unde să dormim – deci mâncare, un interval de temperatură, haine și somn. Însă din punct de vedere existențial avem nevoie de harul lui Dumnezeu, avem nevoie de ascultare, de iubire. Pentru că iubirea este componenta statică a existenței noastre, iar ascultarea este componenta dinamică a existenței noastre.

Paradoxul inexistenței

Dacă noi nu iubim și nu ascultăm, ieșim din existență, pe cât este cu putință unui suflet veșnic, bineînțeles.

Pe baza aceasta putem spune că, de fapt, ascultarea și iubirea, cele două componente, cele două laturi ale aceluiași lucru, sunt combustibilul existențial al nostru. Deci noi ne hrănim cu iubire, ne hrănim cu ascultare, iar în clipa în care nu suntem iubiți și, mai ales, în clipa în care nu iubim, omul se sufocă din punct de vedere existențial.

Observăm că, în viața de zi cu zi, datorită faptului că suntem mădulare unii altora, suntem și foarte diferiți între noi.

1 + 1 = infinit. Unitatea prin iubire și ascultare

Astfel, prin deschiderea mea față de celălalt, prin deschiderea mea ascultătoare față de cel pe care îl validează Dumnezeu în fața mea – superiorul ierarhic sau soțul, soția și chiar și față de părinți -, în clipa respectivă, eu, comunicând cu el, mă împărtășesc, de fapt, de experiența lui.

Și atunci, dintr-o dată, văd ce frumos și cât de bun este celălalt, iar eu devin foarte, foarte înțelept, pentru că ies din cutia foarte strâmtă a propriilor mele viziuni și, comunicând cu el, pătrunzând în viața lui, acumulez, pe cât este posibil, experiențele și înțelepciunea lui.

Și doi fiind, unu plus unu nu mai fac doi, ci fac chiar infinit, cu mult mai mult, pentru că apare această legătură a iubirii între noi, iar în această lumină a iubirii dintre noi apare și un al treilea. Și atunci, dacă mă unesc și cu el, ascult și de el, și îl iubesc și pe el, atunci iubirea crește foarte mult și apare și un al patrulea și așa mai departe. Din aproape în aproape, iubindu-ne semenul, o să începem să iubim din ce în ce mai mult și astfel crește puterea noastră, crește dragostea noastră, crește lumina noastră.

Deci acesta este modul înțelepciunii: învățarea prin ascultare iubitoare față de ceilalți.

Ispitele în calea ascultării

Dacă însă noi facem această învățare din egoism, și nu din dispoziție de ascultare față de ceilalți, o să ajungem cineva foarte însingurat, încrâncenat ca și diavolul, care vrea să știe tot, nu ca să îi ajute pe ceilalți, nu ca să îi iubească, ci ca să îi lupte.

Și atunci, că tot amintim de diavol, un aspect foarte important aici, în această deschidere a noastră față de ceilalți și în această creștere a luminii iubitoare față de ei, este că, din cauza vrăjmașului și a distorsiunilor noastre, apar bănuielile: că celălalt nu mă iubește, că vrea să îmi facă șicane și așa mai departe.

Alungarea gândurilor de bănuială

Nu, fraților! Aceste bănuieli trebuie să clarificate. Întâi de toate nu trebuie să ne încredem gândului! Dacă totuși intervine ceva, atunci, cu foarte mult discernământ, cu ajutorul duhovnicului sau cu sfătuirea cu celălalt, în momentul în care acesta este într-o dispoziție bună (de exemplu, în cazul soțului sau soției, când sunt într-un moment de tandrețe, în cazul copiilor sau părinților, când sunt într-o dispoziție iubitoare, ascultătoare, sau în cazul starețului sau al stareței) trebuie să le clarificăm. Și atunci începem să discutăm, ca să scoatem afară aceste bănuieli, să nu le credem, fiindcă dacă ele cresc, la un moment dat, înlăuntrul nostru se va crea

un întreg univers foarte toxic, care o să ne stăpânească, nu o să ne lase să îl iubim pe celălalt și nu o să ne lase să trăim.

Deci foarte important: să avem grijă la bănuiele!

Dacă însă cineva are bănuiele asupra noastră – că, vezi, Doamne, avem ceva cu el și așa mai departe – atunci să ne străduim să fim foarte iubitori și ascultători față de omul respectiv, astfel încât să îi schimbăm bănuiala rea într-una bună.

Și atunci, în clipa în care o să facem o greșală, el să aibă o bănuială bună asupra noastră adică: da, uite că a greșit cutare, dar totuși nu a făcut-o din rea intenție. Dacă însă noi nu încercăm să îi vindecăm bănuielile aproapelui, atunci această cultură socială, aceste legături care apar între noi, se toxicizează, se otrăvesc și devine foarte greu să îl convingi pe celălalt de bunele tale intenții.

Trebuie să fim foarte atenți să le arătăm celorlalți, chiar și prin politețe, că suntem bine intenționați.

Cele două forme de voință ale omului

Marea problemă în ceea ce privește subiectul ascultării este faptul că omul are două voințe. În limbajul patristic, în scrierile Sfinților Părinți, aceste două voi sunt foarte bine delimitate. În limba română sunt traduse cam neclar. Eu o să încerc să vi le explic.

Sfinții Părinți vorbesc de „φυσικό θέλημα” și „γνωμικό θέλημα”. În limba română se traduc uneori prin “voia naturală” și “voia gnostică”. Ce înseamnă voia gnostică? Voia personală.

Voia mea naturală este să mănânc, să dorm, să-i iubesc pe ceilalți, să fiu bun cu ei. Pe când voia personală este tot acest ghem întunecat de interese, de viclenii, de egoism al mele – „eu vreau, eu am planul meu, eu”...

Ei, bine, observăm că voia naturală este binecuvântată de Dumnezeu, pentru că toate acestea reprezintă nevoile mele ca persoană, ca mădular din acest Adam global.

Voia proprie, personală

Pe când voia personală, voia mea, cum i se spune în monahism, trebuie să mi-o tai din direcția egoismului meu, din direcția separării mele față de ceilalți și să o întorc către fratele.

Deci voia personală nu trebuie să fie egoistă, ci una iubitoare de frați; nu o voie îndreptată înspre sine, ci o voie îndreptată înspre ceilalți, înspre a-i iubi. Aceasta este tăierea vocii. Din acest motiv e necesar să facem ascultare, pentru ca să ne tăiem voia proprie, care ne separă de ceilalți, care ne omoară.

Voia proprie este principala cauză de deces din istoria omenirii. Nici războaiele, nici pandemiile nu sunt pricina, ci voia proprie, care mă separă de ceilalți și care induce ură. Iată un aspect foarte important.

Tăierea voii proprii

Deci să nu cerșim iubirea de la ceilalți, ci să le-o oferim noi lor, pentru că fericirea noastră vine în clipa în care iubim, nu în clipa în care suntem iubiți. Aceasta este foarte important.

Dar dacă noi neconțentim cerșim iubire și ascultare de la ceilalți, fără să oferim iubire și ascultare, nu o să primim niciodată și astfel ne chinuim.

Mare atenție la acest aspect: majoritatea oamenilor cred că vor fi fericiți atunci când vor fi iubiți. Să știți că nu e așa. Suntem fericiți în clipa în care iubim, când suntem nobili, când suntem cu Dumnezeu, și nu în clipa în care suntem iubiți. Impresia că suntem fericiți atunci când suntem iubiți este slava deșartă!

Bineînțeles că omul se simte bine în clipa în care este iubit, dar nu acesta este adevărul. Adevărata fericire este când iubim, când ascultăm de ceilalți.

Ei, dacă facem această ascultare pentru Dumnezeu și avem credință că El ne va ajuta, (atunci) Dumnezeu chiar ne va ajuta!

Ascultarea din cadrul Sfântei Treimi

Ascultarea este modul de existență a ființelor, inclusiv a lui Dumnezeu. Noi nu știm ce există în Sfânta Treime. Singurul lucru pe care îl cunoaștem că există în Sfânta Treime este ascultarea: Fiul a făcut ascultare de Tatăl, venind în lume și întrupându-Se, Duhul Sfânt a făcut ascultare de Fiul, care Fiul L-a trimis pe Duhul Sfânt în lume. Cu toate că Duhul Sfânt nu provine din Fiul, este liber față de Fiul, dar Duhul Sfânt, numai și numai din iubire, din ascultare față de Fiul, a venit în lume.

Deci, după cum vedeți, și între Persoanele Sfântei Treimi există ascultare.

Ei, în clipa în care noi, pentru Dumnezeu, ascultăm de ceilalți, atunci și Dumnezeu ne ajută!

Ascultarea fără gânduri

Să nu avem gânduri: ce o să se întâmple dacă fac ascultare, dar dacă celălalt greșește. Nu contează! Dacă celălalt greșește, el va da răspuns pentru greșeala sa. Noi nu vom fi păgubiți în niciun fel, datorită faptului că facem ascultare de el, în Numele Domnului. Bineînțeles, aceasta este valabil în cazul unei persoane pe care Dumnezeu o validează în fața noastră, adică stareț, stareță, duhovnic, soț(ie), părinte.

Să avem această credință simplă și tare în Dumnezeu că, dacă vom face ascultare, va fi bine.

Bineînțeles că diavolul luptă foarte tare să ne scoată din această legătură iubitoare cu ceilalți. De aceea să avem grijă să nu ne încredem gândului! Orice gând care vine să ne scoată

afară din ascultarea față de ceilalți trebuie tăiat. Acesta este un aspect foarte important, mai ales pentru cei care sunt la începutul ascultării – copiii, frații în mănăstire sau subalternii care intră într-o firmă. Aceștia imediat încep să judece: de ce aceea, de ce cealaltă și așa mai departe. Nu așa!

Trebuie tăiat capul, cum spunea Părintele Iosif Vatopedinul, deci să nu dăm crezare gândului, ci să facem ascultare cu simplitate față de cei pe care Dumnezeu îi validează în fața noastră. Și înaintând pe acest drum al ascultării, veți vedea că mintea se curățește, se stabilizează, se limpezește și vom simți o iubire foarte mare față de ceilalți. Aceasta ne va face superiori, cu toate că, din punct de vedere ierarhic, suntem inferiori, dar din punct de vedere duhovnicesc, vom fi, într-adevăr, superiori.

Ascultarea aduce liniștea minții

Liniștea e o stare interioară care vine prin ascultare, nu prin alte tehnici. Liniștea nu e faptul că stau și mă uit la Athon și... Deci liniștea adevărată o dobândesc în clipa în care, făcând ascultare de ceilalți, mi-am tăiat orice voce proprie și sunt în mâinile lui Dumnezeu. Sunt ca și vagonul pe șine pe care îl trage locomotiva. Și atunci cea mai mare problemă a mea – ce fac eu acum? – în clipa respectivă se rezolvă prin ascultare.

De vreme ce diavolul luptă atât de tare să ne scoată din ascultare înseamnă că voia Domnului este să fim acolo.

Bucuria de a fi ultimul, de a fi slujitorul tuturor

Uneori intervine marea problemă a rivalității. Adică eu vreau să fiu numărul unu, să dau comenzi și așa mai departe. Fraților, cine se smerește e mai mare! Credeți-mă ce spun: cine se smerește e mai mare și cel care este ascultător o să fie de fapt numărul unu, o să fie conducătorul tuturor, pentru că toți au nevoie de cel care face ascultare, de cel care rezolvă problemele.

Din cauza aceasta Mântuitorul a spus: *Cine vrea să fie primul între voi să fie slujitorul tuturor*. Bineînțeles că aici este vorba de legea duhovnicească, de smerenie și de această ascultare care luminează inima, dar la fel se pune problema și din punct de vedere managerial.

Când cineva le face pe toate, respectivul se pricepe la orice și atunci toți au nevoie de el, iar Dumnezeu îl va valida înaintea tuturor. Aveți încredere și procedați așa și veți vedea rezultatele! Vă mărturisesc că și eu am trecut prin așa ceva.

Un alt aspect foarte important este să fim atenți să nu lăsăm să iasă în afară răul din noi. Așadar în clipa în care nu dorim să facem ascultare, trebuie să înăbușim acest sentiment și să facem, chiar dacă cârtim. Nu trebuie să cârtim, dar dacă totuși ne luptă cârtirea, haideți s-o facem (ascultarea) și atunci Dumnezeu ne va ajuta să fim ascultători.

Cele trei stadii ale ascultării

Să vorbim acum și despre starea noastră duhovnicească, pentru că ascultarea are trei stadii.

La început este vorba de stadiul de rob. Adică, da, fac ascultare de frica iadului. Sau ca să nu mă bată, sau să nu primesc amendă, sau să nu primesc canon sau mai știu eu ce. Acesta este primul stadiu, cel de rob.

Al doilea stadiu este cel de salariat, de simbriaș, cum spune Sfântul Dorotei. Adică nu mai fac ascultare din cauza fricii de pedeapsă, ci pentru răsplata care vine prin ascultarea pe care o îndeplinesc. Pentru că văd că făcând ascultare, vine această bucurie mare înlăuntrul meu și atunci mă străduiesc cât mai mult să fiu în această stare.

Iar ultimul stadiu este ascultarea de fiu, în care omul are atâta har, încât nu îl mai interesează să acumuleze răsplată, nu se mai gândește la interesul răsplății, ci, efectiv, face ascultare din plinătatea iubirii pe care o are în el și din această dispoziție de unire cu toți, de a-i bucura pe toți din prea-plinul inimii sale.

Ascultarea și rugăciunea

Un exemplu din viața Sfântului Efrem Katunakiotul

Pentru că ascultarea este starea existențială, modul de existență a ființelor, este chiar mai mare decât pravila sau decât rugăciunea.

Ascultarea aduce rugăciunea, și nu rugăciunea aduce ascultarea. Deci în clipa în care cineva îți spune: “Vino să mă ajuți!”, iar eu răspund că nu pot, pentru că trebuie să mă duc să mă rog, nu o să facem nicio ispravă, fraților.

Sfântul Efrem Katunakiotul a pățit-o foarte urât într-o astfel de situație. Se ruga la chilie și era într-o stare harică, era sub înrâuirea Duhului Sfânt. Și a venit la el fratele lui de asceză, părintele Procopie (nici măcar starețul nu era), și l-a rugat: “Vino, te rog frumos, ca să pui niște lemne pe foc că se stinge.”

Dar Sfântul Efrem a cârtit în sinea sa: “Nu mă duc pentru că acum sunt în stare de har, acum am rugăciune lucrătoare. Mă duc mai încolo.” Ei, în clipa în care a spus „mai încolo”, practic, a făcut neascultare, și îndată a plecat și harul și a pierdut tot. A devenit el ca lemnele pe care trebuia să le pună pe foc.

Deci să știți că totdeauna ascultarea este mai mare decât pravila, decât rugăciunea!

Discernământul și ascultarea

Intervin însă anumite probleme de discernământ. Pentru că noi suntem limitați și, într-adevăr, avem nevoie de un program constant și de rugăciune, trebuie să fim cu discernământ,

astfel încât în clipa în care cineva ne cere să ascultăm de el în momentul rugăciunii, trebuie să ne gândim: nu care cumva pot să fac mâine treaba aceasta, dacă acum am program de rugăciune? Părintele Efrem atunci nu era în programul de rugăciune, nu era seara, nu era după ascultări, ci era ora ascultării.

Deci dacă putem să amânăm lucrul respectiv și să ne facem canonul, să îl amânăm. Dar dacă este vorba de o problemă concretă, care trebuie rezolvată în clipa respectivă, atunci le lăsăm pe ale noastre și ne ducem la ascultare.

Trebuie să diferențiem aceste situații: când este vorba de o ascultare pentru Dumnezeu și nu este vorba de o patimă, o flecăreală și așa mai departe... În mănăstiri e foarte simplu, pentru că în timpul canonului de rugăciune e nevoie de binecuvântare de la stareț, de la conducătorul duhovnicesc, de la duhovnic.

În lume însă, oamenii trebuie să aibă discernământ, să spună: “Da, acum ceea ce îmi cere celălalt nu este de la Dumnezeu și deci o să facem mâine sau nu o să facem deloc.”

Ascultarea de cel validat de Dumnezeu în fața mea

În astfel de probleme intrăm în clipa în care cineva îmi cere să fac ceva care nu este de la Dumnezeu. Și vedem că lucrul respectiv nu este de la Dumnezeu dacă se contrazice frontal cu legea lui Dumnezeu sau omul respectiv nu este validat de Dumnezeu în fața noastră. Adică nu este șeful, nu este părintele, nu este starețul, duhovnicul. Dacă cineva îmi spune ceva și de față este și cel validat de Dumnezeu, eu fac ceea ce îmi spune cel de care trebuie să ascult. Adică dacă vine un frate și îmi spune ceva, iar starețul îmi spune altceva, eu fac ce spune starețul.

Sau vine soacra și îmi spune ceva, iar soția îmi spune altceva, fac ce-mi spune soția. Nu vreau să..., dar să știți că omul se căsătorește cu soția lui, nu cu mama lui. Înțelegeți ce vreau să spun.

Deci totdeauna dăm întâietate celui pe care îl validează Dumnezeu înaintea noastră.

Nu ne facem voia noastră

Și dacă unii dintre aceștia greșesc, tot nu o să facem voia noastră. Mergem să întrebăm pe un om duhovnicesc, tot pe cineva pe care îl validează Dumnezeu în fața noastră. De exemplu, dacă șeful ierarhic greșește, iar noi ne dăm seama că greșește sau bănuim acest lucru, cu frica lui Dumnezeu, și nu cu dorința de a ne îndreptăți pe noi înșine în poziția respectivă, întrebăm un specialist în domeniu. Ori dacă starețul sau stareța ne spune ceva și credem că greșește, ne luptăm cu gândul, iar dacă acesta insistă, mergem și întrebăm pe altcineva, adică pe duhovnic sau pe altcineva. Niciodată să nu ne facem voia! Nu ne facem voia!

Acestea sunt cazuri în care este evident că lucrul respectiv are o problemă. Nu e vorba de preferințe, adică starețul preferă ceva, sau șeful ierarhic preferă ceva sau soția preferă ceva, și eu prefer altceva. Nu. Atunci când e vorba de preferințe, totdeauna facem ascultare, niciodată nu intrăm în frondă, în conflict cu celălalt pentru că, vezi, Doamne, cred eu că a greșit.

Roadele ascultării: smerenia și iubirea

Dacă ne supunem, atunci întotdeauna o să câștigăm cele două mari atuuri ale ascultării: în primul rând, smerenia – că mă smeresc în fața celuilalt - , iar în al doilea rând iubirea - pentru că îl ajut pe celălalt, și ascultarea este, de fapt, întruparea iubirii.

După cum Domnul nostru Iisus Hristos a fost și este întruparea lui Dumnezeu Cuvântul, la fel și ascultarea este întruparea iubirii.

Deci să facem ascultare de Dumnezeu prin cei pe care îi validează El din punct de vedere instituțional și al locului lor (duhovnic sau soț, soție, părinte). Și să nu facem ascultare de cei care sunt în afara voii lui Dumnezeu, pentru că și diavolul, de fapt, tot ascultare ne cere, iar el și uneltele lui cer o ascultare mult mai mare decât ne cere Dumnezeu.

Dumnezeu este Cel Care ne respectă libertatea cel mai mult, pentru că El este Cel Care ne iubește cel mai mult.

Capcana ascultării de diavol

Ne dăm seama că este o ascultare față de diavol după încrâncenare și după ura pe care o generează. Vedeți? Toate aceste grupări extremiste, atât din punct de vedere religios, cât și politico-social, sunt încontinuu încrâncenate: “Ceilalți sunt eretici, nu sunt în adevăr și așa mai departe”. Ei, aici e o problemă!

În clipa în care vedem această revărsare de ură, înseamnă că aceasta provine dintr-o pseudo-ascultare față de izvorul urii, care este diavolul.

Deci mare atenție: să nu căutăm chichițe la celălalt și să avem credință în cel de care trebuie să ascultăm, pentru că, dacă încontinuu săpăm și încercăm să îl prindem cu un offside, cum se spune, să îl prindem cu greșeala, nu facem ascultare și nici iubire nu avem. În felul acesta niciodată nu ne vom liniști, nu vom afla odihnă.

Prin ascultare ajungem la înviere și în Rai

Cheia reușitei este ascultarea de ceilalți. Ca să ajungem la înălțime, trebuie să ne urcăm pe umerii celorlalți, să folosim experiența lor.

Părinții, duhovnicii, stareții, șefii noștri sunt și ei oameni, au și ei greșelile lor, dar au un rol foarte important pentru că prin ei, prin ascultarea față de ei vine acest șuvoi al iubirii lui Dumnezeu și astfel vom învia!

Domnul nostru Iisus Hristos a înviat pentru că a făcut ascultare desăvârșită față de Tatăl. Domnul nostru Iisus Hristos nu a fost un scamator, ci pentru că a făcut ascultare până la moarte, și încă moarte pe cruce, cum spune Sfântul Apostol Pavel în *Epistola către Filipeni*, datorită acestei ascultări desăvârșite, moartea, adică despărțirea, nu a putut să pună gheara pe El și atunci El a înviat, a depășit moartea și a biruit moartea, cu moarte pe moarte călcând.

Deci ascultarea este izvorul vieții, izvorul Raiului.

În Rai vom ajunge prin ascultare, uniți între noi în iubire!

Mulțumesc mult!

Vă rog să mă iertați!

Doamne, ajută!

41. Rugăciunea: sfaturi practice

Luptă să ridici, mai bine zis, să închizi cugetarea în cuvintele rugăciunii, iar dacă, slăbind pentru pruncia ei, cade, ridic-o iarăși. Căci e proprie minții nestatornicia, dar e propriu lui Dumnezeu s-o poată statornici. Minte ta este ca un bebeluș care nu poate să stea pe picioarele lui. Numai Bunul Dumnezeu ne poate crește. Maturizarea se face numai în lumina lui Dumnezeu. Suntem o civilizație de imaturi pentru că suntem departe de Dumnezeu.

Starea la rugăciune

Ce stare să ai la rugăciune? Dacă te-ai făcut vreodată vinovat față de judecătorul văzut, nu vei avea nevoie de alt chip în înfățișarea rugăciunii tale, iar dacă nu te-ai înfățișat nici tu vreodată și n-ai văzut nici pe alții cercetați, învață starea corectă din rugămintea celor bolnavi în fața doctorilor, când e să li se taie și să li se ardă vreo rană.

Deci dacă te vei îmbrăca în toată blândețea și nemânierea, nu te vei obosi mult ca să slobozești mintea ta din robie.

De deprinzi mintea să nu se depărteze niciodată, îți va fi aproape chiar și când te afli la masă. Iar dacă rătăcește neîmpiedicată, nu va putea să rămână niciodată lângă tine. Lupta noastră este întru această stabilizare – în ieșirea din moartea dezintegrării noastre.

Și cum se face aceasta?

Sculându-te din iubirea de lume și de plăceri, aruncă grijile. Dezbracă-te de gânduri, leapădă-te de trup. Căci rugăciunea nu e nimic altceva decât înstrăinarea de lumea văzută și nevăzută. „Că ce-mi este mie în cer?” Nimic. „Și ce am voit de la Tine pe pământ?” Nimic, decât

să mă lipesc de Tine neîmprăștiat în rugăciune. Unii doresc bogăție, alții slavă, alții agoniseală. Iar dorul meu este să mă lipesc de Tine, să-mi pun în Tine nădejdea nepătimirii mele.

Nu face pe deșteptul în cuvintele rugăciunii tale! Căci gânguritul simplu și nemeșteșugit al copiilor a înduioșat pe Tatăl lor Cel din Ceruri. Nu te porni la vorbărie, ca nu cumva prin căutarea cuvintelor să ți se împrăștie mintea. Un cuvânt al vameșului a făcut pe Dumnezeu îndurător și un cuvânt spus cu credință a mântuit pe tâlhar. Multa vorbire în rugăciune pricinuieste minții năluciri și împrăștiere. Iar un singur cuvânt o adună.

Când simți dulceață sau străpungere în rugăciune, rămâi în acea stare. Căci atunci se află cu noi păzitorul cel ceresc, care se roagă împreună cu noi. Nu fi îndrăzneț, chiar dacă ai dobândit curăția. Mai degrabă apropie-te întru multă smerită cugetare și mai multă îndrăzneală vei avea.

Modul rugăciunii spoveditoare

Înainte de toate să punem pe hârtia rugăciunii noastre o mulțumire sinceră către Domnul. În al doilea rând, mărturisirea sinelui și zdrobirea sufletului întru multă simțire. Apoi să facem cunoscut Împăratului toată cererea noastră. Chipul mai înainte arătat al rugăciunii noastre e cel mai bun, precum s-a spus unui frate oarecare de către Îngerul Domnului.

Începutul rugăciunii alungă, printr-un singur gând (μονολογίστως) – „Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă!” -, atacurile, de la începuturile lor; la mijlocul ei, cugetarea se statornicește în cele spuse și gândite, adică mintea nu mai este atrasă de diferitele înțelesuri, iar desăvârșirea ei este răpirea la Dumnezeu, statornicirea minții mai presus de orice gând și închipuire. Omul nu mai gândește prin depășirea gândirii, prin depășirea mișcării minții de la un înțeles limitat la altul și află odihnă în contemplația iubirii lui Dumnezeu cel unitar.

Ieșind din moartea, adică din separarea, dezintegrarea minții pricinuită de materie, ne unim în noi și cu Dumnezeu, în lumina inefabilă a iubirii Sale. Fără Dumnezeu totul este moarte.

Prin educarea minții, ieșim din valurile distorsiunii noastre existențiale, astfel încât, în clipa în care ne întâlnim cu moartea ce ne exploatează existența, să-L avem pe Dumnezeu înlăuntrul nostru ca să nu fim singuri în fața morții – neantul monotoniei iadului –, ci să fim împreună cu Dumnezeu – plinătatea fericirii Raiului.

Bazat pe Sfântul Ioan Scărarul⁴¹

---

⁴¹ Articolul, apărut pe 11 septembrie 2021, se găsește pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/09/11/rugaciunea-sfaturi-practice>.

42. Spovedania în tradiția athonită ⁴²

Slavă Tatălui, și Fiului și Sfântului Duh, și acum, și pururea și în vecii vecilor! Amin!

Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi! Amin!

M-au rugat foarte mulți dintre voi să vă vorbesc despre Taina Sfintei Spovedanii și puțintel și despre ce este Biserica, ce este Ortodoxia.

Ca să vorbim despre importanța Tainei Sfintei Spovedanii, într-adevăr, înainte de toate, trebuie să vorbim despre ce este Ortodoxia, ce este Biserica.

Ce este Ortodoxia?

Trebuie să știm că Ortodoxia este știința medicală corectă, care are drept scop vindecarea sufletului și ajungerea la fericirea veșnică, în Rai, la îndumnezeire.

Deci Ortodoxia nu este o religie în sensul în care a ajuns să fie înțeles astăzi acest cuvânt.

Nu este o ramură a filosofiei, nici a istoriei, nu este o ramură a tradiției populare, nici a speculației, nu este o ramură a sociologiei, nu este o ramură psihologică, dacă doriți, ci este o ramură a medicinei.

Din acest motiv se pot face foarte multe paralele între medicina de trup și medicina de suflet. Adevărata medicina de suflet este Ortodoxia, iar nu psihologia.

Ortodoxie *versus* psihologie

Voi face aici o mică paranteză: psihologia a apărut în timp, datorită faptului că societatea s-a depărtat de Ortodoxie. Cei din Vest au trebuit să găsească o soluție de avarie pentru această situație și atunci ce și-au spus? Ia să inventăm noi o știință a sufletului în disperare de cauză – psihologia este știința a sufletului –, o știință care să se ocupe de problemele sufletului (pentru că, bineînțeles, toată lumea își dă seama că sufletul nostru are probleme, este bolnav).

Și datorită faptului că s-au depărtat de acești terapeuți, care erau Sfinții Părinți, și, prin extensie, de preoții, care sunt oamenii Bisericii, din cauza aceasta s-a ajuns la psihologie.

---

⁴² Textul respectiv reprezintă transcriptul unui material video, postat pe 14 septembrie 2021, pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/09/14/spovedania-in-traditia-athonita-parintele-theologos>, în care Părintele Theologos tratează câteva aspecte importante legate de Taina Sfintei Spovedanii.

Ortodoxia e știință terapeutică

Așadar Ortodoxia este știința terapeutică de vindecare a sufletului, iar Biserica este păstrătoarea acestei științe terapeutice, care se aplică în Biserică, sub timp, nu în decursul timpului, prin conlucrarea dintre om și Dumnezeu.

Ceea ce trebuie să știm e faptul că omul singur nu se poate vindeca. De ce?

Pentru că omul singur nu știe unde trebuie să ajungă, de vreme ce principalul efect al bolilor duhovnicești este distrugerea vederii minții, este întunecarea minții. Deci e nevoie ca omul să aibă o minte luminată, să aibă imaginea omului deplin vindecat, a omului îndumnezeit, astfel încât să știe unde trebuie să ajungă și cum să se poată vindeca.

Omul se vindecă în Biserică

Dar, de vreme ce noi toți suntem fiii lui Adam, toți suntem căzuți și ne-am depărtat de omul îndumnezeit, așa încât nu mai știm unde trebuie să ajungem și cum trebuie să ne vindecăm.

Din cauza aceasta, Dumnezeu a înființat Biserica Sa în care El, prin oamenii care s-au unit cu El, ne vindecă pe noi toți ceilalți care urmăm, care facem ascultare de această metodă terapeutică, de această rețetă de vindecare a personalității umane.

Deci, fraților, poruncile lui Dumnezeu nu sunt expresia șefului față de subaltern.

Așa-zisele porunci ale lui Dumnezeu sunt expresia medicului și a tatălui față de fiii lui preaiubiți, care toți sunt bolnavi.

Terapeuții din Biserică

Cei prin care se exercită, prin excelență, această metodă terapeutică de vindecare a personalității umane sunt preoții și oamenii care s-au apropiat de Dumnezeu. Preoții, pe de o parte, din punct de vedere instituțional și, pe de altă parte, ceilalți, din punct de vedere haric, cum se numește în Biserică, adică (cei) care cunosc această știință de vindecare a sufletelor umane direct de la Dumnezeu.

Preoții, în virtutea hirotoniei, pot să aplice vindecarea instituțională, în principal, prin Tainele Bisericii, dar și din punct de vedere al călăuzirii duhovnicești, pe când Sfinții se ocupă de vindecare (sau aproape exclusiv de vindecare) din punct de vedere haric, al harismelor și al cunoștinței pe care au dobândit-o.

Duhovnicul (terapeutul) trebuie căutat

Deci un aspect foarte important de care e necesar să ținem seama este că terapeutul, medicul de suflet, care este potrivit pentru bolile noastre duhovnicești, trebuie căutat. După cum, din punct de vedere trupesc, căutăm un medic care se potrivește, care are specialitatea necesară pentru vindecarea bolilor noastre trupesti, la fel și din punct de vedere duhovnicesc, trebuie să căutăm terapeutul potrivit. Acesta este duhovnicul pe care trebuie să-l găsim.

Harul de a dezlega păcatele

Pentru că duhovnicii au această harismă de la Dumnezeu de a lega și a dezlega, adică de a vindeca din punct de vedere instituțional (o să vorbim după aceea și din punct de vedere haric), de aceea este foarte importantă deasa întâlnire cu duhovnicul.

După cum avem un medic de familie, cu care ținem legătura încontinuu și facem regulat analize, ca să vadă evoluția în timp a bolilor noastre trupesti, la fel și duhovnicul, medicul spiritual, duhovnicesc trebuie să vadă în timp evoluția noastră duhovnicească.

Păstrarea legăturii strânse cu duhovnicul

Din cauza aceasta este foarte bine să îl avem în apropierea noastră.

Bineînțeles că cel mai bine ar fi să-l avem aproape din punct de vedere fizic, adică să ne putem duce la el, să avem o relație personală față către față (deși astăzi se poate și prin mijloacele tehnologice, de comunicație și așa mai departe).

Încă o dată accentuez că este bine ca, întâi de toate, întâlnirea să fie față către față, dar dacă nu se poate din motive de timp, de pandemie, de distanță este foarte bine să se facă și pe cale electronică. Foarte important este să avem grijă să nu rărim contactul cu duhovnicul.

Părinții și spovedania

Trebuie să știți că Sfinții Părinți (Sfântul Ioan Scărarul, Sfântul Paisie Velicicovski, ca să nu mai vorbim de Teodor Studitul și o mulțime de Sfinți până astăzi, la Sfântul Iosif Isihastul) vorbeau de spovedanie zilnică.

Deci în mănăstiri, în mediile duhovnicești de elită, se spovedeau zilnic.

Sfântul Athanasie Athonitul, Patriarhul Sfântului Munte, nu s-a distins printr-o cultură teologică de excepție, n-a lăsat scrieri, nici n-a făcut foarte multe minuni în timpul vieții sale.

Ceea ce l-a făcut să se distingă în mod excepțional pe Sfântul Athanasie Athonitul și, din cauza aceasta este și Patriarhul Sfântului Munte, a fost exemplul personal (tot timpul a fost în mijlocul ucenicilor) și faptul că îi spovedea pe toți în fiecare zi.

Puterea harică și puterea instituțională a duhovnicului

Cu toate că era simplu monah, deci avea doar putere harică, nu și pe cea instituțională, de preot, din cauza aceasta nu permitea nimănui să asculte gândurile în afară de el însuși.

Bineînțeles că aceasta nu se poate face în lume, dar în mediile monahale se întâmplă. Și Sfântul Iosif Isihastul nu era preot, era doar simplu monah, dar datorită harismelor sale, asculta gândurile celorlalți și le îndrepta în fiecare zi.

La Sfântul Iosif Isihastul era relativ simplu, pentru că erau foarte puțini ucenici, erau doar câțiva, dar la Sfântul Athanasie era o adevărată performanță (era vorba de 120-150 de părinți). Ca să poți să asculți zilnic pe fiecare însemna o pregătire fenomenală, formidabilă și din partea Sfântului, dar și din partea ucenicilor care, în clipa în care erau obișnuiți să se spovedească în fiecare zi, spuneau scurt, la obiect: tac, tac, tac, tac.

Cât de des ne spovedim?

În lume, bineînțeles, este foarte dificil ca cineva să se spovedească în fiecare zi. Nu cerem lucrul acesta, dar se poate o dată pe săptămână sau, cel mai rar, o dată la două săptămâni sau, ultima distanță, o dată pe lună.

Nu de patru ori pe an, fraților!

Este foarte, foarte rar! Nu este progres duhovnicesc, nu este terapeutică. Dacă stăm aproape toată perioada anului fără ghidaj duhovnicesc, nu o să iasă bine.

Trebuie să avem un contact duhovnicesc constant cu duhovnicul. Mai ales să avem grijă să nu pierdem legătura cu duhovnicul, să nu se adune prea multe păcate, să nu le uităm, să nu ne macine, să nu ne îngreuneze, să nu ne întunece. Iar dacă ne spovedim rar, dincolo de faptul că le putem uita, vom începe să spunem o mulțime de lucruri și îl vom obosi și pe duhovnic, și pe noi, și o să-i agasăm și pe ceilalți, care așteaptă și ei la rândul lor să se spovedească.

Cum ne spovedim?

La spovedanie, fraților, trebuie să fim scurți și la obiect. Să nu începem cu faptul că m-am născut în 1900 toamna și să înșirăm tot CV-ul, toată povestea vieții noastre. Fraților, nu este nevoie de foarte multe detalii, pentru că se pierde timpul. În afară de aceasta, ne pierdem și în

amănunte, iar în cazul în care e vorba de păcate trupești, nu dăm detalii pentru că putem să-l ispitim chiar și pe duhovnic (doar e și el om, nu?). Așadar scurt și la obiect!

Chiar vă puteți scrie pe o foaie, cu liniuță: ce am făcut rău și ce am făcut bine. Într-adevăr, este foarte important ca duhovnicul să fie experimentat.

Să spunem și ce socotim noi că am făcut bine, astfel încât duhovnicul să ne poată sfătui: “Da, aceasta, într-adevăr, este bine. Insistă asupra ei! Pe cealaltă o mai lăsăm.”, astfel încât să știe, să aibă o imagine globală asupra vieții noastre, asupra drumului nostru duhovnicesc.

Acestea trebuie spuse la spovedanie.

Sfaturile și spovedania

Bineînțeles că la spovedanie putem să cerem sfaturi, și chiar este bine să cerem sfaturi de viață, dar să avem grijă să nu solicităm sfaturi pur profesionale. Adică, fraților, nu îl întrebăm pe duhovnic ce mașină să cumpărăm, ce nume să punem la firmă sau tot felul de lucruri de genul acesta. Vă spun pentru că știu că s-au întâmplat astfel de cazuri.

Este altceva dacă, în afară de spovedanie, pentru că avem o oarecare considerație față de experiența de viață a duhovnicului sau de expertiza lui într-un anumit domeniu, îl întrebăm ceva din domeniul respectiv. Dar aceasta nu înseamnă că suntem legați în fața legii duhovnicești dacă duhovnicul ne spune să cumpărăm mașina X, Y, Z.

De exemplu, în tot Sfântul Munte, mașina standard este Toyota Hilux. Aceasta nu înseamnă că, dacă cineva este sfătuit să-și cumpere Toyota Hilux, a primit poruncă din Sfântul Munte să își ia această marcă de mașină. Noi am experimentat-o, am văzut că e o mașină foarte bună, nu că am avem relații cu cei de la firma respectivă.

Să discernem între latura duhovnicească și cea cotidiană a vieții

Așadar una este latura duhovnicească și alta este latura vieții de zi cu zi. Pentru că pot să se nască mari drame în familie din cauză că “mie mi-a spus duhovnicul să fac treaba aceasta”.

Mare atenție! În problemele duhovnicești, duhovnicul are prioritate. În probleme de familie, soțul sau soția are prioritate. Deci vă înțelegeți între voi. Nu este mănăstire acolo. Nu a existat niciodată o slujbă de mirenii, așa cum există slujbă de călugărie, prin care mireni să-și dea libertatea totală în mâinile duhovnicului lor.

Duhovnicul mirenilor

E o diferență foarte importantă între oamenii din lume, între mireni, și monahi, pentru că mireni se pot spovedi la oricare duhovnic doresc. Iar mireni, dacă văd că au o problemă pe care

duhovnicul de familie nu o rezolvă, se pot duce, chiar fără binecuvântarea duhovnicului lor, la un avva, la un părinte duhovnicesc sporit.

La fel cum procedăm în cazul medicilor: când avem o problemă mai gravă, o afecțiunea stomacului, a ochiului sau altceva, și medicul de familie nu o poate rezolva, bineînțeles că mergem la un ORL-ist, la un gastroenterolog, deci la un medic de specialitate. Aceasta nu înseamnă că renunțăm la medicul de familie sau că avem nevoie de binecuvântarea medicului de familie ca să mergem la medicul specialist respectiv.

Avva și spovedania

La fel este și în viața duhovnicească. În clipa în care vedem că duhovnicul nostru nu ne mai poate ajuta într-o situație, mergem și întrebăm pe părintele cutare: “Părinte, cum să procedez în problema respectivă?

Și, iarăși, dacă vedem că medicul de familie, adică duhovnicul de familie nu ne rezolvă în timp nicio problemă, ba mai mult, ne împinge în deznădejde, în clipa respectivă trebuie să ne schimbăm, să găsim un alt terapeut care să ne dea curaj, să ne împingă înainte și care să poată, cu ajutorul lui Dumnezeu, să ne vindece, în timp, patimile.

Ce și cum ne spovedim?

Iarăși un aspect foarte important legat de patimi este faptul că nu spovedim orice gând care ne trece prin minte (aceasta este și o chestiune de timp). Sigur, ar fi foarte bine să putem face aceasta, dar cum spuneam, mai ales în lume, e cu neputință, dintr-o mulțime de motive (timp și așa mai departe). Fraților, spovedim păcatele, gândurile care insistă. Acestea se spovedesc.

De exemplu, eu acum sunt pe versantul opus Athonului. În jos este o vale de câteva sute de metri. Dacă eu aud pe cineva jos, în vale, că mă înjură, nu-i dau atenție, mă duc mai departe. Dacă însă observ că respectivul vine aici, pe drum, și-l aud cum mă înjură, mă uit puțintel să văd ce se întâmplă în direcția aceea. Dacă vine în fața mea și începe să mă înjure, hop, atunci trebuie să chem poliția, trebuie să spun.

Așadar duhovnicului îi spun doar în clipa în care gândul se apropie de mine, mă războiește și nu-l pot depăși. Nu spunem toate milioanele de gânduri din mișcările haotice ale minții.

Mărturisim gândurile care insistă. Aceasta nu am spus-o eu, ci Sfântul Varsanufie cel Mare.

Să fim foarte atenți ce spovedim, cum spovedim: nu e nevoie de detalii și nici voi să nu vă aduceți aminte amănunte, mai ales dacă este vorba de păcate trupești, fiindcă acestea spurcă mintea.

Să nu ne fie rușine să ne spovedim!

Tot legat de aceste păcate: fraților, să nu vă fie rușine să vă spovediți! Foarte important aceasta! Și aici mă refer mai ales la sexul frumos. Vă spun eu din câte am auzit (și am auzit destule): tot acelea sunt. Tot acelea sunt! Nu o să informați pe nimeni nimic! Bine, acum, nu știu unde ați pus voi bombe și pe cine ați omorât sau așa mai departe, dar, fraților, credeți-mă: nu o să informați pe nimeni nimic!

Duhovnicul nu o să vă vadă nicicum. Că de obicei apare gândul, cum spuneam, mai ales la doamne: „Vai, dar cum o să mă vadă...?” Nu o să te vadă nicicum!

Pocăința personală și atragerea Harului lui Dumnezeu

Duhovnicul o să fie impresionat de pocăința ta, aceasta o să se întâmple, și o să fie luminat de Harul lui Dumnezeu ca să-ți dea cuvânt de la El.

Spovedania nu este un act informativ, ci unul eminent duhovnicesc, prin care duhovnicul se luminează datorită harului pe care tu îl tragi asupra ta și asupra lui prin pocăința ta, prin decizia ta față de păcat, prin respingerea păcatului și atunci el, impresionat de acest lucru și plin de dragoste, de harul lui Dumnezeu, care este dragoste față de tine, îți va spune de la Dumnezeu ce trebuie să faci.

Cum spuneam, nu o să informați pe nimeni nimic. Deci să nu vă faceți probleme de genul: “Vai de mine, ce o să se întâmple dacă o să audă ce am făcut?”

Nu ai făcut nimic. Bine, ai făcut ceva, iar aceasta este boala ta, este arsura ta, este problema ta. Dar, fraților, de la Adam până astăzi, păcatele sunt aceleași. Nu le spunem public pentru că, na... Deci aceasta este foarte, foarte important.

Postul și spovedania

Fraților, ca pregătire pentru spovedanie, nu e nevoie de post!

Pentru că s-au născut mari drame. Au venit în Sfântul Munteoameni care au vrut să se spovedească și, pentru că au uitat să postească, nu s-au spovedit. Nu este nevoie de post.

Trebuie să știți că omul se poate spovedi absolut la orice oră din zi și din noapte, trebuie să fie gata să-și deschidă inima în orice clipă, iar preotul este obligat să îi deschidă ușa în orice clipă. Bineînțeles că acum nu o să exploatăm treaba aceasta și o să mergem la 12 noaptea la preot, să-i batem în ușă și să fim obraznici sau nesimțitori! Vă rog să mă iertați de cuvânt!

Când ne spovedim?

Deci absolut în orice clipă ne putem duce să ne spovedim. Singura pregătire care ar fi bine să existe – nu se impune – este o mică rugăciune înainte. Adică: “Doamne, ajută-mă să îmi spună

cuvântul de la Dumnezeu, iar eu să mărturisesc ce am pe suflet”. Scurt, nu trebuie foarte mult. Iar al doilea lucru de care să ținem cont, pentru anumite caractere sau, mai ales, dacă este vorba de multe pe care le avem de spus, este bine să scriem pe o foaie, astfel încât să nu intrăm la duhovnic și să vorbim ca și peștele pe uscat. Adică să se piardă vremea, să se creeze tensiuni acolo.

În concluzie, dacă cineva dorește să scrie este bine: poate să scrie și pe celular, și pe foaie. Nu este absolut nicio problemă. Cu liniuță, ca să nu ne pierdem, cum spuneam, în amănunte și mai ales să nu uităm!

Să ne spovedim doar pe noi înșine!

Altminteri, la urmă noi vom ieși de la spovedanie cu sufletul încărcat, pentru că efectul principal al spovedaniei este învierea, este ieșirea de sub tirania păcatului și a morții.

Aceasta, bineînțeles, dacă ne spovedim pe noi, și nu păcatele altuia, da? Pentru că, de multe ori, se întâmplă că venim la spovedanie și spunem, foarte smerit și foarte duhovnicește, că m-am tulburat pentru că X m-a călcat și e un porc, și un ticălos și așa mai departe. Dar, de fapt, eu spun ce a făcut el, nu spun ce am făcut eu. Înțelegeți?

Mare, mare atenție: nu spovedim pe alții în spovedanie. Dacă este cazul, prezentăm contextul pe scurt, nu dăm nume, pe cât posibil nu dăm nume, ci ne concentrăm pe noi, pe problemele noastre, pentru că atunci când o să citească preotul rugăciunea de dezlegare, ar fi mai potrivit să citească rugăciunea de dezlegare pentru cel pe care l-ai spovedit, nu pentru tine.

Rostul canonului

Înainte de a încheia subiectul spovedaniei, vă mai spun ceva foarte important: fraților, să nu vă fie frică de canoane!

Bine, în lume e o altă problemă, de aceea vă îndemn să căutați duhovnici buni, dar trebuie să știți că, cel puțin în mănăstirile de tradiție, la duhovnicii de elită, care cunosc tradiția Bisericii, canonul nu este premisă de iertare a păcatelor.

Păcatele se iartă exact în clipa în care preotul își pune mâna pe capul celui care se spovedește și citește celebra rugăciune de dezlegare „eu, nevrednicul preot și duhovnic...” Deci în acel moment se iartă toate păcatele și, dacă omul moare în secunda imediat următoare, merge în Rai.

Canonul este dat, dacă este dat, astfel încât omul să nu mai cadă. Din cauza aceasta este rânduit. Înțelegeți? Deci canonul este o durere analoagă, o osteneală analoagă plăcerii simțite în clipa comiterii păcatului, astfel încât omul să nu mai cadă.

Plăcere și durere analoagă

Păcatul este plăcere păcătoasă, este simțirea unei plăceri păcătoase și din cauza aceasta se dă o durere analoagă: ca să se restabilească echilibrul, iar omul să se elibereze din robia păcatului.

De aceea, în cazul păcatelor cu foarte mare încărcătură de plăcere (cum sunt, de exemplu, păcatele trupești), duhovnicii sunt foarte, foarte înțelegători, se dau canoane serioase, ca să-l scoată pe omul respectiv din acea tiranie.

Dumnezeu este iertător

Și iarăși, nu vă gândiți că nu vă iartă Dumnezeu! Dumnezeu vă iartă tot!

Atâta doar noi să dorim să fim iertați.

Dacă noi rămânem îmbrățișați cu păcatele noastre și nu vrem să le scoatem afară, nu vrem să ne dezicem de ele, nu vrem să le spovedim, atunci Dumnezeu, tot din cauza iubirii față de noi, zice: “Măi frate, dacă tu vrei aceasta, ce să-ți fac? Eu îți respect libertatea ta de alegere pentru că te iubesc desăvârșit, chiar dacă acesta constituie chinul tău.” Când omul rămâne îmbrățișat cu păcatele sale sau, și mai rău, nu le spovedește (fiindcă îi e rușine, fiindcă nu vrea, fiindcă se teme cum îl privește duhovnicul sau tot felul de pretexte), atunci se chinuie atât de mult, se chircește până se contorsionează, își pierde total libertatea și se îndreaptă spre iad.

Spovedania – condiție pentru mântuire

Din cauza aceasta, spovedania este capitală pentru mântuirea omului. Pe de altă parte, psihologia nu poate să rezolve problemele omului, pentru că ea nu are harul lui Dumnezeu.

Psihologia este doar o discuție în care om se descarcă, totuși rămâne pe plan uman. Problema rămâne pe plan uman și, dincolo de aceasta, nu este Taină. Întâi de toate, în cazul psihologiei, nu este Sfânta Împărtășanie.

Dacă psihologii conlucrează cu duhovnicii și îl trimit pe om la duhovnic, după ce acesta a mers la psiholog și s-a descărcat acolo puțin, aceasta da. Dar altfel, psihologia nu poate să rezolve aceste frământări. Vedem că tot Vestul, care este plin de psihologie, este plin și de boli de nervi.

Pentru că altfel n-ai cum, de vreme ce omul are nevoie de Dumnezeu, are nevoie de recreat, de perfecțiune, de iubire. Iar noi, oamenii – noi între noi – nu putem să ne rezolvăm ecuația, nu putem să ne ajutăm între noi, pentru că soluția este deasupra noastră.

Concluzii

Deci, cam aceasta ar fi, pe scurt, referitor la spovedanie și la relația ei cu psihologia. E foarte important să mergem să ne spovedim regulat, cel puțin o dată pe lună – de recomandat o dată pe săptămână –, cum spuneam, în cazul mediilor duhovnicești de elită, în mănăstiri, se poate ajunge chiar zilnic.

Să facem o foarte scurtă spovedanie, cum spunea Sfântul Ioan Scărarul, scrii pe foaie sau tête-à-tête, în curte sau, mă rog, trimiți un mesaj (ce am făcut bine, ce am făcut rău). În felul acesta omul se descarcă foarte mult. Pe lângă faptul că se descarcă și că se spovedește, vine și harul asupra lui, primește și cuvânt duhovnicesc de la duhovnic.

Și acest har, care se pogoară asupra lui, îi dă și putere să facă ascultare de acest cuvânt duhovnicesc care vine de la conducătorul spiritual. Astfel omul iese la lumină încet-încet. Și astfel ne vindecăm. Astfel ne vindecăm!

Nu cu pastile, fraților! Hai să lăsăm pastilele!

Doamne, ajută! Să ne ajute Bunul Dumnezeu!

43. Ce știți și ce nu știți despre Sfânta Împărtășanie⁴³

În numele Tatălui, și al Fiului și al Sfântului Duh, și acum, și pururea și în vecii vecilor! Amin!

M-au rugat mulți să le vorbesc despre marea temă a Sfintei Împărtășanii, care, desigur, este axul central al vieții noastre duhovnicești, liturgice, este cea mai mare Taină din Biserica noastră, Taină pe care Însuși Domnul nostru Iisus Hristos a instituit-o la Cina cea de Taină, cu puțin timp înainte de Patimile, de Răstignirea și de Învierea Sa, drept cea mai mare Taină, ultimul lucru pe care l-a lăsat pentru noi, pentru Biserică – care suntem trupul tainic al Său.

Două aspecte importante cu privire la Sfânta Împărtășanie: pregătirea și frecvența

Vă voi vorbi puțin despre istoricul acestei mari și înfricoșătoare Taine, cum a decurs în timp.

Una dintre marile probleme care îi preocupă astăzi pe mulți este problema frecvenței: cât de des ne putem împărtăși?

---

⁴³ Textul respectiv este transcriptul unui material video postat pe 21 septembrie 2021. Poate fi consultat pe <https://www.chilieathonita.ro/2021/09/21/ce-stiati-si-nu-stiati-despre-sfanta-impartasanie-parintele-teologos>.

Voi vorbi puțin și despre cum ne pregătim, ce facem înainte și ce facem după Sfânta Împărtășanie. Însă mai importantă decât frecvența cu care ne împărtășim este starea cu care mergem spre această taină. Aceasta este foarte, foarte important.

Sigur că și frecvența își are importanța ei, dar cum spuneam, întâi de toate este starea noastră existențială, modul în care ne unim cu Domnul nostru Iisus Hristos.

Iubirea infinită a lui Iisus Hristos

Mântuitorul a fost atât de dornic, a avut și are o iubire așa de mare față de noi, încât dorește, cu toată ființa Sa, cu toată puterea Sa, Atotputernic fiind, să Se unească cu noi. Bineînțeles că Își limitează această atotputernicie la libertatea noastră.

Deci depinde de noi dacă dorim sau nu să ne unim cu Domnul nostru Iisus Hristos. Această dorință a noastră trebuie dovedită și practic, faptic. Numai cu cuvintele nu ajunge, ci trebuie, într-adevăr, să dovedim că dorim să ne unim cu Domnul nostru Iisus Hristos Care, Dumnezeu fiind, este pur imaterial, pur spiritual, cu toate că S-a întrupat în persoana Domnului nostru Iisus Hristos și este în continuă stare de jertfă.

Deci și noi, pentru a fi vrednici să ne împărtășim, trebuie să fim într-o continuă stare de jertfă, într-o continuă stare de iubire, de deschidere față de ceilalți, de ascultare.

Să vorbim puțin despre istoricul Sfintei Împărtășanii.

Istoricul Sfintei Împărtășanii

Mântuitorul Își întemeiază această mare și înfricoșătoare Taină a Sa, a Împărtășirii, adică a oferirii, a jertfirii Trupului și Sângelui Său ca mâncare și băutură pentru noi, ca hrană pentru noi, după ce face bine cunoscuta minunea a înmulțirii pâinilor, în urma căreia și evreii (au fost) foarte mulțumiți de hrana, de mâncarea foarte bogată, de praznicul pe li-l făcuse Domnul.

La acest praznic nu le-a dat o mâncare sărăcăcioasă (acolo, două, trei boabe de linte și atât), ci pâine și pește și încă atât de mult, că oamenii nu au mai putut să mănânce, au fost ghiftuiți. Ba au mai și rămas după ei nu știu câte coșuri cu resturi, căci Mântuitorul, ca să nu se piardă ceva, ca să ne învețe ascultarea, mai ales economia, le-a poruncit ucenicilor să adune ce mai rămăsese, chiar dacă le-a făcut printr-o minune deci fără efort și cu puterea dumnezeiască.

După această minune a înmulțirii pâinii celei pământești, materiale, Domnul le vorbește evreilor (și nouă, prin extensie), în *Evangheliadupă Ioan*, despre pâinea cea cerească, cea care este chiar Trupul Său, care este pâinea spre Ființă – aceasta este traducerea corectă în *Tatăl nostru*, *pâinea noastră cea spre Ființă*, (în limba greacă – „*τον άρτον ημών τον επιούσιον*”). Traducere *de toate zilele* vine din latină și nu este foarte exactă.

Vedeți că Mântuitorul dorește să ne dea Trupul Său spre hrană, pentru că pe lângă lucrurile pământești de care avem nevoie – de hrana pământească, o haină și un pat unde să dormim – AVEM NEVOIE și de harul lui Dumnezeu, care vine, întâi de toate, prin Sfânta

Împărtășanie, deoarece prin ea ne unim cu Însuși Domnul nostru Iisus Hristos și deci primim viață, primim acest har, care este viața sufletului.

Mântuitorul nu folosește expresii. Putea să folosească o expresie mai elevată, dacă doriți, din punct de vedere uman. Adică să zică: “Vă ofer un desert, vă ofer ceva.” Nu! A spus “pâine” și “vin”, adică mâncare. Așadar, după spusele Domnului, avem nevoie zilnic de Sfânta Împărtășanie. Veți vedea însă ce s-a întâmplat de-a lungul timpului.

Dar nici ucenicii, nici evreii nu au înțeles: *Cum poate El să ne dea Trupul Lui să-L mâncăm?*

Cina cea de Taină

La Cina cea de Taină, Mântuitorul arată o formă prin care Trupul Lui și Sângele Lui pot fi experiate, astfel încât sufletul uman să poată să se împărtășească cu Trupul și Sângele Lui. Și această formă este ca pâine și vin. Deci Sfintele Daruri, care se prefac, la fiecare Sfântă Liturghie, în Trupul și Sângele Domnului sunt experiate de către trupul nostru, prin organele de simț trupești, ca pâine și vin, iar de către sufletul nostru, ca Însuși Trupul și Sângele Domnului.

De-a lungul istoriei au fost multe minuni pe tema aceasta. Eu însumi cunosc minuni și oameni care au experiat Sfânta Împărtășanie ca sânge și carne. Ei încă mai trăiesc și e posibil să se uite la acest video clip.

Dar pentru că acest lucru (carnea crudă și sângele) are un impact foarte puternic asupra psihicului uman, din cauza aceasta Împărtășania se arată, de regulă, pentru organele noastre de simț, ca pâine și vin.

Și Mântuitorul a spus că această Împărtășanie să fie făcută *întru pomenirea Mea*.

Notează evanghelistul că după aceea s-au dus în Muntele Măslinilor să cânte cântări. Așadar nu Sfânta Liturghie, ca slujbă, este săvârșită întru pomenirea Domnului, ci Sfânta Împărtășanie este făcută întru pomenirea Domnului.

Sfânta Împărtășanie în Biserica primară

Din cauza aceasta și a celorlalte considerente, în Biserica primară oamenii se împărtășeau foarte des. Bine, datorită prigoanelor, pentru că nu se puteau aduna în cursul săptămânii, în principal, se împărtășeau duminica. După ce prigoanele au încetat din intensitate, se împărtășeau în fiecare zi.

Motivul principal pentru care se împărtășeau în fiecare zi era faptul că Mântuitorul, atunci când a descris pentru, prima dată, Sfânta Împărtășanie, în capitolul 6 de la *Evanghelia după Ioan*, a spus (traducerea din greacă): „*ο τρώγων μου την σάρκα και πίνων μου το αίμα*”... În limba română e foarte greu de tradus această expresie. Traducerea oficială a *Bibliei* Sfântului Sinod (care este o traducere pe care noi o susținem) spune că *cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el*.

Ei bine, Mântuitorul nu a spus aceasta, de aceea v-am spus-o în greacă. Voi încerca să traduc două cuvinte care sunt foarte importante în această expresie: este vorba de „**τρώγων**” și „**πίνων**”.

Împărtășanie ca “meserie” și scop în viață al omului

“**τρώγων**” și “**πίνων**” sunt substantivele derivate din verb. Deci nu „cel ce mănâncă și cel ce bea”, ci e vorba de “mâncătorul” și “băutorul”. Desigur că în română nu putem să traducem „mâncătorul Trupului Meu și băutorul Sângelui Meu rămâne întru Mine și Eu întru El” pentru că nu sună bine din punct de vedere al limbii române, dar Mântuitorul aceasta a spus.

Marea problemă și aspectul foarte important de remarcat aici este că „mâncătorul” și „băutorul”, ca substantive derivate din verbe, reprezintă o activitate continuă, un scop precis, o meserie. Deci ceva care se îndeplinește în fiecare zi, iar omul are acest lucru ca scop în viață.

Deci dacă dă Bunul Dumnezeu să îmi mătur chilia, eu nu sunt un măturător. Sau dacă mai dă Bunul Dumnezeu să mai crăp și eu câte un lemn, nu sunt tăietor de lemne. Înțelegeți? Măturătorul este cel care face în fiecare zi acest lucru. Măturătorul de stradă, de exemplu, face o meserie. La fel, tăietorul de lemne este cel care în fiecare zi face treaba aceasta.

Deci „**τρώγων**” și “**πίνων**” care apar în textul original, în capitolul 6 în *Evanghelia după Ioan*, înseamnă „mâncătorul și băutorul”. Așadar noi trebuie să fim mâncători și băutori, adică să avem această “meserie”, acest scop în viață de a mânca și de a bea cinstitul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos.

Împărtășanie deasă în istoria Bisericii. Canoane

Acesta este motivul pentru care, în primele veacuri (și când am spus așa, mă refer la multe veacuri), creștinii se împărtășeau foarte des. Avem chiar canoane apostolice, deci la urmașii Sfinților Apostoli. De exemplu, Canonul 8 Apostolic se referă la împărtășirea clericilor și spune că, dacă un cleric este prezent la Sfânta Liturghie și nu se împărtășește, să spună cauza, și dacă este binecuvântată, să aibă iertăciune, iar dacă nu, să se afurisească, precum unul care a produs neorânduială în Biserică, aducând bănuială asupra celui care a adus jertfa.

Adică, în Biserica primară, nici măcar nu se putea concepe ca cineva să nu se împărtășească – cleric sau monah fiind – dacă avea bănuială asupra preotului respectiv, că nu aducea jertfa valid, că era eretic – ferească Dumnezeu! – sau avea oprire de la preoție, oprire să slujească. Acesta este Canonul 8.

Deci nici măcar nu se punea problema ca cineva să nu se împărtășească. Această rânduială este ținută până astăzi în Sfântul Munte. Așadar în clipa în care cineva nu se împărtășește, merge la părintele stareț și trebuie să spună cauza: “Părinte stareț, vă rog să mă iertați, astăzi o să-mi fac o operație la dentist, nu o să mă împărtășesc”. Trebuie spus!

Canonul 9 Apostolic se referă la credincioși și spune la fel: dacă există credincioși care sunt prezenți la sfintele cântări și nu se împărtășesc, să se afurisească ca unii care aduc neorânduială și tulburare în Biserică.

Deci lucrurile erau foarte clare că Împărtășirea este starea de fapt.

Starea normală a omului este starea de împărtășire cu Sfintele Taine. Din cauza aceasta nu veți găsi niciunde în Biserică, absolut niciunde, canon de învrednicire la Împărtășanie, ci doar canoane de oprire.

Așadar starea normală a omului este cea de a se împărtăși, iar în clipa în care omul face ceva, atunci apare un canon care îl oprește și spune: “Hop, nu te poți împărtăși fiindcă ai călcat pe bec, ai făcut lucrul respectiv.”

Sfânta Liturghie – o slujbă cu scop precis

Sfânta Liturghie nu este o slujbă de slavă a lui Dumnezeu, nu este o slujbă de doxologie, de laudă a lui Dumnezeu, cu toate că este centrul slujbelor ortodoxe, ci este o slujbă din categoria celor cu scop precis.

Deci Liturghia nu face parte din cele șapte Laude, ci este din categoria slujbelor cu scop precis, cum este Botezul. Dacă la Botez nu îl botezi pe cel mic, slujba nu-și atinge scopul. La înmormântare, dacă nu-l îngropi pe sărmanul om, slujba nu-și atinge scopul. La fel și la Liturghie: dacă oamenii nu se împărtășesc, Liturghia nu-și atinge scopul. Din cauza aceasta în Sfântul Munte, și nu numai, la fiecare Liturghie se împărtășește cineva.

În general, acesta este canonul. Faptul că există tot felul de excepții este o altă poveste, dar la fiecare Liturghie, ca să-și atingă scopul, trebuie să se împărtășească cineva și aceasta se vede, inclusiv sau mai ales, din tipiconul Sfintei Liturghii.

Clericii și Sfânta Împărtășanie

Mai întâi de toate, nici nu se pune problema ca toți clericii să nu se împărtășească. În această privință avem o mulțime de dovezi în rugăciunile Sfintei Liturghii care se rostesc în altar. Însă același lucru este valabil și pentru credincioși, atunci când diaconul sau preotul, când iese cu Sfintele Daruri, spune: “Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, apropiați-vă!” Deci în limba greacă este folosit un verb la modul imperativ: „**προσέλθετε**”, adică: „veniți, haideti”. Nu zice: “câțiva dintre voi, sau care vreți sau să mă gândesc, ci veniți”. E vorba de un imperativ, nu se pune problema. Și după aceea noi ce răspundem?

“Drepti, împărtășiți fiind” („orthoi metalavontes” în limba greacă) – iarăși este un substantiv derivat din verb – “cu Preacuratele, cu Cinstitele și de Viață Făcătoarele Taine, cu vrednicie să mulțumim Domnului.”

Deci nu se spune ca doar câțiva dintre noi să fim împărtășiți sau să nu se apropie nimeni, ci toți, împărtășiți fiind, cu vrednicie să mulțumim Domnului. E foarte important! Ce s-a întâmplat însă de-a lungul timpului?

Frecvența Sfintei Împărtășanii. Postul

Despre Împărtășania deasă au vorbit absolut toți Sfinții Părinți, începând cu Sfântul Vasilie cel Mare, Sfântul Ioan Hrisostom, Sfântul Nicodim Aghioritul (care a scris o întreagă carte pe tema aceasta) și până la Sfinții contemporani.

Sfântul Vasilie cel Mare – se folosește foarte mult citatul acesta – spune către un oarecare Chesarie (probabil că e vorba de Sfântul Chesarie, fratele Sfântului Vasilie) că în comunitatea lui, pe vremea sa, se împărtășeau de patru ori pe săptămână (miercurea, vinerea, sâmbăta și duminica) și, în plus, în zilele în care se făcea pomenirea vreunui Sfânt sau era o sărbătoare. După acest canon, până în zilele noastre, în Sfântul Munte, se face, de regulă, Liturghia în fiecare zi și obștile (mănăstirile mari) se împărtășesc de patru ori pe săptămână, dar nu miercurea, vinerea, sâmbăta și duminica, ci marțea, joia, sâmbăta și duminica, deci după zilele de post.

Postul și Sfânta Împărtășanie

În ceea ce privește postul, acesta nu se impune înainte de Sfânta Împărtășanie. Singurul canon referitor la post provine din faptul că, în Biserica primară, oamenii mâncau înainte de a se împărtăși – după exemplul Cinei celei de Taină – și după aceea se împărtășeau.

Sfântul Apostol Pavel este foarte caustic în această privință: oamenii, da, mâncau înainte, dar se îmbătau și mergeau beți să se împărtășească. Pe lângă aceasta erau și foarte multe tensiuni sociale, adică venea unul bogat și punea o masă extraordinară, astfel încât să epateze, iar altul sărmanul, sărac fiind, avea doar o feliuță de pâine...

După care spune Sfântul Apostol Pavel: “Nu vă e rușine? Ne împărtășim în fiecare zi și Domnul este milostiv față de noi, iar voi veniți beți și vă jigniți unul pe altul! Fiți oameni serioși, aveți grijă, nu călcați în picioare, nu palmuiți iubirea!”

Împărtășanie pe stomacul gol

Cu tot geniul și cu toată sfințenia Sfântului Apostol Pavel, aceste agape, care se țineau înaintea Sfintei Împărtășanii, nu au reușit să fie stăvilite și din cauza aceasta Biserica a hotărât: „Da, nu sunteți în stare! Bun! Atunci toată lumea să mănânce acasă după.” Acesta este singurul canon care se referă la post, acela ca omul să se împărtășească cu stomacul gol (în greacă, „**κενó** **στομάχι**”) „Stomacul gol” înseamnă – bine, eu vă spun, dar încercați să nu... – înseamnă șase ore. Sfinții Părinți spun ca șase ore înainte de momentul Împărtășaniei să fim nemâncați și nebăuți.

Acum, fraților, suntem mari și lați – nu vorbesc aici de bătrâni și de copii –, suntem în putere. Hai să nu ținem șase ore cu ceasul! Da? Adică puțin mai mult, cam opt ore dacă se poate, să fim serioși...

Ca regulă, nu se țin trei zile de post înainte

Bineînțeles că neobligativitatea postului se aplică celui care ține posturile Bisericii, adică miercuri, vineri, cele patru posturi de peste an și așa mai departe. Dacă cineva vine de Paști și se spovedește și nu are păcat opritor de Împărtășanie, dar omul nu a ținut tot Postul Mare, atunci în ultimele zile îi dai: „Dragă, ține și tu trei zile de post ca să simți că ai făcut și tu ceva”. Înțelegeți?

Deci cele trei zile de post despre care se tot vorbește nu ar trebui să fie o regulă, ci ar trebui să fie doar penitență, un canon care se dă celui care nu ține posturile Bisericii.

Cel care ține posturile Bisericii se poate împărtăși fără să postească înainte. Cu toate că, într-adevăr, există o practică evlavioasă – și în Sfântul Munte, și în alte părți – pe care sigur că noi o recomandăm, aceea că în seara de dinaintea zilei în care ne împărtășim să postim (de exemplu, dacă ne împărtășim duminica, sâmbătă dimineață mâncăm de dulce, dar seara mâncăm de post).

Sâmbăta și postul

Un alt aspect referitor la post este un canon al Sfinților Părinți, de la un sinod ecumenic, care spune că nicio sâmbătă să nu fie de post, de ajunat, în afară de una singură: Sâmbăta Mare. Deci nu putem să impunem unuia să postească, mai ales că nici preoții, care se împărtășesc și slujesc Sfânta Liturghie, nu țin post înainte. Cum spuneam, această practică ascetică de a posti în seara dinaintea zilei în care ne împărtășim este bună, dar nu există un canon în această privință.

De ce însă astăzi nu ne împărtășim în fiecare zi? Vorbim de oamenii din lume. Să știți că sunt totuși oameni care se împărtășesc în fiecare zi, cu toate că, din mai multe motive, regula care s-a încetățenit este de a se împărtăși o dată sau de patru ori pe săptămână.

Cum a apărut rara Împărtășanie

Dincolo de faptul că omul nu poate să meargă în fiecare zi la Sfânta Liturghie – nu zic că e bine treaba aceasta – pentru că are de lucru, rara Împărtășanie a apărut datorită decadentei nivelului duhovnicesc în timp. Aceasta s-a întâmplat mai ales datorită ocupației turcilor în arealul bizantin, iar în cazul arealului rus (pentru că și acolo au existat problemele, rușii având o sferă de

influență), datorită faptului că rușii căzuseră iarăși într-o idolatrie foarte urâtă după o primă încreștinare a lor de către Sfinții Chiril și Metodie.

Apăruseră la ei foarte multe superstiții, păgânisme (noi, cei din Sfântul Munte, cunoaștem foarte bine; eu, care am fost la Vatoped, știu foarte bine că cel care s-a luptat cu această mare distorsiune de influență păgână din Rusia a fost Sfântul Maxim Grecul, unul dintre marii Sfinți ai Mănăstirii *Vatoped*. A reușit să întoarcă toată Rusia la creștinism, dar bineînțeles că a plătit pentru aceasta: a fost condamnat ca eretic, 18 ani a fost închis, nu i s-a permis să se împărtășească, a fost bătut în fiecare zi).

Așadar rara Împărtășanie a apărut din cauza unor forțe majore străine de Biserică, datorită păcatelor oamenilor, care au scăzut nivelul duhovnicesc. În timp, aceștia au ajuns la indiferență și la tăcere din culpă.

Efectul social al Sfintei Împărtășanii

Sfânta Împărtășania, dincolo de efectul ei maxim din punct de vedere duhovnicesc, are și un foarte puternic efect social. Adică îl vezi pe celălalt că nu se împărtășește, deși se împărtășea foarte des, cam o dată sau de patru ori pe săptămână și, la un moment dat, observi că nu mai merge la împărtășit. Hop! acesta a făcut ceva!...

Bineînțeles că dacă oamenii sunt duhovnicești zic: „Domnul știe”. Sau în cazul unei femei, poate că este în perioada lunară. Dar în clipa în care vezi că nu se împărtășește înseamnă că a făcut ceva. Aceasta este o problemă foarte mare în cupluri.

Pe vremea respectivă și, din păcate, nu numai atunci, soții nu erau fideli unii altora (înțelegeți ce vreau să spun), iar atunci soțul întreba: „De ce nu te împărtășești?”

Cazuri extreme

Eu cunosc cazuri când a venit femeia la spovedanie și a spus: „Părinte, eu am curvit, dar faceți ceva că soțul e la ușă, a bănuțit el ceva, a mirosit ceva și dacă nu mă împărtășesc, mă taie cu cuțitul” (era dintr-o provincie a țării, de prin nord, din Maramureș, în care oamenii poartă așa... sunt așa... mai apropiați de cuțit. Nu zic că e bine. Absolut deloc! Ferească Bunul Dumnezeu!)

Pe lângă această tăcere din culpă, în care „Și eu am păcătuit, și tu ai păcătuit. Atunci, uite care e treaba: nu ne mai împărtășim – nici eu, nici tu – și dispăre”, era vorba și de cealaltă extremă, când oamenii se împărtășeau fără să se spovedească, adică cel mult cu mirungere. Deci nu se spovedeau cu lunile și mergeau la împărtășit, după cum spune Părintele Cleopa, ca la borș. Înțelegeți?

Părintele Cleopa

Părintele Cleopa a încercat să aducă un echilibru în această problemă. El era adeptul deseii Împărtășiri, dar aceasta nu se știe și nici nu promova aceasta, pentru că, într-adevăr, oamenii nu doreau să se spovedească și, mai ales, nu aveau pregătirea teologică și duhovnicească necesară pentru Sfânta Împărtășanie.

Pentru că - mare atenție! - trebuie să ne împărtășim des, dar nu oricum. Și aici intervine marea problemă a pregătirii pentru Sfânta Împărtășanie.

În primul rând, împărtășirea prea rară naște indiferență, neglijare și decadență duhovnicească, iar în al doilea rând, pregătirea impune, întâi de toate, spovedania.

Pregătirea pentru Sfânta Împărtășanie

Raportul dintre Împărtășanie și Spovedanie

Trebuie și Împărtășania să fie deasă, și spovedania trebuie să fie deasă!

Bineînțeles, în clipa în care Împărtășania și spovedania sunt dese nu este necesar raportul de 1 la 1 (ne împărtășim de patru ori pe săptămână, dar nu putem să ne spovedim de patru ori pe săptămână sau nu avem ce spune de patru ori pe săptămână). Vorbesc acum de mireni: dacă ne spovedim o dată pe săptămână sau la două săptămâni, ne putem împărtăși regulat, cu o cadență mult mai mare.

Aspectul important aici și care impune spovedania (pentru că Sfântul Apostol Pavel spune: *Să se cerceteze omul pe sine și așa să se apropie*. Spune să se apropie! Nu să nu se apropie, dar să se cerceteze pe sine) este atenția la păcatele proprii.

Aceasta presupune, bineînțeles, și o cercetare din punct de vedere personal în fața lui Dumnezeu, dar, dacă păcatele sunt mai mari, trebuie și spovedanie. Deci să nu ajungem la cealaltă extremă, adică mergem și ne împărtășim fără să ne spovedim cu lunile.

Există un obicei și până astăzi, în anumite zone, mai există (nu spun unde, dar nu în România), ca oamenii, pentru că nu știu să se spovedească, merg să se împărtășească numai că îi mirunge preotul. Și le zice: "Gata, te-ai luminat, s-au iertat păcatele." Nu! Păcatele ți se iartă în Taina Spovedaniei.

Canonul de rugăciune înaintea Sfintei Împărtășanii

Pe lângă această pregătire prin spovedanie există și o pregătire zilnică prin canonul de rugăciune. Deci omul trebuie să își facă rugăciunea zilnică. Adică nu zic da, foarte bine, mă duc mă împărtășesc, iar după aceea "you know your business as usual", cum spunea cineva, adică mă ocup iarăși de lucrurile lumești, îmi văd iarăși de afacerea mea și înainte și după. Nu!

Omul trebuie să aibă o prăvilă de rugăciune constantă ca să îl țină în această stare de jertfă, pentru că merge și se împărtășește de Hristos în această stare. Dacă tu ești întuneric, adică nu ești

în stare de lumină, de jertfă, de revărsare față de celălalt și, întâi de toate, față de Hristos, cum mergi să te împărtășești?!

Această stare de jertfă vine prin faptele bune, dar și prin rugăciune, prin deschiderea noastră față de Dumnezeu.

Ca să ne putem împărtăși trebuie ca și noi să săvârșim Sfânta Liturghie, să liturghisim. Desigur, nu ca preoții. Aceasta e altă poveste.

Participarea omului la Sfânta Liturghie este și o stare de jertfă. Să liturghisim!

Ce înseamnă Sfânta Liturghie?

“Liturghia” în limba greacă înseamnă “lucrare” (θεία λειτουργία, tradusă în românește prin “Dumnezeiasca Liturghie”, “Sfânta Liturghie”, înseamnă de fapt “Dumnezeiasca Lucrare”). Prin urmare noi trebuie să lucrăm în Sfânta Liturghie, adică să liturghisim, să ne aducem jertfă lui Hristos. Deci totala deschidere, totala oferire, totala tăiere a voii, totala credință față de Hristos! Înțelegeți? Dacă noi stăm acolo, vă rog să mă iertați de expresie, cu burta la soare, așteptând să deschidem gura să ne împărtășim de Preacuratele Taine, nu prea e bine...

Pregătirea

Să avem conștiința că și noi trebuie să ducem dar, așa cum Hristos Se aduce ca dar pe Sineși – Își aduce Trupul Său, Își aduce Sângele Său, deci toată existența Sa și din punct de vedere somatic și din punct de vedere dumnezeiesc, duhovnicesc, pe cât este posibil omului. Adică Dumnezeu ne dă toată energia Sa necreată, pe cât poate vasul omului să încapă, pe cât poate Sfântul Potir al nostru să încapă. Ei, noi să nu dăm nimic înapoi lui Dumnezeu?!

Aceasta este marea pregătire. Deci e vorba de spovedanie, de conștiința de jertfă, de deschidere față de ceilalți și, întâi de toate, față de Dumnezeu și, bineînțeles, postul Bisericii care trebuie ținut.

Și după cum foarte mulți dintre voi știu, există niște *Rugăciuni de Împărtășanie* în *Ceaslovul* românesc sau în cărțile de rugăciuni. Sunt 12 rugăciuni în *Ceaslovul* românesc, dar acestea să se citească după sfatul duhovnicului. Să se citească înainte de Împărtășanie, adică în seara zilei de dinainte.

Hrana duhovnicească

Trebuie să avem conștiința, în clipa în care ne împărtășim, că, de fapt, mergem să ne hrănim, să mâncăm. Iar atunci când mergem la masă, ne ducem cu dorința de a ne astâmpăra foamea. Același gând să-l avem și când mergem la masa cea duhovnicească: să ne ducem cu conștiința de a ne astâmpăra foamea duhovnicească. Adică mergem să ne întâlnim cu Creatorul, cu sublimul, cu veșnicia.

Din cauza aceasta trebuie să ne apropiem cu foarte multă evlavie și cu foarte multă zdrobire de inimă, ca să nu ne ardem de Lumina respectivă, pentru ca duritatea noastră să nu fie impediment Luminii lui Hristos. Întunecarea durității noastre să nu fie impediment în fața iubirii lui Hristos. Aceasta este foarte important.

Și, cum spunea Sfântul Apostol Pavel, să se cerceteze omul pe sine, adică întotdeauna să fim cu atenție, cu trezvie, cum ne îndeamnă și Sfinții Părinți. Să avem trezvie, să fim treji!

În clipa în care avem acest program constant duhovnicesc în viața noastră, bineînțeles că ne putem și împărtăși constant.

Aceasta este pregătirea înainte de Sfânta Împărtășanie și în cazul Sfintei Împărtășanii.

Impedimente legate de Sfânta Împărtășanie

Referitor la pregătirea pentru Împărtășanie, vreau să vă vorbesc despre sângerări. Deci în clipa în care cineva are o sângerare, lucrul respectiv nu este păcat. Da, dar este impediment. Așadar omul nu se poate împărtăși pentru că are o scurgere de sânge, fiindcă, după împărtășire, sângele respectiv se sfințește și este inadmisibil să se scurgă.

Dacă totuși se întâmplă, sângele respectiv – vorbim de sângele din gură, de exemplu, avem o sângerare bucală – se suge, se bea. Și iarăși, dacă avem o sângerare cu o secundă înainte de a ne împărtăși, nu este nicio problemă, dar dacă avem după, sângele respectiv se suge sau se șterge cu un șervețel, care apoi se arde. Să avem grijă!

Conduita după primirea Sfintei Împărtășanii

După Împărtășanie citim rugăciunile de mulțumire, pe care le găsim în *Ceaslov* și în cărțile de rugăciune. Dar aceste rugăciuni trebuie să continue și după ce am terminat citirea lor. Adică nu citim rugăciunile și după aceea, gata, zburăm ca și câinele din lanț. Nu!

Trebuie să ne menținem focul interior, să fim îmbrățișați cu Hristos, să fim îmbrățișați cu Mirele nostru în tăcere, în iubire. Pe cât posibil, să evităm centrii de tulburare!

Bineînțeles, uneori sunt situații de așa natură că trebuie să facem ascultare, trebuie să nu pălmuim dragostea, pentru că, dacă rănim om, harul pleacă imediat. Întotdeauna ascultarea este mai mare, dar dacă ne permite programul, putem, fără să călcăm în picioare ascultarea și iubirea, să ne retragem undeva, să ne rugăm, să continuăm aceasta...

Sfântul Nil Mirovlitul spune că după Sfânta Împărtășanie trebuie să tăcem trei ore. Hai, cu pogorământ, două ore. Bine, în ziua de azi nu putem să facem aceasta. Ar fi foarte bine să procedăm așa, dar totuși ceea ce spune Sfântul Nil Mirovlitul dă o oarecare dimensiune a evlaviei pe care să o avem față de Sfânta Împărtășanie. Trebuie să avem grijă să nu intrăm iarăși în cotidian, în această vâltoare a îndepărtării față de Hristos.

Acum vă voi spune niște lucruri foarte practice cu privire la cum să ne comportăm după Sfânta Împărtășanie.

Câteva sfaturi practice

Bineînțeles că nu se scuipă pe jos. E o treabă care ține de bunul simț.

Orice mâncare am mânca după Sfânta Împărtășanie se pot scuipa și oasele și sâmburii, nu este niciun fel de problemă. De asemenea, nu trebuie să se spele vesela și tacâmurile separat. Nu este vorba de așa ceva.

Sfânta Împărtășanie este lucrul cel mai natural din existența noastră și hai să încercăm să nu o ostracizăm, să nu facem presiuni psihologice prin însingurarea celui care s-a împărtășit.

După Împărtășanie se ia anafură. În anumite părți se ia și agheasmă. De ce? Există un motiv foarte serios. Nu e vorba de faptul că se adaugă sfințenie la Sfânta Împărtășanie, ci altele sunt motivele, pe care doresc să le trec sub tăcere. În orice caz, luăm anafură după ce ne împărtășim. Este foarte bine să facem treaba aceasta.

Închinatul după Sfânta Împărtășanie

După ce ne împărtășim, nu sărutăm mâna preotului, pentru că, după cum spuneam, nu mai avem ce har să luăm, de vreme ce Îl avem pe Hristos în noi și să nu-L întinăm pe Hristos în noi. Sărutăm doar mâna conducătorului duhovnicesc al locului – adică a starețului și a arhiereului. Fraților, dacă însă se întâmplă să sărutăm mâna unui preot, nu e sfârșitul lumii. Deci să fim serioși, nu trebuie să ne tulburăm sau să facem scandal pe tema aceasta.

La fel și cu sărutatul icoanelor. Nu le sărutăm nu din cauză că avem vreun mărgăritar pe buze – Doamne, ferește! -, nu se întâmplă așa ceva. Buzele sunt un organ de simț foarte sensibil, iar omul simțecând are ceva pe ele. Încă o dată: nu mai sărutăm icoanele datorită faptului că Îl avem pe Hristos în noi și nu mai avem ce har să luăm din icoane.

Fraților, dacă totuși se întâmplă să sărutăm o icoană, nu e nicio problemă. Deci să nu sărim cu gura pe cel care, după ce se împărtășește, sărută vreo icoană, cu toate că nu se face.

Cum ne împărtășim?

Mare atenție! În clipa în care ne apropiem de Sfântul Potir este foarte bine să nu avem lumânare, pentru că s-au întâmplat foarte multe pagube pe tema aceasta, după cum am spus și altădată (părul și baticul persoanei, doamnei din față sunt, de obicei, niște materiale foarte inflamabile, mai ales părul).

Dar dacă totuși avem lumânare, de exemplu la Botez, lumânarea se ține departe, în spate. Când ne apropiem de Sfântul Potir, deschidem gura mare, mare de tot, dăm capul pe spate, la nivelul Sfântului Potir și nu foarte departe de acesta. Întotdeauna, după ce ne împărtășim, ne ștergem la gură.

Este foarte important să știm cum ne împărtășim și să nu îngreunăm misiunea preotului care ne împărtășește, pentru că lucrurile sunt foarte sensibile în clipa respectivă.

După ce ne împărtășim, ne retragem cu foarte mare evlavie, ne închinăm în fața Domnului și, neapărat, Îi mulțumim Domnului nostru că ne-a dăruit din viața Sa, din Sine, din Cinstitul Trup și Sânge al Său. După aceea ne ducem la locul nostru.

Aceasta am vrut să vă spun din punct de vedere practic.

Bineînțeles că uneori mai apar tot felul de lucruri, de exemplu, să nu dăm mâna cu celălalt. Nu, fraților, nu există așa ceva!

E adevărat că nu ne spălăm pe dinți. Să fim foarte bine înțeleși. Ne spălăm pe dinți seara.

Dincolo de sfaturi, există persoana

Dacă se întâmplă diferite situații și vă mustră conștiința, acestea le discutați cu duhovnicii.

Pentru că Hristos, foc fiind care îi arde pe cei nevrednici, ne spune: “Uite, acum ai făcut păcatul acesta, dar te poți împărtăși, însă dacă ai făcut alt păcat, Duhul, Harul lui Dumnezeu spune hop, aceasta trebuie să o spovedești.”

Deci trebuie să știți că Sfânta Împărtășanie nu este un automatism, nu este o pilulă, ci este Însuși Dumnezeu Cel Viu.

Să vă povestesc un caz ca să înțelegeți că pe Dumnezeu nu Îl păcăliți.

Un exemplu din viața Sfântului Iacob Tsalikis

Sfântul Iacob Tsalikis a adunat de pe coclauri o femeie sărmană. Era cerșetoare și a pus-o să fie femeie de serviciu în biserica lui, la mănăstire unde era închinoviat.

Femeii respectivă, de altfel un suflet foarte bun, na, îi mai plăcea să bea. Sfântul și-a dat seama că mai dispare vinul de Liturghie și, iscodind ce se întâmplă, a descoperit că femeia respectivă lua din vinul de Liturghie și mai bea din când în când. Atunci Părintele a luat vinul și l-a ascuns în altă parte.

La un moment dat, când Părintele era în altar, a intrat femeia în biserică și s-a apropiat de icoana Maicii Domnului. Săraca de ea, ramolită cum era, a stat puțin și a spus: “Maica Domnului meu, ajută-mă și dă-mi și mie o sticlă de vin, că nu mai pot, sunt însetată și vreau să îmi astâmpăr puțin amarul.”

Sfântul, care o auzea din altar (femeia nu știa că Sfântul Iacob era în altar), a vrut să facă o poznă și s-a dus în spatele icoanei, al iconostasului și a spus cu o voce gravă: “Nu este bine să bei vin!” Încerca, cumva, să Îl imite pe Dumnezeu.

În clipa respectivă, femeia s-a uitat la icoană și s-a răstit la Mântuitorul: “Sst! Eu cu Mama Ta vorbesc!”

Sfântul a început să chicotească puțin, s-a amuzat foarte tare, dar nu a spus nimic.

La câteva zile de la această întâmplare, femeia a venit la spovedanie. Era sâmbătă seara. A ieșit din anexa, din camera unde spovedea Sfântul Iacob, și ca să iasă din biserică trebuia să traverseze naosul principal și să treacă prin fața ușilor împărătești, care erau deschise și se vedea altarul, se vedea Sfânta Masă.

Când femeia a trecut prin fața Sfintei Mese, prin mijlocul bisericii, a aruncat o privire în altar și a văzut căpe Sfânta Masăstătea în fund un copil care își bălângănea picioarele. Era foarte tânăr, cam de vreocinci-șase ani.

Femeia a început să se răstească la el: “Nu ți-e rușine! Dă-te jos de acolo! Cine e maică-ta? Lasă că te spun eu maică-tii și o să te bată...”

Copilul însă continua să se uite foarte galeș, cu multă dragoste la femeia respectivă, care îl amenința din afara altarului, și nu spunea nimic, doar își bălângănea încet, încet picioarele.

Iar femeia, pentru că nu putea să intre în altar, îl tot amenința de mama focului: “Dă-te jos de acolo, pleacă de acolo! Nu ți-e rușine, porcule? Să vezi ce-ți fac dacă te prind! Te spun eu maică-tii! Pleacă de acolo!”

Și copilul iarăși își bălângănea picioarele și nu îi răspundea nimic, ci doar o privea cu foarte multă iubire, fără să ia în seamă toate atacurile și toate înjosirile pe care femeia i le aducea. La un moment dat copilul îi spune: “Hei, hei, te-ai spovedit? Da, te-ai spovedit, dar păcatul respectiv nu l-ai spus!...”

Atunci femeia s-a blocat și i-a zis: “Dar cine ești tu?”

Și el a spus: “Eu sunt Cel de Care te vei împărtăși mâine.” Și a dispărut.

Din acel moment femeia și-a schimbat viața.

Concluzie

Deci, fraților, să ne împărtășim! Într-adevăr, trebuie să ne împărtășim, dar trebuie să fim și la înălțimea acestui fapt. Niciodată nu vom putea să fim și aceasta ne va face vrednici.

Spune Ioan Hrisostom că vrednicia nu vine din faptul că noi credem că suntem vrednici de Sfânta Împărtășanie (pentru că aceasta este chiar oprire de la Sfânta Împărtășanie – gândul că cineva este vrednic de așa ceva), ci ceea ce ne face vrednici este conștiința nevredniciei noastre și pocăința noastră continuă.

Tot Sfântul Ioan Hrisostom zice că cel care este mâncătorul și băutorul Trupului și Sângelui Domnului este „ο μετανοών” – „pocăindul”, adică cel care se pocăiește încontinuu, cel care are pocăința ca o meserie, ca un scop în viață. Cel care are ca meserie pocăința, va avea ca meserie și mâncatul, și băutul Trupului și Sângelui Domnului.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să ne împărtășim și aici, și în veacul viitor!

Amin!